

การศึกษา การสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง: วาทกรรม พื้นที่สาธารณะ
ประชาธิปไตย กรณีศึกษา รายการเถียงให้รู้เรื่อง
ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

ชนาภา เมืองงามสมบูรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารเพื่อกิจการภาครัฐและภาคเอกชน)
คณะภาษาและการสื่อสาร
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2560

การศึกษา การสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง: วาทกรรม พื้นที่สาธารณะ
ประชาธิปไตย กรณีศึกษา รายการเถียงให้รู้เรื่อง
ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
ชนาภา เมืองงามสมบูรณ์
คณะภาษาและการสื่อสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาวตรี คทวน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร.สาวตรี คทวนิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารเพื่อกิจการภาครัฐและภาคเอกชน)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สิทธิ์ แสงบุญ ประธานกรรมการ
(ดร.ศักดิ์สิทธิ์ แสงบุญ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาวตรี คทวน กรรมการ
(ดร.สาวตรี คทวนิช)

รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง กรรมการ
(ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จเร สิงห์โกวินท์ คณบดี
(ดร.จเร สิงห์โกวินท์)

กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษา การสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง: วาทกรรม พื้นที่ สาธารณะ ประชาธิปไตย กรณีศึกษา รายการเถียงให้รู้เรื่อง ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
ชื่อผู้เขียน	นางสาวชานาภา เมืองงามสมบูรณ์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารเพื่อกิจการภาครัฐและ ภาคเอกชน)
ปีการศึกษา	2560

บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม พื้นที่สาธารณะ และประชาธิปไตย ผ่านการนำเสนอจากสื่อมวลชนในรูปแบบของรายการโทรทัศน์ กรณีศึกษา รายการเถียงให้รู้เรื่อง ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส งานวิจัยเก็บข้อมูลจากยูทูปโดยเลือกเก็บรายการ 5 ตอนที่มียอดชมสูงสุดและเป็นตัวแทนของประเด็นที่รายการนี้มักจะนำเสนอเป็นหลักสามประเด็นได้แก่ เรื่องการเมือง สังคมและกฎหมาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 มิติได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา และการใช้กลวิธีในการโน้มน้าว การศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การผลิตและรูปแบบของรายการ รวมถึงมิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคม วัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่ได้ข้อมูลจาก การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจรูปแบบและกลไกการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสื่อสารของรายการเถียงให้รู้เรื่องแสดงให้เห็นความพยายามสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนที่มีความเป็นประชาธิปไตย ให้พื้นที่กับคนที่มีความคิดเห็นหลากหลาย โดยมีพิธีกร หรือที่เรียกว่าผู้อำนวยความสะดวกสื่อสารเป็นผู้จัดการให้การถกเถียงเป็นไปบนพื้นฐานประเด็นเดียวกัน บนกฎเกณฑ์ของการสื่อสารอย่างมีความเป็นเหตุเป็นผล ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของตัวบทพบว่ามีประเด็นที่แตกต่างไปในแต่ละสัปดาห์แต่ในการโต้เถียงมักมีการอ้างวาทกรรมกระแสหลักกับวาทกรรมกระแสรองที่ซ้ำๆ กัน เช่น วาทกรรมความเป็นไทย-ความสงบเรียบร้อย-การรู้หน้าที่มีวินัย ปะทะกับวาทกรรมประชาธิปไตย-สิทธิเสรีภาพ-ความเท่าเทียมกัน ในส่วนของกลไกการจัดการความขัดแย้งแต่ละฝ่ายใช้การอ้างคำพูดของคนอื่น การตั้งคำถามวาทศิลป์ การให้นิยามเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ตนเองและลดความน่าเชื่อถือของคนอื่น โดยมีผู้อำนวยความสะดวกสื่อสาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชมในรายการเป็นเสมือนกรรมการ ทั้งรูปแบบการจัดรายการและวาทกรรมที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงความพลวัตในวาทกรรมแสดงการสร้างตัวตน อัตลักษณ์ ชุดความรู้ และชุดความจริงอันเกี่ยวข้องกับประเด็นขัดแย้งต่างๆ ที่ปรากฏร่วมกันอยู่ในสังคมไทย

ABSTRACT

Title of Thesis	Communication for Conflict Management: Discourses Public Sphere Democracy in Case Study Program "Policydebate" in Thai PBS
Author	Miss Chanapa Muaeng-ngamsomboon
Degree	Master of Arts (Communication for Public and Private Enterprises)
Year	2017

This study investigates conflict management communication in relation to discourse, public sphere, and democracy. This study qualitatively analyzes the form and mechanism of conflict management in television program, Policy Debate on Thai PBS, using Critical Discourse Analysis as an analytical framework. 5 most viewed episodes of the program are collected from YouTube to represent the 3 most pervasive issues that the program features namely politics, society and legislation. The triaspectual framework consists of the analysis of text, discursive practice and sociocultural practice is employed in order to elucidate the format, function and mechanism of conflict management in the Policy Debate program. Text analysis comprises of content analysis and an analysis of argumentation strategies. Discursive analysis investigates the production and format of the program. The findings reveal that at the level of format, the program is designed to provide a platform, a public sphere where people with different viewpoint can come to exchange their ideas, with the program host having a pivotal role in guaranteeing that the two sides stay on the same issue and that the dialogue is going to be a rational one. In terms of content, the topic of the debate varies each week but the discourse that underlies the debate and is referenced to by both parties to support their point is the same set; the thematic confrontation between the mainstream discourse of Thainess-peace & harmony- social order vs. discourse of democracy- freedom & human rights-equality is apparent. In terms of conflict management mechanism, the debaters use voice of others, rhetorical question and (re)definition to promote self- credibility and demote that of others. The program host, the specialists and the audience in the studio work as the moderator and witness of the debate. Policy Debate program

(5)

presents the new 'public sphere' in Thai society both in terms of format and content. While it is a program that offers opportunity for people to participate in a discussion of controversial issues, this platform in turns reveal dynamic set of identities, knowledge and realities coexisting and surrounding Thai contemporary controversies.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในความสำเร็จในครั้งนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี คทวนิช ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นที่ยกย่องและเป็นที่ปรึกษาชีวิตดูแลชีวิตของผู้เขียนจนถึงฝั่งฝันได้สำเร็จ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความเสียสละของอาจารย์ท่านนี้เป็นอย่างหาที่สุดไม่ได้ สำหรับความกรุณาในทุกเรื่องๆ ที่มอบให้แก่ลูกศิษย์คนนี้ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ แสงบุญ และท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง ที่ให้ความกรุณาสละเวลาที่มีค่าและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์จนผู้เขียนได้รับความสำเร็จในวันนี้ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จเร สิงห์โกวินท์ ที่คอยให้กำลังใจและความห่วงใยในสุขภาพเสมอ

ผู้เขียนขอขอบคุณสายพิน จินโน และคุณอภิชาติ ชมภูเอี่ยม ที่คอยดูแลรูปเล่มวิทยานิพนธ์ และดูแลผู้เขียนเป็นอย่างดี ผู้เขียนขอขอบคุณในการกรุณาและการเสียสละเวลาที่มีค่าให้แก่ผู้เขียนจนผู้เขียนได้รับความสำเร็จ ผู้เขียนขอขอบคุณธาราทิพย์ ชื่นเพ็ง เจ้าหน้าที่คณะภาษาและการสื่อสาร ที่คอยยื่นมือให้ความช่วยเหลือผู้เขียนในทุกเรื่อง ผู้เขียนขอขอบคุณผู้อยู่เบื้องหลังในความสำเร็จในครั้งนี้ ตั้งแต่ครอบครัว คุณแม่ผู้คอยให้กำลังใจ คุณป้าผู้อุปการะคุณ คุณน้าผู้คอยให้คำปรึกษา และเพื่อน ๆ คุณฟ้า เพ็ชรน ตักตา และบาส ฯลฯ ผู้เขียนขอขอบคุณทุกคนตั้งรายนามที่กล่าวมาทั้งหมดและที่ไม่ได้กล่าวถึงอีกมากมาย ที่คอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจ และคอยอวยพร และขอขอบคุณคนที่เข้าใจในชีวิตของผู้เขียนในวันที่ผู้เขียนไม่เข้าใจในชีวิตของตัวเอง ขอขอบคุณในความอดทนของทุกคนที่อยู่เคียงข้างในวันที่ผู้เขียนไม่มีเรี่ยวแรงจะต่อสู้ใดใด ที่สำคัญมากคือ ผู้เขียนขอโทษทุกเรื่องที่ทำให้กังวลใจ ที่ทำให้ต้องเสียใจ และทำให้ต้องเดือดร้อน หากมีสิ่งใดที่ผู้เขียนสามารถตอบแทนได้ จะถือว่าเป็นความกรุณาแก่ผู้เขียนได้มีโอกาสตอบแทนในบุญคุณที่ทุกท่านได้เสียสละเพื่อความสำเร็จในชีวิตของผู้เขียน ในครั้งนี้บนเส้นทางแห่งการศึกษาสายนี้ ทุกอย่างล้วนมีที่มาที่ไประยะทางในระหว่างนั้น คือความทรงจำที่แสนดี คือสิ่งที่ช่วยต่อลมหายใจให้ผู้เขียนได้รับบรรยากาศกลิ่นอายแห่งความสุข

มวลการสรรเสริญทั้งหลายเป็นของพระผู้เป็นเจ้าแห่งสากลโลก หากสิ่งใดที่เป็นสิ่งที่ดีงาม สิ่งเหล่านั้นเกิดจากการช่วยเหลือของบุคคลที่ดีฉันกล่าวถึง หากสิ่งใดที่เป็นความผิดพลาดผู้เขียนขอน้อมรับความผิดนั้นไว้แต่เพียงผู้เดียว

ชนาภา เมืองงามสมบูรณ์

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 คำถามนำวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	6
2.1 กระบวนทัศน์ความคิดสมัยใหม่	6
2.2 กระบวนทัศน์ความคิดหลังสมัยใหม่	7
2.3 แนวคิดประชาธิปไตย	9
2.4 แนวคิดพื้นที่สาธารณะ	11
2.5 แนวคิดวาทกรรม	12
2.6 แนวคิดของการสื่อสาร	16
2.7 แนวคิดความขัดแย้ง	18
2.8 แนวทางการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง	23
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
3.1 คำถามนำวิจัย	30
3.2 รูปแบบการวิจัย	30
3.3 แหล่งข้อมูลและเอกสารที่ทำการศึกษา	31
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	33
3.5 กรอบวิธีวิจัยในการวิจัย	34

บทที่ 4 ผลการศึกษา	37
4.1 มิติการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis)	38
4.2 มิติการศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice)	46
4.3 มิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)	111
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	122
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	122
5.2 สรุป	130
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	137
ประวัติความเป็นมารายการเสียงให้รู้เรื่อง	138
ประวัติผู้เขียน	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การพัฒนากระบวนการของการสื่อสาร	17
2.2 กระบวนการเกิดความขัดแย้ง	21
2.3 บรรยากาศของการสนับสนุน (Supportive Climate) การจัดการความขัดแย้ง	24
4.1 แสดงภาพรวมประเด็นเนื้อหาที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเสียงให้รู้เรื่อง ทั้ง 33 ตอน ระหว่าง วันที่ 17 มี.ค. 56-29 ธ.ค. 56	43
4.2 แสดงความสัมพันธ์ของการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจทางวาทกรรม ระหว่าง วาทกรรม กระแสหลัก และวาทกรรมกระแสรอง	47
4.3 แสดงความสัมพันธ์กลวิธีการโต้แย้งกับรูปแบบกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ	49

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	19
2.2	21
2.3	22
2.4	25
3.1	31
3.2	34
3.3	36
4.1	37
4.2	40
4.3	41
4.4	119

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544–2555 ได้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง อันทำให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติและสถาบันการเมืองอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ แม้ว่าในปัจจุบันความขัดแย้งดังกล่าวจะมีระดับความรุนแรงลดน้อยลงกว่าในช่วงที่ผ่านมา แต่ก็มีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต (สีบวงษ์ สุขะมงคล, 2557, น. 42)

ปัจจุบันความขัดแย้งเกิดขึ้นแทบทุกสังคมทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะเรื่องที่ต้องห้ามนำมาพูดกันในกลุ่ม นั่นคือ เรื่องการเมือง ศาสนา และความเชื่อ เหล่านี้เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่ยึดอัตตาสูง จะไม่ให้ใครมาดูถูกหรือต่อว่า ว่าไม่ถูกต้องหรือไม่ดีงาม ไม่ได้ จะกลายเป็นข้อโต้แย้งขึ้นมาและไม่สามารถหาข้อยุติได้ เนื่องจากเป็นเรื่องเฉพาะตัวไม่มีใครถูกใครผิด (อุทัย ปริญาสุทธินันท์, 2556, น. 7) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเห็นที่แตกต่างอย่างชัดเจนและหาข้อยุติไม่ได้ นับได้ว่า ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของทุกความสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างบุคคล การจัดการความขัดแย้งจึงเป็นเรื่องสำคัญ (มลินี สมภพเจริญ, 2556, น. 156) กระนั้นหลายฝ่ายได้พยายามสร้างรูปแบบการสมานฉันท์หรือการปรองดอง แต่ก็ยังไม่สามารถหารูปแบบที่ทุกฝ่ายพึงพอใจได้ ทั้งนี้แล้วการมองแบบที่ให้ทุกฝ่ายชนะซึ่งเป็นรูปแบบในอุดมคติ หมายถึง ไม่สามารถนำพามาซึ่งความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่ายได้ (อุทัย ปริญาสุทธินันท์, 2556, น. 8)

จนกระทั่งหลังรัฐประหารปี พ.ศ. 2549 ได้เกิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้เกิดสื่อสาธารณะแห่งแรกขึ้นในประเทศไทย นั่นก็คือองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย สื่อสาธารณะเป็นสื่อที่สังคมส่วนรวมเป็นเจ้าของ กล่าวคือสังคมส่วนรวมได้แสดงเจตน์จำนงผ่านกระบวนการออกกฎหมายของรัฐสภาว่าให้จัดตั้งสื่อสาธารณะขึ้นโดยระบுவัดอุปสรรคเป้าหมายและกำหนดที่มาของงบประมาณรายได้ไว้อย่างชัดเจน สื่อสาธารณะจึงไม่ใช่เพียงแค่เป็นสื่อเพื่อสังคมเท่านั้น หากเป็นสื่อของสังคมอีกด้วย ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมของสังคมหรือประชาชนกลุ่มต่างๆ ในฐานะผู้เป็นเจ้าของ จึงเป็นหัวใจของสื่อสาธารณะ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้สื่อสาธารณะแตกต่างจากสื่อประเภทอื่น (พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2551, น. 5)

สื่อสาธารณะที่เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย คือ ไทยพีบีเอส การที่ประเทศหนึ่งจะมีสื่อสาธารณะขึ้น นับเป็นความใฝ่ฝันของนักวิชาการด้านสื่อและผู้คนอีกมากมายในสังคมประชาธิปไตยเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพทำให้เกิดหลักประกันในการสร้างสังคมคุณภาพและคุณธรรม ไทยพีบีเอสให้ความสำคัญกับการเปิดเวทีให้กับคู่ขัดแย้งและภาคส่วนต่างๆ ของสังคมได้พูดคุยหารือถึงทางออกต่อ

ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อให้เป็นเวทีสะท้อนสถานการณ์ทุกด้าน ตลอดจนเป็นช่องทางในการพูดคุยเพื่อหาทางออกนับเป็นส่วนหนึ่งในบทบาทของสื่อสาธารณะท่ามกลางความแตกแยกทางการเมือง ส่วนหนึ่งจากถ้อยคำของ เทพชัย หย่อง ผู้อำนวยการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2553 อ้างอิงข้อมูล จากสรุปการรายงานผลการปฏิบัติงาน ส.ส.ท. ประจำปี พ.ศ. 2553 ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร (8 ก.ย. 54)

ในส่วนของบทบาทหน้าที่ของไทยพีบีเอสในการทำงานที่มากกว่ารายงานข้อมูลข่าวสารและอ้างว่าได้ทำหน้าที่เสนอทางออกให้กับปัญหาความขัดแย้งในเหตุการณ์ต่าง ๆ อาทิเหตุการณ์ทางการเมืองและสถานการณ์ภาคใต้ โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้ง เทพชัยชี้แจงว่า เป็นเรื่องที่ถูกเสนอไม่ได้ เพราะเรื่องนี้มีความอ่อนไหวและคนทั่วไปหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงหรือให้ความเห็น ดังนั้นการที่ไทยพีบีเอส เป็นเวทีให้คนในกลุ่มต่างๆ ได้มาอภิปรายและมีข้อเสนอทางออกต่อปัญหา ดังกล่าว ถือเป็นหน้าที่ของสื่อสาธารณะ ไทยพีบีเอส ไม่ได้ทำนอกเหนือบทบาท แต่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่ก่อตั้งขึ้น

สภาวะที่ประเทศชาติบ้านเมืองและความขัดแย้งทางการเมืองที่เปราะบางที่ทำให้คนไทยแตกแยกกัน ปัญหาเหล่านี้อาศัยสื่อที่สามารถสะท้อนประเด็นปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมาและกล้าที่จะทำอย่างถูกต้อง ให้ข้อมูลที่แท้จริงรอบด้าน และให้ปัญญา ในยุคสังคมปัจจุบันมักมีรายการที่เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเข้าใจ และทางออกของปัญหาในสังคมเกิดขึ้นมากมาย แต่ในรูปแบบและรายการเหล่านี้ ในฐานะต้นแบบในการสื่อสารท่ามกลางความขัดแย้งบนพื้นที่สาธารณะ ไม่ได้ถูกหยาบคายมาศึกษาอย่างจริงจัง รายการโทรทัศน์ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อหาทางออกของปัญหาต่าง ๆ ตามทฤษฎีบทบาทหน้าที่อันพึงประสงค์ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมของ Mcquail (1994 อ้างถึงใน รัฐินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และวีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547) นักทฤษฎีด้านสื่อสารมวลชนระดับโลก ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนเอาไว้ว่า สื่อมวลชนจะต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) เป็นนักประสานสัมพันธ์ (Correlation) และนำเสนอข้อมูลอย่างการดำรงความต่อเนื่อง (Continuity) พร้อมกับให้ ความบันเทิง (Entertainment) และสร้างความเคลื่อนไหวในสังคม (Mobilisation) ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะรายการที่สามารถเปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้มาแสดงความคิดเห็นร่วมบนเวทีเดียวกันได้ยิ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ยากยิ่ง เพราะเนื่องจาก การเผชิญหน้ากันของคู่ขัดแย้ง ย่อมเป็นสถานการณ์ที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในระหว่างการสื่อสาร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการสื่อสารท่ามกลางความขัดแย้งบนพื้นที่สาธารณะ ของรายการเถียงให้รู้เรื่องทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ที่มีรูปแบบรายการที่น่าสนใจ เพราะเป็นรายการสนทนา สาระเชิงข่าว ที่มีรูปแบบการนำเสนอของรายการ เป็นการโต้ว่าที่ (Debate) ระหว่างสองฝ่ายที่มีมุมมองต่างกัน โดยใช้กฎเกณฑ์เป็นพื้นฐานและมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นเวทีสาธารณะของการแสดงเหตุผลและการถกเถียงในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดวัฒนธรรมการโต้เถียงที่ใช้การแสดงเหตุผลเนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมที่รักษาหน้าเป็นสำคัญดังนั้น วัฒนธรรมแห่งการถกเถียงต่างๆ จึงยากที่จะพบเห็นได้ในสังคมไทยส่วนใหญ่ แต่เนื่องด้วยกับความเป็นประชาธิปไตยที่ประเทศ

ไทยกำลังได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้น ความมีอิสระในการพูดคุยเพื่อถกเถียงในประเด็น ความขัดแย้งเริ่มเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น แต่ถึงกระนั้น ทักษะและการเคารพกฎกติกาในการสื่อสารยังไม่มี ประสิทธิภาพดีเท่าที่ควรจะเป็น จึงมักเป็นการจุดชนวนมากกว่าการดับไฟแห่งความขัดแย้ง แล้วใน ท้ายที่สุดนั้นความขัดแย้งที่ไม่สามารถจัดการได้ด้วยการสื่อสาร จึงกลายเป็นบ่อเกิดแห่งความ รุนแรง วัฒนธรรมการโต้เถียงที่ใช้การแสดงผล จะเป็นเครื่องมือในการจัดการความขัดแย้งเพื่อ เปลี่ยนแปลงความขัดแย้งไปสู่ ความเข้าใจระหว่างความเห็นที่แตกต่าง (สถานีไทยพีบีเอส, 2558) ถึงแม้ว่าความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการสื่อสารเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกัน แต่ผู้ดำเนินรายการก็สามารถที่จะทักษะในการสื่อสาร ดำเนินรายการต่อไปได้จนครบตาม กำหนดเวลาของรายการ และรายการเดียวกันให้รู้เรื่องยังคงได้รับความนิยมมาจวบจนถึง ณ ปัจจุบัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีคำถามนำวิจัยประการแรกคือ รูปแบบและวิธีการสื่อสารในรายการโทรทัศน์ เถียงให้รู้เรื่องเป็นอย่างไร ประการที่สอง รายการมีรูปแบบและวิธีการในการจัดการความขัดแย้ง อย่่างไร ในรายการโทรทัศน์เถียงให้รู้เรื่อง และประการที่สาม การโต้เถียงและการจัดการความขัดแย้ง ในพื้นที่สาธารณะไทยผ่านรายการโทรทัศน์เถียงให้รู้เรื่อง มีการใช้กลวิธีทางภาษา (Discursive Strategies) อย่่างไร จากผลการศึกษาในครั้งนี้ จะสามารถเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจ ได้นำไปพัฒนา รูปแบบการสื่อสารและเป็นแนวทางในการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ในรายการ วิทยุโทรทัศน์อื่นๆ ได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เถียงให้รู้เรื่อง
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการความขัดแย้งในรายการโทรทัศน์เถียงให้รู้เรื่อง

1.3 คำถามนำวิจัย

- 1) รูปแบบและวิธีการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เถียงให้รู้เรื่องเป็นอย่างไร
- 2) รูปแบบและวิธีการในการจัดการความขัดแย้งมีลักษณะอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งของรายการเถียงให้รู้เรื่อง เป็น งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ในกลุ่มข้อมูลที่จะนำมาศึกษา เป็น เทปรายการย้อนหลัง รวมทั้งสิ้น 5 ตอน เป็นการรวบรวมสุดยอดคู่ถกเถียงแห่งปี 56 เป็นตอนพิเศษที่ รายการนำมาเสนอ ที่มีการชมย้อนหลังมากที่สุด สูงสุด 5 อันดับ รวมทั้งสิ้น 5 ตอน (ไทยพีบีเอส, 2558) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

วาทกรรม เป็นมากกว่าเรื่องภาษาหรือคำพูด มีภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (Discursive Practices) ซึ่งรวมถึงจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ด้วย Foucault (1972) กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “วาทกรรมถูกสร้างขึ้นมาจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สามารถพูดได้อย่างถูกต้องในช่วงเวลาหนึ่ง (ภายใต้กฎเกณฑ์และตรรกะชุดหนึ่ง) กับสิ่งที่ถูกพูดอย่างแท้จริง สนามของวาทกรรมในขณะใดขณะหนึ่งก็คือ กฎเกณฑ์ว่าด้วยความแตกต่างนี้ ฉะนั้น วาทกรรมจึงสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาภายใต้กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนชุดหนึ่ง กฎเกณฑ์นี้จะเป็นตัวกำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง หรือการเลือนหายไปของสรรพสิ่ง นั่นคือ ควบคู่ไปกับสรรพสิ่งต่างๆ ที่สังคมสร้างขึ้น ยังมีการสร้างและการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ถูกพูดถึงโดยวาทกรรมอีกด้วย” (Foucault, 1972, p. 63 อ้างถึงใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ, 2554, น. 21)

Discourse is constituted by the difference between what one could say correctly at one period (under the rules of grammar and logic) and what is actually said. The discursive field is, at a specific moment, the law of this difference. ... in discourse something is formed, according to clearly definable rules; that this something exists, subsists, changes, disappears, according to equally definable rules; in short, that alongside everything a society can produce ... there is the formation and transformation of thing said.” (Foucault, 1972, p. 63)

ความขัดแย้ง หมายถึง ความไม่ลงรอยกัน หรือสภาวะที่ไม่เห็นพ้องต้องกัน หรือความเป็นปฏิปักษ์กัน ระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีสาเหตุมาจากวัตถุประสงค์ที่ไม่สามารถเข้ากันได้ ความไม่ลงรอยกันทางด้านความต้องการ ความปรารถนา ค่านิยม ความเชื่อและ/หรือ ทศนคติ (Ting-Toomey, 1985, p. 72)

การสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง หมายถึง พื้นฐานและองค์ประกอบของการสื่อสารที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย การฟังและการเชื่อมโยง การพูดด้วยอำนาจ รวมถึงการวางกรอบและปรับโครงสร้างความขัดแย้งให้เอื้อต่อการจัดการและมองเห็นความเป็นไปได้ที่จะจัดการมากขึ้น เพราะจะทำให้คู่กรณีเปลี่ยนท่าทีของตนและเข้าใจความขัดแย้งมากขึ้น (Mayer, 2000)

การสื่อสารที่สร้างสรรค์ (Constructive Communication) เป็นการสื่อสารกันได้อย่างตรงไปตรงมา และสามารถที่จะสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกันได้อย่างถูกต้องชัดเจน หรือไม่มีการตีความผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งเป็นการสื่อสารทางบวก (Positive Communication) ที่ทำให้เกิดความรู้สึกและความเข้าใจที่ตรงกัน (นวลฉวี ประเสริฐสุข, 2558, น. 738)

การถกเถียงแบบมีอารยะ หมายถึง วัฒนธรรมการโต้เถียงที่ใช้การแสดงเหตุผล เพื่อเปลี่ยนแปลงความขัดแย้งไปสู่ความเข้าใจระหว่างความเห็นที่แตกต่าง โดยไม่ใช้ความรุนแรง (ไทยพีบีเอส, 2558) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557)

รายการ ถกเถียงให้รู้เรื่อง หมายถึง เวทีทางความคิด พื้นที่ของการถกเถียง ตามวิถีทางประชาธิปไตย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) สามารถนำรูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งของรายการเสียงให้รู้เรื่องไปเป็นแนวทางในการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งของรายการวิทยุโทรทัศน์อื่นๆ ได้
- 2) ทำให้รับรู้ถึงรูปแบบการพัฒนาการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้อีกแนวทางหนึ่ง
- 3) เพื่อให้บุคคลทั่วไปเห็นความสำคัญของการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งที่สามารถใช้เป็นแนวทางหนึ่งในกระบวนการจัดการความขัดแย้งในเบื้องต้นก่อนที่ปัญหาความขัดแย้งจะนำไปสู่ความรุนแรง

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม โดยสำรวจจากวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา และบทความ วารสารวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรม และวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ดังนี้

- 2.1 กระบวนทัศน์ความคิดสมัยใหม่
- 2.2 กระบวนทัศน์ความคิดหลังสมัยใหม่
- 2.3 แนวคิดประชาธิปไตย
- 2.4 แนวคิดพื้นที่สาธารณะ
- 2.5 แนวคิดวาทกรรม
- 2.6 แนวคิดของการสื่อสาร
- 2.7 แนวคิดความขัดแย้ง
- 2.8 แนวทางการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม
  - 2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง
  - 2.9.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

ในส่วนของกระบวนทัศน์ที่ 1 และ 2 จะทำให้เข้าใจถึงแนวความคิดในมุมมองของคนในแต่ละยุคว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยเฉพาะกับแนวคิดของนักคิดที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคมแต่ละยุคนั้นๆ และส่วนในของแนวคิดตั้งแต่ 3-7 เป็นการทำความเข้าใจถึงแนวคิดและค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับ ประชาธิปไตย พื้นที่สาธารณะ วาทกรรม การสื่อสาร และความขัดแย้ง เพื่อที่จะได้มีความเข้าใจในความหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

2.1 กระบวนทัศน์ความคิดสมัยใหม่

Nietzsche (2000) เป็นผู้เริ่มต้นยุคสมัยใหม่ (Modernism) แนวคิดนี้ คือ ชีวิตคือ เจตจำนงไปสู่ความมีอำนาจ (Life is the Will to Power, and He Who Would Truly Live Must Overcome the Beliefs and Conventions of Common Men; He Must Become an Overman or Superman) จะเห็นได้ว่า ความคิดของ Nietzsche (2000) นั้นมิใช่ เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้เท่านั้น แต่มีเป้าหมายที่สำคัญคือ เพื่อให้มีอำนาจ (Will to Power) เพื่อความเป็นอภิมนุษย์ (Overman or Superman) โดยแข่งขันกันเพื่อให้มีอำนาจเหนือกว่าหรือยิ่งใหญ่กว่าคนอื่นๆ เก่งกว่าคนอื่นและเจตจำนงที่จะมีอำนาจนี้ ผลักดันกิจการทุกอย่างในความประพฤติกติและการตีคุณค่าและความหมายของมนุษย์ด้วย (วรภูริ มูลสิน, 2556, น. 1)

เราอาจถือว่า Nietzsche (2000) เป็นผู้เริ่มยุคสมัยใหม่ จากการประกาศว่า “No Artist Tolerates Reality” คือ ไม่มีศิลปินคนไหนยอมทนต่อความเป็นจริง ศิลปินไม่ได้บอกความจริง แต่ทำให้ความคิดของเขาเป็นความจริงในผลงานของเขา (Self Realization) เพราะฉะนั้นเขาไม่สนใจความจริง (Reality) เพราะความจริงที่มีพื้นฐานอยู่บนความเป็นเหตุเป็นผลเป็นสิ่งที่ศิลปินไม่ยอมรับ (สุภางค์ จันทวานิช, 2555, น. 207)

Giddens (1994) เสนอว่า ภาวะสมัยใหม่มีลักษณะควบคุมยาก อาจเรียกว่าเป็นสังคมเสี่ยงภัย (Risk Society) สังคมแบบนี้จะเน้นเรื่องการป้องกัน (Prevention) การทำให้น้อยที่สุด (Minimization) และการกำกับดูแล (Channel) ความเสี่ยงแบบใหม่เช่น ระเบิดนิวเคลียร์ ถ้าหากถือว่าการงหลักสมัยคลาสสิก คือ ความเป็นเหตุเป็นผล (Rationality) และองค์กรแบบราชการ (Bureaucracy) การงหลักของสังคมสมัยใหม่ จะปรากฏในรูปอาหารจานด่วนและแม็คโดนัลด์ (Ritzer, 1983, pp. 83-84, อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2555, น. 206)

ความเป็นเหตุเป็นผลในภาวะสมัยใหม่ ตัวอย่างที่นักคิดสมัยใหม่ของอเมริกาใช้ คือ ร้านอาหารแม็คโดนัลด์ ริทเซอร์ (Ritzer, 1983, pp. 432-433) ได้เสนอคำศัพท์ Mcdonalization คือ การที่ร้านอาหารเหล่านี้เป็นตัวแทนของกระบวนการที่ศน์เหตุผลนิยมของปัจจุบัน โดยดูได้จาก 4 มิติ ของความเป็นเหตุเป็นผลอย่างเป็นทางการ (Formal Rationality) ดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2555, น. 206)

- 1) ความมีประสิทธิภาพ (efficiency) เห็นได้จากการที่ผู้ซื้อแล่นรถเข้าไปซื้อได้เลย
- 2) ความคาดคะเน (predictability) อาหารจะเหมือนกันทุกแห่งไม่ว่าที่ไหนในอเมริกา
- 3) เน้นการผลิตจำนวนมาก มากกว่าเรื่องคุณภาพ
- 4) ใช้สูตรสำเร็จในการปรุง ไม่มีพ่อครัว เฉพาะ

สรุปได้ว่า ภาวะสมัยใหม่ (Modernity) คือ สมัยที่ให้ความสำคัญต่อความเป็นเหตุผลนิยม (Rationalism) ทำให้ความจริงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล (Rationality) และมีความเชื่อมั่นในความก้าวหน้าของสังคมและมนุษยชาติ เพื่อนำไปสู่ความมีอำนาจทางสังคม (Will to Power) เจตจำนงที่จะมีอำนาจนี้ ผลักดันกิจการทุกอย่างในความประพฤติและการตีคุณค่าและความหมายของมนุษย์ด้วย (วรฤทธิ มุลสิน, 2556, น. 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ในกรณีศึกษา รายการเถียงให้รู้เรื่อง ที่ถึงแม้ว่าตัวรายการจะถูกผลิตในยุคหลังสมัยใหม่ แต่ยังคงรักษาไว้ซึ่งภาวะสมัยใหม่ซ่อนทับกันอย่างลงตัวเพื่อแสวงหาซึ่งความจริงที่มีมาพร้อมกับอำนาจที่แฝงอยู่ในรายการ

2.2 กระบวนทัศน์ความคิดหลังสมัยใหม่

ในภาพรวมของกระบวนทัศน์ความคิดหลังสมัยใหม่ เป็นการกล่าวถึงความคลุมเครือและไม่แน่นอนทางความคิด มีการตั้งคำถามท้าทายสิ่งต่างๆ ที่คนในสังคมต่างให้ความหมายเพื่อกำหนดคุณค่าของสิ่งเหล่านั้น ที่มีผลต่อความเข้าใจความเป็นธรรมชาติ ความปกติ จนนำไปสู่ ความจริง อำนาจ และความรู้

ความคิดทั้งหลายมักจะเกิดขึ้นในบริบทใดบริบทหนึ่ง และบริบทที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือการโต้ตอบกับความคิดของใครหรือความคิดอะไรบางอย่าง ความคิดและทฤษฎีของ Foucault (1972) ก็

เช่นเดียวกัน การที่เขาสามารถพัฒนาความคิดหรือความรู้ขึ้นมาได้ ก็เพราะเขาต้องการที่จะถกเถียงกับกระแสความคิดต่างๆ Foucault (1972) นั้นเป็นนักคิดชาวฝรั่งเศสคนสำคัญในศตวรรษที่ 20 Foucault (1972) พยายามที่จะเสนอข้อถกเถียงว่า ความคิดต่างๆ ไม่ได้มีความหมายสำเร็จรูปหรือมีความหมายอยู่ก่อนแล้ว หากล้วนแต่มีความหมายที่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้งสิ้น (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2552, น. 3)

คำว่า “Postmodern” เราสามารถแยกคำออกเป็นสองส่วนคือ “Post” กับ “Modern” คำว่า “Post” นั้นโดยทั่วไปหมายความว่า “หลัง” หรือ “ล่วงเลย” ในบทความของ Lyotard ที่ชื่อว่า Note on the Meaning of “Post” ได้พยายามชี้ให้เห็นว่า คำว่า “Post” ในที่นี้ (Postmodern) ไม่ได้หมายถึง กระบวนการเกิดซ้ำ (Movement of Repetition) แต่หมายถึงวิธีการ (Procedure) อันเป็นการตอบโต้ข้อกล่าวหาของ Habermas (1970) ว่า Postmodern ก็คือพวก Meoconservative ซึ่งได้ปฏิเสธภาวะสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การไม่ยอมรับโครงการยุคภูมิปัญญา/ยุคแห่งความรู้แจ้ง/ยุคแห่งแสงสว่าง (The Project of Enlightenment) นั้นเอง (อุทัย ปริญาสุทธีรัตน์, 2556, น. 4)

ในยุคของภูมิปัญญา/ยุคแห่งความรู้แจ้ง/ยุคแห่งแสงสว่างนั้น เป็นยุคที่เชื่อในหลักการวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ความจริง สิ่งใดที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามหลักการของวิทยาศาสตร์สิ่งนั้นไม่มีอยู่จริง ไม่สามารถนับเป็นความจริงได้ มองความจริงอยู่บนหลักการและเหตุผล การที่มีมุมมองต่อความจริงในลักษณะเช่นนี้ มิได้ถือว่ามีคามผิดแปลกแต่อย่างใด หากเพียงแต่ว่า เป็นการมองความจริงเพียงสากล ทำให้ความจริงไม่รอบด้านและไม่หลากหลาย จนไม่สามารถนำความจริงที่เป็นสากลไปอธิบายปรากฏการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมได้ อาทิ การต่อสู้แย่งชิงอำนาจ พลวัตความขัดแย้งของคนในสังคม เป็นต้น ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไม่สามารถอธิบายเพื่อทำความเข้าใจด้วยความจริงเพียงหนึ่งได้อย่างครอบคลุม

Foucault (1972). วิเคราะห์ว่าแนวคิดที่เป็นกระแสหลัก มองความเป็นจริง (Truth) และปัญญาชนผู้เสนอความเป็นจริงอย่างแยกเป็นอิสระจากความสัมพันธ์ทางอำนาจ (Power Relations) รวมทั้งยังมองว่า ปัญญาชนที่แท้จริงเป็นฝ่ายค้านการใช้อำนาจในทางกดขี่ด้วย แนวคิดดังกล่าวมองว่าปัญญาชนเป็นผู้สืบทอดค่านิยมที่เป็นสากล เช่นการพูดในนามของเหตุผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ ความเป็นธรรม ความเป็นจริง แนวคิดที่มองปัญญาชนแบบสากล (Universal Intellectual) นี้ เป็นส่วนหนึ่งของปรัชญายุคส่องสว่างทางภูมิปัญญา (Enlightenment) ของนักคิดระดมทุนนิยม (Bourgeois Humanist) ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ แนวคิดนี้ได้ส่งถ่ายต่อมาในวัฒนธรรมตะวันตกจนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 (Foucault, 1972) Truth and Power.

Foucault (1972) เห็นว่าแม้แต่คาร์ล มาร์กซ์ ซึ่งเข้าข้างประชาชนที่อยู่ในชั้นล่าง ก็อยู่ในกลุ่มปัญญาชนแบบสากลเช่นกัน จากการที่มาร์กซ์มองว่าชนชั้นคนทำงาน (นำโดยพรรคปฏิวัติ) เป็นตัวแทนของผลประโยชน์ของมนุษย์ทั้งหมด โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของผู้หญิง เด็ก และสังคมยุโรป ซึ่งจริงๆ แล้วปัญหาเฉพาะและไม่ได้เป็นสิ่งเดียวกับผลประโยชน์ของพรรคแรงงานที่ปฏิวัติในยุโรป และจากการที่มาร์กซ์อ้างว่ามาร์กซิสต์เป็นวิทยาศาสตร์ที่เป็นสากล แตกต่างจากจิตสำนึกที่จอมปลอม (False Consciousness) (Foucault, 1972) Truth and Power” ทำให้มาร์กซิสต์เป็นทฤษฎีที่มีนัยว่ามีแต่พวกที่ยึดกุมทฤษฎีมาร์กซิสต์เท่านั้น ที่จะเข้าถึงความรู้ที่แท้จริง ซึ่ง

Foucault (1972) เห็นว่าแนวคิดแบบนี้นำไปสู่การผูกขาดครอบงำความรู้/อำนาจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เขามองว่าความรู้และอำนาจเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันเสมอ กล่าวคือ ผู้ที่อ้างว่ามีความรู้ย่อมมีอำนาจและผู้มีอำนาจย่อมอ้างความรู้ (Foucault, 1972, p. 128) Truth and Power”.

Foucault (1972, p. 131) จึงคัดค้านมาร์กซิสต์ในลักษณะนี้ เพราะเขาเห็นว่าไม่มีความจริงใดๆ ที่ดำรงอยู่นอกอำนาจแต่ละสังคมต่างก็มีระบบที่เป็นตัวกำหนดว่าอะไรคือความจริง (Regime of Truth) นั่นคือการกำหนดว่า วาทกรรม (Discourse) แบบไหนที่เป็นที่ยอมรับ(ในสังคมนั้น) ว่าเป็นความจริงและทำหน้าที่ (Function) ในฐานะความจริง

สรุปได้ว่า ภาวะหลังสมัยใหม่ คือสภาวะที่ความรู้ที่เชื่อถือมาแต่เดิมไม่ถูกเชื่ออีกต่อไป เพราะความรู้เหล่านั้นหมดความชอบธรรมในตัวมันเอง ลีโอทาร์ด เสนอว่า ความรู้และทฤษฎีต่างๆ โดยเฉพาะทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ที่พยายามสร้างกฎที่แน่นอนมาอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆนั้นเชื่อถือไม่ได้ ความพยายามสร้างกฎที่แน่นอนได้ทำลายตัวความรู้ เพราะความรู้เองมีลักษณะไม่แน่นอน ปรากฏการณ์ต่างๆ ล้วนทำนายไม่ได้ ไม่มีความแน่นอน มีแต่ความวุ่นวายยุ่งเหยิง มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไม่เห็นพ้องต้องกัน (Dissensus) (Lyotard, 1979, pp. 105-108, อ้างถึงใน สุรางค์ จันทวานิช, 2555, น. 290)

2.3 แนวคิดประชาธิปไตย

Habermas (1970) เป็นนักปรัชญาและนักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน งานช่วงแรกของเขา กล่าวถึงประวัติศาสตร์สังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางสาธารณะ (Public Sphere) ของระบบนายทุนที่มีการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยอาศัยสื่อมวลชนในการผลักดันเงินทุนและความเป็นทุนนิยมต่างๆ ที่ในอุดมคติการสื่อสารน่าจะเป็นตัวสร้างมาตรฐานของสังคมสิ่งที่ควรจะเป็นคือ การวิพากษ์วิจารณ์อย่างเป็นอิสระจากแรงกดดันใดๆ ในการนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกัน แต่สื่อมวลชน กลับทำหน้าที่สร้างระบบความคิดของประชาชนให้มีสภาพที่กลมกลืนไปกับเศรษฐกิจเพื่อการบริโภค (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2556, น. 363)

ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ของ Arendt (1951) นักทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ (Political Theorist) ชาวเยอรมัน มีความเห็นว่า มีลักษณะที่ไม่ใช่การเมือง (Political) หรือการกระทำทางการเมือง (การเลือกตั้งหรือการมีรัฐบาล เป็นต้น) เหมือนการนิยามความหมายของนักรัฐศาสตร์คนอื่นๆ แต่ Arendt (1951) มองประชาธิปไตย คือ ลักษณะของความเป็นประสบการณ์ของการเมืองมากกว่า อันเกิดขึ้นจากการจัดสรรทรัพยากรและการขยายสิทธิโดยสภาพสังคมทางการเมืองที่ Arendt (1951) มองว่าดีที่สุด คือ สภาพสังคมทางการเมืองที่รัฐพยายามทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ มีการเปิดพื้นที่สาธารณะ (Public Spaces) เน้นการกระทำร่วมกันในสังคม (Collective Action หรือ Citizen Action) และมีการยอมรับให้เกิดวัฒนธรรมแบบยอมรับการถกเถียง (Discussion) ภายในสังคม อันจะนำไปสู่ทางออกของปัญหาหรือสภาพสังคมที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของประสบการณ์ของผู้คนในสังคมแบบประชาธิปไตยตามความหมายของ Arendt (1951) (McGowan, 1997, p. 156)

แนวคิดและทฤษฎีแนวคิดของ Arendt (1951) สำหรับใช้ในอธิบายและวิพากษ์ระบอบการเมืองแบบเผด็จการนิยม ในการอธิบายผ่านผลงานชิ้นสำคัญของ Arendt (1951) อย่าง The

Origins of Totalitarianism : Through the Life of the Mind อันเป็นผลงานที่อธิบายเกี่ยวกับฐานรากสังคมแบบมวลชน (Mass Society) ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดระบอบการเมืองแบบเผด็จการนิยมมากขึ้น เนื่องจากสังคมแบบมวลชน มักมีลักษณะของความพยายามในการชูอัตลักษณ์ (Identity) บางอย่างในสังคม โดยกลุ่มคนส่วนใหญ่หรือกลุ่มคนผู้มีอิทธิพลในสังคม (ชนชั้นนำทางสังคม) อย่างเช่น ความคิดทางเชื้อชาติ, ความเป็นชาตินิยม หรือสภาพความเป็นจักรวรรดินิยม เป็นต้น ทำให้สังคมเกิดลักษณะของอัตลักษณ์เดี่ยวขึ้น และอัตลักษณ์เดี่ยวก็น่าไปสู่กระบวนการในการสร้างความเกลียดชังและความหวาดกลัวของมวลชนที่มีต่อกลุ่มอัตลักษณ์อื่นที่แตกต่างออกไป ดังเช่น ที่เกิดขึ้นกับกรณีของกลุ่มนาซีเยอรมันกับชาวยิวในช่วงระหว่างสงครามโลก ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่พรรคนาซีเยอรมันสามารถสร้าง อัตลักษณ์ของชนชาติเยอรมันและควบคุมความหวาดกลัวของชาวยิวเยอรมันที่มีต่อชาวยิวได้สำเร็จจนทำให้ชาวยิวเยอรมันยอมรับในเป้าหมายและผลประโยชน์ของพรรคนาซีเยอรมันและร่วมมือกับพรรคในการกระทำต่างๆ อันเปรียบเสมือน “หน้าที่” ของตนเอง ภายใต้ความเป็นกลุ่มองค์กรที่พรรคนาซีสร้างขึ้น (กัมปนาท เบ็ญจนาวิ, 2557, หน้า 154-155)

และนอกจากนี้ ผลงานของ Arendt (1963) อีกชิ้นหนึ่งที่สำคัญอย่าง Eichmann in Jerusalem: A Report on the Banality of Evil โดยเป็นผลงานที่กล่าวถึงสภาพบริบททางสังคมของเยอรมัน ที่ส่งเสริมให้มวลชนเกิดความเป็นเผด็จการนิยมขึ้น ซึ่งในการวิเคราะห์ พบว่า ผู้คนในสังคมเยอรมันรวมถึงสังคมเผด็จการอื่นๆ มักมีความเป็นปัจเจกบุคคล (Individual) อยู่สูง อันเป็นลักษณะที่ทุกคนสามารถกระทำการใดๆ อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์และความปลอดภัยให้แก่ตนเอง แม้ว่าการกระทำนั้นจะมีลักษณะที่ผิดศีลธรรมก็ตาม(กัมปนาท เบ็ญจนาวิ, 2557, น. 155)

นอกจากนี้ แนวคิดของ Arendt (1963) มาใช้ในการอธิบายสภาพบริบทในปัจจุบัน ที่มีการขยายตัวของความหมายของ “ประชาธิปไตย” (Democracy) แบบตะวันตกไปยังมิติต่างๆ ซึ่งทำให้สังคมในพื้นที่ต่างๆ เกิดการขยายตัวของกลุ่มภาคประชาสังคม (Civil Society) การเคลื่อนไหวทางสังคมโดยกลุ่มนักเรียน-นักศึกษา (Student Movement) และกลุ่มสตรีนิยมในยุคปัจจุบัน (Contemporary Feminism) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมที่มีระบอบการเมืองแบบเผด็จการที่ถูกกระแสของความประชาธิปไตยของพวกประเทศตะวันตกที่ยกตนเป็นพวกอารยธรรม (Civilization) เข้าแทรกซึมได้ จนทำให้ประชาชนเกิดสำนึกขึ้นจากการที่สภาพสังคมที่ปรากฏการกระจายของผลประโยชน์จากรัฐสู่ประชาชนที่ไม่ทั่วถึง (เกิดทั้งวิกฤติและภาวะความเสี่ยง อันเนื่องจากรัฐพยายามปกปิด) และสภาพสังคมก็มีลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นในสังคมแบบสังคมนิยม (Socialism) หรือ ชุมชนนิยม (Communitarian) ในอดีต จนสุดท้ายประชาชนในสังคมก็จะรวมกันเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวสังคมใหม่ (New Social Movement) เพื่อลุกขึ้นมาต่อต้านรัฐของตนเอง หรือที่ Arendt (1963) มองว่าเป็นลักษณะของการทำลายล้างด้วยตนเอง (Self-destruction) (กัมปนาท เบ็ญจนาวิ, 2557, น. 156)

ดังที่ de Certeau (1984) ชี้ว่า กลยุทธ์ในการต่อต้านเป็นสิ่งที่ผู้ด้อยอำนาจฉวยมาจากฝีมือของผู้ถืออำนาจเมื่อกำลังผู้ด้อยอำนาจเผชิญกับกลุ่มอำนาจ พวกเขาใช้สิ่งที่ไม่เป็นตัวตน มองไม่เห็น เช่น ความปรารถนา ความพึงพอใจ ความสนุกสนาน ความกลัว ความโกรธ และความหวัง เพื่อท้าทายการครอบงำพื้นที่ของการต่อต้านจึงมีความหลากหลายมีพลวัต และเป็นสิ่งที่ผู้ถืออำนาจควบคุมได้เพียงบางส่วนเท่านั้น (de Certeau, 1984, p. 818)

ยิ่งไปกว่านั้น การต่อต้านของผู้ด้อยอำนาจอาจเป็นการใช้อาวุธของผู้ด้อยอำนาจ เช่น ขาวลือ คำนิทา การใส่ร้าย เพื่อบ่อนทำลายความชอบธรรมและต่อต้านการครอบงำ (Scott, 1976) หรือ การแสดงออกในชีวิตประจำวันของผู้ด้อยอำนาจ เช่น งานศึกษาของ Tria Kerkvliet (2009) ที่ผู้ด้อยอำนาจแสดงความรังเกียจ ความโกรธ ความไม่พอใจ หรือการยืนอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับคนที่พวกเขาองว่ามีสถานะทางสังคมสูงกว่า มีอำนาจมากกว่า อยู่ในชนชั้นสูงกว่า แต่กลับไม่ยุติธรรม ไม่เที่ยงตรง อดอ้างความถูกต้อง แต่กลับทำผิดกฎเสียเอง

ประชาธิปไตยแบบตะวันตกที่นำมาใช้ในสังคมไทย จึงทำให้คนในสังคมกลายเป็นคนที่มีศีลธรรมแบบทาส ที่มองเห็นแต่ความดีและมุ่งนำเสนอความดีของตนเองและพวกพ้อง แต่ดูถูกเกียรติและความดีของบุคคลอื่น ที่มีใช้ตนเองและพวกของตน (อุทัย ปริญญาสุทินนท์, 2556, น. 2)

สภาพการณ์เช่นนี้มีนัยไปถึงการเมืองในอนาคตไม่ว่าจะเป็นการเลือกคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ หรือการโหวตรับรัฐธรรมนูญของประชาชน เพราะหากสังคมไทยยังตัดสินคนดีและความดีจากการที่เขานำเสนอตัวเอง ไม่ใช่จากการพิจารณาหรือการยอมรับโดยบุคคลอื่นหรือจากสังคมระบอบการปกครองของประเทศไทยก็คงเป็นอันไปไม่ได้นอกจากประชาธิปไตยที่มีศีลธรรมแบบทาส (อุทัย ปริญญาสุทินนท์, 2556, น. 2)

ดังนั้น ประชาธิปไตย ที่แท้จริง เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในสังคม การที่มีสิทธิในการลุกขึ้นมาต่อต้าน ทำทนายอำนาจ ที่ไม่เป็นธรรมในสังคม มิใช่เพียงแค่การอดอ้างประชาธิปไตยเพียงเพื่อรักษาความชอบธรรมให้แก่พวกพ้องตน

2.4 แนวคิดพื้นที่สาธารณะ

Habermas (1990) นักปรัชญาการเมืองคนสำคัญที่ได้วางรากฐานแนวคิดเรื่องการใช้เหตุผลในพื้นที่สาธารณะได้เสนอแนวคิดที่ว่า การมีพื้นที่อิสระที่ผู้คนมารวมตัวกัน พูดคุยทำความเข้าใจและถกเถียงเพื่อหาข้อยุติต่างๆ นี้เป็นรากฐานของประชาธิปไตยที่แท้จริง (Habermas, 1990, pp. 89-90) เป็นระบบที่วางอยู่บนรากฐานที่เชื่อการใช้เหตุใช้ผลของมนุษย์ และการใช้เหตุใช้ผลร่วมกันจะเกิดขึ้นจาก “ปฏิบัติการสื่อสาร” (Communicative Action) อันเป็นกระบวนการถกเถียงที่สามารถทำทนายข้ออ้างและความชอบธรรมที่เคยดำรงอยู่อย่างไม่เคยถูกตั้งคำถามได้อย่างไรก็ตามการสื่อสารดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ (Ideal Speech Act) จะต้องอาศัยเงื่อนไขสำคัญคือการปลอดพ้นจากการถูกบังคับขู่เข็ญด้วยกำลังอำนาจ ความประสงค์ร่วมกันในการแสวงหาความเข้าใจระหว่างกัน และพลังของการสร้างข้อถกเถียงที่ดี (Habermas, 1975)

กระบวนการถกเถียงนอกจากข้อมูลหรือข้อเท็จจริงทางวิชาการแล้ว การใช้โวหารและวาทศิลป์ก็มีส่วนสำคัญในการโน้มน้าวหรือทำให้คู่ขัดแย้งเสียเปรียบ ซึ่งก็อาจกล่าวได้ว่า ไม่แตกต่างกันจากการเจรจาต่อรอง การประชุมปรึกษาหารือ หรือการว่าความในศาล รูปแบบสมัชชาที่จำเป็นต้องมี กฎ กติกา มารยาทในการพูดทำให้ผู้ที่คุ้นเคยกับรูปแบบดังกล่าวสามารถใช้ประโยชน์จากเวทีได้เต็มที่มากกว่าผู้ที่ไม่คุ้นเคย อย่างไรก็ตาม หากปราศจากการสนทนาเพื่อแสวงหาข้อตกลงร่วมกันแล้ว การบรรลุซึ่งเจตนาร่วมกันของสาธารณะก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่งโดยพื้นฐานแล้ว ประชาธิปไตยแบบร่วมไตร่ตรองนี้มีรากฐานมาจากการส่งเสริมให้เกิด “การใช้เหตุผลของสาธารณะ หรือ Public Use

of Reason” โดยการสร้างพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้คนนำเอาปัญหาทางการเมืองมาอภิปรายถกแถลงกัน และหาทางออกที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันผ่านเวทีการรวมตัวกันของพลเมือง (Civic Assembly)

แม้จะมีข้อโต้แย้งว่าภาวะอุดมคติของทางการสื่อสารนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่แม้ว่าการสื่อสารจะมีข้อจำกัดและไม่มีทางที่จะสมบูรณ์แบบได้ แต่ก็อาจทำให้สมบูรณ์พอที่มนุษย์จะใช้เหตุผลร่วมกัน เพราะหากไม่เชื่อว่ามนุษย์สามารถใช้เหตุผลร่วมกันในการแก้ปัญหาแล้ว ประชาธิปไตยก็เป็นแค่ความฝันลมๆ แล้งๆ เท่านั้นแนวคิดเรื่องปฏิบัติการสื่อสาร (Communicative Action) นี้ หากพิจารณาจากความเป็นจริงของ

พื้นที่สาธารณะและเวทีการถกแถลง (Deliberation) กันด้วยเหตุผล ก็จะได้เห็นว่ายังมีคำถามหลายข้อที่ต้องพิจารณาหาคำตอบ เช่น ภาวะในอุดมคติของการพูดจากัน (Ideal Speech Act) ที่การถกแถลงกันด้วยเหตุผลจะไม่ถูกข่มขู่คุกคามจากอำนาจใดๆ เลยนั้นมีอยู่จริงหรือ หรือแท้ที่จริงภาวะการไม่ถูกข่มขู่ในพื้นที่การพูดคุยบางประเภทนั้นเป็นไปอย่างสัมพันธ์กับการข่มขู่ในพื้นที่อื่นๆ ซึ่งก็เท่ากับว่าเป็นการสร้างพื้นที่อุดมคติมากขึ้น แทนที่จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในทางอุดมคติอย่างสมบูรณ์ แนวคิดนี้เป็นแนวคิดแบบสัมฤทธิ์คตินิยม (Pragmatism) ซึ่งถือเอาความเป็นจริงในชั้นของการปฏิบัติการ (Pragmatic) สำคัญกว่าทฤษฎี (หรือพวกคัมภีร์นิยม Dogmatic) ที่เน้นเงื่อนไขแบบอุดมคติ (Idealistic) ประเด็นปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือเรื่องของ “ภาษา” และความสามารถในการถกแถลง (Deliberation) และการสร้างข้อถกเถียง (argumentation) ซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่แต่ละชนชั้นทางสังคมมีสะสมอยู่ไม่เท่ากัน การเรียนรู้ที่จะถกแถลงได้อย่างน่าเชื่อถือจำเป็นต้องมีทักษะทั้งในด้านภาษาและการรู้จักกระบวนการขั้นตอน (Procedure and Protocol) ซึ่งมีลักษณะเฉพาะทางชนชั้นที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันขึ้นได้ ยิ่งในพื้นที่ที่มีความเป็นทางการสูง กระบวนการต่างๆ ก็ยังมีระเบียบการมากขึ้นบรรยากาศการแลกเปลี่ยนกันก็มักมีเงื่อนไขในเรื่องเวลา ประธานกลายเป็นผู้มีอำนาจเพราะมีสิทธิที่จะอนุญาตให้ใครอภิปรายและสามารถควบคุมให้การอภิปรายเป็นไปตามกำหนดเวลา ลำดับขั้นตอนต่างๆ ที่หากทำไม่ถูกต้องก็อาจกลายเป็น “ตัวตลก” ในที่ประชุมได้ รวมทั้งเอกสารต่างๆ ที่ต้องถูกเตรียมขึ้นมาก่อนล้วนแต่เป็นประเด็นที่ทำให้ Ideal Speech Act เป็นไปตามอุดมคติได้น้อยลง

ด้วยเหตุนี้ ฮาเบอร์มาสจึงนำเอาหลายแนวคิดมาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งทำให้เกิดพลังมากขึ้นในการสร้างแบบจำลองอันเป็นอุดมคติ (Normative Model) ฮาเบอร์มาสพูดถึง 3 สิ่ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความคิดของเขาตลอดชีวิตความเป็นนักวิชาการ (Habermas, 2004) นั่นคือพื้นที่สาธารณะ วาทกรรม และเหตุผล

2.5 แนวคิดวาทกรรม

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 1970 Habermas (1970) เริ่มเข้าสู่แนวคิดที่ให้ความสำคัญแก่เรื่อง “ภาษา” (Linguistic Turn) ฮาเบอร์มาส พูดถึงสิ่งที่ทำให้เขาเรียกว่า “Ideal Speech Situation” ซึ่งเป็นสถานการณ์ทางภาษาแบบอุดมคติ ซึ่งควรจะนำมาใช้ในทุกสังคมทุกหนทุกแห่งที่มนุษย์ทำการสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และเขานำแนวคิดนี้มาเป็นบรรทัดฐานในการวิจารณ์สังคมว่าเป็นอิสระ

หรือไม่ (Social Criticism) ในขณะเดียวกันก็ใช้แนวคิดนี้เป็นแบบจำลองในการสร้างสังคมใหม่ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความสามารถและเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็น

อย่างไรก็ตาม ฮาเบอร์มาสก็มองเห็นข้อจำกัดของแนวคิด “Ideal Speech Situation” ของตนเอง และคิดว่าอาจจะต้องพบกับความลำบากในการปลดปล่อยสังคม (Social Emancipation) เนื่องจาก Habermas (1970) มองว่า ระบบสังคมสมัยใหม่มีแนววิวัฒนาการไปสู่ความซับซ้อนมากขึ้น (Systematic Complexity) ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะมองเห็นความโปร่งใสทางวาทกรรมในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เมื่อเป็นเช่นนี้ Ideal Speech Situation ที่มนุษย์สื่อสารกันอย่างอิสระไร้การถูกรวบงำ/ควบคุม และอยู่ในสถานการณ์ที่โปร่งใส อาจจะไม่สามารถนำมาเป็นหลักการที่ใช้ในการจัดการระบบสังคมได้ มิติทางวาทกรรมต้องมีมิติอื่นๆ มาสนับสนุน

ด้วยเหตุนี้ Habermas (2004) จึงนำเอาหลายแนวคิดมาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งทำให้เกิดพลังมากขึ้นในการสร้างแบบจำลองอันเป็นอุดมคติ (Normative Model) และยังพูดถึง 3 สิ่งซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความคิดของเขาตลอดชีวิตความเป็นนักวิชาการ (Habermas, 2004) นั่นคือพื้นที่สาธารณะ วาทกรรม และเหตุผล สื่อในฐานะผู้ผลิตวาทกรรม

Habermas (2004) ใช้คำว่า “วาทกรรม” (Discourse) ในความหมายที่ว่า วาทกรรมเป็นการสื่อสารแบบพิเศษที่บรรดาคำพูดของผู้พูดจะต้องถูกท้าทายหรือถูกตั้งคำถาม วาทกรรมเป็นข้อโต้แย้งอย่างเป็นระบบ (Systematic Argument) ที่เรียกร้องให้มีการแสดงความน่าเชื่อถือของบรรดาข้ออ้างข้อสรุปต่างๆ (Demonstration of Validity of Claims) ซึ่งในที่นี้ Habermas (2004) แบ่งประเภทวาทกรรมที่แปรไปตาม Speech Act อันได้แก่ วาทกรรมเชิงทฤษฎี (Theoretical Discourse) วาทกรรมเหล่านี้จะเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (truth) หรือหลักฐานที่ต้องนำมาอ้างอิง อาทิ ผลสำรวจจากงานวิจัย หรือมาตรการจากหน่วยงานสถาบันที่น่าเชื่อถือ ฯลฯ และ วาทกรรมเชิงปฏิบัติการ (Practical Discourse) เป็นวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ข้อตกลง/บรรทัดฐาน (Norms) ที่ใช้กันอยู่ในกลุ่มนั้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2553, น. 107)

วาทกรรม คือ กระบวนการสร้างความหมายให้แก่โลกและสังคม ซึ่งรวมถึงเอกลักษณ์ต่างๆ อย่างมีโครงสร้างและระบบของกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดสร้างควมหมายว่าสิ่งใดเป็นจริงและไม่เป็นจริงผ่านข้อความที่ถูกพูดหรือเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดย ข้อความนั้นถูกกำกับไว้ด้วยกรอบของความรู้ (Episteme) ที่เกิดการไหลเวียนของข้อความดังกล่าวไปสู่ปฏิบัติการทางสังคม (Social Practice) (เสนาะ เจริญพร, 2548, น. 300) วาทกรรมจึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการก็คือ ภาษา ความรู้ และอำนาจ ที่เชื่อมโยงถึงกันเพื่อประกอบสร้าง “ความจริง” ขึ้นมา (Revel, 2002, pp. 22-23) โดยในโลกสมัยใหม่ที่มีเทคโนโลยีการสื่อสารและสถาบันการสื่อสารมวลชน มีหน้าที่ในการกำหนดวาระของข้อมูลข่าวสาร (Agenda Setting) ทั้งยังมีระบบและข้อตกลงบางอย่างโดยเฉพาะ “ข่าว” นั้นถูกวางตำแหน่งแห่งที่ของควมหมายว่าเป็น “ความจริง” ให้กับสังคม ในกรณีนี้ สื่อมวลชนจึงกลายเป็นสถาบันทางสังคมหลักที่ทำหน้าที่ผลิตวาทกรรมทั้งหลายและสถาปนาให้ความจริงถูกยอมรับโดยทั่วกันอีกด้วย

สื่อมวลชนยังเป็นปริณทลของ พื้นที่ปฏิบัติการของอำนาจของการ “นิยาม” ในการขจัดและกีดกันการนิยามของผู้อื่น (Definition & Exclusion) ที่แย่งยื้อช่วงชิงความหมายระหว่างกันอยู่เสมอ ผ่านการยอมรับหรือไม่ยอมรับการนิยามจากฝ่ายตรงกันข้าม เช่นคู่ของการช่วงชิงความหมาย

ระหว่าง “กบฏ” กับ “ผู้ปลดปล่อย” หรือ “โจรใต้” กับ “ผู้ปลดปล่อยประชาชาติปาตานี” ที่จะถูกตอกย้ำอย่างซ้ำๆ ในวิถีแห่งชีวิตประจำวันจนสามารถติดตั้งและซึมลึกสู่วิถีชีวิตของผู้คนสามัญจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ยอมรับและควรจะเป็นจนดูคล้ายเป็น “สามัญสำนึก” ร่วมกันของผู้คนในสังคมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการถ่ายทอดและตอกย้ำอุดมการณ์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2546, น. 354-360)

วาทกรรม บ่อยครั้งถูกนำมาใช้อ้างถึงคำพูดหรือตัวสาร ของสิ่งที่คุณพูดถึง เขียนถึง หรือสื่อสารถึง เป็นสิ่งที่สามารถอ้างถึงชุดความเป็นจริงที่หลากหลายในรูปแบบของการถูกประกอบสร้างผ่านภาษา ความหมายและการปฏิบัติกร ที่สามารถเชื่อมโยงสอดรับกัน เป็นสิ่งซึ่งสามารถคาดการณ์ได้ถึงหลักปฏิบัติที่ไม่ใช่เพียงแค่ผลลัพธ์ตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเท่านั้น หากแต่ยังสามารถเชื่อมโยงนำไปสู่สิ่งที่เราคิด (Jones, 1991, p. 86)

นอกจากนี้ Foucault (1972) ยังมีแนวคิดที่สำคัญเรื่อง “อำนาจและความรู้” รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ทำงานอยู่ภายใต้สิ่งที่เรียกว่า “การก่อรูปวาทกรรม” (Discursive Formation) ทั้งยังบอกว่า หน้าที่ของอำนาจ คือ การสร้างความจริง (Truth Production) สิ่งใดที่คนมีอำนาจพูด คือ ภาษาวาทกรรม วาทกรรมจึงเป็นวิธีการในการดำรงรักษา อำนาจสถาบันต่างๆ โดยนำเสนอานิยามของตัวเอง กีดกันการให้นิยามของคนอื่น วาทกรรมเป็นงานสร้างความรู้ ซึ่งเป็นอาวุธของอำนาจ คนเราสามารถควบคุมตัวเองและผู้อื่น ได้ด้วยการสร้างความรู้ขึ้นมา

ขณะเดียวกันยังมีการประมวลแนวคิดของนักคิดวาทกรรม ไว้อย่างน่าสนใจ และเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น โดยอรวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2546, น. 34) ได้สรุปแนวคิดของนักคิดวาทกรรมไว้ 3 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย (Foucault, 1972; Fairclough, 1995; van Dijk, Kintsch, & Van Dijk, 1983) กล่าวไว้ว่า การศึกษาวาทกรรมของฟูโกต์ เป็นการพิจารณาหากรอบการวิเคราะห์วาทกรรมที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อุดมการณ์ ความเป็นใหญ่ มีการกดทับ ปิดบังซ่อนเร้น ทำให้บางสิ่งกลายเป็นสิ่งพูดไม่ได้ ในส่วนของแฟร์คลอฟ ได้เสนอเพิ่มเติมว่า วาทกรรมเป็นทั้งการถูกประกอบสร้างและการประกอบสร้าง คือ ผลิตสถาปนาตัวตน อัตลักษณ์ ประชาน และถูกสังคมผลิตวาทกรรม ขณะเดียวกัน เติน แวน เด็ค ตอกย้ำว่า วาทกรรมเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมทั้งบทและบริบทล้วนมีความสัมพันธ์กัน

ในที่สุด จากกรอบแนวคิดของทั้ง 3 นักคิด ประมวลเป็นหลักในการเป็นกรอบวิเคราะห์กรณีศึกษาวาทกรรม ได้ ตัวแปรดังนี้ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อุดมการณ์ ภาวะเป็นใหญ่ อัตลักษณ์ บริบท สหบท (ความสัมพันธ์ของใจความที่มีก่อนหน้า หรือ กำลังเกิดขึ้นอยู่) ตัวบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม (การสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เน้นการผลิตตัวบท การแจกจ่าย การบริโภคร) ภาคปฏิบัติการเชิงสังคม (บริบทการเมือง เศรษฐกิจ สังคม)

นอกจากนี้ อำนาจที่มีอยู่ในยุคๆ หนึ่ง จะกำหนดว่าสิ่งใด เป็นความรู้ ความจริง ภายใต้บริบท การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตัวบทมีการผลิตซ้ำ แจกจ่าย และบริโภครอย่างไร ความสัมพันธ์เชิงอำนาจมีการปรับโครงสร้างใหม่หรือไม่ มีการท้าทายจากคนชายขอบสู่สถาบัน องค์กรหรือไม่ ผู้มีอำนาจได้รับการรักษาภาวะความเป็นใหญ่อย่างไร โดยผ่านวาทกรรมต่างๆ กลยุทธ์ระดับมหภาคและจุลภาคเป็นอย่างไร เหล่านี้เป็นคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมที่ทำให้การศึกษาวาทกรรมต่างจากศาสตร์อื่นๆ ที่มีความละม้ายคล้ายคลึงกันอย่างวาทศาสตร์ หรือภาษาศาสตร์ (อรวรรณ ปิลันธน์, 2546, น. 37)

อย่างไรก็ดี เมื่อเข้าสู่การวิเคราะห์วาทกรรม โดยอ้างอิงแนวคิดฟูโกต์ จะพบว่าในการวิเคราะห์วาทกรรมของเขา ก็คือ การพยายามศึกษาและสืบค้นกระบวนการขั้นตอน การลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ในการสร้างอัตลักษณ์ และความหมายให้กับสิ่งที่ห่อหุ้มเรา อยู่ในรูปของวาทกรรม และภาคปฏิบัติการของวาทกรรมว่าด้วยเรื่องนั้นๆ ว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีการต่อสู้ช่วงชิงการนำ (Hegemony) ในการกำหนดกฎเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องนั้นๆ อย่างไรก็ตาม มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคล สถานที่ เหตุการณ์อะไรบ้าง ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการสร้าง รวมไปถึงการเก็บกดหรือปิดกั้นสิ่งเหล่านี้ของวาทกรรมมีลักษณะอย่างไร ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในตัวของวาทกรรมมีอำนาจอยู่ด้วย (ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์, 2547, น. 14)

การต่อสู้ ในเชิงมุมมองทางทฤษฎีวาทกรรม หมายถึง การสร้างความหมาย ที่นำไปสู่ความขัดแย้งและการต่อสู้ที่มีอยู่ในสังคมอย่างแพร่หลาย ดังนั้น การต่อสู้ทางวาทกรรมจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญ ที่ควรนำมาวิเคราะห์ ผ่านกรอบการวิเคราะห์ทางทฤษฎีวาทกรรมเพื่อที่จะสามารถเข้าใจความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นได้ (Jørgensen & Phillips. 2002. p. 58)

จุดยืนทางทฤษฎีวาทกรรม มองว่า ไม่มีวาทกรรมใดที่ถูกยอมรับอย่างสมบูรณ์ มีความขัดแย้งเกิดขึ้นอยู่เสมอ ด้วยกับการนิยาม ความจริงที่แตกต่างกัน จึงนำไปสู่หลักการปฏิบัติที่แตกต่างกันทางสังคมด้วยเช่นกัน ในช่วงขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคเกิดขึ้น วาทกรรมก็ยังคงถูกรักษาไว้ ทำให้ดูเป็นเรื่องธรรมชาติ และถูกมองเป็นเรื่องปกติ ได้ (Jørgensen & Phillips, 2002. p. 58)

โดยสอดคล้องกับ มุมมองของ Fairclough (1995) ที่ว่า ระเบียบวาทกรรม สามารถพิจารณาให้เห็นถึง วาทกรรมหลักที่ครองความเป็นเจ้าแห่งวัฒนธรรมที่ทรงพลัง นับได้ว่าเป็นการต่อสู้ของกลุ่มคนหลักทางสังคมที่คอยสนับสนุนและคงรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของพวกเขา โดยเฉพาะ (Fairclough, 1995, p. 56)

ในขณะที่ อีกประเด็นหนึ่งที่เป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของการวิเคราะห์วาทกรรม คือ ในการวิเคราะห์วาทกรรมนั้นมิได้อยู่ที่ว่า คำพูด หรือสิ่งต่างๆ เหล่านั้นเป็นจริง หรือเป็นเท็จ ในการวิเคราะห์วาทกรรมไม่ได้สนใจในประเด็นเหล่านั้นเท่าไรนัก หากแต่ความสนใจกลับอยู่ที่กฎชุดหนึ่ง ที่เป็นตัวกำกับให้การพูดกระทำนั้นเป็นไปได้ และกฎเหล่านั้นนั้นก็ฝังแฝงอยู่ในตัวของวาทกรรม (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2552, น. 29-30)

สรุปว่า วาทกรรมในทัศนะของ Foucault (1972) เป็นมากกว่าเรื่องของภาษา คำพูด การตีความ ภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (Discursive Practice) จะรวมเอาจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่าและสถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ไว้ด้วย วาทกรรมแต่ละเรื่องมีระบบความคิดและเหตุผลของตนในการอธิบายหรือมองความจริงอย่างจริง ซึ่งวาทกรรมเรื่องเดียวกัน แต่ต่างระบบความคิดและเหตุผลก็จะมี ความแตกต่างกันออกไปในการให้คำอธิบายต่อเรื่องนั้นๆ ดังนั้น ในเรื่องเดียวกันจึงมีวาทกรรมหลายชุดที่เกี่ยวข้องและวาทกรรมแต่ละชุดก็มีความขัดแย้งหรือปฏิเสธ “ความจริง” ของอีกวาทกรรมหนึ่ง ในขณะที่วาทกรรมที่เกิดขึ้นแต่ละชุดก็ย่อมมีจุดประสงค์เฉพาะในตัวของวาทกรรมเอง

2.6 แนวคิดของการสื่อสาร

Williams (1977) นิยามของคำว่า “การสื่อสาร” มิใช่เพียงการถ่ายทอดข่าวสารจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อการหลอกลวงหรือครอบงำเพียงเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายผู้ส่งสาร ดังสภาวะที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันโดยเฉพาะในแวดวงสื่อสารมวลชน แต่ทว่า “การสื่อสารที่แท้จริง” (Genuine Communication) นั้น เป็นกระบวนการที่ทำเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน ในการสร้างสรรค์และธำรงรักษาผลประโยชน์ร่วมกันนั้น หรือ เพื่อการมีประสบการณ์ร่วมกันมีวัฒนธรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอันโตนิโอ แกรมซี ในเรื่องความเชื่อมั่นในความสามารถของมนุษย์ในการสร้างสรรค์และการใช้การสื่อสารเพื่อธำรงรักษาสังคมที่ดีผ่านการร่วมมือกัน ในขณะที่ Habermas (1990) เน้นบทบาทการสื่อสารเพื่อสร้างสังคมที่ดีผ่านปริมลททางสังคม โดย Williams (1977) สนใจรูปแบบการสร้างสรรค์และบริโภคผลงานสื่อสารมวลชนสมัยใหม่ เช่น โทรทัศน์ เป็นต้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2557, น. 123-124)

จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน พบว่า สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่สำคัญดังต่อไปนี้ (Dominick, 2002, p. 40)

1) บทบาทหน้าที่ในการสอดส่องดูแล (Surveillance) เป็นบทบาทหน้าที่ในการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบถึงความเป็นไปในสังคม หน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นเสมือนผู้ส่งสัญญาณเตือนภัยหากเกิดเหตุการณ์ใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อในทางที่เป็นอันตรายต่อสังคมโดยรวม

2) สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ตีความหมาย (Interpretation) สื่อมวลชนนำเสนอเรื่องราวที่ผ่านการตีความหมายโดยผู้สื่อข่าว ผู้เขียนข่าว และกองบรรณาธิการของสื่อมวลชนนั้นๆ การรายงานข่าวทางสื่อมวลชนจึงเป็นการเล่าเรื่องที่ผ่านการกลั่นกรองจากมุมมองของสื่อมวลชนนั้นๆ นับตั้งแต่มุมมองที่ใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของปรากฏการณ์ต่างๆ ในสังคมว่าเหตุการณ์ใดมีคุณค่าที่จะนำมาเสนอ เหตุการณ์ใดมีคุณค่าที่จะขยายประเด็นหรือติดตามเรื่องราวนั้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการใช้มุมมองของสื่อมวลชนในการตีความข้อมูลที่ได้รับ แล้วนำเสนอเรื่องราวนั้นผ่านมุมมองของตน ดังนั้นบุคลากรทางด้านสื่อสารมวลชน จึงเป็นเสมือนนายทวาร (Gatekeeper) ที่คอยเฝ้าประตูว่าข่าวสารใดที่จะถูกนำเสนอทางสื่อมวลชนที่ตนดูแลรับผิดชอบอยู่ การทำหน้าที่ในการตีความของสื่อมวลชนคือ ทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลจากมุมมองที่หลากหลาย

หากประชาชนรับข้อมูลจากสื่อหลายๆ สื่อ และในกรณีที่ประเทศนั้นมีระบบการปกครองที่เปิดกว้างให้สื่อมวลชนทำหน้าที่ได้อย่างเสรี ทำให้ประชาชนสามารถประเมินข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้จากมุมมองอันหลากหลายนั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อสื่อมวลชนนำเสนอข้อเท็จจริงผ่านการตีความจากมุมมองของตน ทำให้ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันได้ว่าข่าวที่นำเสนอทางสื่อมวลชนนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้ทั้งหมด และอันตรายที่อาจจะเกิดตามมาก็คือ หากประชาชนหวังพึ่งพาข่าวสารจากสื่อใดสื่อหนึ่งเพียงสื่อเดียวหรือมีความภักดีต่อสื่อมากเกินไป อาจทำให้ถูกชี้นำจากสื่อได้ในระยะยาวและ ทำให้สูญเสียความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ในที่สุด ซึ่งบทบาทหน้าที่ในเรื่องของการตีความนี้อาจนำมาสู่บทบาทหน้าที่ที่ไม่พึงประสงค์โดยการที่สื่อมวลชนคิดวิเคราะห์และตีความข่าวสารให้ทั้งหมดทำให้ประชาชนอาจกลายเป็นผู้รับสารที่มีลักษณะไม่กระตือรือร้น (Passive) กล่าวคือ ยอมปล่อยให้คนอื่นคิดแทนตนและไม่รู้จักคิดพิจารณาไตร่ตรองข้อเท็จจริงต่างๆ ด้วยวิจรรณญาณของตนเอง สุดท้ายก็จะถูกครอบงำได้ในที่สุด

สื่อมวลชนทำหน้าที่เชื่อมประสานส่วนต่างๆ ของสังคม (Correlation) โดยการเชื่อมส่วนต่างๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันโดยตรงให้เข้ามาเกี่ยวข้องกัน นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังทำหน้าที่ประสานระหว่างกลุ่มคนที่อาจจะอยู่ห่างกันตามสภาพภูมิศาสตร์ แต่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันหรือผลประโยชน์บางอย่างร่วมกัน สื่อมวลชนจึงสามารถสร้างกลุ่มสังคมขึ้นใหม่ เป็นกลุ่มสังคมที่เกิดจากคนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนและอยู่ห่างไกลกันทางภูมิศาสตร์ ให้เชื่อมประสานกันเนื่องจากการตระหนักถึงความสนใจอย่างเดียวกัน ซึ่งนักวิชาการบางคนเรียกบทบาทหน้าที่ด้านนี้ว่า เป็นบทบาทหน้าที่ของการสร้างกลุ่มประชาชน (Public-making Ability of the Mass Media)

3) บทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดค่านิยม (Transmission of Values) บทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดค่านิยมนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กระบวนการสังคมประกิต (socialization) หมายถึงวิถีทางที่นำปัจเจกชนมาสู่การยอมรับพฤติกรรมและค่านิยมของกลุ่ม สื่อมวลชนนำเสนอค่านิยมต่างๆ ของคนบางกลุ่ม และจากการที่ประชาชนได้ดู ได้ฟัง ได้อ่าน ทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนและสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญจากการซึมซับเนื้อหาทางสื่อมวลชน

4) บทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment) สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการให้ความบันเทิงและเป็นเครื่องพักผ่อนหย่อนใจ โดยเฉพาะสื่อมวลชน ประเภทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ที่นำเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่เพื่อสนองความบันเทิงของประชาชน

แต่อย่างไรก็ตาม ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ แนวคิดของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เชื่อว่าเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ก็จะทำให้เกิดพลังในการต่อรองอำนาจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้านจึงมีตั้งแต่ระดับที่เป็นเพียงผู้รับสารซึ่งกระตือรือร้นที่จะตอบกลับ (Active Audience) ไปจนถึงระดับผู้บริหารจัดการใช้สื่อ และนิยามของสื่อก็ได้จำกัดอยู่แค่ 'สื่อมวลชน' เท่านั้น แต่ยังหมายถึง สื่อทางเลือก ซึ่งรวมถึง สื่อออนไลน์ สื่อพื้นบ้าน สื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล สื่อสาธารณะ ฯลฯ อีกด้วย

ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาการถูกกลืนกินอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และยังคงเผชิญกับอคติทางสังคม และเมื่อพวกเขาไม่สามารถพึ่งพิงสื่อกระแสหลักได้ จึงถึงเวลาที่พวกเขาจะต้องเข้าสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร

เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์อย่างชัดเจน ได้เปรียบเทียบองค์ประกอบของการพัฒนาและการสื่อสารระหว่างกระบวนการทัศน์หลัก และกระบวนการทัศน์ทางเลือก เอาไว้ดังนี้ (Servers, 1996 อ้างถึงใน กาญจนนา แก้วเทพ, กิตติ กันภัย และปริชาติ สถาปัตตานนท์ สโรบล, 2544, น. 35)

ตารางที่ 2.1 การพัฒนากระบวนการของการสื่อสาร

องค์ประกอบ	กระบวนการทัศน์หลัก	กระบวนการทัศน์ทางเลือก
แหล่งข่าว	กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มคนชั้นสูง	คนทุกกลุ่มในสังคม
สื่อ	อยู่ภายใต้การผูกขาดเป็นเจ้าของกลุ่มเล็กๆ ไม่กี่กลุ่ม มีรูปแบบเดียว	มีรูปแบบหลากหลาย มีลักษณะการเป็นเจ้าของหลายแบบ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	กระบวนการหลัก	กระบวนการทางเลือก
โครงสร้าง	มีลำดับชั้นทำงานแบบ ข้าราชการ	เป็นการสื่อสารแนวนอน มี ลักษณะเสมอภาค
การผลิต	ต้องได้มาตรฐาน ทำเป็นกิจวัตร ถูกควบคุมในทุกขั้นตอนการ ผลิต	ผู้ผลิตมีเสรีภาพและใช้ความคิด สร้างสรรค์ได้เต็มที่
เนื้อหาและอุดมการณ์	ถูกคัดเลือกและถูกตัดสินจาก ข้างบน เป็นไปในลักษณะ เดียวกันหมด	มีเนื้อหาที่หลากหลายนานา ทัศนะจากข้างล่าง
ผู้รับสาร	ต้องพึ่งพาข่าวสาร สามารถถูก กระทำให้มีลักษณะคล้ายๆ กัน หมด	รับสารได้อย่างหลากหลาย มี ปฏิริยาตอบโต้ มีความ แตกต่าง
ผลกระทบ	สื่อสารผลกระทบได้มากและ เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจในสังคม ต้องการ	ผลกระทบมีหลายรูปแบบ ไม่ แน่นอน ไม่อาจคาดเดาได้ แน่นอน

สรุปได้ว่า การสื่อสาร นอกจากมีหน้าที่ในการถ่ายทอดข่าวสารจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อการหลอกลวงหรือครอบงำเพียงเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายผู้ส่งสาร ดังสภาวะที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันโดยเฉพาะในแวดวงสื่อสารมวลชน แต่ทว่า “การสื่อสารที่แท้จริง” (Genuine Communication) นั้น เป็นกระบวนการที่ทำเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน ในการสร้างสรรค์และธำรงรักษาผลประโยชน์ร่วมกันนั้น หรือ เพื่อการมีประสบการณ์ร่วมกันมีวัฒนธรรมร่วมกัน สื่อมวลชนทำหน้าที่เชื่อมประสานส่วนต่างๆ ของสังคม (Correlation) โดยการเชื่อมส่วนต่างๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันโดยตรงให้เข้ามาเกี่ยวข้องกัน และในปัจจุบันกระบวนการสื่อสารในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ แนวคิดของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เชื่อว่าเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ก็จะทำให้เกิดพลังในการต่อรองอำนาจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้านจึงมีตั้งแต่ระดับที่เป็นเพียงผู้รับสารซึ่งกระตือรือร้นที่จะตอบกลับ (Active Audience) ไปจนถึงระดับผู้บริหารจัดการใช้สื่อ และนิยามของสื่อก็ได้จำกัดอยู่แค่ ‘สื่อมวลชน’ เท่านั้น แต่ยังหมายถึง สื่อทางเลือก ซึ่งรวมถึง สื่อออนไลน์ สื่อพื้นบ้าน สื่อท้องถิ่น สื่อบุคคล สื่อสาธารณะ ฯลฯ อีกด้วย

2.7 แนวคิดความขัดแย้ง

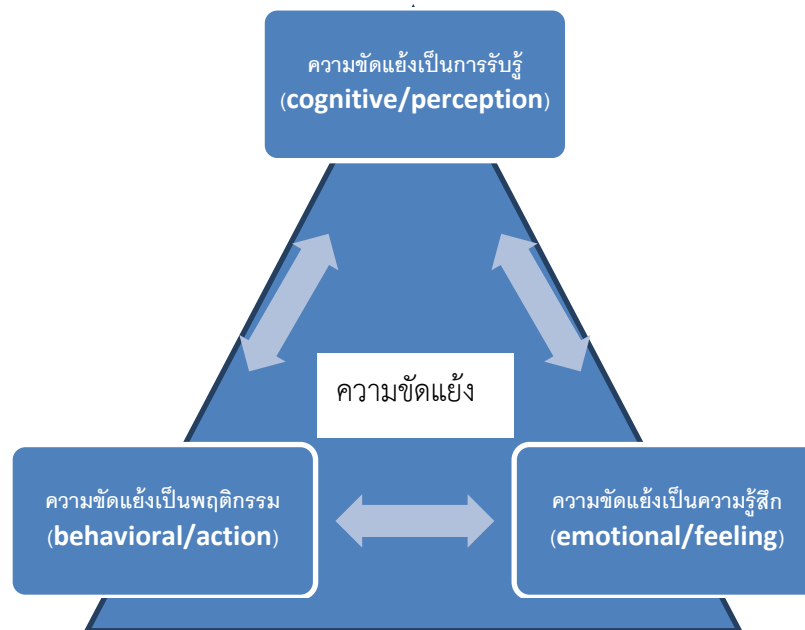
แนวคิดที่มีข้อสมมติฐานที่ว่า พฤติกรรมของสังคมสามารถเข้าใจได้จากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนต่างๆ และบุคคลต่างๆ เพราะการแข่งขันกันเป็นเจ้าของทรัพยากรที่มีค่าและหายาก มีนักสังคมวิทยาหลายท่านที่ใช้ทฤษฎีความขัดแย้งอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) มีความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงของทุกๆ สังคม ในแต่ละระบบจะมีความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตกับผู้ใช้แรงงานในการผลิต การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามแนวคิด

มาร์กซ์ เป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้นในสังคม โดยใช้แนวความคิดวิธีวิภาษวิธี (Dialectical) ที่เริ่มจากการกระทำ (Thesis) ซึ่งเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการกระทำ (Antithesis) และเกิดการกระทำแบบใหม่ (Synthesis) ตามมา (ปราณี สุรสิทธิ์, 2556, น. 122-123)

สำหรับ Coser (1956) เป็นนักทฤษฎีความขัดแย้ง ที่มองว่า ความขัดแย้งก่อให้เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบ และอธิบายว่า ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ไม่มีกลุ่มทางสังคมกลุ่มใดที่มีความสามัคคีอย่างสมบูรณ์ เพราะความขัดแย้ง เป็นส่วนหนึ่งของสภาวะหนึ่งของมนุษย์ ความขัดแย้งสามารถแก้ปัญหาความแตกแยกและทำให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่มได้ (ปราณี สุรสิทธิ์, 2556, น. 122-123.)

อย่างไรก็ตาม Dahrendorf (1959) เป็นนักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ที่ปฏิเสธแนวความคิดของมาร์กซ์ ที่ว่า ชนชั้นในสังคมเกิดจากปัจจัยการผลิต และเสนอว่า ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมนั้นเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องของสิทธิอำนาจ (Authority) กลุ่มที่เกิดขึ้นภายในสังคมสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ กลุ่มที่มีสิทธิอำนาจกับกลุ่มที่ไม่มีสิทธิอำนาจ สังคมจึงเกิดกลุ่มแบบไม่สมบูรณ์ (Guasi-groups) ของทั้งสองฝ่ายที่ต่างก็มีผลประโยชน์แอบแฝง (Latent Interest) อยู่เบื้องหลัง ดังนั้นแต่ละฝ่ายจึงต้องพยายามรักษาผลประโยชน์ของตนไว้ โดยมีผู้นำทำหน้าที่ในการเจรจา เพื่อปรองดองผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ระดับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะรุนแรงมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดการและการประสานผลประโยชน์ของกลุ่มที่ครอบงำ ตามแนวความคิดของ Dahrendorf (1959) ความขัดแย้งสามารถทำให้โครงสร้างมีการเปลี่ยนแปลงได้ (ปราณี สุรสิทธิ์, 2556, น. 124)

กรอบโครงสร้างความขัดแย้งสามมิติสามารถทำให้เราเข้าใจความเป็นธรรมชาติของความขัดแย้งและมองเห็นถึงพลวัตของความขัดแย้งได้ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีมุมมอง 3 มิติด้วยกัน (บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 29-33) (ภาพที่ 2.1) ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบโครงสร้างความขัดแย้งมุมมอง 3 มิติด้วยกัน
แหล่งที่มา: บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 29-33.

1) ความขัดแย้งเป็นการรับรู้ (Cognitive/Perception)

ในแง่ของการรับรู้ ความขัดแย้งเป็นความเชื่อหรือความเข้าใจว่าคนคนหนึ่งมีผลประโยชน์ ความต้องการ หรือค่านิยมที่ไม่สอดคล้องกับผู้อื่น

2) ความขัดแย้งเป็นความรู้สึก (Emotional/Feeling)

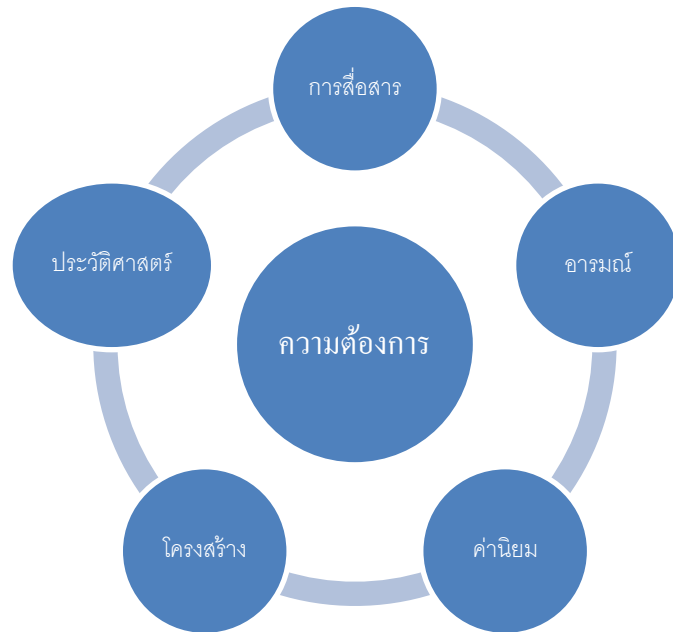
ในแง่ของความรู้สึกความขัดแย้งเกี่ยวข้องกับปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อสถานการณ์หรือปฏิสัมพันธ์ที่ส่งสัญญาณถึงความไม่เห็นพ้องต้องกันในลักษณะหนึ่ง โดยอาจเป็นความกลัว ความเศร้า ความขมขื่น ความโกรธ หรือสิ้นหวัง หรือหลายอารมณ์ผสมกัน ที่มีต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ความขัดแย้งเป็นพฤติกรรม (Behavioral/Action)

3) ในแง่ของพฤติกรรม ความขัดแย้งเป็นพฤติกรรมที่เราแสดงความรู้สึกและความรับรู้ออกมาอย่างชัดเจน เพื่อขัดขวางไม่ให้ผู้อื่นบรรลุความต้องการ พฤติกรรมความขัดแย้งเช่นนี้อาจมีเจตนาโดยตรงที่จะทำให้ผู้อื่นเสียหาย อาจเป็นการใช้อำนาจความรุนแรง หรือการทำลาย และในทางตรงกันข้ามก็อาจเป็นการไกล่เกลี่ยสร้างสรรค์และผูกมิตรได้เช่นกัน

จากมุมมองทั้งสามนี้จะช่วยให้เราเข้าใจความซับซ้อนของความขัดแย้งได้ ธรรมชาติของความขัดแย้งในมิติใดมิติหนึ่งนั้น ไม่มีมิติใดคองที่ สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและบ่อยครั้งในบางครั้งระดับความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นมิติหนึ่งยังสัมพันธ์กับความขัดแย้งที่ลดลงอีกมิติหนึ่ง ตัวอย่างเช่นระดับอารมณ์ของผู้ที่รู้สึกขัดแย้ง อาจลดลงเมื่อเขาตระหนักถึงความขัดแย้งที่มีอยู่และเข้าใจถึงธรรมชาติความขัดแย้งมากขึ้น เมื่อพิจารณามิติทางด้านอารมณ์ การรับรู้ และพฤติกรรม เราอาจเริ่มเห็นว่าความขัดแย้งไม่ได้เดินเป็นเส้นตรงเส้นเดียว

2.7.1 กงเวียนความขัดแย้ง

กงเวียนความขัดแย้ง (The Wheel of Conflict) เป็นวิธีหนึ่งในการทำความเข้าใจแรงกดดันที่เป็นสาเหตุแห่งความขัดแย้ง เป็นต้นแบบวงจรความขัดแย้งที่พัฒนาขึ้นโดย Moore (1986, อ้างถึงใน บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 34-35) กล่าวถึงแรงผลักดันพื้นฐานหรือที่มาของความขัดแย้งมี 5 ประการ ได้แก่ วิธีการสื่อสารกัน (Communication) อารมณ์ (Emotion) ค่านิยม (Values) โครงสร้าง (Structure) (เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น และประวัติศาสตร์ (History) (ดูภาพที่ 2.2)

ภาพที่ 2.2 กงเกวียนความขัดแย้ง ต้นแบบวงจรความขัดแย้งที่พัฒนาขึ้นโดย คริสโตเฟอร์ มัวร์
แหล่งที่มา: Moore (1986 อ้างถึงใน บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 34-35).

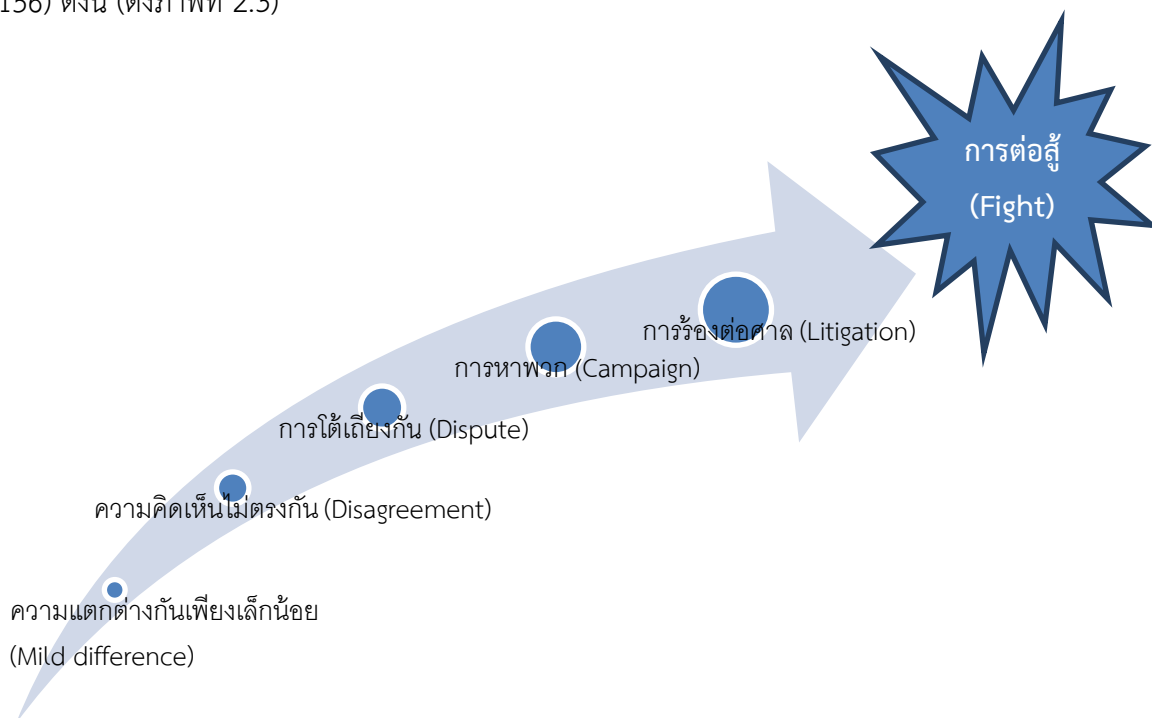
2.7.2 กระบวนการเกิดความขัดแย้ง

กระบวนการเกิดความขัดแย้ง 5 ระดับ ตั้งแต่ ความขัดแย้งที่มีสภาพเริ่มต้น (Prior Condition), ขั้นรับรู้ได้ถึงความไม่พอใจ (Frustration Awareness), ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น (Active Conflict), การแก้ไขความขัดแย้ง (Solution), และขั้นตอนการติดตามผลจากการแก้ไขความขัดแย้ง (Follow-up Stages) (มลินี สมภพเจริญ. 2556, น. 165) ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 กระบวนการเกิดความขัดแย้ง

ระดับขั้นของกระบวนการเกิดความขัดแย้ง	ลักษณะของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น
1) สถานการณ์ขึ้นก่อนเกิดความขัดแย้ง	ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเพราะความแตกต่างทางด้านการกระทำและทัศนคติ
2) ขั้นตระหนักรู้ถึงความคับข้องใจ	มีฝ่ายหนึ่งเริ่มรู้ถึงความแตกต่างนั้นเป็นปัญหา
3) ขั้นความขัดแย้งต้นตัว	มีฝ่ายหนึ่งที่โมโห รู้สึกโกรธมีการสื่อสารให้อีกฝ่ายหนึ่งล่วงรู้ถึงความแตกต่าง ความขัดแย้งถูกแสดงออกด้วยการต่อสู้แย่ง
4) ขั้นแก้ไขความขัดแย้ง	ทั้งสองฝ่ายต่างพยายามหาทางจัดการกับความขัดแย้ง
5) ขั้นที่ติดตามมาหลังความขัดแย้ง	ทั้งสองฝ่ายตรวจสอบซึ่งกันและกัน เพื่อดูว่ามีความพอใจหรือไม่กับการจัดการแก้ไขปัญหา

ระดับการต่อสู้แย่งชิง ที่บอกคุณลักษณะของความขัดแย้ง ตั้งแต่ความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (Mild Difference) ไปจนถึงขั้นมีการต่อสู้ทะเลาะวิวาทกัน (มลินี สมภพเจริญ, 2556, น. 156) ดังนี้ (ดังภาพที่ 2.3)

ภาพที่ 2.3 ระดับการต่อสู้แย่งชิง ที่บอกคุณลักษณะของความขัดแย้ง
แหล่งที่มา: มลินี สมภพเจริญ, 2556, น. 156.

สรุปได้ว่า ความขัดแย้ง ระหว่างบุคคลเป็นการต่อสู้ระหว่าง 2 ฝ่าย ที่มีความต้องการและเป้าหมายไม่สอดคล้องตรงกัน รากฐานแห่งความขัดแย้งมักเกิดจากการยึดเอามุมมอง ความต้องการ และประสบการณ์ตนเองเป็นที่ตั้ง ความแตกต่างที่นำไปสู่ความขัดแย้งได้แก่ เป้าหมายที่แตกต่างกัน, ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน, เพศที่แตกต่างกัน, วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ความขัดแย้งมี 3 ประเภท ได้แก่ ความขัดแย้งเทียม ความขัดแย้งธรรมดา และความขัดแย้งจากอึดตา (Miller & Steinberg, 1975) โดยมีกระบวนการเกิดความขัดแย้ง 5 ระดับ ตั้งแต่ ความขัดแย้งที่มีสภาพเริ่มต้น (Prior Condition), ขั้นรับรู้ได้ถึงความไม่พอใจ (Frustration Awareness), ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น (Active Conflict), การแก้ไขความขัดแย้ง (Solution), และขั้นตอนการติดตามผลจากการแก้ไขความขัดแย้ง (Follow-up Stages) ซึ่งมีระดับการต่อสู้แย่งชิง ที่บอกถึงคุณลักษณะของความขัดแย้ง ตั้งแต่ความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (Mild Difference) ไปจนถึงขั้นมีการต่อสู้ทะเลาะวิวาทกัน (มลินี สมภพเจริญ, 2556, น. 156-176)

2.7.3 ความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์และความขัดแย้งเชิงทำลาย

ความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์และความขัดแย้งเชิงทำลาย (Constructive and Destructive Conflict) ความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ช่วยให้เกิดมุมมองใหม่ของความสัมพันธ์ และทำให้ความสัมพันธ์

ยั่งยืนนานขึ้น การจัดการที่ดี เมื่อเผชิญกับความไม่ลงรอยกันของความคิดเห็น ควรประกอบด้วยการ แบ่งปันแลกเปลี่ยนความต้องการและเป้าหมายของแต่ละฝ่าย ทั้งคู่ควรตรวจสอบและยอมรับข้อ ผูกมัดระหว่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยฟื้นฟูความสัมพันธ์ ทำให้เกิดการยอมรับว่าแต่ละฝ่ายมี องค์กรประกอบหลายอย่างที่แตกต่างกัน ซึ่งจะตรงข้ามกับความขัดแย้งเชิงทำลาย ที่จะมีลักษณะทำลาย ความสัมพันธ์ ขาดความยืดหยุ่นในการตอบสนองกลับไปยังอีกฝ่าย โดยมองว่าความแตกต่างต้องมี ฝ่ายหนึ่งชนะ และอีกฝ่ายหนึ่งแพ้ มากกว่าที่จะร่วมมือแก้ไขปัญหา (มลินี สมภพเจริญ, 2556, น. 164)

2.8 แนวทางการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง

หัวใจของความขัดแย้งและการจัดการคือ การสื่อสาร บุคคลสามารถเกี่ยวข้องกับ ความขัดแย้งโดยผ่านกระบวนการสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเจตนาและบังเอิญ โดยใช้วาจาและไม่ ใช้วาจา โดยนัยและโดยชัดแจ้ง โดยปฏิสัมพันธ์สองทางหรือทางเดียว เมื่อเกิดความขัดแย้ง สิ่งที่ต้อง ทำความเข้าใจและทักษะที่ต้องพัฒนามากที่สุดก็คือ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะการ สื่อสารเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ ประยุกต์ใช้และพัฒนาได้ โดยการสื่อสารเป็นเรื่องที่กว้างมาก แต่เพื่อทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง เราอาจเน้นไปที่การตอบคำถาม 4 ข้อนี้ (บรรพต ต้นธีร วงศ์, 2553, น. 181)

- 1) พื้นฐานการสื่อสารที่ดีคืออะไร?
- 2) คุณควรสื่อสารกันอย่างไรเพื่อให้แต่ละฝ่ายจะรู้สึกว่าคุณอีกฝ่ายรับฟังอย่าง แท้จริง?
- 3) คุณจะสื่อสารในสิ่งที่ต้องพูดอย่างไรเพื่อให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์และมี ประสิทธิภาพ?
- 4) นักจัดการความขัดแย้งจะอย่างไร เพื่อช่วยให้การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สร้างสรรค์และทำลาย กลายเป็นการสื่อสารที่สร้างสรรค์?

2.8.1 ปัญหาทั่วไปในการจัดการความขัดแย้ง

ปัญหาทั่วไปในการจัดการความขัดแย้ง (Common Problems in Conflict Management) (มลินี สมภพเจริญ, 2556, น. 162) มีดังต่อไปนี้

- 1) ชั้นแรก ทั้งสองฝ่ายจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ซึ่งนำไปสู่ความเสียหายและอาจ กลายเป็นปัญหาใหญ่ขึ้นได้ในอนาคต ทั้งสองฝ่ายควรมีการถกเถียงกันถึงปัญหาความขัดแย้ง ความ แตกต่างทางความคิด
- 2) ชั้นที่สอง ต่างฝ่ายต่างเริ่มตำหนิอีกฝ่ายหนึ่งถึงนิสัยส่วนตัว ของฝ่ายตรงข้ามกัน
- 3) ชั้นสุดท้าย ปัญหาที่เป็นข้อขัดแย้งจะมาพบกับความแพ้ หรือชนะ การที่เรา มองเห็นเป้าหมายของกันและกัน ก็จะช่วยลดความขัดแย้งลงได้

2.8.2 บรรยากาศของการสนับสนุน (Supportive Climate) การจัดการความขัดแย้ง
 บรรยากาศของการสนับสนุน (Supportive Climate) การจัดการความขัดแย้ง ได้แก่
 พฤติกรรมดังต่อไปนี้ (มลินี สมภพเจริญ, 2556, น. 163) ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 บรรยากาศของการสนับสนุน (Supportive Climate) การจัดการความขัดแย้ง

องค์ประกอบบรรยากาศของการสนับสนุน	ลักษณะของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น
1) การบรรยาย	เสนอความคิด หรือความเห็น
2) มุ่งไปที่ปัญหา	เน้นความสนใจในงานที่ทำร่วมกัน
3) เกิดขึ้นโดยบังเอิญ	สื่อสารตรงไปตรงมาและซื่อสัตย์
4) เอาใจเขามาใส่ใจเรา	เข้าใจความคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง
5) ความเท่าเทียมกัน	โดยใช้วิธีถามความคิดเห็นของอีกฝ่ายหนึ่ง
6) ชั้นเตรียมการ	แสดงความรู้สึกเต็มใจฟังความคิดเห็นของอีกฝ่าย

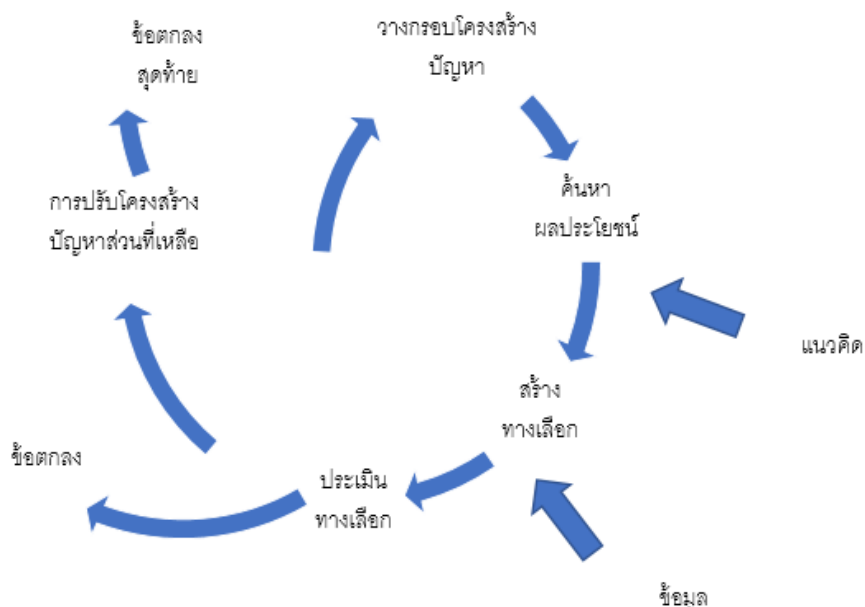
2.8.3 การวางกรอบโครงสร้างความขัดแย้งเพื่อจัดการ

มนุษย์สามารถทำความเข้าใจโลกผ่านทางภาษา วิธีที่เราจะอธิบายเหตุการณ์ใดๆ ก็ตาม นอกจากจะมีอิทธิพลต่อความเข้าใจของเราต่อเหตุการณ์นั้น ยังมีผลต่อรูปแบบของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย ความขัดแย้งจะรุนแรงขึ้นหรือบรรเทาลงก็ด้วยคำพูดที่คู่กรณีใช้อธิบายลักษณะของความขัดแย้งนั้น รวมทั้งการที่คู่กรณีจะวางกรอบประเด็นปัญหา ความวิตกกังวล และความคิดเห็นตนไปในทางใด ทั้งนี้ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สุดอย่างหนึ่งในการจัดการความขัดแย้ง คือ กระบวนการที่เรียกว่า การปรับโครงสร้างต่อเนื่อง (Successive Reframing) การวางกรอบโครงสร้าง (Framing) หมายถึง การอธิบายถึงความขัดแย้ง หรือระบุถ้อยคำในข้อเสนอ ส่วนการปรับโครงสร้าง (Reframing) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการเสนอแนวคิดเพื่อคงเป้าหมายเดิมไว้ แต่ให้อีกฝ่ายจัดการ การปรับโครงสร้างอย่างต่อเนื่องเข้ามามีบทบาทเพราะความขัดแย้งหรือปัญหาที่ซับซ้อนไม่สามารถปรับโครงสร้างเพียงครั้งเดียว ให้สำเร็จได้ง่าย แต่กระบวนการนี้ต้องอาศัยความพยายามหลายครั้ง เพื่อขัดเกลาและลงลึกถึงการปรับโครงสร้างแต่ละครั้ง จนกว่าคู่กรณีจะเริ่มมองเห็นถึงความเป็นไปได้มากขึ้นในการจัดการความขัดแย้ง หลักการปรับโครงสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ (บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 198-199) มีดังนี้

- 1) การวางกรอบโครงสร้างของปัญหาและความคิดเป็นสิ่งสำคัญ
- 2) การปรับโครงสร้างต้องสะท้อนให้เห็นความต้องการสำคัญที่สุดของคู่กรณี
- 3) การปรับโครงสร้างที่สมบูรณ์เป็นปฏิสัมพันธ์สองทางกลับไปกลับมา

ระดับของการปรับโครงสร้าง (บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 201-209) มีดังนี้

- 1) การปรับโครงสร้างแบบล้างพิษ
- 2) การปรับโครงสร้างเชิงนิยาม
- 3) การปรับโครงสร้างเชิงอุปมา
- 4) การเปลี่ยนย้ายกระบวนการทัศนคติความขัดแย้งโดยการปรับโครงสร้าง

ภาพที่ 2.4 แผนผังการปรับโครงสร้างแบบต่อเนื่อง
แหล่งที่มา: บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553. น. 198-199.

2.8.4 บทบาทของคนในการจัดการกับความขัดแย้ง

เมื่อเกิดความขัดแย้ง บุคคลย่อมแสดงบทบาทเฉพาะตนซึ่งแตกต่างจากบทบาทที่กำหนดโดยลักษณะวิชาชีพหรือตำแหน่งหน้าที่ กล่าวคือ ตัวของพิธีกร ที่รับหน้าที่เป็นผู้จัดการกับความขัดแย้ง อาจมิได้คงบทบาทไว้เฉพาะตามหน้าที่ ยิ่งกว่านั้นบุคคลไม่สามารถเลือกบทบาทของตนเองในความขัดแย้งได้เสมอไป เนื่องมาจากบทบาทต่างๆ มาจากความขัดแย้งกำหนดให้กับเรา และจะมีประโยชน์มากหากผู้เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งตระหนักว่าบทบาทใดที่ตนเองสบายที่สุดภายใต้สถานการณ์แบบใด ทั้งนี้ เมื่อเกิดความขัดแย้งเราอาจมีบทบาทได้หลายบทบาท และที่พบได้มากที่สุด (บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 84-85) ได้แก่

1) ผู้แนะนำ (นักเจรจาต่อรอง)

ผู้แนะนำ (Advocate) จะเน้นที่ผลประโยชน์และความต้องการเฉพาะ แต่หากผู้แนะนำเป็นบุคคลร่วมในการตัดสินใจด้วยก็จะมีบทบาทเป็นนักเจรจาต่อรอง (Negotiator) ผู้แนะนำสามารถแสดงบทบาทได้หลากหลาย ในทางหนึ่งเขาเป็นผู้ตอบโต้กับปัญหา และอีกทางเขาเป็นผู้แก้ปัญหาด้วย แต่โดยปกติผู้แนะนำจะใช้ความพยายามเพื่อให้แน่ใจมีพิจารณาถึงความต้องการต่างๆ อย่างเหมาะสม

2) ผู้ตัดสินใจ (อนุญาโตตุลาการ)

เมื่อบุคคลมีอำนาจตัดสินใจ (หรือให้ข้อเสนอแนะที่มีน้ำหนัก) พวกเขาจะอยู่ในฐานะผู้ตัดสินใจ เมื่อพวกเขาทำการตัดสินใจให้กับผู้แนะนำที่เป็นคู่กรณีกัน พวกเขาจะอยู่ในฐานะอนุญาโตตุลาการ (Arbitrator) บางครั้งผู้ตัดสินใจจะมีบทบาทอย่างเป็นทางการ (เช่น ผู้พิพากษา)

3) ผู้เอื้อกระบวนการ (นักไกล่เกลี่ยคนกลาง)

ผู้มีบทบาทเป็นผู้เอื้อกระบวนการ (Facilitator) จะเน้นที่กระบวนการปฏิสัมพันธ์มากกว่าประเด็นปัญหา โดยช่วยเหลือบุคคลอื่นในการตัดสินใจหรือทำให้มีปฏิสัมพันธ์แบบสร้างสรรค์ ส่วนนักไกล่เกลี่ยคนกลาง (Mediator) จะเป็นผู้เอื้อกระบวนการไปด้วยในตัวโดยจะเข้าแทรกแซงอย่างมีความเป็นกลางในสถานการณ์ความขัดแย้ง และเป็นสถานการณ์ที่ต้องการการแก้ปัญหาด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งด้วย

4) ผู้ให้ข้อมูล (ผู้เชี่ยวชาญ)

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูล (Information Provider) ที่ตรงประเด็นแก่ผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อบุคคลมีข้อมูลที่จะให้ผู้อื่นได้เนื่องจากการอบรมและการศึกษาเฉพาะทางของพวกเขา รวมทั้งมีประสบการณ์มายาวนาน พวกเขาจะอยู่ในบทบาทของผู้เชี่ยวชาญ (Expert)

5) ผู้สังเกตการณ์ (พยาน, ผู้ฟัง)

ผู้สังเกตการณ์ (Observer) พยาน (Witness) และผู้ฟัง (Audience) ค่อนข้างมีบทบาทในเชิงรับ แต่มีความสำคัญ เพราะบางครั้งผู้สังเกตการณ์ก็มีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ เช่น ผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง ความขัดแย้งหลายอย่างไม่อาจเข้าใจได้โดยไม่คำนึงถึงบทบาทของผู้สังเกตการณ์

บทบาทของคนในความขัดแย้ง ทั้ง 5 บทบาทข้างต้น บทบาทหลักในโครงสร้างความขัดแย้ง แต่ละบทบาทอาจแสดงออกต่างกัน และยังมีส่วนทำให้ความขัดแย้งเพิ่มขึ้นหรือลดลง บทบาทเหล่านี้ตามปกติจะไม่ถูกบีบบังคับ องค์ประกอบของบทบาทที่ต่างกันในนี้ มักแสดงให้เห็นในการมีส่วนร่วมในความขัดแย้ง การทำความเข้าใจความขัดแย้งจึงต้องใส่ใจทั้งตัวบุคคลที่อยู่ในความขัดแย้งและโครงสร้างของการปฏิสัมพันธ์ไปพร้อมๆ กัน

จากข้อความข้างต้น ทำให้เข้าใจได้ถึงปัญหาทั่วไปที่มักเกิดขึ้นในการจัดการความขัดแย้ง นั่นคือการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ตำนานนิสัยของอีกฝ่าย และรวมถึงการถกเถียงเพื่อนำไปสู่การแพ้การชนะกัน ซึ่งจะพบได้ว่าในรูปแบบการจัดการกับความขัดแย้งมีหลากหลายวิธี รวมถึงบรรยากาศที่สนับสนุนต่อการจัดการกับความขัดแย้งที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้แตกต่างกัน นอกจากนี้แล้วการทำความเข้าใจต่อความขัดแย้งก็มีส่วนช่วยในการจัดการกับความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ได้

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม

อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2546) .กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย งานวิจัย ที่ศึกษาการวิเคราะห์วาทกรรมงานวิจัยได้ยึดแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ นักคิดชาวฝรั่งเศสเป็นจุดเริ่มต้นในการพิจารณาหากรอบวิเคราะห์วาทกรรมแนวคิดของฟูโกต์ที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อุดมการณ์ ความเป็นใหญ่ ตรรกะและกฎเกณฑ์ที่จะทำให้วาทกรรมต่างๆ เกิดเป็นชุดความรู้ในยุคหนึ่งๆ เกิดการซ้อนทับ เคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงจนทำให้วาทกรรมชุดหนึ่งๆ หาดั้วประธานไม่ได้ การกดทับ ปิดบัง ซ่อนเร้น ทำให้สิ่งใดกลายเป็นสิ่งพูดได้พูดไม่ได้ในยุคหนึ่งๆ จากแนวคิดของฟูโกต์

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ผนวกงานของนอร์แมน แฟร์คลาฟ นักภาษาศาสตร์ผู้ซึ่งเสนอว่าวาทกรรมผลิตหรือสถาปนาตัวตนหรืออัตลักษณ์ของประธาน ประธานผู้ผลิตสร้างวาทกรรม มีความสำคัญพอๆ กับที่วาทกรรมสร้าง/ผลิตประธานและโดยภาคขยาย สังคมผลิตวาทกรรมเฉกเช่นที่วาทกรรมผลิตสังคม เติมนวนดิจค์ เป็นนักคิดทางด้านสังคมศาสตร์อีกคนหนึ่งที่งานวิจัยชิ้นนี้ได้ผนวกเอาแนวคิดของเขามาสร้างกรอบวิเคราะห์ แนวคิดของเขาเริ่มต้นว่า วาทกรรมคือปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม ทั้งบทและบริบทต่างมีปฏิสัมพันธ์กัน และการใช้ภาษาคือพฤติกรรมเชิงสังคม ซึ่งหมายความว่า การใช้ภาษาบ่งบอกเจตนาของผู้ใช้ จากแนวคิดของทั้ง 3 คน ผู้วิจัยได้นำตัวแปรหลักๆ อันได้แก่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อุดมการณ์ ภาวะเป็นใหญ่ อัตลักษณ์ บริบท สหบท ตัวบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม (การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ) ภาคปฏิบัติการเชิงสังคม (บริบทการเมืองเศรษฐกิจ สังคม) มาใช้กับกรอบวิเคราะห์ 5 กรอบที่ผู้วิจัยได้ประมวลขึ้นมาเพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษาโดยแบ่งเป็น 1) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับวาทกรรมปฏิบัติงาน 2) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับวาทกรรมสถาบัน 3) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับอัตลักษณ์ 4) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับการเมือง 5) วาทกรรมวิเคราะห์เชิงทฤษฎีวิพากษ์ ผลการวิจัยพบว่ากรอบทั้ง 5 กรอบมีลักษณะเป็นสากลคือสามารถใช้ได้กับกรณีศึกษาไทยซึ่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นสิ่งที่ก่อเกิดวาทกรรมและชุดความรู้หรือความจริงในยุคสมัยนี้ จากการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงแนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมที่หลากหลายในเชิงประยุกต์ของ 3 คติวิเคราะห์วาทกรรมเชิงสังคมวิทยาที่น่าสนใจเหมาะสมกับการนำมาวิเคราะห์กับบริบทในสังคมไทย

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อการจัดการความขัดแย้ง

งานวิจัยของ สุมาลี สุวรรณกร (2559) เรื่อง แนวทางการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเมืองขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ค้นหาแนวทางการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ของสื่อมวลชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 2) ทราบแนวคิดของสื่อมวลชนต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองขอนแก่น และ 3) เสนอแนวทางการนำการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ไปเชื่อมโยงระหว่างการบริหารภาครัฐกับประชาสังคมในการพัฒนาเมืองขอนแก่น ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสนทนากลุ่มของสื่อมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 54 คน และสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน 11 คน รวม 65 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์นั้นจะต้องเริ่มต้นจากการคัดกรองข่าว และนำเสนอข่าวอย่างเป็นกลาง สื่อมวลชนจะต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน 2) สื่อมวลชนทุกท่าน ยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองขอนแก่น และพร้อมที่จะเป็นคณะทำงานในการขับเคลื่อนการพัฒนา และ 3) สื่อมวลชนทุกท่านมองว่า การนำแนวทางการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ไปเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างการบริหารภาครัฐกับประชาสังคมในการพัฒนาเมืองขอนแก่น จะสำเร็จได้นั้น ทั้งตัวสื่อมวลชนและสื่อ ที่ถูกนำเสนอจะต้องมีความน่าเชื่อถือ และเป็นสื่อที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต จากการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ ทำให้ทราบถึงแนวทางการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในฐานะสื่อมวลชน ควรมีความเป็นกลาง และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความน่าเชื่อถือ ที่สำคัญควรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนพัฒนา เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม

งานวิจัยของ สืบวงศ์ สุขะมงคล (2557) เรื่อง การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 2) เพื่อศึกษารูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 3) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 และ 4) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากนักการเมือง นักธุรกิจ นักวิชาการ สื่อมวลชน ข้าราชการ จำนวน 30 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 600 คน เลือกแบบเจาะจงการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ผลการศึกษาพบว่า 1) สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ประกอบด้วย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชน การขัดกันในด้านอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง สื่อมวลชน และกลุ่มพันธมิตร การรัฐประหาร ระบบตรวจสอบถ่วงดุล รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 การก่อตัวความขัดแย้งเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่สุดคือ การชุมนุมทางการเมืองโดยยึดสถานที่สาธารณะ 2) รูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ประกอบด้วย สื่อมวลชนที่ไม่เป็นกลางและนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน นักวิชาการที่ไม่เป็นกลาง วาทกรรม “อำมาตย์และไพร่” การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อเหลือง การปราบปรามและการใช้กำลังโดยรัฐ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมและไม่เท่าเทียมกัน รูปแบบความขัดแย้งที่มีระดับปัญหาสูงสุดคือ การชุมนุมปราศรัยที่แยกราชประสงค์ 3) ผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ประกอบด้วย ผลกระทบทางด้านความแตกแยกของคนในชาติ จริยธรรมและธรรมาภิบาลผลกระทบด้านความมั่นคง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การยอมรับของประเทศในระดับนานาชาติ ผลกระทบกับความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ประชาธิปไตย ผลกระทบที่มากที่สุดคือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ 4) การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ประกอบด้วย การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีและการใช้กระบวนการตามระบอบประชาธิปไตย การเยียวยา การปรองดอง การให้ความเป็นธรรมตามกฎหมาย การอภิโหมในกรอบกฎหมาย โดยสังเคราะห์เป็นตัวแบบในการบริหารจัดการความขัดแย้งประกอบด้วย 1) กระบวนการปรองดองที่มีรัฐบาลเป็นผู้นำ (Reconciliation Process Led by Government) 2) การสร้างอนาคตร่วม (Shared Future) 3) การแบ่งปันอำนาจ (Shared Power) 4) การจัดสรรผลประโยชน์ (Shared Benefits) ผลวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่จะแก้ไขความขัดแย้งได้สูงที่สุดคือการสร้างความสามัคคีของคนในชาติ จากการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ ทำให้ทราบถึง สาเหตุแห่งความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 รูปแบบความขัดแย้ง ผลกระทบจากความขัดแย้ง และที่สำคัญทำให้ทราบเกณฑ์ การบริหารจัดการความขัดแย้ง ตัวแบบในการบริหารจัดการความขัดแย้งประกอบด้วย 1) กระบวนการปรองดองที่มีรัฐบาลเป็นผู้นำ (Reconciliation Process Led by Government) 2) การสร้างอนาคตร่วม (Shared Future) 3) การแบ่งปันอำนาจ (Shared Power) 4) การจัดสรรผลประโยชน์ (Shared Benefits) จากการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ ทำให้

ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงแนวทางการวิเคราะห์การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ในการช่วยจัดการกับประเด็นความขัดแย้งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสังคมไทย

2.9.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

กมลวรรณ คารมปราษฎ์ คล้ายแก้ว และภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย. (2557) การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม (มศว 353) รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีไทยพีบีเอส) และคัดเลือกไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อเทคนิคการผลิตรายการโทรทัศน์ที่คัดเลือกไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) เนื้อหารายการโทรทัศน์ ทั้งหมด 124 ตอน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรมในข้อที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจหลักคิดเชิงเหตุผล สามารถคิดวิเคราะห์ และตระหนักในคุณค่าของการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด จำนวน 118 ตอน รองลงมาคือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคคลต่างๆ และวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ จำนวน 8 ตอน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวันด้วยการใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล จำนวน 4 ตอน และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตใจเปิดกว้าง เข้าใจและยอมรับบุคคลที่ต่างความเชื่อ ต่างศาสนา และต่างวัฒนธรรม จำนวน 1 ตอน ตามลำดับ 2) อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นที่ดีต่อเทคนิคการผลิตรายการคนกล้าฝันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นที่ดีต่อเทคนิคการผลิตรายการลูกไม้หลายๆ ต้นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) นิสิตมีความคิดเห็นที่ดีต่อการใช้รายการคนกล้าฝันและรายการลูกไม้หลายๆ ต้น ที่นำมาประกอบในการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนิสิตมีความคิดเห็นที่ดีต่อเทคนิคการผลิตรายการคนกล้าฝันและรายการลูกไม้หลายๆ ต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงแนวทางการวิเคราะห์หัวข้อรายการโทรทัศน์ของทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับเนื้อหาของรายการที่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นสื่อสาธารณะและเป็นการสื่อสารในรูปแบบความเป็นเหตุเป็นผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 มิติได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้กลวิธีในการโน้มน้าว การศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การผลิตและรูปแบบของรายการ รวมถึงมิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่ได้ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจรูปแบบและกลไกการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 คำถามนำวิจัย

1) รูปแบบและวิธีการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เชิงให้รู้เรื่องเป็นอย่างไร

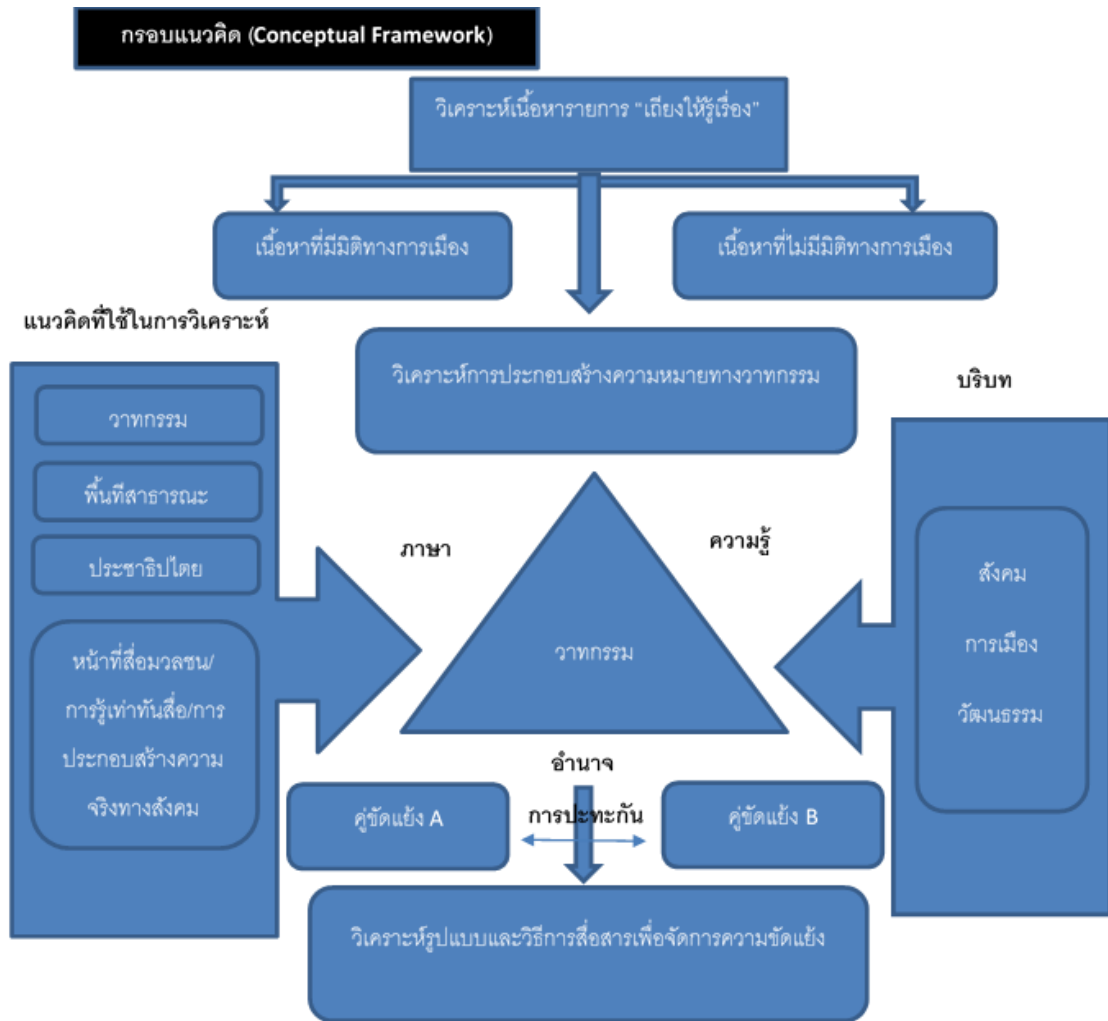
ในการตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 1 จะใช้กรอบการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ตัวบท โดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อบรรยายถึงรูปแบบและวิธีการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เชิงให้รู้เรื่อง

2) รูปแบบและวิธีการในการจัดการความขัดแย้งมีลักษณะเป็นอย่างไร

ในการตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 2 จะใช้กรอบการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง (Managing Conflict Through Communication) ของ Cahn, Abigail, and Lulofs (2007). เพื่ออธิบายและวิเคราะห์รูปแบบและวิธีการในการจัดการความขัดแย้ง

3.2 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 มิติได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้กลวิธีในการโน้มน้าว การศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การผลิตและรูปแบบของรายการ รวมถึงมิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่ได้ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจรูปแบบและกลไกการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ดังนี้

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิด

3.3 แหล่งข้อมูลและเอกสารที่ทำการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ในส่วนของเทปรายการย้อนหลัง ตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2556-29 ธันวาคม พ.ศ. 2556 จำนวน 33 ตอน เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาจำนวนเพียง 33 ตอน เนื่องจากว่า รูปแบบการสื่อสารของรายการเรื่องให้รู้เรื่องในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2557 มีความเสถียรมากกว่า เพราะเนื่องจากในช่วงหลังของรายการเรื่องให้รู้เรื่อง เริ่มมีการปรับเปลี่ยน รูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบเดิมเช่น มีการนำเสนอผ่านพาวเวอร์พอยท์ ผ่านชาร์ตตารางข้อมูลสถิติต่างๆ และวิดีโอหรือสื่ออื่นๆเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เป็นกลาง ในการเปิดพื้นที่ในการสื่อสาร เพราะ ในบางครั้งคู่กรณีอีกฝ่ายมิได้เตรียมข้อมูลเพื่อนำมาโต้เถียงกัน จึงทำให้เป็นฝ่ายเสียเปรียบในการสื่อสาร และทำให้การสื่อสารนั้นไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงใน

ประเด็นเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงเลือก คัดกรองข้อมูลของรายการในช่วงก่อนปี 57 ประกอบกับรายการเทป ในช่วงก่อนปี 57 ไม่มีเรื่องของการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ไม่มีประเด็นของการปฏิรูปสื่อเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงสามารถทำให้กลุ่มข้อมูลมีการสื่อสารในประเด็นที่กว้างกว่าและหลากหลายแง่มุมมากกว่า โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ในกลุ่มข้อมูลที่จะนำมาศึกษา วิเคราะห์เป็นเทป รายการย้อนหลัง รวมทั้งสิ้น 5 ตอนเป็นการรวบรวมสุดยอดคู่ถกเถียงแห่งปี 56 ที่มีการชมย้อนหลังมากที่สุด สูงสุด 5 อันดับ ดังนี้ (ไทยพีบีเอส, 2558) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2557)

อันดับที่ 1 ยอดผู้รับชม 49,335 ครั้ง ตอน ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา

แขกรับเชิญ: อัม เนโกะ คู่กับ พันธกร ปันสวย

ผู้เชี่ยวชาญ: อ.ยุกติ มุกดาวิจิตร และ อ. วีรพัฒน์ ปรีวงค์

ผู้ดำเนินรายการ: คุณ อภिरักษ์ หาญพิชิตวณิชย์

ออกอากาศวันที่ 15 ก.ย. 56 เวลา 12.10 น.-13.00น.

อันดับที่ 2 ยอดผู้รับชม 35,558 ครั้ง ตอน รับน้องต้องวิาค ควรมีอยู่หรือยกเลิก?

แขกรับเชิญ: อติวิษณุ สุทธิยุทธ์ คู่กับ ปิยรัฐ จงเทพ

ผู้เชี่ยวชาญ: อ. สมพงษ์ จิตระดับ

ผู้ดำเนินรายการ: คุณ อภिरักษ์ หาญพิชิตวณิชย์

ออกอากาศวันที่ 21 ก.ค. 56 เวลา 12.10 น.-13.00น.

อันดับที่ 3 ยอดผู้รับชม 27,159 ครั้ง ตอน ปฏิรูปการศึกษาไทย ไปทางไหนดี?

แขกรับเชิญ: เนติวิทย์ โชติภัทร์ไพศาล คู่กับ พัทธิธรา วงศ์ตั้งตน

ผู้เชี่ยวชาญ: รศ.สมพงษ์ จิตระดับ และ รศ.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์

ผู้ดำเนินรายการ: คุณจอม เพชรประดับ

ออกอากาศวันที่ 22 มิ.ย. 56 เวลา 12.10 น.-13.00น.

อันดับที่ 4 ยอดผู้รับชม 14,113 ครั้ง ตอน แก๊งรัฐธรรมนูญ: สังคมไทยได้?

แขกรับเชิญ : สมบัติ บุญงามอนงค์ คู่กับ สนธิญาณ ชื่นฤทัยในธรรม

ผู้เชี่ยวชาญ: รศ.ไชยยงค์ ไชยพร และ รศ.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล

ผู้ดำเนินรายการ: ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์

ออกอากาศวันที่ 31 มี.ค. 56 เวลา 12.10 น.-13.00น.

อันดับ 5 ยอดผู้รับชม 5,921 ครั้ง ตอน แก๊งรัฐธรรมนูญ : เลือกตั้ง ส.ว. โมเดลนี้เพื่อใคร?

แขกรับเชิญ: จิรายุ ห่วงทรัพย์ คู่กับ บุญยอด สุขถิ่นไทย

ผู้เชี่ยวชาญ:รศ. อัษฎางค์ ปาณิกบุตร และ อ. คมสัน โพธิ์คง

ผู้ดำเนินรายการ: คุณ อภिरักษ์ หาญพิชิตวณิชย์

ออกอากาศวันที่ 1 ก.ย. 56 เวลา 12.10 น.-13.00น.

นอกจากนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากการศึกษาค้นคว้าใน ตำรา เอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รวมไปถึง หนังสือพิมพ์ และบทความ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบการวิเคราะห์หาทฤษฎีเชิงสังคมศาสตร์ เพื่ออธิบายสังคมและวัฒนธรรมที่ เกี่ยวเนื่องกับการใช้ภาษาและบริบทกิจกรรมทางวาทกรรม รวมไปถึงแนวปฏิบัติในการผลิตสื่อ ประเภทโทรทัศน์ ทั้งนี้ผู้วิจัย เลือกเก็บข้อมูลหนังสือพิมพ์ จากฐานข้อมูลออนไลน์ IQ NEWS CLIP ซึ่ง

เป็นบริการกฤตภาคข่าวออนไลน์ ที่มีความน่าเชื่อถือ ด้วยบริการข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ ภายในประเทศ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ที่ให้บริการสืบค้นที่ครอบคลุมฐานข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์หลากหลายชนิดและมีจำนวนมากถึง 30 รายชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นสมาชิกในฐานข้อมูลนี้ด้วย จึงทำให้การค้นหาข้อมูลสะดวกมากยิ่งขึ้น

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

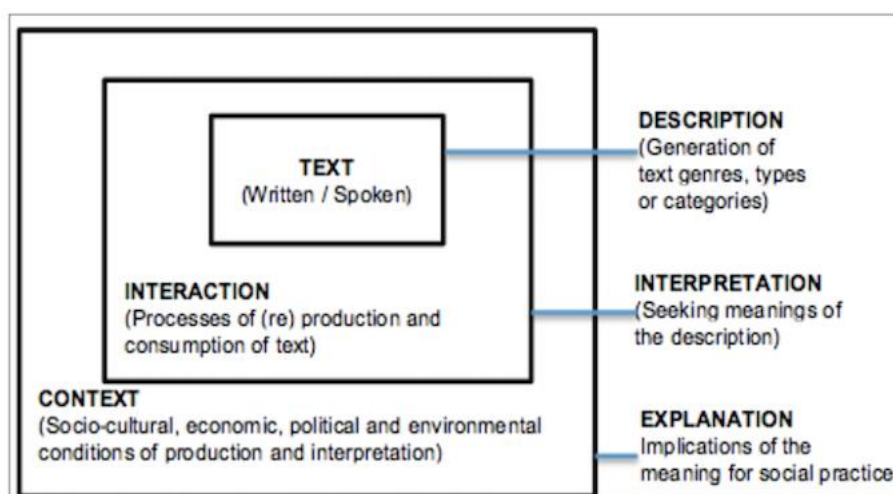
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งข้อมูลประเภทข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น สามารถหาได้จากแหล่งข่าวทั่วไป เช่น ข่าวสัมภาษณ์ ข่าวการประชุม ข่าวปาฐกถา และข่าวเชิงซ้อนหรือข่าวเจาะ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการศึกษา นอกจากนี้ยังหาข้อมูลได้จากบทบรรณาธิการ บทความ และบทวิจารณ์ ซึ่งเป็นทั้งข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ นอกจากข้อมูลที่เป็นสิ่งพิมพ์แล้ว การรับชมโทรทัศน์เพื่อติดตามเหตุการณ์ที่อยู่ในกระแสขณะนั้น คำพูดของบุคคลสำคัญที่เรียกว่า วาทกรรม ก็มีความจะเป็นที่จะต้องเก็บรวบรวมไว้ เพราะคำพูดบุคคล อาจเชื่อมโยงถึงประเด็นสำคัญที่กำลังเป็นปัญหา (ปราณี สุรสิทธิ์, 2556, น. 84) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1) การวิเคราะห์ตัวบทรายการ (Text Analysis) ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารของรายการเสียงให้รู้เรื่อง และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา จัดแบบแผน แสดงรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ออกอากาศครั้งแรกวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2556 รวมทั้งหมด 33 ตอน

2) การวิเคราะห์บริบทของรายการ เมื่อผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเนื้อหาของรายการที่ออกอากาศในแต่ละสัปดาห์แล้วพบว่า มีลักษณะรูปแบบและเนื้อหาที่ตายตัว สามารถคัดเลือกช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งมาทำการวิเคราะห์ได้ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้หลักเกณฑ์วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยคัดเลือกมาเฉพาะเป็นการรวบรวมสัปดาห์ออกอากาศถึงปี 56 เป็นตอนพิเศษที่ทางรายการเลือกมานำเสนอ ที่มีการชมย้อนหลังมากที่สุด 5 อันดับ รวมทั้งสิ้น 5 ตอน (ไทยพีบีเอส, 2558) จากนั้น นำชุดข้อมูลที่ได้มาทำการ Triangulation จากกลุ่มข้อมูลข้างต้นที่เป็นยอดเข้าชมรายการย้อนหลังสูงสุด ประจำปี 56 จำนวน 5 ตอน มาจัดแบ่งมิติในด้านของประเด็นเนื้อหาของสาร และนำมาเปรียบเทียบกับมิติในชุดข้อมูล รายการย้อนหลังทั้ง 33 ตอน โดยแบ่งเกณฑ์ยอดชมสูงสุด 11 อันดับแรก ยอดชมเทปรายการย้อนหลังในอันดับที่รองลงมาเป็น 11 อันดับต่อมา และ 11 ตอนสุดท้าย คือยอดชมเทปรายการย้อนหลังในอันดับที่น้อยที่สุด เพื่อตรวจสอบข้อมูลความเที่ยงตรงในด้านมิติของประเด็นเนื้อหาของสารที่ผู้ชมให้ความสนใจ ในรายการเสียงให้รู้เรื่อง ในรอบปี 56 จากนั้นผู้วิจัย จะทำการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ บทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น พร้อมกับวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง (Managing Conflict Through Communication) ในรายการเสียงให้รู้เรื่อง

3.5 กรอบวิธีวิจัยในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis หรือ CDA) Fairclough (1995) นักคิดคนสำคัญในการศึกษาวาทกรรม วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ได้นิยามกรอบความคิดของ CDA ไว้ 3 มิติ ได้แก่ มิติตัวบท มิติปฏิบัติการทางวาทกรรม และมิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Fairclough, 1995, p. 98)

ภาพที่ 3.2 กรอบความคิดของ CDA

แหล่งที่มา: Fairclough, 1995, p. 98.

1) มิติบรรยายความ

คือ การวิเคราะห์ตัวบท ได้แก่ การศึกษา ตามขนบภาษาศาสตร์ และ สัทวิทยา โดยดูที่หน่วยพื้นฐานและองค์ประกอบทางภาษาทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา อันได้แก่ ภาษาระดับข้อความ ภาพ แสง สี เส้น องค์ประกอบภาพ เป็นต้น ในฐานะเป็นสัญญาณ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเนื้อหา และความหมายที่เป็นเอกภาพในตัวบท การวิเคราะห์มิติแรกจะเป็นการบรรยายการสร้าง ความหมายองค์รวมของตัวผ่านตัวภาษาทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา

2) มิติตีความ

คือ การวิเคราะห์กระบวนการ (Process Analysis) ของภาคปฏิบัติการ วาทกรรม ได้แก่การวิเคราะห์ความหมายแฝงนัยและอุดมการณ์ ซึ่งซ่อนอยู่ในระดับลึกของตัวบท เป็นการศึกษา ความหมายของตัวบทในฐานะที่เป็นผลผลิตของกระบวนการเข้ารหัส (หรือผลผลิตของปฏิบัติการ สร้างความหมายผ่านตัวภาษา) รวมทั้งศึกษากลไกวิธีการต่างๆ ในการสร้างความหมายโดยเฉพาะ ความหมายที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์และความเชื่อในสังคม กลไกเหล่านี้จะรวมทั้งวจนภาษา อวจน ภาษาและเทคนิควิธีทางการผลิตสื่อด้วย

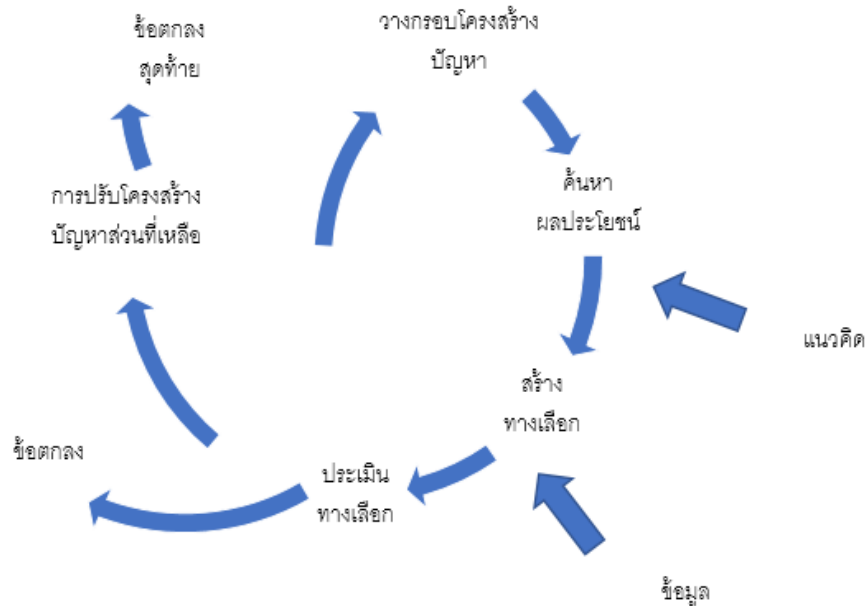
3) มิติอธิบายความ

เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อหรือตัวบท ภาษา กับบริบท สังคมวัฒนธรรมที่สื่อหรือตัวบทนั้นปรากฏใช้ เป็นการอธิบายการที่ภาษาถูกหล่อหลอมโดยสังคม วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ของภาษา สื่อ และสังคมซึ่งมักนำไปสู่ประเด็นเรื่องอุดมการณ์ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม ตลอดจนอำนาจของภาษาและอำนาจของ “เจ้าของ” ภาษาและ “เจ้าของ” ความหมายที่มีเหนือปฏิบัติการทางสังคม ในบางครั้งอาจมองเห็นภาพการช่วงชิง “พื้นที่แห่งอุดมการณ์” หรือ “พื้นที่แห่งความหมาย” เพื่อช่วงชิงอำนาจผ่านภาษาด้วย

ในขณะที่เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สุดอย่างหนึ่งในการจัดการความขัดแย้ง คือ กระบวนการที่เรียกว่า การปรับโครงสร้างต่อเนื่อง (Successive Reframing) การวางกรอบโครงสร้าง (Framing) หมายถึง การอธิบายถึงความขัดแย้ง หรือระบุถ้อยคำในข้อเสนอ ส่วนการปรับโครงสร้าง (Reframing) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการเสนอแนวคิดเพื่อคงเป้าหมายเดิมไว้ แต่ให้เอื้อต่อการจัดการ การปรับโครงสร้างอย่างต่อเนื่องเข้ามามีบทบาทเพราะความขัดแย้งหรือปัญหาที่ซับซ้อนไม่สามารถปรับโครงสร้างเพียงครั้งเดียว ให้สำเร็จได้โดยง่าย แต่กระบวนการนี้ต้องอาศัยความพยายามหลายครั้ง เพื่อขัดเกลาและลงลึกถึงการปรับโครงสร้างแต่ละครั้ง จนกว่าคู่กรณีจะเริ่มมองเห็นถึงความเป็นไปได้มากขึ้นในการจัดการความขัดแย้ง หลักการปรับโครงสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ (บรรพต ตันธีรวงศ์. 2553, น. 198-199.) มีดังนี้ 1) การวางกรอบโครงสร้างของปัญหา และความคิดเป็นสิ่งสำคัญ 2) การปรับโครงสร้างต้องสะท้อนให้เห็นความต้องการสำคัญที่สุดของคู่กรณี 3) การปรับโครงสร้างที่สมบูรณ์เป็นปฏิสัมพันธ์สองทางกลับไปกลับมา

ระดับของการปรับโครงสร้าง (บรรพต ตันธีรวงศ์. 2553. หน้า 201-209.) มีดังนี้

- 1) การปรับโครงสร้างแบบล้างพิษ
- 2) การปรับโครงสร้างเชิงนิยาม
- 3) การปรับโครงสร้างเชิงอุปมา
- 4) การเปลี่ยนย้ายกระบวนการทัศนความขัดแย้งโดยการปรับโครงสร้าง

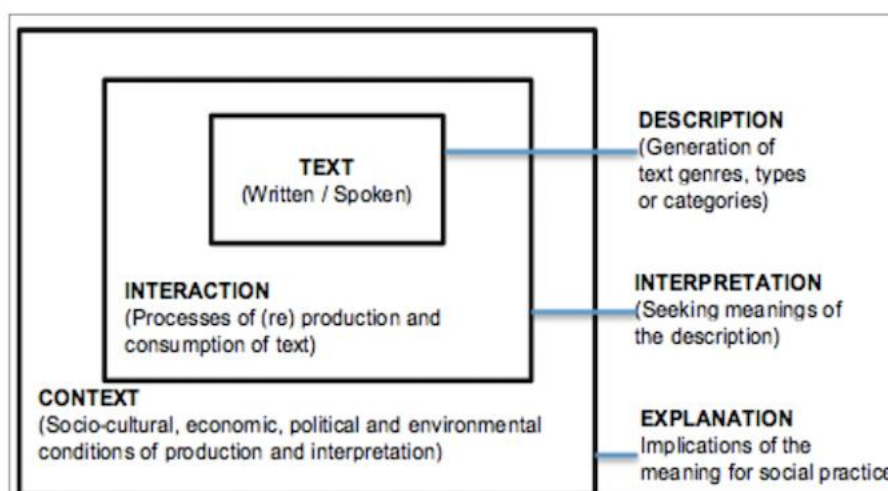
ภาพที่ 3.3 แผนผังการปรับโครงสร้างแบบต่อเนื่อง
 แหล่งที่มา: บรรพต ต้นธีรวงศ์, 2553, น. 98-199.

สรุปได้ว่าแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ได้รับอิทธิพลจากความหมายทั้งสองแนวข้างต้น คือ เป็นการประสานแนวความคิดเรื่องการวิเคราะห์ตัวภาษาระดับข้อความ เจตนาและบริบทเข้ากับแนวความคิดเรื่องภาษามีอิทธิพลต่อการปั้นแต่งควบคุมสังคม และวัฒนธรรม ในทำนองเดียวกันสังคมวัฒนธรรมก็มีอิทธิพลต่อภาษาด้วยเช่นกัน ภาษาและสังคมจึงเป็นส่วนของกันและกัน ภาษาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาทำหน้าที่ทั้งสะท้อน ผลิต ผลิตซ้ำความคิด ความเชื่อ ความรู้ ซึ่งคืออุดมการณ์ในสังคมที่มันถูกใช้อยู่ จึงเท่ากับกำหนดควบคุมความรู้รับรู้ของสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็จะถูกกำหนดควบคุมโดยสังคมไปพร้อมกัน การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ จึงเป็นการศึกษาภาษาและสื่อในเชิงปฏิบัติการจริงในสังคม ในฐานะเป็นวัจนปฏิบัติที่ปรากฏอยู่ในกรอบหรือเงื่อนไขขั้วสถานทางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการเมืองความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ตัวบท สื่อ และปฏิบัติการในสังคมเป็นไปในลักษณะวิภาษวิธี (Dialogic) คือโต้ตอบซึ่งกันและกัน แต่ในขณะเดียวกันก็เสนอภาพกันและกันด้วย ตลอดจนกำหนด ปั้นแต่งควบคุม และธำรงรักษาซึ่งกันและกัน มีความกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันจนยากที่จะแยกกันได้ เนื่องด้วยปฏิบัติการทางสังคมล้วนใช้ภาษาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาเป็นเครื่องมือทั้งสิ้น ในขณะที่เครื่องมือในการจัดการความขัดแย้ง จะสามารถช่วยอธิบายรูปแบบการสื่อสารในการจัดการความขัดแย้งในระหว่างการสนทนาเพื่อให้ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยสามารถติดตามได้ในบทต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งของรายการเถียงให้รู้เรื่อง” เป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 มิติได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้กลวิธีในการโน้มน้าว การศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การผลิตและรูปแบบของรายการ รวมถึงมิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่ได้ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจรูปแบบและกลไกการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 กรอบความคิดของ CDA ไว้ 3 มิติ ได้แก่ มิติตัวบท มิติปฏิบัติการทางวาทกรรม และมิติปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม

แหล่งที่มา: Fairclough, 1995, p. 98.

4.1 มิติการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการใช้กลวิธีในการโน้มน้าว เพื่อศึกษาโครงสร้างรายการเถียงให้รู้เรื่องและรูปแบบการสื่อสารของรายการเถียงให้รู้เรื่อง ได้แก่ การศึกษา ตามขนบภาษาศาสตร์ และ สัญวิทยา โดยดูที่หน่วยพื้นฐานและองค์ประกอบทางภาษาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา อันได้แก่ ภาษาระดับ

ข้อความ ภาพ แสง สี เส้น องค์ประกอบภาพ เป็นต้น ในฐานะเป็นสัญญาณ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเนื้อหา และความหมายที่เป็นเอกภาพในตัวบท การวิเคราะห์มิติแรกจะเป็นการบรรยายการสร้าง ความหมายองค์รวมของตัวผ่านตัวภาษาทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา

4.2 มิติการศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การผลิตและรูปแบบของรายการ วาทกรรม ได้แก่การวิเคราะห์ความหมายแฝงนัยและอุดมการณ์ ซึ่งซ่อนอยู่ในระดับลึกของตัวบท เป็นการศึกษาความหมายของตัวบทในฐานะที่เป็นผลผลิตของ กระบวนการเข้ารหัส (หรือผลผลิตของปฏิบัติการสร้างความหมายผ่านตัวภาษา) รวมทั้งศึกษากลไก วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างความหมายโดยเฉพาะความหมายที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์และความเชื่อในสังคม กลไกเหล่านี้จะรวมทั้งวจนภาษา อวจนภาษาและเทคนิควิธีทางการผลิตสื่อด้วย

4.3 มิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่ได้ ข้อมูลจาก การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจรูปแบบและ กลไกการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อหรือตัวบท ภาษา กับ บริบทสังคมวัฒนธรรมที่สื่อหรือตัวบทนั้นปรากฏใช้ เป็นการอธิบายการที่ภาษาถูกหล่อหลอมโดย สังคมวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ของภาษา สื่อ และสังคมซึ่งมักนำไปสู่ประเด็นเรื่องอุดมการณ์ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม ตลอดจนอำนาจของภาษาและอำนาจของ “เจ้าของ” ภาษาและ “เจ้าของ” ความหมายที่มีเหนือปฏิบัติการทางสังคม ในบางครั้งอาจมองเห็นภาพการช่วงชิง “พื้นที่ แห่งอุดมการณ์” หรือ “พื้นที่แห่งความหมาย” เพื่อช่วงชิงอำนาจผ่านภาษาด้วย

จากการวิเคราะห์เพื่อศึกษาโครงสร้างรายการเถียงให้รู้เรื่องและรูปแบบการสื่อสารของ รายการเถียงให้รู้ รวมถึงประเด็นเนื้อหาความขัดแย้งที่ปรากฏ โดยจะนำเสนอในรูปแบบของตาราง ประกอบการบรรยาย ในส่วนของกรวิเคราะห์เพื่อศึกษาวาทกรรมที่ปรากฏขึ้นในระหว่างการสื่อสาร โดยประกอบกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษารูปแบบการ สื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ในประเด็นสาธารณะที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นในแต่ละตอนที่ทาง รายการเถียงให้รู้เรื่องนำเสนอ

4.1 มิติการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis)

เป็นดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการใช้กลวิธีในการ โน้มน้าว เพื่อศึกษาโครงสร้างรายการเถียงให้รู้เรื่องและรูปแบบการสื่อสารของรายการเถียงให้รู้เรื่อง ได้แก่ การศึกษา ตามขนบภาษาศาสตร์ และ สัญวิทยา โดยดูที่หน่วยพื้นฐานและองค์ประกอบทาง ภาษาทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา อันได้แก่ ภาษาระดับข้อความ ภาพ แสง สี เส้น องค์ประกอบ ภาพ เป็นต้น ในฐานะเป็นสัญญาณ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเนื้อหา และความหมายที่เป็นเอกภาพในตัว บท การวิเคราะห์มิติแรกจะเป็นการบรรยายการสร้าง ความหมายองค์รวมของตัวผ่านตัวภาษาทั้งวจน ภาษาและอวจนภาษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

4.1.1 โครงสร้างรายการเสียงให้รู้เรื่อง (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส)

1) รูปแบบการสื่อสารของรายการเสียงให้รู้เรื่อง

โครงสร้างรายการ แบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เปิดประเด็นเข้าสู่สภาวะแห่งการถกเถียง ระยะเวลาประมาณ 15 นาที

- (1) แนะนำรายการ
- (2) แนะนำผู้ร่วมรายการ
- (3) แนะนำประเด็นความขัดแย้ง
- (4) รายงานพิเศษสำหรับประเด็นแห่งความขัดแย้ง
- (5) เปิดประเด็นเข้าสู่สภาวะแห่งการถกเถียง

ช่วงที่ 2 ช่วงสภาวะแห่งการถกเถียง ระยะเวลาประมาณ 20 นาที

- (1) แสดงจุดยืน
- (2) แสดงทัศนะ
- (3) แสดงความรู้สึก
- (4) แสดงประเด็นปัญหา
- (5) แสดงประเด็นความสำคัญ

ช่วงที่ 3 ช่วงสรุปประเด็นจากข้อถกเถียง ระยะเวลาประมาณ 15 นาที

- (1) เสนอแนะทางแก้ไขปัญหา
- (2) แสวงหาจุดร่วม
- (3) สรุปประเด็นจากข้อถกเถียง
- (4) กล่าวปิดรายการ

2) องค์ประกอบของการสื่อสาร

- (1) พิธีกร
- (2) คู่ถกเถียง
- (3) นักวิชาการ
- (4) ผู้เข้าร่วมฟังรายการ

จากการวิเคราะห์ในส่วนของโครงสร้างรายการเสียงให้รู้เรื่อง พบว่า รายการเสียงให้รู้เรื่องมีรูปแบบรายการสนทนาข่าว โดยเปิดโอกาสให้ทั้งตัวพิธีกรและผู้ร่วมรายการได้มีโอกาสในการถกเถียงเพื่อแลกเปลี่ยนชุดข้อมูลข่าวสาร โดยองค์ประกอบรวมของรายการ ตั้งแต่เปิดรายการ ใน 15 ช่วงนาทีแรก จะมีการเกริ่นนำในประเด็นที่จะนำมาถกเถียงพร้อมกับแนะนำผู้ร่วมรายการ ใช้เวลาประมาณ 5 นาที พร้อมกับนำเสนอรายงานพิเศษ 5-10 นาที เพื่อปูพื้นฐาน สาเหตุแห่งความขัดแย้งไว้เบื้องต้น หลังจากนั้นอีก 15 นาที จะเป็นการเปิดโอกาสให้คู่ขัดแย้งเริ่มประเด็นแห่งการถกเถียงในจุดยืนที่มีความเห็นต่าง ในช่วง 15 นาทีต่อมา จะเป็นการเปิดโอกาสให้คู่ขัดแย้งได้ถกเถียงเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง เพื่อหาจุดร่วม และในช่วง 15 นาทีสุดท้าย จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักวิชาการได้ถกเถียงแลกเปลี่ยนหรือนำเสนอมุมมอง เพื่อเผยให้เห็นถึงชุดข้อมูลในเชิงวิชาการ และอีก 5 นาทีสุดท้ายจะเป็นการให้พิธีกรสรุปประเด็นชุดข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งโดยรวม ก่อนกล่าวปิดรายการ

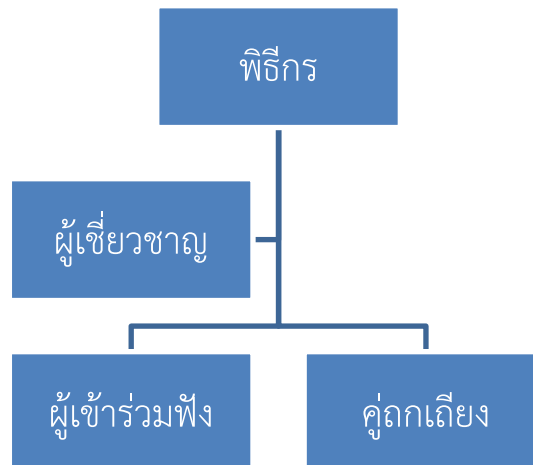
4.1.2 กระบวนการสื่อสาร

กระบวนการสื่อสารที่ปรากฏในรายการเสียงให้รู้เรื่อง เป็นกระบวนการสื่อสารแบบหลากหลายทิศทาง โดยรวมศูนย์อำนาจใหญ่ไว้ที่ตัวพิธีกร กล่าวคือ ผู้มีอำนาจสูงสุด คือ พิธีกร จะทำหน้าที่ควบคุมประเด็นต่างๆ อาทิ การเปิดประเด็น ดึงประเด็น เชื่อมประเด็น แยกประเด็น จัดวางอันดับความสำคัญของประเด็น สรุปประเด็น รวมถึงการควบคุมกระบวนการสื่อสารทั้งหมด กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการให้สิทธิแก่ผู้เข้าร่วมรายการทั้งหมดว่า ใครสามารถมีสิทธิในการสื่อสารได้ ดังนั้น พิธีกรจึงอยู่ในสถานะที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งในส่วนของ การปรับโครงสร้างแห่งการสื่อสาร เพื่อจัดการกับปัญหาแห่งความขัดแย้งที่เกิดจากการสื่อสารกันคนละประเด็น ทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ และการถกเถียงไม่มีประสิทธิผล นับได้ว่าการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการจัดการกับประเด็นแห่งความขัดแย้ง

ผู้ที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในระดับรองลงมาคือ ผู้เชี่ยวชาญ กล่าวคือ เป็นผู้ให้ข้อมูลด้านวิชาการเพิ่มเติม เพื่อเติมเต็มช่องว่างแห่งความขัดแย้งทางด้านข้อมูล

ผู้ที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในระดับต่อมาคือ คู่ถกเถียง กล่าวคือ เป็นผู้ที่ต้องคอยอธิบายประเด็น แสดงเหตุผล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ หรือ ทำลายความน่าเชื่อถือของคู่ถกเถียงอีกฝ่าย

ผู้ที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในระดับสุดท้ายคือ ผู้เข้าร่วมฟัง กล่าวคือ เป็นผู้ที่คอยแสดงความคิดเห็น เสนอแนะมุมมองเพิ่มเติม เพื่อเสริมประเด็นในส่วนที่ยังขาดหายไป หรือ ช่วยเพิ่มน้ำหนักเพื่อสนับสนุนเหตุผลในแต่ละฝ่าย

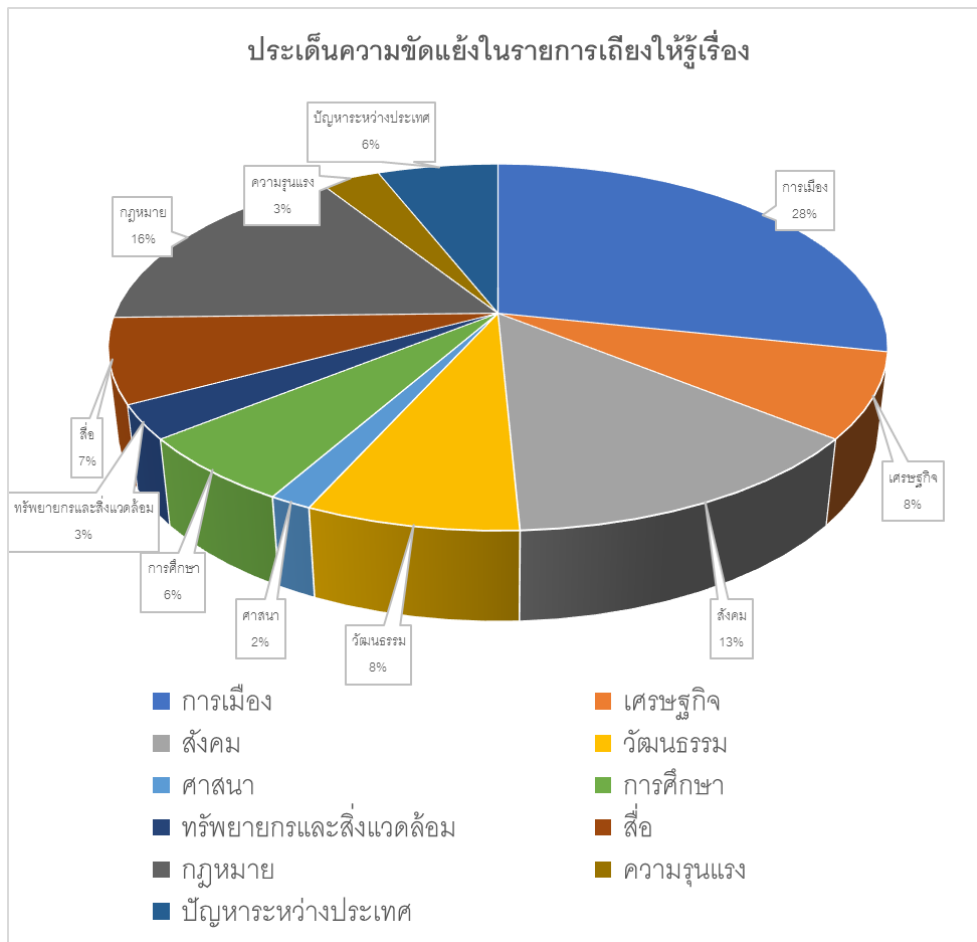

ภาพที่ 4.2 แผนผังแสดงกระบวนการสื่อสารในรายการเสียงให้รู้เรื่อง

นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบการนำเสนอในรายการเสียงให้รู้เรื่อง มีรูปแบบการนำเสนอรายการ มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบหลัก ที่ใช้สร้างบรรยากาศในการสื่อสาร ได้แก่ องค์ประกอบแรก รูปแบบการจัดวางผู้ร่วมรายการ คู่ถกเถียงที่เป็นวาทกรรมกระแสหลักส่วนใหญ่ ถูกจัดวางไว้ทางขวามือของพิธีกร เมื่อพิธีกรหันหน้าเข้าหาคู่ถกเถียง และวาทกรรมกระแสรอง ถูกจัดวางไว้ทางซ้ายมือ

ของพิธีกร องค์ประกอบที่สอง เสียงดนตรีเปิดตัวรายการ เป็นเสียงแจ๊ตือนสัญญาณวิกฤต องค์ประกอบที่สาม ตราสัญลักษณ์ เป็นรูปที่มองได้หลายมุมมอง มุมมองแรกคือรูปหน้าคนหันเข้ากัน เพื่อสนทนา มุมมองที่สองคือรูปรัฐธรรมนูญ และองค์ประกอบที่สี่ สีที่ใช้ประกอบรายการ ใช้สีส้ม กับ สีฟ้า เป็นต้น

สำหรับเนื้อหาในรายการเสียงให้รู้เรื่องนำเสนอในแต่ละตอน พบว่า ประเด็นการนำเสนอเป็นประเด็นความขัดแย้งที่มีความเกี่ยวข้องกับ การเมือง กฎหมาย และสังคม โดยพบว่า มิติของความขัดแย้งที่ทางรายการเสียงให้รู้เรื่องนำเสนอมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การเมือง จำนวน 19 ตอน กฎหมาย จำนวน 11 ตอน และสังคม จำนวน 9 ตอน อันดับรองลงมาคือ เศรษฐกิจ จำนวน 5 ตอน การศึกษาและปัญหาระหว่างประเทศ จำนวนอย่างละ 4 ตอน สื่อและวัฒนธรรม จำนวนอย่างละ 3 ตอน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมกับความรุนแรง จำนวนอย่างละ 2 ตอน และมิติของความขัดแย้งที่ได้รับการนำเสนอน้อยที่สุดคือ ศาสนา จำนวน 1 ตอน ดังภาพที่ 4.2 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.3 ประเด็นความขัดแย้งในรายการเสียงให้รู้เรื่อง

จากภาพที่ 4.2 ในส่วนของยอดการเข้าชมในแต่ละตอนสูงสุด 5 อันดับแรก ของรายการเถียงให้รู้เรื่อง จำนวนทั้ง 33 ตอน พบว่า ประเด็นความขัดแย้งที่ได้รับความสนใจจากสังคมมากที่สุด โดยเรียงจากอันดับยอดการเข้าชมสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา (192,366), ระบบโซตัส SOTUS (62,415), ปฏิรูปการศึกษาไทยไปทางไหนดี? (32,130), แก่รัฐธรรมนูญ: สังคมไทยได้? (32,193), รถไฟฟ้าความเร็วสูง กับรถไฟรางคู่ แบบไหนคุ้มค่ากว่ากัน? (18,829) ตารางที่ 1 ตารางแสดงภาพรวมประเด็นเนื้อหาที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเถียงให้รู้เรื่อง ทั้ง 33 ตอน ระหว่าง วันที่ 17 มี.ค. 56-29 ธ.ค. 56 ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ทางผู้วิจัยได้ทำการศึกษา กล่าวคือ ประเด็นความขัดแย้งที่สังคมให้ความสนใจ คือ ประเด็นทางการเมือง ประเด็นทางกฎหมาย และประเด็นทางสังคม เป็นต้น โดยดูจากตารางแสดงภาพรวมประเด็นเนื้อหาที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเถียงให้รู้เรื่อง ทั้ง 33 ตอน ระหว่าง วันที่ 17 มี.ค. 56-29 ธ.ค. 56 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงภาพรวมประเด็นเนื้อหาที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเสียงให้รู้เรื่อง ทั้ง 33 ตอน ระหว่าง วันที่ 17 มี.ค. 56-29 ธ.ค. 56

ลำดับ ที่	วันที่	ชื่อตอน	ประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเสียงให้รู้เรื่อง										ยอดรับชม ณ วันที่ 22 ส.ค. 2560	ยอดวิจารณ์ ณ วันที่ 22 ส.ค. 2560		
			การ เมือง	เศรษฐกิจ	สังคม	วัฒนธรรม	ศาสนา	การศึกษา	ทรัพยากร/ สิ่งแวดล้อม	สื่อ	กฎหมาย	ความรุนแรง			ปัญหาระหว่างประเทศ	
1	17/03/56	ปรองดอง: ระเบิดเวลา หรือทางออกประเทศไทย	✓												4,019	3
2	24/03/56	นิรโทษ: กรรมของใคร	✓												5,966	13
3	31/03/56	แก้รัฐธรรมนูญ: สังคมไทยได้?	✓												32,193	51
4	07/04/56	ประชาชนนิยม: ช่วย ประชา หรือสร้างภาระ	✓												2,714	14
5	14/04/56	กรณีตีความปราสาท พระวิหาร							✓			✓			6,582	14
6	21/04/56	มองรัฐธรรมนูญ...ผ่าน มาตรา 190	✓												1,601	1
7	28/04/56	กู้ 2 ล้านล้าน: เพื่อ ประเทศ หรือเพื่อใคร	✓												3,510	16
8	05/05/56	เจรจาสันติภาพ ชายแดนใต้: เราจะอยู่ ร่วมกันอย่างไร?										✓			3,241	2
9	12/05/56	เขตปกครองพิเศษ: ความรุนแรงภาคใต้										✓			2,363	0
10	19/05/56	มาตรา 68 และอำนาจ ศาลรัฐธรรมนูญ											✓		3,053	2
11	02/06/56	ก้าวข้ามผ่านทักษิณ ชิน วัตร ได้อย่างไร	✓												5,628	16
12	09/06/56	นโยบายสาธารณะว่า ด้วยเรื่องข้าว	✓	✓	✓										5,414	2
13	16/06/56	ทำไมสังคมถึงก้าวข้าม ไม่พ้น ทักษิณ ชินวัตร	✓												2,935	7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	วันที่	ชื่อตอน	ประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเรียงให้รู้เรื่อง										ยอดรับชม ณ วันที่ 22 ส.ค. 2560	ยอดวิจารณ์ ณ วันที่ 22 ส.ค. 2560		
			การ เมือง	เศรษฐกิจ	สังคม	วัฒนธรรม	ศาสนา	การศึกษา	ทรัพยากร/ สิ่งแวดล้อม	สื่อ	กฎหมาย	ความรุนแรง			ปัญหาระหว่างประเทศ	
14	23/06/56	ปฏิรูปการศึกษาไทยไป ทางไหนดี?						√							32,130	396
15	30/06/56	วิกฤตพุทธศาสนาใน กระแสโลกาภิวัตน์					√								5,421	11
16	06/07/56	กฎหมายคู่ชีวิตและ แนวคิดครอบครัวที่ เปลี่ยนไป			√						√				3,181	1
17	13/07/56	รถไฟฟ้าความเร็วสูง กับ รถไฟรางคู่ แบบไหน คุ้มค่ากว่ากัน?		√											18,829	31
18	21/07/56	ระบบโซตัส SOTUS				√		√							62,415	902
19	28/07/56	ห่วยออนไลน์ ต้องเกิด หรือหยุด?		√	√						√				994	1
20	04/08/56	หน้าที่ของกสทช.ต่อ สังคมไทยคืออะไร			√						√	√			2,243	2
21	11/08/56	การกด LIKE ผิด หรือไม่?	√		√						√	√			3,164	15
22	18/08/56	ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษ กรรม กรรมของใคร?	√									√			4,646	4
23	25/08/56	กระบวนการสู่เป้าหมาย ของสภาปฏิรูปการเมือง	√									√			5,976	34
24	01/09/56	แก้ไขรัฐธรรมนูญ: เลือกตั้ง ส.ว.โมเดลนี้ เพื่อใคร?	√									√			10,367	29
25	08/09/56	ทำที่ไทยกับยุทธวิธีตอบ โต้ซีเรีย?	√										√		2,241	7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	วันที่	ชื่อตอน	ประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเรียงให้รู้เรื่อง										ยอดรับชม ณ วันที่ 22 ส.ค. 2560	ยอดวิจารณ์ ณ วันที่ 22 ส.ค. 2560		
			การ เมือง	เศรษฐกิจ	สังคม	วัฒนธรรม	ศาสนา	การศึกษา	ทรัพยากร/ สิ่งแวดล้อม	สื่อ	กฎหมาย	ความรุนแรง			ปัญหาระหว่างประเทศ	
26	15/09/56	ขอบเขตความคิดและ สิทธิเสรีภาพนักศึกษา			✓	✓		✓				✓			192,366	786
27	22/09/56	มือสวณยากกับ การเมือง	✓	✓	✓								✓		3,060	9
28	06/10/56	40 ปี คนตุลา สู่อุดมการณ์ ประชาธิปไตยแยกขั้ว	✓												1,825	0
29	13/10/56	ความจริงของพื้นที่ “แม่ วงศ์”	✓	✓	✓			✓				✓			1,139	0
30	20/10/56	อ่าน-เขียนไม่ได้ คนละ เรื่องกับนาฏศิลป์?			✓	✓		✓							1,809	0
31	03/11/56	นิรโทษกรรมฉบับสุด ซอย	✓												9,608	19
32	10/11/56	ทางหลวงหรือซอยตัน กล เกม...นิรโทษกรรม?	✓												619	2
33	22/12/56	วิกฤตสื่อฟรีทีวี? เรียกร้องหรือคุกคาม ในความขัดแย้ง										✓	✓	✓	11,127	13
รวมประเด็นทั้งสิ้น			19	5	9	3	1	4	2		3	11	2	4		

หมายเหตุ: เก็บข้อมูลจากช่องทางการสื่อสารของ ThaiPBS https://www.youtube.com/channel/UC5TOFhyb_LxL2VG_Zenhpzw

ณ วันที่ 22 ส.ค. 2560

หมายถึง ยอดอันดับการรับชมสูงสุด 5 อันดับแรก

หมายถึง ประเด็นที่ได้รับการนำเสนอสูงสุด 3 อันดับแรก

จากตารางที่ 4.1 แสดงภาพรวมประเด็นเนื้อหาที่ได้รับการกล่าวถึงในรายการเสียงให้รู้เรื่อง ทั้ง 33 ตอน ระหว่าง วันที่ 17 มี.ค. 56-29 ธ.ค. 56พบว่า จำนวนมิติของความขัดแย้งของรายการเสียงให้รู้เรื่องที่น่าเสนอ มีทั้งสิ้น 11 มิติ ประกอบด้วย มิติของด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา การศึกษา ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สื่อ กฎหมาย ความรุนแรง ปัญหาระหว่างประเทศ จำนวนมิติของความขัดแย้งที่ทางรายการนำเสนอในรายการบางตอนอาจมีส่วนคาบเกี่ยวในหลายมิติของความขัดแย้ง ตัวอย่างเช่น ตอน นโยบายสาธารณะว่าด้วยเรื่องข้าว ออกอากาศเมื่อวันที่ 09/06/56 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมิติความขัดแย้งในด้านของ สังคม เศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงในประเด็นความขัดแย้งที่ผู้คนในสังคมให้ความสำคัญ โดยผ่านการนำเสนอจากทางรายการเสียงให้รู้เรื่อง ประจำปี พ.ศ. 2556

4.2 มิติการศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice)

เป็นการวิเคราะห์การผลิตและรูปแบบของรายการ วาทกรรม ได้แก่การวิเคราะห์ความหมายแฝงนัยและอุดมการณ์ ซึ่งซ่อนอยู่ในระดับลึกของตัวบท เป็นการศึกษาความหมายของตัวบทในฐานะที่เป็นผลผลิตของกระบวนการเข้ารหัส (หรือผลผลิตของปฏิบัติการสร้างความหมายผ่านตัวภาษา) รวมทั้งศึกษากลไกวิธีการต่างๆ ในการสร้างความหมายโดยเฉพาะความหมายที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์และความเชื่อในสังคม กลไกเหล่านี้จะรวมทั้งวจนภาษา อวัจนภาษาและเทคนิควิธีทางการผลิตสื่อด้วย

จากการศึกษาเรื่องวาทกรรมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องของวาทกรรมที่และการตอบโต้ทางวาทกรรมด้วย ซึ่งการตอบโต้นี้มีได้หลายรูปแบบ การศึกษาเรื่องวาทกรรมจึงมีทั้งการศึกษาเรื่องของกระบวนการการครอบงำความคิดและเรื่องของกลยุทธ์และความพยายามในการ "ช่วงชิงความหมาย" ว่าใครจะมีกลวิธีอย่างไรในการ กำหนดนิยามให้เรื่องต่างๆ และทำให้นิยามนั้นเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

"วาทกรรม" แปลมาจากคำว่า Discourse แนวคิดเรื่องวาทกรรม Foucault (1972) พยายามเสนอแนวคิดเพื่อเชื่อมโยงเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ ความรู้ อำนาจและความจริง โดยมองว่าวาทกรรมเป็นการสร้างความรู้ การผลิตความรู้หรือการนิยามความรู้บางอย่างขึ้นมาเพื่อให้มีอำนาจในการกำหนดความจริง วาทกรรมหลัก ตามความหมายของมิเชลล์ ฟูโกต์ หมายถึง วาทกรรมยังคงทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นมานั้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (Valorize) จนกลายเป็นวาทกรรมหลัก (Dominant Discourse) ขึ้นมาในสังคม (ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ, 2543, น. 19-20)

วาทกรรมในความหมายของงานวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มีลักษณะร่วมกันใน 3 ลักษณะ กล่าวคือ

- 1) วาทกรรมในฐานะที่เป็นภาษา ที่ถูกใช้ในการปฏิบัติทางสังคม อยู่ในรูปของ การพูดและการเขียน หรือการส่งผ่านความหมายซึ่งไม่จำกัดเฉพาะภาษาเขียนที่เป็นทางการเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง ภาพ, สัญลักษณ์, ภาษามือ, ภาษาท่าทาง รวมถึงสิ่งใดๆ ที่สามารถอ่าน ตีความได้

- 2) วาทกรรมในฐานะที่เป็นมโนทัศน์ในสาขาวิชาเฉพาะซึ่งเป็นคำศัพท์ทางวิชาการหรือภาษาเฉพาะที่ใช้ในวงการ ซึ่งบ่งบอกชุดของคำ และความหมายมากมายที่มาบรรจุอยู่ในมโนทัศน์นั้นๆ เช่น “อำมาตย์” “ประชาชน” “ความขัดแย้ง” “ประชาธิปไตย” “รัฐธรรมนูญ” เป็นต้น

3) วาทกรรมในฐานะที่เป็นแบบแผนปฏิบัติทางสังคม ซึ่งซับซ้อนที่พึงกระทำ และพึงละเว้นการกระทำ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของ ระบบ ระเบียบ ที่เต็มไปด้วยชุดของความเชื่อที่มีผลต่อการแสดงออกการเคลื่อนไหว วิธีคิด วิธีพูด รวมทั้งสิทธิอำนาจที่มอบให้กับคน เช่น “ความเป็นนักศึกษา” “ความเป็นคนไทย” “ความเป็นประชาธิปไตย” “ศีลธรรมอันดีงาม” “ความเสมอภาค”

การวิเคราะห์ทางวาทกรรมในบริบทแห่งการสื่อสาร พบว่า มีวาทกรรมที่ปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง และมีความเกี่ยวข้องกับรายการเถียงให้รู้เรื่อง ได้แก่ วาทกรรมเถียงให้รู้เรื่อง วาทกรรมความขัดแย้ง วาทกรรมประชาชน และวาทกรรมประชาธิปไตย ซึ่งเป็นวาทกรรมที่ทางรายการพยายามนำเสนอ โดยสอดแทรกอยู่ในทุกตอนของการนำเสนอในรายการ ซึ่งวาทกรรมที่ปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง ต่างสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมกระแสหลักทั้งสิ้น 3 วาทกรรม ได้แก่ วาทกรรมความเป็นไทย วาทกรรมความสงบเรียบร้อย วาทกรรมการรู้หน้าที่มีวินัย และวาทกรรมกระแสรอง 3 วาทกรรม ได้แก่ วาทกรรมประชาธิปไตย วาทกรรมสิทธิเสรีภาพ วาทกรรมความเท่าเทียม เป็นต้น ดังตารางนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์ของการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจทางวาทกรรม ระหว่าง วาทกรรมกระแสหลัก และ วาทกรรมกระแสรอง

วาทกรรมกระแสหลัก	วาทกรรมกระแสรองรอง
วาทกรรมความเป็นไทย	วาทกรรมประชาธิปไตย
วาทกรรมความสงบเรียบร้อย	วาทกรรมสิทธิเสรีภาพ
วาทกรรมการรู้หน้าที่มีวินัย	วาทกรรมความเท่าเทียม

ตัวอย่างวาทกรรมที่ปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง

1) วาทกรรมเถียงให้รู้เรื่อง

คำว่าเถียง หมายถึงการสื่อสารในรูปแบบหนึ่ง ไม่ใช่การสื่อสารในรูปแบบธรรมดา แต่เป็นการเถียงหรือโต้แย้ง ในประเด็น ที่สร้างความไม่พึงพอใจในบางอย่าง เมื่อผนวกรวมเข้ากับคำว่าให้รู้เรื่อง คำว่า รู้เรื่อง หมายถึง ความเข้าใจ ดังนั้น รายการเถียงให้รู้เรื่อง จึงหมายถึง การสื่อสารเพื่อถกเถียงในประเด็นที่สร้างความไม่พึงพอใจให้เกิดความเข้าใจ การเถียงคือการสื่อสาร โดยวาจาซึ่งผู้ร่วมรายการสื่อสารแสดงความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ปกติคำว่า เถียงมักใช้ในบริบทที่ไม่เป็นทางการและมักพูดถึงการโต้แย้งที่มีการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ดังนั้นคำว่าเถียงมีนัยยะในภาษาไทยที่ค่อนข้างเป็นลบ ในรายการเถียงให้รู้เรื่องนำคำว่าเถียง มาประกอบกับคำว่าให้รู้เรื่อง เพื่อแสดงว่ารายการจะนำเสนอ ผู้ร่วมรายการที่มีความเห็นที่ไม่ตรงกันตามนิยามของคำว่าเถียงที่กล่าวมาแต่ในขณะเดียวกัน เป็นหน้าที่ของพิธีกรในหารดำเนินรายการออกนวยกวาทสื่อสารให้การเถียงนั้น เป็นไปบนพื้นฐานของเหตุและผล ดังจะเห็นได้จากหน้าที่ของผู้อำนวยการสื่อสารหรือพิธีกรที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะพิธีกรเป็นผู้มีสิทธิ์ในการระบุผู้ที่จะได้รับโอกาสในการพูดแสดงความคิดเห็น พิธีกรมีสิทธิ์ที่จะเรียกใครเพื่อแสดงความคิดเห็น และพิธีกรมีสิทธิ์ในการกำหนดหัวข้อ ประเด็นที่จะหยิบยกขึ้นมาถกถันในขณะเดียวกันพิธีกรก็ยังมีสิทธิ์เหนือคนอื่น ในการที่จะแสดงบทบาทเป็น

อะไรก็ได้ เช่น แสดงบทบาทเป็นผู้พูด เช่น ลงมาเป็นผู้ถูกเถียงด้วย เหมือนกับเป็นผู้ร่วมรายการคนหนึ่งหรือตั้งคำถามเหมือนกับเป็นผู้ชมก็ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเถียงให้รู้เรื่อง เป็นสิ่งที่ผู้อำนวยการสื่อสารจำเป็นต้องดูแลให้การถกเถียงเป็นไปได้อย่างรู้เรื่อง

2) วาทกรรมความขัดแย้ง

คำว่า ความขัดแย้ง ในมุมมองมี 2 ทักษะที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ การมองเห็นความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติ กับ ความขัดแย้งเป็นเรื่องเลวร้ายที่ต้องกำจัดให้หมดสิ้นไป ในความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์นั้น ต้นทุนแห่งความขัดแย้งนั้นสามารถคำนวณนับได้เป็นทุน ดังนั้น แนวคิดแห่งความขัดแย้งจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง หรือคงไว้ซึ่งความขัดแย้ง มูลค่าความสูญเสียที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลง จะมากกว่าหรือน้อยกว่ามูลค่าแห่งการคงไว้ซึ่งความขัดแย้ง สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นที่สังคมไทยต้องเรียนรู้ โดยการถกเถียง เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง สร้างความเข้าใจในประเด็นที่เห็นไม่สอดคล้องกัน ซึ่งความเข้าใจในความขัดแย้งนั้น ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องต้องกัน เพราะในความขัดแย้งอาจสร้างมุมมองใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา ดังเช่นสำนวนที่ว่า High Risk High Return ความเสี่ยงสูง ผลตอบแทนยิ่งสูงเช่นกัน บางครั้งความขัดแย้งที่สูงมากๆ อาจนำสังคมไปสู่จุดเปลี่ยนครั้งยิ่งใหญ่ในสังคมได้เช่นกัน เช่น การปฏิวัติ เป็นต้น ดังนั้น ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว

จะเห็นได้จากทั้ง 5 ตอนมีศักยภาพขยายวงกว้างออกไปทำให้สังคมมีความเสี่ยง หากไม่ได้รับการจัดการ เช่น เถียงให้รู้เรื่องในตอน การแก้ไขรัฐธรรมนูญปี 40 อาจนำไปสู่ภาวะวิกฤตทางการเมืองดังที่ประเทศไทยได้เคยประสบมาแล้วและเป็นการตอกย้ำการแตกแยกที่มีอยู่ในสังคมไทย อีก 3 ตอน ในเรื่องประเด็น สิทธิเสรีภาพกับชุดนักศึกษา ระบบไซตัส และปฏิรูปการศึกษา ทั้งสามตอนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ของประเทศ หากพิจารณาเนื้อหาในการถกเถียง จะเห็นได้ว่าเป็นประเด็นที่แสดงการปะทะกันระหว่างค่านิยมไทยแบบอนุรักษ์นิยม การเคารพผู้ใหญ่ การให้ความสำคัญกับระเบียบวินัยทางสังคม กับค่านิยมแบบก้าวหน้าที่ให้ ความสำคัญกับเสรีภาพและสิทธิความเท่าเทียมกัน ซึ่งประเด็นนี้ หากไม่ได้รับการจัดการ อาจก่อให้เกิดการแตกแยกระหว่าง คนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ ได้

3) วาทกรรมประชาชน

คำว่า ประชาชน ถูกโยนเข้าไปสู่ประเด็น ประชาธิปไตย อยู่บ่อยครั้ง อันเนื่องมาจากอำนาจทางการเมืองสูงสุด คือประชาชน ตามวิถีแห่งประชาธิปไตย ในทัศนะหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันก็มีมุมมองที่เห็นต่างว่า ประชาชนไม่ได้มีอำนาจสูงสุด เพียงแต่ผลประโยชน์ทั้งหลายต้องตกไปอยู่ในมือของประชาชนให้มากที่สุดต่างหาก นอกจากนี้ ยังพบว่า คำว่า ประชาชน ยังถูกนำไปสู่ประเด็นมุมมองแห่งความไม่รู้ในประชาธิปไตย อำนาจที่อยู่บนความไม่รู้ของประชาชน แล้วประชาชนจะใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องได้อย่างไรเป็นประเด็นใหม่ที่น่าสนใจ เนื่องมาจาก บ่อยครั้งในสังคมมักเรียกร้องถึงหลักการประชาธิปไตย แต่สังคมและประชาชนกลับไม่เข้าใจความหมายอย่างชัดเจน จึงต้องตกอยู่ในสภาพของความเยื่อทางการเมือง

ในทุกตอนของรายการจะเห็นว่าผู้ถกพยายามอ้างประชาชน ทั้งในฐานะผู้ฟังเป้าหมาย และในฐานะเสียงส่วนใหญ่ (Norm) ที่สนับสนุนแนวคิดของตน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและโน้มน้าวใจของ ทั้งสองฝ่าย มักมีการกล่าวถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ เช่น การแก้

รัฐธรรมนูญจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน แต่ในขณะเดียวกัน แต่ในฝ่ายที่ไม่ต้องการแก้รัฐธรรมนูญ จะก็จะอ้างว่าการแก้รัฐธรรมนูญจะก่อให้เกิดความขัดแย้งเป็นที่เดือดร้อนต่อของประชาชน

4) วาทกรรมประชาธิปไตย

Habermas (1970) การถกเถียง คือ กลไกการจัดการความขัดแย้งแบบอัตโนมิติในชีวิตประจำวัน ในสังคมประชาธิปไตย การแลกเปลี่ยนกันบนพื้นฐานฐานของเหตุและผล(rational dialogue)เป็นสิ่งที่สำคัญอันจะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงได้ ดังนั้นรายการนี้เสนอรูปแบบการสื่อสารเป็นพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตยที่จะต้องฟังเสียงของประชาชนทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ประชาธิปไตยจะปรากฏในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรายการแล้วประชาธิปไตย ในฐานะ “วาทกรรม” ที่ได้รับการ “อ้างถึง” ในทุกตอน โดยทุกคู่ถกเถียงทั้งสองฝ่ายประชาธิปไตยได้รับการนำเสนอในฐานะปทัสถานของสังคมที่ดี และมักถูกดึงมาเป็นสิ่งที่สนับสนุนแนวคิดของผู้พูดว่ามีความสอดคล้องกับข้อเสนอของตน เห็นได้จากตอน ปฏิรูปการศึกษา ฝ่ายที่สนับสนุนการปฏิรูปร่างว่าเพราะครูไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะครูไม่ฟังนักเรียนจึงต้องปฏิรูป ผู้พูดคนที่สองเองก็ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น โดยอ้างหลักการประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน. ในตอนที่เกี่ยวกับการแก้รัฐธรรมนูญ ฝ่ายที่สนับสนุนการแก้อ้างว่า รัฐธรรมนูญมาจากคณะปฏิวัติเป็นผู้ร่าง ไม่ได้ฟังจากเสียงของประชาชนจึงไม่ดี และต้องได้รับการแก้ไข ในขณะที่ ฝ่ายที่ไม่ต้องการให้แก้รัฐธรรมนูญอ้างว่าเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความเป็นประชาธิปไตยอยู่แล้วจึงดีแล้วไม่ต้องแก้ ไม่ต้องไปสนใจว่าใครเป็นคนร่างเป็นต้น จะเป็นได้ว่า ประชาชน และประชาธิปไตย เป็น ต่างเป็นคำที่ไม่ได้มีความหมายระบุชัดเจน หรือมีหลายความหมาย ไม่มีการระบุชัดเจนว่าใครคือประชาชน ประชาธิปไตยเองก็เป็นคำที่เป็นนามธรรม มีความหมายที่หลากหลาย จึงมองได้ว่าทั้งสองคำนี้เป็น Floating Signifiers หมายถึงเป็นคำที่มีความคลุมเครือ หรือว่ามีหลายความหมาย ด้วยลักษณะความหมายที่ “ล่องลอย” ดังกล่าวผู้พูดจึงสามารถดึงคำเหล่านี้ มาใช้ประกอบกับวาทกรรมของตน โดยกำหนดนิยาม ให้เข้ากับประโยชน์ กับวาทกรรมของตนอย่างไรก็ได้

ตารางที่ 4.3 แสดงความสัมพันธ์กลวิธีการโต้แย้งกับรูปแบบกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ

กลวิธีการโต้แย้ง	กลไก	ตัวอย่าง
สร้างความน่าเชื่อถือ	ให้ข้อมูลประกอบเหตุผล โดยยกตัวอย่าง	ประเด็นเรื่อง: ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา? ตัวอย่าง ยกตัวอย่างประกอบเสริมความเข้าใจ ในกรณีการขึ้นรถเมล์ ส่งผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อชีวิต เช่น เหยียบขายกระโปรงตกรถ เป็นต้น

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

กลวิธีการโต้แย้ง	กลไก	ตัวอย่าง
อ้างถึงอาชีพและความเชี่ยวชาญของตน อ้างอิงจากประสบการณ์ส่วนตัว		ประเด็นเรื่อง: ชอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา? ตัวอย่าง ตอบกลับไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ชุตนักศึกษาส่งผลกระทบต่อด้านความคิด โดยให้ข้อมูลว่า ในอดีตเคยอยู่ในมหาวิทยาลัยที่เข้มงวดด้านเครื่องแบบนักศึกษา และเคยเรียนในคณะนิเทศศาสตร์ที่ต้องอาศัยการเปิดกว้างทางความคิด
อ้างถึงความลำบากและอันตราย อ้างถึงความต้องการโดยส่วนรวม		ประเด็นเรื่อง: ชอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา? ตัวอย่าง ไม่ใช่แค่ฉันที่ไม่อยากใส่ โดยยกตัวอย่างประกอบ เพื่อแสดงถึงความลำบากและอันตรายจากการสวมใส่ ชุดนิสิต ผู้หญิงที่ต้องขึ้นรถเมล์ ซีจักรยานไม่ได้ ขึ้นนั่งมอเตอร์ไซค์ เป็นต้น
อ้างถึงบุคคลที่น่าเชื่อถือหรือสถาบันที่น่าเชื่อถือ		ประเด็นเรื่อง: ชอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา? ตัวอย่าง ให้ข้อมูลแย้งถึงสังคมที่กดทับเรื่องเพศ มีอัตราการท้องสูงกว่าประเทศที่ไม่แต่งเครื่องแบบ เช่น ประเทศยุโรป เป็นต้น เนื่องจากไม่มีโอกาสในการเรียนรู้วิธีการป้องกันโรคหรือวิธีการมีเซ็กซ์อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

กลวิธีการโต้แย้ง	กลไก	ตัวอย่าง
		<p>ประเด็นเรื่อง: แก่รัฐธรรมนูญ: สังคมไทยได้?</p> <p>ตัวอย่าง ให้ข้อมูลในเรื่องหลักการของ รัฐธรรมนูญ ในระดับสากล รัฐธรรมนูญเป็นกติการ่วมกัน เป็นสัญญาประชาคม</p>
ทำลายความน่าเชื่อถือ	อ้างถึงความต้องการส่วนตัว	<p>ประเด็นเรื่อง: ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา?</p> <p>ตัวอย่าง การเดินตลาด โดยแต่งกายชุดนักศึกษา จะไม่สามารถแสดงพฤติกรรมส่วนบุคคลได้ เช่น คุณไม่สามารถพูดไม่สุภาพกับเพื่อนได้ ทั้งที่เราสามารถมีอิสระในการเลือกที่จะกระทำ เพราะ ชุดนักศึกษากำลังครอบงำความคิดว่า อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ</p>
	อ้างถึงความถูกต้องชอบธรรม	<p>ตั้งคำถามเพื่อให้อีกฝ่ายเกิดการฉกฉวย</p> <p>ประเด็นเรื่อง: แก่รัฐธรรมนูญ: สังคมไทยได้?</p> <p>ตัวอย่าง อำมาตย์จะสั่งใครได้ ถ้าเขาไม่มีอำนาจทางกฎหมายไปสั่ง</p> <p>ตัวอย่าง เรื่องกรณีคุณทักษิณ เป็นระบอบอำมาตย์หรือไม่</p> <p>ประเด็นเรื่อง: แก่รัฐธรรมนูญ: สังคมไทยได้?</p> <p>ตัวอย่าง ยืนยันความถูกต้อง ในตัวอย่างกรณีคุณทักษิณของคุณสนธิ ว่ามีอำนาจอยู่เหนือกฎหมาย</p>

รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 1

ประเด็นเรื่อง: ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา?

วันที่: 15 ก.ย. 56 ทางไทยพีบีเอส เวลา: 12.10-13.00 น.รวมเป็นเวลา 50 นาที

คู่ถกเถียง: อัมเนโกะ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ผู้พูดคนที่ 1)
พันธกร ปั่นสวย อดีตนิสิตจากมหาวิทยาลัย (ผู้พูดคนที่ 2)

ผู้เชี่ยวชาญ: ผศ. ยุกติ มุกดาวิจิตร นักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (คนที่ 1)
วีรพัฒน์ ปรีวงค์ นักวิชาการ นักกฎหมายอิสระ (คนที่ 2)

ผู้ดำเนินรายการ: อภิรักษ์ หาญพิชิตวณิชย์

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ช่วงเปิดรายการ				
พิธีกร	0.00	แนะนำรายการ	0.53	
	0.53	เกริ่นนำประเด็นเรื่อง	1.48	
	1.49	แนะนำผู้ร่วมรายการ	3.23	
ช่วงรายงานพิเศษ				
พิธีกร ภาค สนาม	3.34	ปูพื้นฐานประเด็นเรื่องความขัดแย้ง	6.53	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 1				
พิธีกร	6.54	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามว่า ชุดนักศึกษาไม่ดียังไง หรือไม่เหมาะกับ ตัวเองอย่างไรครับ	7.19	
ผู้พูด คนที่ 1	7.20	1) แสดงจุดยืนและให้ความคิดเห็นส่วนตัวว่า ชุด นักศึกษาไม่เข้ากับตัวเอง กล่าวคือ เป็นเครื่องมือใน การควบคุมร่างกายและพฤติกรรมรวมถึงความคิด 2) ให้ข้อมูลประกอบเหตุผล โดยยกตัวอย่าง การ เดินตลาด โดยแต่งกายชุดนักศึกษา จะไม่สามารถ แสดงพฤติกรรมส่วนบุคคลได้ เช่น คุณไม่สามารถพูด ไม่สุภาพกับเพื่อนได้ ทั้งที่เราสามารถมีอิสระในการ เลือกที่จะกระทำ เพราะ ชุดนักศึกษากำลังครอบงำ ความคิดว่า อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ 3) เน้นย้ำจุดยืนที่ว่า ชุดนักศึกษา เป็นสิ่งที่ปกปิดความ เป็นมนุษย์ สร้างความรู้สึกไม่สบายใจเมื่อแสดง พฤติกรรมบางอย่างผ่านชุดนักศึกษา ทั้งที่ใส่ชุดไปรเวท	8.54	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>จะไม่เกิดความรู้สึกรู้สึกนี้</p> <p>4) อธิบายประเด็นชุดนักศึกษาเพิ่มเติม เมื่ออยู่ในสถานศึกษา ชุดนักศึกษา กลายเป็นสิ่งที่ปิดกั้นความคิดเห็นที่แตกต่าง เพราะสถานศึกษาบังคับให้อยู่ในเครื่องแบบเดียวกัน เป็นสิ่งย้อนแย้งกับความเป็นสถานศึกษา ที่เป็นพื้นที่เปิดกว้างแห่งการเรียนรู้และความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย</p> <p>5) แสดงเป้าหมายที่ต้องการคือ ต้องการพื้นที่สำหรับคนกลุ่มน้อยที่ไม่อยากแต่งชุดนักศึกษา เพราะคิดว่าชุดนักศึกษาสร้างผลกระทบต่อร่างกายและความคิด</p> <p>6) แสดงทัศนะเกี่ยวกับ ชุดนักศึกษา อันได้แก่ ชุดนักศึกษา ไม่ได้ชี้วัดความสำเร็จในชีวิต ไม่ได้ชี้วัดสติปัญญา หรือความเป็นมนุษย์อะไรเลย</p>		
พิธีกร	8.44	<p>พิธีกรตั้งคำถาม</p> <p>หลังจากรับฟังเหตุผลจากอีกฝ่ายแล้ว พิธีกรจึงตั้งคำถามว่า ชุดนักศึกษา ทำให้คุณไม่มีอิสระ ไม่มีเสรีภาพขนาดไหน หรือพฤติกรรมใดที่ไม่สามารถทำได้ตอนใส่ชุดนักศึกษา</p>	9.01	
ผู้พูดคนที่ 1	9.02	<p>1) ยกตัวอย่างในเรื่องของ ความไม่มีอิสระ ในการแต่งกายชุดนักศึกษา กรณีการเดินจูงมือกับแฟน คุณสามารถแสดงความรักกับแฟนของตัวเองได้มากขนาดไหน</p> <p>2) แสดงทัศนะว่า เรื่องเพศ เป็นเรื่องต้องห้ามในสังคมไทย</p> <p>3) ย้ำทัศนะในประเด็น สถานศึกษา ควรเป็นพื้นที่เปิดกว้างทางความคิด ไม่ควรปิดกั้นจำกัดให้อยู่ในชุดยูนิฟอร์มแบบเดียว</p> <p>4) ยกตัวอย่างประกอบเสริมความเข้าใจ โดยมองว่าการเดินตลาด ไม่สามารถทำเรื่องส่วนตัวได้สะดวกใจ</p> <p>5) ยกตัวอย่างประกอบเสริมความเข้าใจ ในกรณีการขึ้นรถเมล์ ส่งผลกระทบต่อเป็นอันตรายต่อชีวิต เช่น เหยียบขายกระโปรงตรกรถ เป็นต้น</p>	9.49	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	9.50	<p>พิธีกรตั้งคำถามแย้ง</p> <p>ตั้งคำถามแย้งว่า แต่ธรรมศาสตร์ก็ได้บังคับให้คุณใส่กระโปรงพลีทใส่รองเท้าขาว</p>	9.56	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	9.56	1) ยกตัวอย่างในกรณี วิชาเรียนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่บังคับให้ใส่ชุดนักเรียน เท่านั้นถึงจะอนุญาตให้ทำการสอบได้ 2) ชี้แจงเพิ่มเติมว่า การใช้ชีวิตประจำวัน ถูกกลืนรอนในประเด็นการปั่นจักรยานจากหอในเพื่อไปยังห้องเรียนด้วยการสวมกระโปรงสอบหรือพลีท ที่สร้างความลำบากให้แก่นักศึกษาหญิง 3) แสดงทัศนะเพื่อร้องเรียนว่า สถาบันการศึกษาที่ขึ้นชื่อว่าธรรมศาสตร์ (สิทธิเสรีภาพทุกตารางนิ้ว) กำลังใช้อำนาจเผด็จการในการควบคุมร่างกายมนุษย์	10.36	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	10.36	พิธีกรตั้งคำถามเน้นย้ำประเด็นต่อข้อร้องเรียนตั้งคำถามเน้นย้ำประเด็นต่อข้อร้องเรียนว่า คุณใช้คำนี้เลยหรือที่ว่าธรรมศาสตร์เผด็จการ	10.39	
ผู้พูด คนที่ 1	10.39	ตอบกลับอย่างมั่นใจว่า ถูกต้อง ในข้อกล่าวหาที่ว่า ธรรมศาสตร์เผด็จการ หลักฐานอยู่ที่ชุดนักศึกษา เพราะมีฐานคิดที่เชื่อว่า ธรรมศาสตร์ คือสถานศึกษาเป็นพื้นที่ที่ให้เสรีภาพทุกตารางนิ้ว	11.09	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	11.09	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ตั้งคำถาม โดยทวนประเด็นของอีกฝ่ายซ้ำ ชุดนักศึกษาปิดกั้นเสรีภาพจริงหรือไม่ 2) เสนอความคิดเห็นส่วนตัวว่า คุณเป็นนิสิต ผมเชื่อว่า คุณคงภูมิใจในชุดนักศึกษา	11.33	
ผู้พูด คนที่ 1	11.33	1) ตอบกลับไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ชุดนักศึกษาส่งผลกระทบต่อด้านความคิด โดยให้ข้อมูลว่า ในอดีตเคยอยู่ในมหาวิทยาลัยที่เข้มงวดด้านเครื่องแบบนักศึกษา และเคยเรียนในคณะนิติศาสตร์ที่ต้องอาศัยการเปิดกว้างทางความคิด(คิดสร้างสรรค์ นอกกรอบตลอดเวลา) 2) ยกตัวอย่างสาขาวิชาเรียน โฆษณา เพื่อสะท้อนถึงความคิดสร้างสรรค์ 3) แสดงทัศนะต่อ ยูนิฟอร์ม/ชุดนิสิต/ชุดนักศึกษา ว่าแสดงถึง บทบาทหน้าที่ 4) แสดงฐานคติความเชื่อที่ว่า ทุกสิ่งบนโลกล้วนมีหน้าที่	14.46	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>5) เน้นย้ำที่คนะที่มีต่อ ยูนิฟอร์ม/ชุดนิสิต/ชุดนักศึกษา ว่า สามารถระบุ ตัวตน/เอกลักษณ์/สถานะ ว่า นี้นือนิสิต</p> <p>6) ตั้งคำถามเพื่อให้ผู้ฟังถูกคิดว่ คนบนโลกมีเป็นพันล้านคน เราอาจสับสนหรือไม่ว่ใครเป็นใคร ถ้ไม่มีการระบุสถานะหรือตัวตนให้ชัดเจน</p> <p>7) อธิบายถึงความสำคัญของการมีสถานะและตัวตน กล่าวคือ ทำให้รู้จักการวางตัวได้ถูกต้อง และรู้ว่าเราอยู่ในจุดไหนของสังคม</p> <p>8) ทวนซ้ำประเด็นเรื่อง ชุดนักศึกษา จำกัดสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ หรือทำให้แสดงออกได้ไม่เต็มที่เพื่อกล่าวชื่นชมในแนวคิดของอีกฝ่าย</p> <p>9) อธิบายการกล่าวชื่นชมในแนวคิดของอีกฝ่าย หมายความว่า อีกฝ่ายเคารพในความเป็น ชุดนักศึกษา จึงทำให้ไม่กล้าแสดงพฤติกรรมที่ขัดต่อภาพลักษณ์ที่ดีของชุดนักศึกษา</p> <p>10) บ่งชี้ถึงหน้าที่ของ ชุดนักศึกษา กล่าวคือควบคุมพฤติกรรมไม่ให้แสดงออกในทางที่เสียหายหรือไม่ดี</p> <p>11) อธิบายเพิ่มเติม ในส่วนหน้าที่ของชุดนักศึกษา กล่าวคือ ไม่ได้หมายความว่าทำไม่ได้เลยในทุกพฤติกรรม อาทิ จูงมือแฟน สามารถทำพฤติกรรมได้อิสระ เพียงแต่ให้สอดคล้องกับหน้าที่ของชุดนักศึกษา โดยอ้างอิงอายุและวุฒิภาวะ จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมการแสดงออกให้สอดคล้องกับหน้าที่ของชุดนิสิตได้</p>		
พิธีกร	14.46	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามว่ ความต้องการที่อยากแสดงออกได้อย่างอิสระของอีกฝ่าย คืออะไร	14.47	
	14.47	<p>1) ตอบกลับว่ โดยแสดงความต้องการของตนนั่นคือ ต้องการแสดงออกให้มากกว่าการแสดงออกโดยทั่วไป</p> <p>2) อธิบายเพิ่มเติมถึงความต้องการของตน เพื่อสร้างความเข้าใจ โดยการยกตัวอย่าง การเดินแน่นอกในชุดนักศึกษา รูดเสว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังคมจะประณาม เมื่อกระทำอยู่ในขณะสวมชุดนักศึกษา</p>	15.25	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 2				
ผู้พูด คนที่ 1	15.50	อธิบายมุมมองที่มีต่อ การรูดเสา เป็นกิจกรรมในมหา ลัย บางคนมองว่าเป็นเรื่องตลก แต่อาจารย์มองเป็น เรื่องที่ไม่เหมาะสม เมื่ออยู่ในชุดนักศึกษาไม่ควร กระทำ	16.12	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	16.13	พิธีกรตั้งคำถาม 1) คำถามว่า เป้าหมายที่ออกมาเรียกร้องสิทธิเพื่อ ตัวเองหรือเปล่า 2) อธิบายประเด็นเพิ่มเติมว่า ที่ออกมาเพื่อเรียกร้อง สิทธิ ในเลือกได้ว่าจะใส่ชุดนิสิต หรือไม่ใส่ชุดนิสิต	16.26	
ผู้พูด คนที่ 1	16.26	1) อธิบายมุมมองที่มีต่อ ชุดนิสิต ว่า ไม่ใช่แค่ดิฉันที่ ไม่ยอมใส่ โดยยกตัวอย่างประกอบ เพื่อแสดงถึง ความลำบากและอันตรายจากการสวมใส่ ชุดนิสิต ผู้หญิงที่ต้องขึ้นรถเมล์ ชี้อกรยานไม่ได้ ขึ้นนั่ง มอเตอร์ไซค์ เป็นต้น 2) อธิบายมุมมองของสังคมไทยที่มีต่อ ชุดนักศึกษา กำลังมอบหน้าที่บางอย่างให้แก่ผู้สวมใส่ นั่นคือ การ เข้ามาควบคุมความเป็นมนุษย์ของคุณอยู่ 3) แสดงทัศนะว่า ชุดนักศึกษา คืออาชีพหนึ่ง ที่ไม่ได้ ดีกว่าอาชีพอื่นๆ 4) แสดงทัศนะต่ออาชีพนักศึกษา กับความภูมิใจ ว่า ความภูมิใจมีอยู่ในความเป็นมนุษย์ที่สร้างประโยชน์ ต่อสังคม ไม่ใช่ภูมิใจในชุดเครื่องแบบนักศึกษา 5) ชี้แจงในประเด็น หน้าที่ของชุดนักศึกษา ต่อให้ไม่ สวมใส่ชุดนักศึกษา ก็สามารถทำหน้าที่ของความเป็น นักศึกษาได้เหมือนกัน	17.35	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	17.35	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามเพื่อขอประเด็นเพิ่มเติมว่า การใส่ชุดนิสิต ทำให้ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จริงหรือไม่	17.53	
ผู้พูด คนที่ 1	17.53	1) ตอบกลับโดยอ้างอิงจากประสบการณ์ส่วนตัว ให้ ความคิดเห็นว่าไม่เชื่อในเหตุผลดังกล่าว 2) อธิบายประกอบการให้เหตุผลว่า ความคิด สร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่อยู่ภายในกระบวนการความคิด ของเรา ผ่านการสะสมจากประสบการณ์ต่างๆ กลั่นกรองจากภายในสู่ภายนอก	18.35	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		3) อธิบายในประเด็น ชุดนักศึกษา เพิ่มเติมว่า คุณกำลังให้ความคิดสร้างสรรค์ ผูกติดกับชุดนักศึกษา สิ่งนั้นไม่ได้เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์ 4) อธิบายเพิ่มเติม เพื่อสร้างความเข้าใจว่า การใส่ชุดนักศึกษา หรือไม่ใส่ ไม่มีผลต่อ ความคิดสร้างสรรค์		
พิธีกร	18.35	พิธีกรยกตัวอย่างและตั้งคำถาม เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็น ชุดนักศึกษา กับความคิดสร้างสรรค์ ว่าบางคนคิดว่า ต้องเข้าไปคิดงานที่สร้างสรรค์ในร้านกาแฟหรู นั่นคือ การตีกรอบให้แก่ความคิดสร้างสรรค์ใช่หรือไม่	17.37	
ผู้พูดคนที่ 1	17.37	ตอบกลับโดยใช้ข้อมูลจากประสบการณ์ส่วนตัว อ้างว่า ทำงานอาชีพโฆษณา ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ เยอะ แต่เขาแต่งกายหลากหลายทั้งอยู่ในยูนิฟอร์มหรือไม่ได้อยู่ก็สามารถทำงานโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้การแต่งกายจะขึ้นอยู่กับบริบทหน้าที่	19.10	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	19.10	พิธีกรตั้งคำถามพร้อมสรุปประเด็น สรุปประเด็นว่า เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายไม่ได้เป็นตัวปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์	19.10	
ผู้พูดคนที่ 1	19.11	ตอบกลับแบบยอมรับว่า ใช่ เห็นด้วย	19.11	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	19.11	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถาม ในประเด็นการแสดงออก เมื่อสวมชุดนักศึกษา	19.12	
ผู้พูดคนที่ 1	19.12	1) ตอบกลับแบบแย้งประเด็นของ ความคิดสร้างสรรค์ ถ้าคุณสนใจในกระบวนการภายในสมอง แล้วคุณจะมาเน้นทำไมในเรื่องการแต่งกายชุดนักศึกษา 2) ยกตัวอย่างประกอบการอธิบายว่า ถ้ามีคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ดีมาก คุณจะให้ความสนใจไหมว่าเขาจะแต่งกายแบบไหน 3) ยกตัวอย่างประกอบการอธิบายว่า ถ้าในสังคมเป็นพื้นที่เสรีภาพในการแสดงออกจริง ทำไมต้องให้ความสำคัญกับการแต่งกาย ทำไมต้องทำให้การแต่งกายสอดคล้องกับศีลธรรมอันดีงามของสังคม	20.43	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>4) อธิบาย ศีลธรรมอันดีงามของสังคม เป็นสิ่งประกอบสร้างทางสังคมอีกชุดหนึ่ง</p> <p>5) แสดงทัศนะในประเด็น การแต่งกาย โดยสร้างเงื่อนไขว่า ถ้าในบริบทสำหรับการทำงาน อันนี้เห็นด้วยและยอมรับว่า ควรต้องมีการแต่งกายเพื่อให้เป็นสัญลักษณ์และสร้างการจดจำขององค์กร เพราะเป็นสิ่งที่แสดงออกว่าเรากำลังปฏิบัติหน้าที่ใดในสังคม แต่ถ้าอยู่ในบริบทของการเรียนในสถานศึกษา ไม่เห็นถึงความจำเป็นในการแต่งกายเพื่อให้เป็นสัญลักษณ์และสร้างการจดจำขององค์กร</p>		
พิธีกร	20.43	<p>พิธีกรตั้งคำถาม</p> <p>1) ตั้งคำถามแย้งในประเด็นที่ว่า ชุดนักศึกษา ไม่ได้เป็นสัญลักษณ์ขององค์กรหรือ</p> <p>2) เน้นย้ำประเด็นข้อเรียกร้องที่ต้องการให้วิชาของทางมหาวิทยาลัยเลิกคำสั่งบังคับให้แต่งกายชุดนักศึกษาเข้าห้องเรียน</p>	20.44	
ผู้พูดคนที่ 1	20.44	<p>1) ตั้งคำถามโต้กลับว่า เราจำเป็นไหมที่ต้องบอกกับสังคมตลอดเวลาว่าเราเป็นนักศึกษา</p> <p>2) ชี้แจงว่า ชุดนักศึกษา ถูกผูกติดกับหน้าที่ความเป็นนักศึกษา</p> <p>3) ตั้งคำถามว่า ในหน้าที่การเรียน สามารถทำได้โดยไม่ต้องแต่งกาย ชุดนักศึกษา ได้หรือไม่</p> <p>4) แสดงทัศนะที่เชื่อว่า เราสามารถทำหน้าที่ความเป็นนักศึกษา โดยไม่ต้องสวมใส่ชุดนักศึกษา</p> <p>5) อธิบายเพิ่มเติม ในทัศนะความเชื่ออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ ชุดนักศึกษา ได้แก่ เชื่อว่าแต่งชุดนักศึกษา แล้วเรียบร้อยกว่า ทำหน้าที่ในสังคมได้ดีกว่า สังคมให้การยอมรับมากกว่า</p> <p>6) ชี้แจงว่า การปฏิบัติตัวที่เรียบร้อยกว่า ทำหน้าที่ในสังคมได้ดีกว่า เป็นเรื่องของส่วนบุคคล ไม่มีความเกี่ยวข้องกับชุดนักศึกษา</p> <p>7) ตั้งคำถามเพื่อ เน้นย้ำประเด็นความสำคัญที่ต้องเลือกระหว่าง ความคิด หรือ การแต่งกาย</p>	21.47	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
พิธีกร	21.47	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามเรียนถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ใน ประเด็นสิทธิของคนที่มีคิตต่าง กับเรื่องกติกาสองทาง มหาวิทยาลัยและสังคม	22.09	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	22.09	1) ตอบคำถามโดยการเปรียบเทียบมุมมองของทั้งสองฝ่าย ทำให้เกิดชุดความคิดที่ต่างกัน 2 ชุด คือ 1. ชุด ความคิดที่ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกและ ความคิดสร้างสรรค์ความเป็นตัวตน สิทธิเสรีภาพ 2. ชุดความคิดที่ให้ความสำคัญกับเรื่องหน้าที่ บทบาท 2) อธิบายแนวคิดทั้งสองชุดความคิดว่าไปด้วยกัน ไม่ได้ เพราะการมองในชุดความคิดที่ให้ความสำคัญ กับเรื่องหน้าที่ บทบาท เป็นเพียงมุมมองเพียงส่วน เดียวของระบบ 3) อธิบายชุดความคิดที่ให้ความสำคัญกับความเป็น ปัจเจกและความคิดสร้างสรรค์ความเป็นตัวตน สิทธิ เสรีภาพ เป็นชุดความคิดที่พยายามเปิดโอกาสให้ ตัวเองไม่ถูกจำกัดอยู่ในระบบ 4) ในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญมองว่า ชุดนักศึกษา ควร มีหน้าที่ คิดสร้างสรรค์ หลุดกรอบ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ สังคมคาดหวัง 5) ตั้งคำถามว่า ยังมีประเด็นอื่นใหม่ที่ ชุดนักศึกษา ไปจำกัดสิทธิเสรีภาพ	24.35	ผู้เชี่ยวชาญคน ที่ 2
พิธีกร	24.35	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามเรียนถามผู้เชี่ยวชาญมองอย่างไรในประเด็น ที่ทั้งสองฝ่ายตีเบต	24.56	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	24.56	1) ตอบคำถามโดยชี้แจงว่า ขอบตอบในประเด็นของ กฎหมาย ได้แก่ กฎหมาย พรบ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไม่ได้วางหลักเกณฑ์การ แต่งกายโดยเฉพาะให้อำนาจการกำหนดไว้กว้างๆ และไม่ได้ให้อำนาจกับอาจารย์ผู้สอนไปกำหนดการ แต่งกายได้ 2) อธิบายเพิ่มเติมในประเด็นของอาจารย์ประจำวิชา ของมหาวิทยาลัยอ้างว่า มีกฎย่อยที่จะไม่ให้เข้าเรียน หากแต่งกายไม่เหมาะสม แต่ขัดกับกฎใหญ่ของ มหาวิทยาลัยที่มองว่า แต่งกายเหมาะสมไม่	26.20	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		จำเป็นต้องใส่ชุดนักศึกษา		
พิธีกร	26.20	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ตั้งคำถามกับคู่ถกเถียงว่ามีประเด็นอื่นที่สงสัยเพิ่มเติมหรืออยากจะเรียกร้องอีกหรือไม่ 2) ตั้งคำถามโดยอ้างถึงสังคมว่า จำเป็นแค่ไหนกับการที่ต้องออกมารณรงค์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ เช่น แต่งบิกินี ถ่ายภาพโปสเตอร์ในท่าร่วมเพศ ฯลฯ	27.06	
ผู้พูดคนที่ 1	27.06	1) ตอบกลับโดยอธิบายว่า แนวความคิดสอดคล้องกับท่านผู้เชี่ยวชาญในประเด็นเรื่องการฉีกกรอบ 2) มีข้อสงสัยในประเด็นที่ว่า ทำไมใส่ชุดนักศึกษาแสดงพฤติกรรมบางอย่างไม่ได้ 3) มีแนวคิดที่มองว่า ชุดนักศึกษา คือชุดแห่งความศักดิ์สิทธิ์ (แต่ต้องไม่ได้) 4) ในทัศนะมองเรื่องการออกมารณรงค์ เป็นการจัดการความขัดแย้งในรูปแบบประนีประนอมมากที่สุดแล้ว 5) ในมุมมองความคิดเห็นส่วนตัวมองว่า หากไม่ต้องสวมใส่ชุดใดใดเลยจะเป็นสิ่งที่ดีกว่า 6) ขอชี้แจงในประเด็นสวมชุดบิกินี แนวคิดคืออาชีพในฝันเมื่อคุณโตมาคุณอยากจะเป็นอาชีพอะไร คำตอบคือ อาชีพโสเภณี โดยกล่าวอ้างถึงกรณีที่มาซึ่งพาดพิงถึงคุณชัยวัฒน์	28.42	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	28.42	พิธีกรทำหน้าที่ยุติการพาดพิงถึงบุคคลที่สาม ขออนุญาตหยุดไว้ก่อน โดยชี้แจงว่าเคยมีพิธีกรโดนฟ้องมาก่อน	29.02	
ผู้พูดคนที่ 1	29.02	1) ชี้แจงเพิ่มเติมในประเด็น โสเภณี โดยอ้างถึงสโลแกนที่ว่า โสเภณีไร้ขายตัว แต่หญิงชั่วไร้ขายชาติ เป็นเหตุผลที่เลือกมาเพื่อต้องการสื่อว่า ผู้หญิงทั้งสองคนนี้ได้ดีไปกว่ากัน 2) ยกตัวอย่างโดยมีการกล่าวอ้างถึง คุณปู ว่าถูกสังคมมองว่าเลวกว่า เพียงเพราะเธออยู่ในฐานะตัวแทนของชาติ ซึ่งเป็นการดูถูกความเป็นมนุษย์ และดูถูกความเป็นเพศหญิง	29.17	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		3) อ้างถึงเหตุการณ์จักรวรรดาศาสตร์ ได้นำประเด็นโสเภณี มาผลิตซ้ำวาทกรรม ว่าด้วยการกดขี่ความเป็นมนุษย์ กดขี่ทางเพศ		
พิธีกร	29.17	พิธีกรตั้งคำถามตั้งคำถามว่าคุณรับได้ไหมกับการแสดงออกของอีกฝ่ายในฐานะนักศึกษา ปัญญาชนในมหาวิทยาลัย คุณรู้สึกอย่างไร	30.26	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 3				
ผู้พูดคนที่ 1	31.00	1) ตอบคำถามโดยอ้างถึงคณะนิเทศที่ตนเองเคยศึกษาว่า มีความเปิดกว้าง และรับได้กับแนวคิดที่หลากหลาย เพียงแต่ต้องยอมรับถึงผลกระทบที่จะตามมา ยกตัวอย่างเช่น โปสเตอร์ เป็นต้น 2) อธิบายเพิ่มในประเด็นของโปสเตอร์ ในฐานะสื่อไม่เข้าใจในความหมายที่โปสเตอร์ ที่อีกฝ่ายรณรงค์และต้องการทราบว่าอีกฝ่ายต้องการอะไร	32.04	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	32.04	พิธีกรตั้งคำถามกับผู้เข้าร่วมฟังในห้องออกอากาศตั้งคำถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมฟังในฐานะนักศึกษา	32.24	
ผู้เข้าร่วมฟัง	32.27	1) คนแรก เสนอความคิดเห็นว่า ชุดนักศึกษา มันมีความชั่วร้ายบางประการอยู่ กล่าวคือ มีอำนาจของอาจารย์บังคับการ ต่อเนื้อตัวของนิสิตด้วย 2) คนที่สอง เสนอความคิดเห็นว่า ชุดนักศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ที่ต้องรักษาไว้ อย่างเช่น การเดินจงมือกันกับแฟน เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมในขณะที่สวมชุดนักศึกษาประกอบกับช่วงวัยก็ไม่เหมาะสมเช่นกัน	33.22	
ผู้พูดคนที่ 1	33.22	ตอบคำถามโดยอ้างถึงชุดแนวความคิดเรื่องรักนวลสงวนตัว อย่าเพิ่งมีเซ็กซ์ก่อนแต่งงาน	33.38	ผู้พูดคนที่ 2
ผู้เข้าร่วมฟัง	33.38	ผู้เข้าร่วมฟังในห้องออกอากาศคนที่สอง ชี้แจงถึงผลกระทบหากไม่ปฏิบัติตามชุดแนวคิดที่อ้างถึงไว้ว่า แต่อย่าลืมนะว่าปัญหาสังคมที่ประเทศไทยต้องไม่มีพ่อดอนนี้เยอะมาก	33.47	
ผู้พูดคนที่ 1	33.47	1) ตอบคำถามผู้เข้าร่วมฟังในห้องออกอากาศโดยให้ข้อมูลแย้งถึงสังคมที่กดขี่เรื่องเพศ มีอัตราการท้องสูงกว่าประเทศที่ไม่แต่งเครื่องแบบ เช่น ประเทศยุโรป เป็นต้น เนื่องจากไม่มีโอกาสในการเรียนรู้	34.08	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		วิธีการป้องกันโรคหรือวิธีการมีเช็ทซ์อย่างถูกต้อง 2) ยกตัวอย่างประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจ ในประเด็นเรื่องเพศที่สังคมไทยมีปัญหา กล่าวคือข้อสอบโอเน็ต ที่สะท้อนถึง ความเข้าใจผิดต่อประเด็นเรื่องเพศในสังคมไทย		
พิธีกร	34.08	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ	32.24	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	32.24- 37.35	1) ตอบคำถามโดยชี้แจงว่า จากการฟังความคิดเห็นจากทั้งสองฝ่าย พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นแรก เรื่องการแสดงออก ประเด็นที่สองเรื่อง การเมือง ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักศึกษาในสมัยอดีตกับปัจจุบันต่างกันอย่างไร 2) อธิบายประเด็นแรก เรื่องการแสดงออก มองว่าข้อเรียกร้องในประเด็นการแต่งกายชุดนิสิต เป็นประเด็นที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในฐานะนักเคลื่อนไหว มิใช่การเรียกร้องตอบสนองความต้องการเพื่อตนเองเพียงอย่างเดียว 3) เสนอแนะแนวทางการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการทำแคมเปญ เพื่อให้สังคมได้เกิดสภาวะแห่งการถกเถียงขึ้น 4) ตั้งข้อสังเกตต่อสังคม กรณีอัม เนโกะ ที่ถ่ายโปสเตอร์ณรงค์แล้วประสบความสำเร็จ มีสิ่งใดที่ทำให้จูงใจให้สังคมสนใจในประเด็นนี้ 5) อธิบายเพิ่มเติมในประเด็น โปสเตอร์ณรงค์ โดยตั้งข้อสังเกตว่า อาจเป็นเพราะสังคมติดกับกรอบการแสดงออก จนไม่สามารถนำไปสู่ประเด็นที่ต้องการทำความเข้าใจได้ 6) อธิบายในประเด็นเรื่องการแสดงออก หากสามารถสร้างสภาวะแห่งการถกเถียงเกิดขึ้นในสังคมได้ สิ่งนั้นถือว่าการแสดงออกประสบความสำเร็จ 7) แสดงมุมมองโดยกล่าวชื่นชมถึง ความสำเร็จของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่สามารถจุดประกายให้เกิดประเด็นถกเถียงเรื่องการแต่งกายเกิดขึ้นได้	37.35- 38.51	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		8) อธิบาย ในประเด็นทางกฎหมาย สภาวะทางสังคม บางประการไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายเพื่อแก้ไข ปัญหาได้เสมอไป 9) อธิบายเพิ่มเติม ในประเด็นข้อกฎหมายของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยกล่าวชื่นชมที่ระบุไว้ เพียงข้อห้าม แต่ข้อใช้เปิดกว้างให้สังคมเกิด กระบวนการเรียนรู้ อาทิ ความเหมาะสม เป็นการ เปิดพื้นที่ให้สังคมเกิดการตีความกันเอง ชีวิตเลือกได้ในสิ่งที่เหมาะสมกับสังคมตนเอง		
พิธีกร	38.51	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามคู่ถกเถียงว่า ปราบปรามการณ์ อัม เนโกะ กับ ประเด็นข้อเรียกร้อง มันล้ำเส้นเกินไปไหมกว่าสิ่งที่ ต้องการจะสื่อสาร	39.17	
ผู้พูด คนที่ 1	39.17	1) ตอบคำถามพิธีกร โดยแสดงความหวังไปถึง ผลกระทบต่อคนรุ่นใหม่ ในประเด็นปราบปรามการณ์ อัม เนโกะ ว่า กลัวสังคมขาดการคิดวิเคราะห์ 2) เสนอแนะต่อคู่ถกเถียงอีกฝ่ายว่า ปราบปรามการณ์ อัม เนโกะ อยากให้คิดถึงผลกระทบที่จะตามมาในหลายๆ ด้าน อย่างมองเพียงมุมมองของตนเอง และต้อง คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย	39.53	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	39.53	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ตั้งคำถามคู่ถกเถียงว่า คุณอัม คุณคิดที่จะทบทวน วิธีการแสดงออกของคุณใหม่หรือไม่ 2) ตั้งคำถามที่ 2 คุณคิดว่าข้อเรียกร้องในแคมเปญ รณรงค์ประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าไม่สิ่งใดที่คุณ อยากจะนำเสนอ	40.11	
ผู้พูด คนที่ 1	40.11	1) ตอบคำถามพิธีกรว่า วิธีการแสดงออกในแคมเปญ คิดว่าดีแล้ว ในการสื่อสารที่สื่อถึง ศีลธรรมความเป็น ไทย ที่มองว่า เรื่องเซ็กซ์เป็นสิ่งต้องห้าม และการไม่ สวมชุดนักศึกษา เป็นสิ่งที่สังคมไทยไม่ยอมรับ ซึ่งทั้งสองประเด็นเป็นสิ่งที่ถูกทำให้เป็นทาบู และไม่ควรพูด 2) ชี้ให้เห็นจุดร่วมของทั้งสองประเด็น คือเป็นสิ่ง ต้องห้าม ดังนั้น ชุดนักศึกษาที่เป็นตัวแทนแห่งความดี และการร่วมเพศเป็นตัวแทนในสิ่งที่ไม่ดี เมื่อทั้งสอง สิ่งมารวมกัน จึงเป็นเรื่องท้าทายให้สังคมยอมรับและ	43.57	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		เปิดกว้างให้แก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้ 3) สรุปประเด็นของชุดนักศึกษา และเรื่องเพศ ควรเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล ไม่ควรให้อำนาจ ของชุดนักศึกษา มากำกับควบคุมสิทธิเหนือร่างกาย โดยเฉพาะเรื่องเพศ		
	43.57	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามคู่ถกเถียงซ้ำว่า คุณอ้อม คุณคิดที่จะทบทวน วิธีการแสดงออกของคุณใหม่หรือไม่	43.58	
ผู้พูด คนที่ 1	43.58	ตอบคำถามโดยยืนยันว่า วิธีการแสดงออกเป็นสไตล์ ส่วนตัว และไม่สามารถทำให้ทุกคนพึงพอใจได้	44.16	ผู้พูดคนที่ 2
ช่วงสรุป				
พิธีกร	44.16	พิธีกรสรุปปิดรายการ 1) สรุปประเด็น กฎระเบียบในมหาวิทยาลัย จน นำไปสู่การเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ให้ได้ถกเถียงกันใน หลากหลายประเด็น ซึ่งอยู่บนหลักการของความเห็น เหตุเป็นผล 2) เชิญชวนผู้ชมรายการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งใน รายการโดยสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทาง สังคมออนไลน์ 3) แจ้งเวลาในการนำเสนอในครั้งต่อไปและกล่าวปิด รายการ	45.51	

รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 2

ประเด็นเรื่อง:	"รับน้องต้องว้าก! ควรมีอยู่หรือยกเลิก?"
วันที่:	21 ก.ค. 56 ทางไทยพีบีเอส เวลา: 12.10-13.00 น. รวมเป็นเวลา 50 นาที
คู่ถกเถียง:	คุณอติวิชญ์ สุทธิยุทธ์ กลุ่มอนุรักษ์ระบบ SOTUS (ผู้พูดคนที่ 1) คุณปิยรัฐ จงเทพ เลขาธิการกลุ่มต่อต้านระบบรับน้องประชุมเชียร์แห่งชาติ (ผู้พูดคนที่ 2)
ผู้เชี่ยวชาญ:	รศ. สมพงษ์ จิตระดับ
ผู้ดำเนินรายการ:	คุณอภิรักษ์ หาญพิชิตวณิชช์

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ช่วงเปิดรายการ				
พิธีกร	0.00	แนะนำรายการ	1.44	
	1.45	เกริ่นนำประเด็นเรื่อง การรับน้องเป็นปัญหา มีความรุนแรงเกิดขึ้น มีการกระทบกระทั่งจนกลายเป็นประเด็นที่หลายคนมีความวิตกกังวลกันและอีกมุมเห็นว่าการรับน้องเป็นประเพณีที่มีมานาน เป็นสิ่งที่มีการสืบสาน มีการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น สองประเด็นนี้หาทางออกกันให้ได้ว่าท้ายที่สุดควรจะทำอย่างไร	2.24	
	2.25	แนะนำผู้ร่วมรายการ	2.45	
ช่วงรายงานพิเศษ				
พิธีกร ภาค สนาม	2.46	การรับน้องด้วยการยึดระบบSOTUS หรือระบบอาวุโสที่ถอดแบบจากประเพณีการรับน้องของโรงเรียนนายร้อยสหรัฐฯ ซึ่งเจตนาารมณคือฝึกความสามัคคี ทดสอบความอดทนของน้องใหม่ด้วยหลากหลายวิธีการ ด้วยมุมมองที่ยังคงมีความเห็นต่าง จึงเป็นที่ต้องร่วมถกเถียงในหลายประเด็น โดยเฉพาะกิจกรรมรับน้องในมหาวิทยาลัยเกิดประโยชน์หรือไม่อย่างไร	6.34	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 1				
พิธีกร	6.35	พิธีกรตั้งคำถาม SOTUS การรับน้อง ทำไมจำเป็นต้องมีในสังคมไทย	7.10	
ผู้พูด คนที่ 1	7.11	1) แสดงจุดยืนและให้ความคิดเห็นว่า ระบบSOTUS จำเป็นต้องมี เชื่อว่าเป็นระบบที่มีอยู่ในสังคมไทย เพราะตั้งแต่เกิดมา พ่อแม่ครูอาจารย์ทุกคนสอนให้	10.04	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		รู้จักเคารพ ให้เกียรติผู้อาวุโสกว่า หรือคนที่ไม่ได้ อาวุโสกว่าแต่มาทำความดีให้กับเรา ซึ่งก็คือ S ตัวที่ หนึ่ง คือ Seniority Order 2) ให้ข้อมูลประกอบเหตุผลว่า รับน้องเป็นการ สันทนา ละลายพฤติกรรมของนิสิตปีที่ 1 SOTUS เป็น การสอนที่แฝงสิ่งที่มีต่างๆ ในตัว การว่ากเป็นการใช้ ในการรวมพลหมู่่มากโดยพูดเสียงดัง เพื่อให้สนใจใน สิ่งที่เราจะสอน และช่วยให้ระบบSOTUSที่เรา อยากจะได้ใส่ในตัว ในจิตใจของคนแต่ละคน		
พิธีกร	10.05	พิธีกรตั้งคำถาม 1) หลังจากรับฟังเหตุผลจากอีกฝ่ายแล้ว ภาพที่ ปรากฏกับสิ่งที่อีกฝ่ายอธิบายเหมือนกันรึเปล่า 2) แล้วอะไรเป็นตัวให้คุณต้องลุกขึ้นมาเป็นกลุ่ม ต่อต้านการรับน้องการประชุมเชียร์ระดับชาติ และ อะไรยืนยันว่าเป็นกลุ่มระดับชาติ - และอะไรเป็นพางเส้นสุดท้ายที่ถึงจุดที่ลุกขึ้นมา ต่อต้าน	10.19	
ผู้พูด คนที่ 1	10.20	1) เห็นต่างในเรื่อง ระบบSOTUSไม่จำเป็นกับชีวิต ของคนไทย โดยพื้นฐานของคนไทยเป็นคนสันโดษ รัก อิสระ พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เด็กการเคารพ อาวุโส ดังเช่นสุภาชิตไทยที่ว่า ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ ดัดยาก เขาถูกดัดมาตั้งแต่เด็กแล้ว แล้วอีกฝ่ายจะมา ละลายพฤติกรรม ผมว่ามันไม่ถูกต้องครับ 2) ตอกย้ำจุดยืนในเรื่องไม่เห็นด้วยกับ วัฒนธรรม ประเพณีที่อีกฝ่ายอธิบาย ว่า วัฒนธรรมช่วยให้คนอยู่ ได้ ไม่ใช่วัฒนธรรมต้องแปรผันตามคน เมื่อคนเปลี่ยน ยุคเปลี่ยนสมัยมันก็ต้องเปลี่ยนตาม การที่บอกว่าว่าก เป็นการให้คนได้ยืน สารพัดใช้ลำโพงหรือเครื่องเสียง แทนได้ 3) อธิบายถึงองค์กรต่อต้านการรับน้องการประชุม เชียร์ระดับชาติ ก่อนที่จะตั้งเป็นองค์กร เราได้ทำ หนังสือเชิญไปตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีกลุ่มต่อต้าน ทั่วประเทศ และจัดประชุมกัน 4) ให้ข้อมูลประกอบเหตุผลที่ลุกขึ้นมาต่อต้าน จาก การเห็นข่าวของฟิลิปปินส์ มาเลเซีย มีการตายของรุ่น	13.51	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		น้องเกิดขึ้น การเอาวัฒนธรรมของเขามา แล้วเดินตามรอยความผิดพลาดของเขา		
พิธีกร	13.52	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ถ้าไม่มีการรับน้อง ประชุมเชียร์แบบนี้ สามัคคี ละลายพฤติกรรม หรือฝึกจากนักเรียนเป็นนักศึกษา หรือนิสิตมันควรจะมิกลไถ่อย่างไร 2) ควรจะมีวิธีอย่างไรที่พี่หรือคนที่อยู่ในมหาวิทยาลัย มาก่อนจะช่วยกันหลอมรวมตัวนิสิตนักศึกษาให้ได้บ้าง	14.13	
ผู้พูดคนที่ 1	14.14	1) อธิบายสาเหตุและปัญหาของการรับน้อง เนื่องจากรุ่นพี่คาดหวังกับตัวน้องมากเกินไป ทำให้รุ่นพี่รู้สึกมีอำนาจขึ้นในการสั่งน้อง การที่นักศึกษาก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัยควรมีอิสระในความคิดของเขา 2) ตั้งคำถามให้ผู้ร่วมฟังชกคิด โดยกล่าวว่า การรับน้องคุณไม่ได้บอกเลยว่าจะมีข้อดีข้อเสียอย่างไร ไม่ได้บอกว่าน้องเลือกได้	14.54	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	14.55	พิธีกรรายงานผลงานวิจัยของ ABAC poll ร่วมกับ สสส. และตั้งคำถาม กิจกรรมรับน้องมีผลเสีย คิดว่าสิ่งที่เขากล่าวหาเป็น อย่างนั้นรีเปลา	15.41	
ผู้พูดคนที่ 1	15.42	1) ตอบปฏิเสธทันที ว่าได้มีการบอกนักศึกษาปี1ก่อนไม่ได้บังคับในการเข้าร่วมกิจกรรมรับน้อง แต่มีการไซโครเพราะว่าอยากให้น้องมารับสิ่งนี้เราอาจจะไม่ได้ทานอกห้องเรียน 2) อธิบายถึงกิจกรรมรับน้องว่ามีการกลั่นกรองเรียบร้อย และสอนในสิ่งที่เค้าควรจะได้ก่อนออกไปทำงานหรือไปอยู่สังคม 3) ตอกย้ำจุดยืนว่า สถาบันปลูกฝังให้ผมมาเต็มที่ โดยอาจารย์ รุ่นพี่ ผมต้องการเป็นที่ขีดหน้าชูตาให้กับสถาบัน และอยากสร้างความภาคภูมิใจให้กับรุ่นน้อง	19.20	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	19.21	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามกับนักวิชาการอาจารย์สมพงษ์ว่าใครจะเป็นคนกำหนดว่ามีSOTUSและไม่มีSOTUS หรือจะมีการรับน้องรีเปลา แล้วต้องสร้างตัวแบบขึ้นมาอย่างไร และคำว่า order เนี่ยเค้าไปแปลความไม่ตรงกันรีเปลา	20.16	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้เชี่ยวชาญ	20.17	1) สรุปความหมาย SOTUSเป็นการรับถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง SOTUSแบบปัญญาชน จะทำให้เกิดความคิดดี สัมพันธภาพดีเกิดการช่วยเหลือกัน แต่การทำ SOTUS แบบป่าเถื่อนที่ทำให้เกิดความรู้แรง 2) ชี้แจงถึงความพอดีในการรับน้องคือเข้าใจคำว่า SOTUS เข้าใจที่มาที่ไป เจตนาารมณ์ เป้าหมายให้ดี	21.33	
พิธีกร	21.34	พิธีกรตั้งคำถาม ถ้าให้กลุ่มที่ไม่นิยมการประชุมเชียร์มารวมกับกลุ่ม SOTUS มาคุยร่วมกันเสนอความคิดจะออกแบบกิจกรรม ประเพณี มีระเบียบวินัยร่วมกัน แล้วให้แต่ละมหาวิทยาลัยนำไปใช้ สามารถเป็นไปได้ไหม	22.05	
ผู้พูดคนที่ 1	24.40-27.04	1) ตอบกลับว่า สามารถคุยกันได้ครับ แล้วเน้นย้ำว่ากิจกรรมที่จัดไม่ได้บังคับ แต่ต้องคนละครึ่งทางและมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน 2) เน้นย้ำถึงความรู้สึกของแต่ละคนไม่เหมือนกัน การที่เราจับมือรวมกันต้องใช้เวลา 3) อธิบายถึงการมองปัญหากันคนละด้าน โดยปัญหาที่แท้จริงไม่ได้รับทางแก้ไข ซึ่งคืออุปสรรคที่เราไม่สามารถคุยหรือตกลงกันได้ 4) เน้นย้ำถึงการออกแบบกิจกรรมร่วมกัน นั้นสามารถเป็นไปได้ถ้ากิจกรรมนั้นไม่เป็นการบังคับ	22.06-24.39	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	27.05	พิธีกรได้ถามความคิดเห็นผู้ชม	27.46	
ผู้ชมคนที่ 1	27.47-28.20	1)แนะนำให้สื่อเสนอมุมมองที่ดีของการรับน้อง เพราะการรับน้องก็มีประโยชน์ดีๆอยู่ในตัว 2) อธิบายความหมายของ SOTUS ที่ได้ฟังเป็นระบบที่คิดแทนน้อง เป็นเหมือนความเชื่อหรือศาสนา เอาความเชื่อไปครอบคนอื่นว่าที่ดีต้องเป็นอย่างนี้ 3) ชี้แจงถึงออกแบบกิจกรรมที่ฝึกความอดทน ซึ่งเป็นสาเหตุของความรุนแรง และเชื่อว่าคนเรามีคุณค่าในตัวเองไม่จำเป็นต้องทนกับคนที่ไม่เห็นค่าของเรา	28.21-29.22	ผู้ชมคนที่ 2
พิธีกร	29.23	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามกับอาจารย์สมพงษ์เรื่องการสร้างกิจกรรมการรับน้อง มหาวิทยาลัยกำหนดให้ทำรีเปลา และมีประโยชน์หรือไม่	29.43	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้เชี่ยวชาญ	29.44	1) อธิบายการรับน้อง การวิวก และระบบ SOTUS เป็นกิจกรรมหลักของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน 2) แนะนำแนวทางการออกแบบกิจกรรมในมหาวิทยาลัยให้มีทั้งสองทางโดยเปิดทางเลือก	31.08	
พิธีกร	31.09	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ที่อาจารย์มองว่าควรเปิดโอกาสให้น้องมีที่ยืนในสังคมคิดอย่างไร 2) ได้คุยกับมหาวิทยาลัยแต่ละที่ที่ยังว่าออกแนวทางอย่างนี้ได้รึเปล่า	14.25	
ผู้พูดคนที่ 1	31.31	1) เสนอให้ตั้งหน่วยงานกลางเกี่ยวกับการรับน้อง จัดระยะเวลารับน้องเพียงระยะเวลาสั้น และอยู่ในความควบคุมดูแล มีการประเมินเพื่อแก้ไขในปีต่อไป 2) อ้างว่า แนวทางของมหาวิทยาลัยแต่ละมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ทุกมหาวิทยาลัยจะมีมาตรฐานเดียวกันหลักเกณฑ์เดียวกันคงจะยาก	33.08	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	33.09	พิธีกรตั้งคำถาม โดยต้องเริ่มที่จุดไหนก่อนเพื่อให้ปัญหาหายไปให้เร็วที่สุด	33.44	
ผู้พูดคนที่ 1	33.45	เสนอว่าต้องเริ่มจากรุ่นพี่ก่อนคนแรก โดยอธิบายว่า อาจารย์อาจจะไม่เข้าใจการรับน้อง SOTUS ของปัจจุบันมันรุนแรงแตกต่างจากของเดิม	34.44	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	34.14	พิธีกรตั้งคำถาม หากมีคนหนึ่งเจ็บป่วยบาดเจ็บล้มตายคงไม่มีใครมีความสุข แล้วมันต้องเริ่มต้นอย่างไร	34.44	
ผู้พูดคนที่ 1	34.45	ยืนยันแนวทางการทำ SOTUS ต้องดูความปลอดภัยของน้องเป็นอันดับแรก	36.17	ผู้พูดคนที่ 2
ผู้เชี่ยวชาญ	36.18	ตอบคำถาม ต้องเริ่มที่พี3และพี4เป็นตัวหลักสำคัญ และควรมีการประเมินเพื่อให้รับน้องสร้างสรรค์มากขึ้น	37.20	
ผู้ชมคนที่ 3	37.21-38.36	1) อธิบายถึงประโยชน์ของระบบ SOTUS ว่า ระบบ SOTUS ทำให้เราได้รู้จักเพื่อน เคารพพี่ เชิดชูสถาบัน 2) อ้างว่าการที่ไม่บังคับไม่ให้น้องเข้าประชุมเชียร์แต่จะมีคะแนนกิจกรรมที่รุ่นพี่เป็นคนให้ไม่ใช่อาจารย์ 3) ตั้งคำถามว่า อยากทราบกิจกรรมที่รุ่นพี่เป็นคนให้มันคือกิจกรรมอะไร	20.12	ผู้ชมคนที่ 4

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	38.58	ยอมรับว่ามีกิจกรรมที่รู้พี่ให้คะแนนแต่ไม่ใช่กิจกรรม สอนน้องร้องเพลง และการประเมินให้คะแนนรุ่นพี่ ประเมินให้กับรุ่นพี่	39.38	ผู้พูดคนที่ 2
ผู้ชม คนที่ 5	39.39	แสดงความคิดเห็น เห็นด้วยกับแนวทางการประเมิน โดยคณะกรรมการของมหาวิทยาลัย	40.36	
พิธีกร	40.37	พิธีกรตั้งคำถาม 1) คุณปิยรัฐจะทำอะไรหลังจากการที่คุยวันนี้ไปแล้ว 2) หากไม่คุยกัน และปรับเอาสิ่งที่ไม่ดีออกไม่ได้แทน ใหม่	40.51	
ผู้พูด คนที่ 1	40.52	1) แสดงถึงจุดยืนที่จะพยายามหาจุดดำ เพื่อที่จะให้ สังคมเห็นถึงปัญหา 2) เน้นย้ำถึงปัญหาว่าที่ไม่เปลี่ยนเพราะอีกฝ่ายไม่ ยอมรับว่ามีปัญหา ทำให้ปัญหาจะไม่ได้รับการแก้ไข	42.14	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	42.15	พิธีกรตั้งคำถาม สิ่งที่จะเกิดหลังจากนี้ จะหาทางพูดคุยกันใหม่ คุณจะ มีการพูดคุยกับอาจารย์ใหม่	42.26	
ผู้พูด คนที่ 1	42.27	เห็นด้วยที่จะพูดคุยหากอีกฝ่ายยอมรับข้อเสียและ พร้อมที่จะแก้ไข	42.30	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	42.31	พิธีกรตั้งคำถาม คุณอติวิษญ์ว่าหลังจากคุยเสร็จในตอนนี้ คุณจะทำ อย่างไรเพราะอีกฝ่ายมองคุณเป็นปัญหา	42.37	
ผู้พูด คนที่ 1	42.38	เห็นด้วยกับความคิดของอีกฝ่าย และอธิบายว่า ทุก กิจกรรมที่ออกแบบจะมีค่าที่ดีและแยะในตัวมันเอง	44.03	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	44.04	พิธีกรตั้งคำถาม อาจารย์จะให้คติหรือมุมมองอย่างไรต่อคนที่มองใน ประเด็นนี้	44.40	
ผู้เชี่ยวชาญ	44.41	เสนอให้มีการออกแบบกิจกรรมที่ดี หากมหาวิทยาลัย บอกว่ามีจุดข้อดีอยู่ โดยคำนึงถึงคนอีกกลุ่มที่ต้องการ มีกิจกรรมและกลุ่มที่ไม่ต้องการร่วมกิจกรรม และ อยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใส่ใจกับการรับน้องมากขึ้น	46.59	
พิธีกร	46.59	พิธีกรสรุปปิดรายการ การเปิดโอกาสในการถกเถียงในมหาวิทยาลัยในระดับ ชั้นปัญญาชนที่สังคมยกย่องจะหาทางออกด้วย ปัญหา เราไม่อยากจะประเพณีที่ตีๆหายไป และไม่ อยากให้เกิดการเสียชีวิต การบาดเจ็บหรือสิ่งๆที่ทุกคน ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น	48.50	

รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 3

ประเด็นเรื่อง:	ปฏิรูปการศึกษาไทย ไปทางไหนดี?
วันที่:	23 มิ.ย. 56 ทางไทยพีบีเอส
เวลา:	12.10-13.00 น.รวมเป็นเวลา 50 นาที
คู่ถกเถียง:	นายเนติวิทย์ โชติภัทร์ไพศาล ประธานสมาพันธ์นักเรียนไทย เพื่อการปฏิวัติระบบการศึกษาไทย (ผู้พูดคนที่ 1) น.ส.พัทธ์ธีรา วงศ์ตั้งตน นักเรียนโรงเรียนสาธิต มศว. ประสานมิตร (ผู้พูดคนที่ 2)
ผู้เชี่ยวชาญ:	รศ.สมพงษ์ จิตระดับ (คนที่ 1) รศ.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ (คนที่ 2)
ผู้ดำเนินรายการ:	คุณจอม เพชรประดับ

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ช่วงเปิดรายการ				
พิธีกร	0.00	แนะนำรายการ	0.48	
	0.49	<p>เกริ่นนำประเด็นเรื่อง</p> <p>1) เรื่องปัญหาคุณภาพของการศึกษาไทยโดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ พบว่าคุณภาพของการศึกษาไทยอยู่ในอันดับท้ายๆ ซึ่งมีอยู่หลายๆปัจจัยด้วยกัน</p> <p>2) ปัจจัยที่มีการพูดถึงคือ แนวคิดการบริหารและการจัดการศึกษาไทย มีแนวคิดเชิงอนุรักษนิยม หรืออำนาจนิยมค่อนข้างมาก โดยโรงเรียนก็ติดยึดอยู่กับกฎกติกาที่เคร่งครัดไม่แตกต่างจากกฎของทหาร การเคารพธงชาติและแม้แต่เครื่องแบบนักเรียนที่สะท้อนถึงอำนาจนิยมที่อยู่ในระบบการศึกษาไทย</p> <p>3) ปัจจุบันนโยบายการศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนโดยเน้นหลักประชาธิปไตย หลักสิทธิเสรีภาพของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เช่น มีการปรับลดชั่วโมงเวลาเรียนลง เพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถมีเวลาที่จะคิดวิเคราะห์มากขึ้น มีการยกเลิกกฎระเบียบบทรบทยกเลิกการใช้ไม้เรียวในการลงโทษ การลดการบ้านให้ทำกิจกรรมมากขึ้นเพื่อให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน</p>	2.09	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
	2.10	แนะนำผู้ร่วมรายการ	3.27	
ช่วงรายงานพิเศษ				
พิธีกร ภาค สนาม	3.33	การปฏิรูปการศึกษาขึ้นอยู่กับปัญหาใหญ่ที่ต้องได้รับการแก้ไขในคราวเดียวกันนั้นคือ ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และด้วยสังคมไทยที่มีลักษณะ อำนาจนิยมจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงมิติทั้ง 3 ที่ผูกโยงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก่อน เพื่อเปิดทางในการปฏิรูปอย่างแท้จริง	6.53	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 1				
พิธีกร	7.13	พิธีกรตั้งคำถาม การที่มีการยกเลิกกฎระเบียบมากมายในโรงเรียน ซึ่งเคยเป็นกฎที่เคร่งครัดที่จะสร้างคุณภาพของคน ถ้ามีการยกเลิกเราจะสามารถทำให้โรงเรียนสร้างคนที่มีคุณภาพให้กับสังคมไทยได้อย่างไร	7.26	
ผู้พูด คนที่ 1	7.27	1) เรื่องเสรีภาพในด้านการแต่งกาย คิดว่าการมีเสรีภาพในด้านร่างกายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ต้องมีขีดจำกัดในจุดหนึ่ง ถ้าให้เด็กสามารถแต่งกายอย่างไรก็ได้เท่ากับการไม่ให้เกียรติกับสถาบันหรือชุดที่ใส่ 2) จุดประสงค์ของการมาเรียนคือการเรียนไม่ใช่การมาโชว์แฟชั่น 3) ในเรื่องของทรงผมก็เปิดเสรีภาพได้ระดับหนึ่งโดยไม่ถึงขั้นจะต้องไว้ทรงเกรียน แต่ไม่ใช่ว่าจะต้องทำทรงอะไรก็ได้ 4) การบ้านเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสร้างวินัย ในการลดการบ้านให้ไม่มีเลยก็ทำให้นักเรียนเกิดเวลาว่าง ไม่ใช่ว่าทุกคนจะใช้เวลาวางนั้นให้เกิดประโยชน์ อาจจะไปทำอะไรที่ไม่ดีได้ 5) การมีการบ้านเป็นวิธีที่จะทำให้นักเรียนใช้เวลาว่างนั้นให้เกิดประโยชน์และเป็นการสร้างวินัย	8.51	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	8.52	พิธีกรทำหน้าที่สรุปประเด็น 1) ในเรื่องของทรงผมที่อนุญาตให้นักเรียนไว้ทรงผมได้ตามที่ต้องการ แต่ยังคงสะอาดและเรียบร้อย เป็นการละเมิดสิทธินักเรียนจนเกินไป เป็นการทำที่ไม่เคารพตัวเอง หรือใช้อำนาจทางการศึกษาหรือฝ่ายโรงเรียน พิธีกรตั้งคำถาม	9.14	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		2) เป็นการใช้อำนาจทางการศึกษามาละเมิดสิทธิของนักเรียนหรือไม่		
ผู้พูดคนที่ 1	9.15	คิดว่าไม่ เพราะเราอยู่ในชุดนักเรียนเราควรที่จะทำให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของเรามากกว่าการถูกละเมิด	9.28	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	9.29	พิธีกรตั้งคำถาม มองอย่างไรกับการยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ ยกเลิกการตัดผมเกเรียน หรือการยกเลิกกฎกติกาต่างๆในโรงเรียน ทำให้เป็นการสร้างคุณภาพการศึกษา สร้างคุณภาพคนได้หรือไม่	9.43	
ผู้พูดคนที่ 1	9.44	1) ปัจจุบันนี้โรงเรียนเป็นสิ่งที่ตายแล้ว 2) ในการศึกษาทั่วโลกไม่ใช้การศึกษาที่อยู่แค่ภายในห้องสี่เหลี่ยม แต่ต้องเป็นการศึกษาที่ต้องเชื่อมโยงเอาวัฒนธรรมท้องถิ่นกับโรงเรียนกับการศึกษามหาวิทยาลัยและบูรณาการเข้าหากัน เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ 3) การที่จะต้องใส่ชุดนักเรียนการตัดผมเกเรียนเป็นสิ่งที่ไม่สมสมัย ชุดเครื่องแบบมีเกียรติ คุณไปบูชาเครื่องแบบ ทำไมไม่ไปบูชาตัวนักเรียน	12.55	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	10.43	พิธีกรตั้งคำถาม 1) เราไปบูชาเครื่องแบบมากกว่าบูชาตัวเองหรือไม่ 2) การไปยอมรับกับกฎระเบียบ เครื่องแบบนักเรียน หรือการตัดผมตามกฎของโรงเรียน	10.55	
ผู้พูดคนที่ 1	10.56	1) เห็นด้วยว่าต้องรับจากต่างประเทศหรือต้องรับวัฒนธรรมจากที่อื่นเข้ามา แต่ไม่ลืมความเป็นไทย 2) เราควรมีกาลเทศะว่าที่ไหนควรทำอะไร เมื่อเราอยู่นอกสถานศึกษาสามารถแต่งกายอย่างไรก็ได้เป็นสิทธิของเรา แต่เมื่อเราอยู่ในสถานศึกษาควรจะต้องทำให้เหมาะสมกับสถานที่	11.20	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	11.21	พิธีกรตั้งคำถาม กาลเทศะก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะออกไม่สู่ออกนอก การที่เด็กไม่รู้จักเคารพกฎกติกาในโรงเรียนและเราจะกาลเทศะที่จะออกไม่สู่ออกนอกอย่างไร	11.28	
ผู้พูดคนที่ 1	11.29	วัฒนธรรมไทยที่อ้างมานี้เรื่องเครื่องแบบหรือเรื่องกาลเทศะเหล่านี้คือ วัฒนธรรมที่มาจากเมืองนอก	12.16	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		ทั้งนั้น 1) ร.4 สมเด็จพระญาณสังวรว่า คนไทยมีนิสัย 3 ประการ คือ ความรักอิสรภาพ รักความเป็นไทยของตัวเองนี่คือนิสัยพื้นฐานของคนไทย ไม่ใช่วัฒนธรรมจากที่ไหน 2) ไทย หมายถึง อิสระเสรีคนไทยไม่เหมือนชาติอื่น (คนไทยมีพื้นฐานแห่งความสันโดษ ไม่ชอบการถูกบังคับ)		
พิธีกร	12.17	พิธีกรตั้งคำถาม แต่ด้วยสังคมโลกที่เปลี่ยนไป ถ้าเราอยู่อย่างอิสระเสรีมากไปจะนำมาซึ่งความวุ่นวาย นำมาสู่ปัญหาหรือไม่ ถ้าไม่ถูกสร้างให้มีวินัยมีระเบียบตั้งแต่เด็ก	12.35	
ผู้พูด คนที่ 1	12.36	1) ระเบียบวินัยได้ผลไหม 2) ทำไมประเทศไทยยังมีรัฐประหาร 3) ทำไมการเมืองถึงวุ่นวาย 4) ทำไมในสภาไม่มีศักดิ์บุรุษเลย แสดงให้เห็นว่าการปลุกฝังนั้นมันไม่มีประโยชน์	12.55	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	12.56	พิธีกรตั้งคำถาม 1) มองแนวคิดของนายเนติวิทย์อย่างไร 2) สุดโต่งไปไหมหรือเป็นแนวคิดที่เหมาะสม สอดคล้องกับยุคใหม่ที่กำลังจะมา	13.02	
ผู้พูด คนที่ 1	13.03	1) การที่เราอยู่อย่างไม่มีกฎเกณฑ์จะใช้อะไรเป็นบรรทัดฐานในสังคม แต่ละคนก็จะมีความคิดเห็นเป็นของตัวเองว่านี่คือสิ่งที่ถูก 2) เราควรจะมีอะไรที่เป็นกฎเกณฑ์ที่ทุกคนยึดถือร่วมกัน สิ่งนี้คือสิ่งที่ถูกต้องและเป็นกลางสำหรับทุกคน 3) ทราบได้อย่างไรว่าการที่เอากฎระเบียบออกไปแล้วจะทำให้ทุกคนดีขึ้น ความคิดเห็นส่วนตัว 4) ถ้าเอาถ้าเอากฎระเบียบออกไปมีแต่จะทำให้แย่ลง	13.31	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	13.32-	พิธีกรตั้งคำถาม 1) การอยู่ร่วมกันในสังคมมีกฎกติกาอยู่ ถ้าไม่มีกฎกติกาหรือกฎระเบียบจะทำให้วุ่นวายหรือยุ่งเหยิงหรือ	13.42	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		2) มองสังคมอย่างไรที่เป็นอยู่ในจินตนาการของนายเนติวิทย์		
ผู้พูดคนที่ 1	13.43	1) กฎระเบียบที่ต้องเป็นตามที่ น.ส.พัทธธีราได้กล่าวคือ ทุกคนต้องมีกฎบัญญัติร่วมกัน ทรงผมที่ได้ให้มาเรามีสิทธิมีเสียงหรือไม่ ตอนที่ออกกฎเราไม่มีสิทธิอะไรเลย ทรงผมนี้มีมาตั้งแต่สมัยก่อน แค่ว่าได้สั่งการมาแล้วแบบนี้ทุกคนต้องต้องเชื่อผู้นำ 2) ประชาชนไม่ได้ต้องการเป็นสิ่งที่ผู้นำสั่งมาเท่านั้น	14.19	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	14.20	พิธีกรตั้งคำถาม แต่การอยู่ร่วมกันต้องมีกฎกติกา กฎกติกาที่คุณอยากเห็นคืออะไร	14.25	
ผู้พูดคนที่ 1	14.26	1) ต้องอยู่ในพื้นฐานการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่ได้เป็นอะไรที่เกินเลย 2) กฎระเบียบต้องอยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม 3) เรื่องทรงผมมันไม่ควรทำประชามติ	14.48	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	14.49	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ในโรงเรียนได้สอนไหมในเรื่องของให้อยู่ในเรื่องของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เคารพสิทธิเสรีภาพ 2) เรื่องของความเป็นประชาธิปไตย ได้มีการสอนไหมในการมีกฎกติกาที่มีในโรงเรียน เราเรียนรู้ได้อย่างไร	15.04	
ผู้พูดคนที่ 1	15.35-16.09	1) บรรทัดฐานอะไรคือเหมาะสม คือ คุณคิดว่านี่คือเหมาะสม อะไรที่มีสืบทอดกันมาว่าเหมาะสม ทุกคนมีความเหมาะสมที่แตกต่างกัน จะบอกว่าเหมาะสมเหมือนกันไม่ได้ 2) ในทุกกิจกรรมในโรงเรียนได้เรียนรู้หลักประชาธิปไตยอยู่แล้ว 3) การที่มีกฎระเบียบของทรงผมไม่ได้เป็นการทำลายประชาธิปไตย แค่ว่าให้เหมาะสมกับเด็กเท่านั้น	15.05-15.33	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	16.10	พิธีกรตั้งคำถาม 1) มองอย่างไรกับแนวคิดของทั้ง 2 ท่าน 2) โดยเฉพาะนายเนติวิทย์ที่พูดถึงว่าโรงเรียนได้ตายไปแล้ว สิ่งที่เขาเรียนรู้้นั้นมาจากโลกข้างนอกมาจากเทคโนโลยีต่าง ๆ มากขึ้น	16.33	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		3) การปฏิรูปการศึกษาจะให้สอดคล้องกับความต้องการของทั้ง 2 ท่านนี้จะต้องคิดกันอย่างไรในวงการการศึกษา ณ ตอนนี้		
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	16.34-17.16	<p>1) ในวงการการศึกษาตอนนี้ได้กำหนดการเรียนในห้องเรียน 60% เรียนนอกห้องเรียน 40% เพื่อกระบวนกรเรียนรู้ขยายวงกว้างขึ้น</p> <p>2) การเรียนโดยการปฏิบัติโดยสอดแทรกวิถีทางประชาธิปไตย</p> <p>3) จากประเด็นของทั้ง 2 คนนั้น ประชาธิปไตยนั้นถ้ารู้จักสิทธิต้องรู้จักความรับผิดชอบต้องรู้จักหน้าที่ และความมีวินัย</p> <p>4) โรงเรียนจำเป็นต้องเลิกระบบการเรียนการสอนแบบเก่าๆ ต้องเปลี่ยนแปลงปฏิรูปหลักสูตรครั้งใหญ่</p> <p>5) เห็นแนวเดียวกับ รศ.สมพงษ์</p> <p>6) รศ.สมพงษ์ เคยเป็นผู้ที่ได้ร่างหลักสูตรมีบทบาทที่จะกำหนดรูปแบบหลักสูตรเปลี่ยนแปลงไปตามพลวัต</p> <p>7) ทั้ง 2 คน มีแนวคิดที่ต่างกัน น.ส.พัทธ์ธีราไป ในทางสายกลาง แต่นายเนติวิทย์ไปทางซ้ายจัดเส้นทางที่พูดนั้นไม่มีอะไรผิดอะไรถูก</p> <p>8) ฝ่ายหญิง มองในด้านหน้าของการเป็นนักเรียน มีขอบเขตหนึ่งที่ทำให้เราทำหน้าที่ได้ดีขึ้น</p> <p>9) การที่ทำหน้าที่ให้ดีขึ้นขึ้นอยู่กับสภาวะร่างกาย บางอย่างที่เราวางกรอบไว้ไม่ให้กังวลมาก เช่น เรื่องเซตผมเสื้อผ้าไม่จำเป็นต้องดูแลต้องเปลี่ยนตลอด ทำให้เหลือปัจจัยที่จะทำให้มีสมาธิในการเรียน</p> <p>10) แต่ในฝ่ายชายถ้าเราปล่อยแล้วจิตใจเค้ามุ่งมั่นในการเรียนว่าสามารถจะเรียนรู้ได้ มองว่าก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร</p>	17.22-18.39	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2
พิธีกร	18.40	<p>พิธีกรทำหน้าที่สรุปประเด็น</p> <p>1) เรื่องสิทธิเสรีภาพของนักเรียนเป็นส่วนสำคัญ</p> <p>2) มองว่าเด็กมีสิทธิเสรีภาพ แต่ในความรับผิดชอบ และหน้าที่ยังไม่ชัดเจนพอพิธีกรตั้งคำถาม</p> <p>3) เราจะตอบอย่างไร</p>	18.54	
ผู้พูดคนที่ 1	19.25	<p>1) ต้องปรับเปลี่ยนให้โรงเรียนมีชีวิตขึ้นมา</p> <p>2) ใช้นักเรียนในนิยามเดิมไม่ได้ ตอนนี้นักเรียนคือคน</p>	20.12	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		เรียนมาก 3) ต้องมีกระบวนการคิดใหม่ นักเรียนคือการเรียนรู้ ทุกคนสามารถเป็นนักเรียน 4) นักเรียนต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ต้องไม่ติดอยู่แค่กรอบ ต้องไม่เรียนแบบท่องจำ 5) ควรคิดและนิยามนักเรียนควรจะเป็นอย่างไร		
พิธีกร	20.12	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ระบบการศึกษาในปัจจุบันสามารถที่จะสร้างให้เด็กคิดวิเคราะห์ได้อย่างนายเนติวิทย์ 2) ทำอย่างไรที่นายเนติวิทย์ได้คาดหวังได้แค่ไหน โดยหลักของการศึกษาปัจจุบันที่เป็นอยู่	20.25	
ผู้พูดคนที่ 1	20.26	1) เห็นด้วยในการที่เราเรียนในห้องเรียนมากกว่าการนำไปใช้ในชีวิตจริง ควรที่จะปรับมากขึ้น 2) ด้านครูควรมีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนมากขึ้น เช่น ความคิดที่แตกต่างกันแต่ถูกเหมือนกัน ควรที่จะยอมรับ	21.01	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	21.02	พิธีกรทำหน้าที่สรุปประเด็น 1) ในเรื่องการเรียนการสอนเด็กสะท้อนมาเยอะมาก 2) ครูมักจะเป็นศูนย์กลางของทุกเรื่อง เป็นคนสั่งและให้เด็กท่องจำไม่พยายามฟังเค้าเลย แม้แต่ชุดนักเรียนหรือทรงผมที่ควรจะถามเค้าก่อน พิธีกรตั้งคำถาม 3) ในระบบการศึกษาปัจจุบันเราไม่ได้ให้เด็กมีส่วนร่วมเลยเพราะอะไร	21.21	
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	21.22-	1) ให้ครูทั้งประเทศเปลี่ยนวิธีคิด 2) ครูต้องมีทักษะสำคัญคือ ฟังเสียงเด็กเป็น ถ้าเราฟังเสียงเด็กเป็นจะเห็นว่าเด็กมีความแตกต่างมากมาย 3) ถ้าครูสอนให้เด็กคิดตามครู เด็กจะคิดแค่ในกรอบ ไม่มีความหลากหลายและแตกต่าง เพราะประเทศไทยไม่มีนวัตกรรม คนมักจะคล้อยตามทั้งประเทศ 4) ความแตกต่างและความหลากหลายทำให้เกิดพื้นที่กับเด็กทุกคนในการพัฒนาตัวเอง	22.03	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2
พิธีกร	22.04	พิธีกรตั้งคำถาม 1) รศ.ยงยุทธมองอย่างไรว่าการจัดการศึกษาทุกวันนี้ทำไมเด็กไทยทุกคน ไม่กล้าคิด คิดวิเคราะห์ไม่ได้	22.13	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		ตัวอย่างอย่างนายเนติวิทย์อาจจะเป็น 1 ใน 100		
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	22.14	1) ครูอาจจะคิดไม่เป็น เพราะเรียนมาแบบนี้มาตั้งแต่ในอดีต ทำตามแบบที่ได้เรียนมาคิดว่าดีที่สุด 2) เห็นด้วยกับทั้ง 2 คน คือ 1) มีจุดที่เราต้องเปลี่ยนแล้วเพราะคุณภาพการศึกษานั้นก็ค่อนข้างแย่ 2) คุณภาพการศึกษาที่เราเน้นไปในเชิงทักษะการคิด 3) ในตลาดแรงงานนั้นผู้ประกอบการพูดกันเรื่องโลกาภิวัตน์ การปรับเปลี่ยนกระบวนการในการใช้คนต้องใช้คนที่มีความคิดมากขึ้น แต่ทักษะเชิงคิดค่อนข้างจะอ่อน	23.11	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1
พิธีกร	23.12	พิธีกรขอความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ร่วมรายการ น้องที่เข้าร่วมฟังมีประเด็นเพิ่มเติมหรืออะไรที่จะถาม	23.18	
นักเรียน	23.19	1) เด็กไทยมี IQ ต่ำสุดในเอเชีย เด็กไทยไม่รู้จักคิดวิเคราะห์ ทำไมคนไทยไม่รู้จักคิดวิเคราะห์ 2) เรื่องทรงผมในประเทศไทยในเรื่องร่างกายเราไม่สามารถกำหนดได้เอง เป็นแค่หลักพื้นฐานที่เรายังคิดอะไรเองไม่ได้ 3) ในการเรียนการสอนประเทศเราสอนแค่ให้เชื่อทำไมเรื่องศาสนาในเรื่องพระพุทธเจ้าที่เกิดแล้วสามารถเดินได้ 7 ก้าวบนดอกบัว ควรจะนำมาถกเถียงว่านั่นคือเรื่องจริงหรือเล่าแต่ตำนาน	24.12	
พิธีกร	24.13	พิธีกรตั้งคำถาม ในการถกเถียงบางอย่างในหลักสูตรนั้นเอื้อต่อเด็กหรือไม่ ที่ให้เด็กได้สามารถถกเถียงกับครูและเห็นผลไหนดีกว่าก็ควรที่จะยอมรับ มีบรรยากาศแบบนี้ในชั้นเรียนไหม	24.35	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	24.36	1) เกิดขึ้นในบางโรงเรียน 2) หลักสูตรปัจจุบันเน้นเรื่องมาตรฐานและตัวบ่งชี้แต่ใน 8 กลุ่มสาระนั้นครูสอนไม่ทัน กระบวนการที่จะให้เด็กคิดวิเคราะห์ ครูได้คิดวิเคราะห์ให้แล้ว 3) มี 12% ที่สามารถคิดวิเคราะห์เป็นและกล้าแสดงออก แต่ 63% ที่เหลืออาจจะคิดได้แต่ไม่กล้าแสดงออกและคิดตามครูหรือผู้ใหญ่ และอีก 25% คิดไม่ได้และไม่กล้าแสดงออก	25.23	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		4) ภาพรวมของเด็กทั้งประเทศที่มีความเฉื่อย จึงส่งผลให้คุณภาพของเด็กในประเทศไม่สู้ดี		
พิธีกร	25.24	พิธีกรตั้งคำถาม เด็กมีความกลัวและไม่กล้าโต้เถียงด้วยเหตุผลและผลกับครูในโรงเรียน หรืออาจจะกดดันด้วยบรรยากาศอะไร	25.32	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	25.32	1) อาจจะถูกกดดันจากที่บ้าน เด็กไม่สามารถควบคุมบางอย่างได้ 2) การมี IQ ที่ดี ความคิดที่ดี กล้าแสดงออก ต้องมีความพร้อม แต่ด้วยสภาวะการพัฒนาต่างๆของบ้านเรา โรงเรียนมีสภาพที่ต่างกัน 3) การที่จะถกเถียงใคร เราต้องฉลาด ต้องรู้ อ่านออก เขียนได้ ซึ่งถูกปิดตั้งแต่แรกแล้ว	26.45	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2
พิธีกร	26.46	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ในการกล้าแสดงออก กล้าพูดกล้าถาม และการไม่เห็นด้วยกับครูซึ่งบรรยากาศแบบนี้ไม่ค่อยเกิดขึ้นคิดว่าเพราะอะไร 2) คิดเห็นเหมือนกันไหมว่าเด็กกลัวที่จะโต้เถียงกับครู	27.00	
ผู้พูด คนที่ 1	27.30- 28.34	1) เห็นด้วย 2) มาจากครู และหลักสูตร สภาพแวดล้อม กฎระเบียบวินัยที่ไม่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ 3) เพราะครูด้วย 4) ครูหลายท่านไม่ยอมรับความคิดเห็นจากนักเรียน มั่นใจในความคิดของตัวเอง 5) ถ้าคิดต่างก็ผิดและต่อว่านักเรียน ทำให้ไม่มีนักเรียนกล้าคิดต่าง	27.01- 27.26	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	28.35	พิธีกรตั้งคำถาม เด็กที่ยากจนโอกาสที่จะมีความคิดและความกล้าหาญจะต้องแก้ไขอย่างไร	28.49	
ผู้พูด คนที่ 1	28.50	เป็นปัญหาที่สำคัญ ประชาชนไม่มีความสุข และไม่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่มีการศึกษาที่ดี ไม่มีสวัสดิการ ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ	29.28	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	29.29	พิธีกรตั้งคำถาม งบประมาณในกระทรวงการศึกษาธิการประเทศไทย อยู่ในอันดับ 2 ของโลก ที่มีบะเยอะที่สุด แต่ทำไม	29.49	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		การศึกษาประเทศไทยต่ำสุด		
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	29.50- 30.27	อย่างความคิดของ น.ส.พัทธธีรา ครูจะถามนักเรียนที่มีข้อสงสัย และครูจะปรับความคิดของนักเรียนที่คิดต่างให้คล้อยตามกับความคิดของครู แต่ถ้าคนคิดต่างจะเป็นคนที่แปลกในโรงเรียน จนต้องเปลี่ยนตามที่ครูกคิดในการให้คะแนนจากการเรียงความ ถ้าเขียนนอกทางหรือไม่ตรงตามตำราก็จะได้คะแนนที่ไม่ดี	30.28- 30-41	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
	30.42	ลงนักเรียนแค่3% แต่ไปลงที่เงินเดือนค่าตอบแทน	31.08	
พิธีกร	31.09	พิธีกรตั้งคำถาม 1) คนที่คิดนอกกรอบเป็นตัวประหลาดของสังคม 2) แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา 3) การดำเนินชีวิตอย่างไรให้มีการปฏิรูปทางการศึกษา หรือปรับเปลี่ยนทางสังคมไปในแนวที่ต้องการ	31.36	
ผู้พูด คนที่ 1	31.37	ใช่ครับ โรงเรียนต้องเป็นในแนวประชาธิปไตย อย่างเรื่องกฎระเบียบเป็นพื้นฐาน	31.47	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	31.48	พิธีกรตั้งคำถาม หลักประชาธิปไตยมีการสอนในโรงเรียนใหม่ การใช้หลักประชาธิปไตยในการปฏิรูปการศึกษา	31.58	
ผู้พูด คนที่ 1	32.41- 32.48	ถ้านักเรียนแย้งเรื่องทรงผมชณะก็แต่ไม่ได้ ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เห็นด้วยกับการใช้หลักประชาธิปไตย ตอนนี้ในสังคมไทยไม่ค่อยใช้หลักประชาธิปไตย เห็นแบบเดิม เรื่องกฎระเบียบ มีเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้แต่ต้องทำตามกฎระเบียบ	31.59- 32.40	ผู้พูดคนที่ 2
	พิธีกร	32.49	พิธีกรตั้งคำถาม ถ้าเด็กร้องเรียนชณะหรือมีเหตุผลมากกว่าโรงเรียนสามารถจะปรับเปลี่ยนได้ไหม	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	32.54	1) ได้ครับ เรื่องการลงโทษเรื่องการตี เรื่องทรงผม เด็กได้เรียกร้องมา 2) ประเด็นที่สำคัญถ้าเด็กมีเสรีภาพโรงเรียนต้องปลูกฝังการมีวินัย ถ้าเด็กรู้จักสิทธิต้องรู้จักหน้าที่ด้วย จะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง	33.22	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	33.23	ต้องปรับเปลี่ยนคำว่านักเรียนด้วย นักเรียนไม่ใช่ต้องเรียนมาก นักเรียนต้องมีความคิดสร้างสรรค์คือผู้เรียนในอนาคต	33.35	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	33.45	พิธีกรทำหน้าที่สรุปประเด็น 1) ในการจัดการศึกษาการเป็นคนไทยมีความเคารพผู้ใหญ่ มีคุณธรรมและศีลธรรม เป็นความคาดหวังที่ผู้ปกครองคาดหวังจากโรงเรียน พิธีกรตั้งคำถาม 2) ถ้าคิดแบบ นายเนติวิทย์ จะขัดแย้งกับสังคมที่มีคาดหวัง	34.09	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 2				
ผู้พูด คนที่ 1	34.42	เคารพคนที่ควรเคารพ คนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ครูต้องแบบอย่างที่ดี ทำอย่างไรให้นักเรียนเคารพอย่างจริงจัง	35.29	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	35.30	พิธีกรตั้งคำถาม ความเป็นไทยมองอย่างไร	35.33	
ผู้พูด คนที่ 1	35.34	1) จำเป็นเพราะถ้าเปลี่ยนตามชาติอื่นไปหมด แล้วจะเหลืออะไรที่ความเป็นไทย 2) แต่เห็นด้วยกับนายเนติวิทย์ให้ครูเปิดรับฟังความคิดเห็น 3) เรื่องกฎระเบียบนักเรียนสามารถทำทรงอะไรก็ได้ เราไม่สามารถทำตามใจตัวเองได้ ไม่ใช่กฎต้องตามใจเรา	36.07	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	36.08	พิธีกรตั้งคำถาม ผู้ใหญ่จะมองว่าเรามีประสบการณ์น้อยเด็กจึงต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใหญ่ เป็นหลักที่ต้องคำนึงถึงไหม	36.30	
ผู้พูด คนที่ 1	36.31	1) ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า รับฟังได้แต่ไม่จำเป็นต้องเชื่อหมด 2) การศึกษาไทยแบบใหม่คือให้เถียง ไม่ต้องตามทุกเรื่องเป็นตัวของตัวเอง มีหลักการของตัวเอง หลักการประชาธิปไตย รับฟังผู้อื่นอย่างเสมอภาค และคิดวิเคราะห์ตามให้รอบคอบว่าจริงก็เชื่อไม่จริงก็ไม่เชื่อ	37.17	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	37.18	พิธีกรตั้งคำถาม 1) การศึกษาเน้นสิทธิเสรีภาพมากไป	37.34	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		2) ประชาธิปไตยมากขึ้นในระบบการศึกษาจะทำให้ สับสนวุ่นวายเป็นภาระหนักของครู หรือปัญหาอะไร ใหม่ ทิศทางที่จะต้องเกิดขึ้นให้ได้		
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	37.35	จะส่งเสริมให้เด็กมีอัตลักษณ์แบบไทย แสดงออกแบบ สากลได้ ยังมีความยิ้มแย้มแจ่มใส จิตใจดี มีสัมมา คารวะ กล้าแสดงออกแบบสากล มีความเชื่อมั่น เป็น น้ำครึ่งแก้ว เปิดกว้างในการยอมรับที่แตกต่าง	38.17	ผู้เชี่ยวชาญคน ที่ 2
พิธีกร	38.18	พิธีกรตั้งคำถาม ในหลักสูตรทักษะชีวิตมีการให้การเรียนการสอน อย่างไรในการเรียนการสอนบ้านเรา	38.24	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	38.25	1) เมื่อก่อนไม่มี แต่ให้ความสำคัญด้านผลสัมฤทธิ์ 2) หลักสูตรใหม่ที่กำลังร่างนั้นให้ความสำคัญกับด้าน ทักษะชีวิตกับวิถีคิด และเจตคติเรื่องคนดีในวิถี ประชาธิปไตย (มีคุณธรรม จริยธรรม รู้ผิดถูก มีสติใน การควบคุมตัวเอง ในวิถีประชาธิปไตยการเรียนรู้ที่รับ ฟังเสียงข้างมาก รับฟังโจทย์ที่ช่วยกันพัฒนาขึ้นมา และไปสู่การแสวงหาข้อมูล และมาปรึกษาหารือ โดย สรุปโดยอาจารย์) 3) ลดเนื้อหาและเวลาเรียนเน้นการปฏิบัติในวิถีทางที่ ควรเป็น	39.35	ผู้เชี่ยวชาญคน ที่ 2
พิธีกร	39.36	พิธีกรตั้งคำถาม คนดีในประเทศไทยสอดคล้องกับนิยามรศ.สมพงษ์ ไหม	39.42	
ผู้พูด คนที่ 1	39.43- 40.45	1) คนดีไม่ใช่คนเรียบร้อย ทำตามกฎระเบียบ 2) คนดีต้องเป็นคนที่เคารพในหลักการในมนุษยชน ประชาธิปไตย กล้าหาญ 3) ทางจริยธรรมถ้าเห็นในสิ่งผิดควรจะตักเตือน ไม่ใช่ เป็นกลางและควรเลือกข้าง แต่ข้างที่เลือกไม่ถูกต้อง เสมอไป คนดีหายากคนทุกคนมีอคติ 4) คนดีคือ ไม่ต้องอยู่ในกรอบและไม่ละเมิดสิทธิเสรี ของผู้อื่น 5) คนดีต้องอยู่ในกฎระเบียบ เพราะกฎระเบียบเป็น บรรทัดฐานของสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมต้องอยู่ ในบรรทัดฐาน 6) คนดีคือ คนที่เคารพในบรรทัดฐานนั้น	40.46- 41.31	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		7) การศึกษาที่จะให้เด็กเป็นคนดีในสังคม ประชาธิปไตย เน้นด้านกิจกรรม เพราะจะเจอปัญหา และฝึกการทำงานร่วมกับคนอื่น		
พิธีกร	41.32	พิธีกรตั้งคำถาม การปฏิรูปการศึกษาปัญหาที่สำคัญที่สุดคืออะไร ที่ทำให้ปฏิรูปไม่สำเร็จ และ โลกนี้เห็นเงินทุนเป็นพลังหลักของโลก	41.43	
ผู้พูดคนที่ 1	41.44	1) คือวิถีคิดของครู รัฐบาล คนคิดนโยบาย การศึกษา รับใช้เงินตราแค่นั้น ไม่ได้คิดถึงคนส่วนใหญ่ การศึกษาถึงล้มเหลวเพราะคนมองแค่ด้านเงิน ด้าน ผลประโยชน์อย่างเดียว ไม่มองว่าจะทำอย่างไรให้เด็ก เติบโตไปในเส้นทางของตนเอง 2) ต้องมีรัฐสวัสดิการ ต้องมีพื้นฐานที่ดีมีคุณภาพชีวิต ที่ดี ถ้าเรียนดีแต่กลับมาแล้วคุณภาพชีวิตตกต่ำ 3) การเรียนการสอนกับชีวิตจริงมันตรงข้ามกันมันไปด้วยกันไม่ได้	43.00	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	43.01	พิธีกรตั้งคำถาม การเปลี่ยนวิถีคิดของผู้บริหาร คนกำหนดการศึกษา หรือครู ต้องคำนึงถึงความเป็นคนของเด็กและสิทธิ มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้อง กับความต้องการของเด็ก	43.31	
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	43.32	1) ทำได้แต่ใช้เวลาค่อนข้างนานอย่างน้อย 3 ปี แต่ ต้องมีตัวต้นแบบนักเรียนที่ต้องการ ต้องบอกวิถีคิด ความต้องการ และไม่ต้องการให้เด็กไปตกในกรรม ของสิ่งที่เกิดจากการเรียนการสอนที่ผ่านมา เพราะทำให้เด็กไม่กล้าคิด 2) ต้องการเด็กต้นกล้าประชาธิปไตยที่กล้าคิดกล้า แสดงออก ให้เหตุให้ผลได้กล้าวิจารณ์ในสิ่งที่เกิดขึ้น ในสังคม และต้องรู้การมีวินัย ความเหมาะสม เพื่อให้ ผู้ใหญ่รับฟัง	44.33	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2
นักเรียน	44.34	กฎที่ใช้ในปัจจุบันเป็นกฎจากคณะปฏิวัติใน 2515 ประกาศขึ้น แสดงให้เห็นว่ากฎระเบียบที่ใช้อยู่ไม่ได้ อยู่ในกฎระเบียบประชาธิปไตย ในประชาธิปไตยในปัจจุบันควรมีกฎนี้อยู่ไหม	44.58	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
พิธีกร	44.59	พิธีกรตั้งคำถาม แนวคิดหลักๆมาจากการเผด็จการ ความฝันที่จะเห็น การสร้างสำนึกในหลักประชาธิปไตยในโรงเรียนจะ เป็นจริงไหม	45.17	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	45.18	กฎระเบียบของการศึกษาผ่อนคลายมากขึ้น ไม่ซ้ำจะ ยกเลิกเหมือนไม้เรียว	45.32	ผู้เชี่ยวชาญคน ที่ 2
พิธีกร	45.33	พิธีกรตั้งคำถาม การปฏิรูปการศึกษาที่จะสอดคล้องกับการมี ประชาธิปไตยควรจะเป็นอย่างไร	45.41	
ผู้พูด คนที่ 1	45.42- 46.15	1) เหมือนที่อาจารย์ทั้ง 2 กล่าว ต้องสร้างจิตสำนึก ต้องมาจากพื้นฐานของนักเรียนด้วยกัน 2) มีการถกเถียงกับครูจะเกิดการอภิวัฒน์ ให้องกวม มากขึ้น 3) เริ่มที่ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต้องเปิดรับ และให้ อิสระกับนักเรียนมากขึ้น 4) ตัวนักเรียนในเสรีภาพ ในการคิดควรจะอยู่ใน ขอบเขต ต้องมีความเคารพ 5) การศึกษาเน้นการนำไปใช้จริงมากกว่าการเรียน	46.16- 47.00	ผู้พูดคนที่ 2
ช่วงสรุป				
พิธีกร	47.01	พิธีกรสรุปปิดรายการ สามารถถกเถียงกันต่อได้ว่าทิศทางการปฏิรูป การศึกษาไทยเพื่อสอดคล้องกับบริบท ควรเป็นไปใน ด้านใด พูดคุยด้วยเหตุผลด้วยหลักทางวิชาการ	48.47	

รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 4

ประเด็นเรื่อง: แก้อักรัฐธรรมนูญ : สังคมไทยได้?
วันที่: 31 มี.ค. 56 ทางไทยพีบีเอส
เวลา: 12.10-13.00 น.รวมเป็นเวลา 50 นาที
คู่ถกเถียง: สนธิญาณ ชื่นฤทัยในธรรม บรรณาธิการสำนักข่าวทีนิวส์ (ผู้พูดคนที่ 1)
 สมบัติ บุญงามอนงค์ แกนนากลุ่มวันอาทิตย์สีแดง (ผู้พูดคนที่ 2)
ผู้เชี่ยวชาญ: รศ.ไชยยงค์ ไชยพร นักวิชาการรัฐศาสตร์ จุฬาฯ (คนที่1)
 รศ.ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล นักวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (คนที่ 2)
ผู้ดำเนินรายการ: ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ช่วงเปิดรายการ				
พิธีกร	0.00	1) แนะนำรายการ	1.12	
	1.13	2) แนะนำผู้ร่วมรายการ	1.40	
	1.41	3) เกริ่นนำประเด็นเรื่อง	1.59	
ช่วงรายงานพิเศษ				
พิธีกร	2.00	ปูพื้นฐานประเด็นเรื่องความขัดแย้ง	3.52	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 1				
พิธีกร	3.53	พิธีกรตั้งคำถาม เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เห็นว่าต้องแก้ไขไหมครับ	4.11	
ผู้พูด คนที่ 1	4.12	1) แสดงจุดยืนและให้ความคิดเห็นว่า ไม่แก้ไข รัฐธรรมนูญ เพราะในการแก้ไขมีหลากหลายกลุ่มที่ เกี่ยวข้อง อาจทำให้เกิดผลกระทบใหญ่ในวงกว้าง 2) ให้ข้อมูลประกอบเหตุผล โดยยกตัวอย่างเป็นกลุ่ม นปช.มีอุดมการณ์ 3 ข้อ เพื่อสร้างสังคมใหม่ขึ้นมา 1. ล้มรัฐบาลของอภิสิทธิ์ 2. ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ 3. โคน ล้มอำมาตย์ 3) ให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนจุดยืน ไม่เห็นด้วย เพราะจะ นำมาถึงความขัดแย้งว่า การเลือกตั้งของประเทศไทย นั้นประชาชนยังไม่ได้รับอำนาจอิสระ ยังมีกลไกของ หวัคคะแนน ผู้มีอิทธิพล เงิน และนโยบาย และสรร. อีก20 คน มาจากนักวิชาการซึ่งมาจากรัฐบาล	8.54	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
พิธีกร	8.55	พิธีกรตั้งคำถาม 1) หลังจากรับฟังเหตุผลจากอีกฝ่ายแล้ว การแก้ไขรัฐธรรมนูญอาจนำมาซึ่งความขัดแย้ง ยังคงอยากแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อไปอีกหรือไม่ 2) การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นแผนของนปช.หรือเปล่า 3) การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการโค่นล้มอำมาตย์หรือเปล่า	9.05	
ผู้พูดคนที่ 1	9.06	1) ให้ข้อมูลในเรื่องหลักการของ รัฐธรรมนูญ ในระดับสากล รัฐธรรมนูญเป็นกติการ่วมกัน เป็นสัญญาประชาคม 2) ให้นิยามความหมายของ รัฐธรรมนูญ ว่า รัฐธรรมนูญสามารถที่จะกำหนดกฎเกณฑ์อะไรต่างๆ กติกา โดยเป็นไปได้ในกรอบที่ประชาชนยอมรับ ซึ่งอยู่ภายใต้สัญญาประชาคม 3) สรุปความสำคัญของสถานะ รัฐธรรมนูญ ว่า เป็นเรื่องที่ประชาชนตกลงใจร่วมกันว่า เราจะยอมรับที่จะอยู่ภายใต้กรอบหรือสัญญานี้ 4) อธิบายสาเหตุและปัญหาของ รัฐธรรมนูญ ว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมันมีที่มา มีปัญหาอยู่พอสมควร โดยบรรยายเหตุการณ์ในอดีตเป็นเหตุผลประกอบ โดยอ้างประเด็นที่เป็นปัญหาคือ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ มันได้มาโดยการล้มล้าง รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน 5) ตอกย้ำความสำคัญของปัญหา ในเรื่องของ รัฐธรรมนูญ ว่าเป็นเรื่องของศักดิ์ศรี 6) ตอกย้ำจุดยืนในเรื่องไม่เห็นด้วยกับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยอ้างว่า เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่มาจากกรถถัง หรือ กระบวนการที่อัญเชิญลงมาแบบนี้ 7) อธิบาย รัฐธรรมนูญฉบับที่มาจากกรถถัง หรือ กระบวนการที่อัญเชิญลงมา หมายถึง การตั้งกฎ กติกาที่สั่งให้เราจะเคารพนี้ แล้วก็บอกว่าเนี่ยเขาคิด มาดีที่ที่สุดแล้ว 8) อธิบายปัญหาของ รัฐธรรมนูญฉบับปี 50 ว่า เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาที่ไม่สามารถโต้เถียงได้เลย	11.23	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>9) ตอกย้ำความสำคัญของปัญหาของ รัฐธรรมนูญฉบับปี 50 ว่า ไม่ใช่แค่ประเด็นปัญหาเชิงเนื้อหาเท่านั้น แต่มันเป็นเชิงกระบวนการ มันเป็นข้อตกลงร่วม</p> <p>10) แสดงความต้องการในเป้าหมายสุดท้าย คือ ต้องยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่</p>		
พิธีกร	11.25	พิธีกรทวนเงื่อนไขของผู้พูดคนที่ 2 ซ้ำ ตกลงแล้วถ้ารัฐธรรมนูญปี 50 ที่มามีรอยต่างแล้วสำหรับคุณสมบัติยังไงก็รับไม่ได้	11.29	
ผู้พูดคนที่ 1	11.30	<p>1) ตอบกลับเพื่อยืนยันว่านั่นคือเป้าหมายสูงสุด โดยการเน้นย้ำว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีปัญหามาก</p> <p>2) ยกตัวอย่างประกอบเพื่ออธิบายปัญหา เช่น ประเด็นแรก ที่มาของสว. มีปัญหาในหลักการ โดยอ้างตัวเองว่า ตอน ฟังการประชุมในรัฐสภาวุฒิสมาชิก บางท่านกล่าวแนะนำแล้วก็บอกว่าเป็นผู้แทนปวงชน ทั้งที่ความจริงแล้ว มาจากระบบการสรรหา ประเด็นที่สอง เรื่องขององค์กรอิสระ ก็มีปัญหาในหลักการ ที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการสรรหา แต่ไปยึดโยงกับ สว. ในการที่ไปสรรหาองค์กรอิสระ</p> <p>3) เน้นย้ำปัญหาว่า ประเทศนี้ ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น ประชาชนต้องเป็นใหญ่</p> <p>4) ชี้แจงเป้าหมายของการเคลื่อนไหว ของกลุ่มคนวันอาทิตย์ว่า เราต้องต่อสู้กับระบอบอำมาตยาธิปไตย ไม่ใช่ อำมาตย์</p> <p>5) ตั้งคำถามให้ผู้ร่วมฟังฉกคิด โดยกล่าวว่า ในเมื่อเราปกครองในระบอบประชาธิปไตย เรายังคงมี การปกครอง ซ้อนกันอยู่ 2 ระบอบก็คืออำมาตยาธิปไตย กับประชาธิปไตย ตกลงเราจะเอาระบอบอะไรกันแน่</p> <p>6) สรุปประเด็นปัญหาโดยยืนยันเงื่อนไข เพื่อปฏิเสธข้อกล่าวหาของตนเกี่ยวกับการล้มล้างสถาบันว่า ถ้าเราตีเฟ้นว่า เราจะปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย สิ่งใดๆ ก็ต้องอยู่ภายใต้ ระบอบประชาธิปไตย การดำรงอยู่ของอำมาตย์ หรือ การดำรงอยู่ขององค์กรใดใดทั้งหลายเนี่ย ก็ต้องอยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย</p>	13.30	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	13.31- 13.36	ตั้งคำถาม โดยให้อธิบายคำว่า อำมาตยาธิปไตย 1) อธิบายความหมายของคำว่า อำมาตย์หมายถึง บุคคล ที่อยู่ใกล้ชิดสถาบัน โดยยกตัวอย่าง ประกอบ คำอธิบายว่า รัฐมนตรี พวกนี้ไม่ใช่อำมาตย์ 2) เน้นย้ำความหมายของ อำมาตย์ พร้อมกับแสดง การไม่ยอมรับ ว่า เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดสถาบัน แล้ว ใช้สถานะของตนเอง ในฐานะอำมาตย์ ขึ้นมามี สถานะมีอำนาจทางการเมือง	13.37- 14.05	ผู้พูดคนที่ 2
ผู้พูด คนที่ 1	14.05- 14.09	ตั้งคำถามเพื่อให้อีกฝ่ายเกิดการอุกคึกคิดว่า อำมาตย์จะ สิ่งใครได้ ถ้าเขาไม่มีอำนาจทางกฎหมายไปสั่ง 1) ตอบกลับ โดยยกสถานการณ์ในสังคม มาเป็น ตัวอย่างประกอบ เพื่อเน้นย้ำถึงปัญหาของอำนาจ อำมาตย์ ที่สังคมยอมรับได้ กรณีการขึ้นตำแหน่ง ทุก คนต้องเดินผ่านเข้าบ้านหลังหนึ่งที่มีเสาอยู่ประมาณ 4 เสา โดยที่ไม่มีระบิวไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่เป็นประเพณี ปฏิบัติโดยอำนาจทำนอง ที่เป็นอยู่ในสังคมนี้ 2) ตั้งคำถามเพื่อต้องการพิสูจน์ว่า อำนาจใครใหญ่ กว่ากัน ระหว่าง ระบอบประชาธิปไตย กับ ระบอบ อำมาตยาธิปไตย	14.09- 14.37	ผู้พูดคนที่ 2
ผู้พูด คนที่ 1	14.37- 14.52	ตั้งคำถาม เรื่องกรณีคุณทักษิณเป็นระบอบอำมาตย์ หรือไม่ 1) ตอบปฏิเสธทันที ไม่ใช่อำมาตยาธิปไตย และยื่น เงื่อนไขว่า ถ้าเป็นวิจารณ์ในประเด็นนี้ยอมรับได้ 2) เน้นย้ำประเด็นเรื่องการวิจารณ์ โดยดึงประเด็น เรื่องการเลือกตั้ง เข้ามาเกี่ยวข้องกับการวิจารณ์ กล่าวคือ กรณีผู้ที่มาจากการเลือกตั้งสามารถถูก วิจารณ์ได้ เช่น คุณปู ยิ่งลักษณ์ เป็นนายกที่มาจาก การเลือกตั้ง หากจะถูกวิจารณ์เป็นที่สิ่งที่ตนเอง ยอมรับได้ เห็นด้วยที่สามารถวิจารณ์ได้ (ทำให้ผู้ฟัง สามารถเข้าใจได้ว่า ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้มาจากการ เลือกตั้งนั้นแหละ ที่ไม่สามารถถูกวิจารณ์อะไรได้เลย)	14.52- 15.06	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	15.06	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามกับนักวิชาการอาจารย์ไชยยงค์ เพื่อขอ ความเข้าใจ ในประเด็น ระบอบการปกครองที่ทับ ซ้อน อาทิ ระบอบอำมาตยาธิปไตย ระบอบโทรศัพท์	15.22	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		ทางไกล และระบอบประชาธิปไตย		
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	15.22	1) สรุปความหมาย อำมาตยาธิปไตย คือกลุ่มอำนาจที่มีอำนาจซ้อนทับระบอบประชาธิปไตยและไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญใดๆเลย 2) ชี้แจงถึงสาเหตุของปัญหาอำนาจทับซ้อนของระบอบต่างๆ อันสืบเนื่องมาจาก วัฒนธรรม ความยำเกรง บารมี 3) ยืนยันความถูกต้อง ในตัวอย่างกรณีคุณทักษิณของคุณสนธิ ว่ามีอำนาจอยู่นอกกฎหมาย 4) ยืนยันจุดยืนของคุณสมบัติว่า เห็นด้วยกับประเด็นของคุณทักษิณ	16.20	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
พิธีกร	16.22	พิธีกรตั้งคำถาม 1) ตั้งคำถามกับนักวิชาการอาจารย์ปริญญา เพื่อขอความคิดเห็นว่า กฎหมายไม่ค่อมมีน้ำยาในสังคมไทยเห็นด้วยหรือไม่ 2) สรุปประเด็นปัญหาว่า กฎหมายก็ว่าอย่างหนึ่ง รัฐธรรมนูญก็ว่าอย่างหนึ่ง ในทางปฏิบัติคนมีอำนาจก็เต็มไปหมดเลยประเทศนี้	16.35	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	16.36	ตอบคำถาม โดยการใช้กลวิธีการเปรียบเทียบแบบมโนทัศน์ทีมฟุตบอล กับประเด็นเรื่องการเมือง ว่า ทีมฟุตบอลที่แข่งกันอยู่มันมีสปอนเซอร์ทุกทีม การเมืองก็มีเช่นกัน ทั้งทีม ประชาธิปัตย์ หรือ เพื่อไทย มีสปอนเซอร์ทั้งคู่ แต่ประเด็นสำคัญคือ คนเตะต้องให้หนักบอลเตะ สปอนเซอร์ก็เป็นสปอนเซอร์ไป	16.48	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
พิธีกร	16.48	พิธีกรแสดงการรับฟัง ตอบกลับ ครับ	16.48	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	16.49	1) เน้นย้ำประเด็นปัญหาว่า เรื่องการแยกแยะบทบาทหน้าที่ กล่าวคือ ตอนเตะบอล คนเตะคือนักบอล สปอนเซอร์อย่ามาเตะ 2) เน้นย้ำจุดยอมรับร่วมกันว่า ทั้งสองพรรคก็มีสปอนเซอร์ทั้งคู่ แต่ว่าต้องอย่าให้สปอนเซอร์นั้นผิดกติกา สปอนเซอร์เป็นแค่สปอนเซอร์ 3) เน้นย้ำจุดแก้ไขปัญหา คือ ทั้งสองทีมต้องยอมรับกติกา เสมือนการเล่นเตะฟุตบอลต้องยอมรับกติกา เล่นการเมืองก็เช่นกัน ประชาธิปัตย์ก็เช่นกัน	17.29	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		4) เน้นย้ำประเด็นสำคัญแรก ของการแก้ไขปัญหาคือ กติกาต้องเป็นที่ยอมรับร่วมกัน 5) ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญปี 50 เป็นการได้มาจากการลงประชามติ		
พิธีกร	17.29	พิธีกรแสดงการรับฟัง ตอบกลับ ครับ	17.29	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	17.30	อธิบายเพิ่มเติมในประเด็นการยอมรับรัฐธรรมนูญปี 50 จากมติของประชาชน โดยชี้แจงว่า เสียงข้างมากก็สะท้อนชนะด้วยได้คะแนน 56% ต่อ 43%	17.35	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
พิธีกร	17.36	พิธีกรแสดงการรับฟัง ตอบกลับ ครับ	17.36	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	17.36	1) อธิบาย กติกา เรื่องการลงประชามติ คือ ปกติแล้วถ้ามีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาจากสสร.หรือจากองค์กรใด ให้ประชาชนมาลงประชามติว่าจะรับหรือไม่รับ กติกาถือว่า ถ้าประชามติไม่ผ่านให้กลับไปใช้ประชามติเดิม 2) ชี้แจงข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญปี 50 เพิ่มเติม ในประเด็นของ กติกา เนื่องจากเรื่องของ ประชามติ ไม่ได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญปี 50 3) ยืนยันแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ต้องสร้างรัฐธรรมนูญให้เป็นกติกาสูงสุด 4) แนะนำแนวทางการสร้างรัฐธรรมนูญให้เป็นกติกาสูงสุด มี 2 แนวทาง อันได้แก่ แก่รัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา หรือร่างใหม่ทั้งฉบับ โดยให้อำนาจประชาชนตัดสินใจ 5) ยืนยันเงื่อนไขต่อประเด็นการแก้ปัญหาให้แก่คู่ถกเถียงว่า ถ้าหากว่าเสียงข้างมากจากประชาชนบอกว่า ไม่ขอร่างใหม่ ให้แก่เป็นรายมาตรา คนเสื้อแดงก็ต้องยอมรับและก้มบ ในทางกลับกันถ้าเขาบอกว่า จะร่างใหม่ทั้งฉบับ อีกฝ่ายที่ต่อต้านอยู่ ก็ต้องยอมรับและก้มหน้าไป	18.56	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
เข้าสู่รายการช่วงที่ 2				
พิธีกร	19.31	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น จากการรับฟัง คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญคุณสนธิญาณคิดอย่างไร	19.40	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	19.40	1) ตอบกลับว่า เห็นด้วย 2) อธิบาย นิยาม คำว่า รัฐธรรมนูญ ในความหมาย ของตนเอง เป็นแค่เครื่องมือ ทางอำนาจ ของกลุ่มที่มี อำนาจในสังคม 3) แสดงการยอมรับและยืนยัน ความเห็นจาก นักวิชาการอาจารย์ ปริญญา ว่าถูกต้อง ในเรื่อง สปอนเซอร์ 4) เสนอข้อขัดแย้งในประเด็นต่อมาว่า ผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย หมายถึง คนที่นั่งอยู่ข้างสนามฟุตบอล กลับไม่ได้ รับประโยชน์ที่แท้จริง นอกจากส่งเสียงเชียร์อยู่ข้าง สนาม	20.09	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	20.09	พิธีกรเสนอประเด็นเพิ่มเติม เสนอประเด็นเรื่องผลประโยชน์อื่นๆ อย่างเช่น จาก การพนันบอล	20.09	
ผู้พูด คนที่ 1	20.10	1) ยกตัวอย่างประกอบ ข้อขัดแย้งในประเด็นที่ตนเอง เสนอ โดยการเล่าถึงประวัติความเป็นมาของ รัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี 2475 เพื่อเชื่อมโยงไปถึง ประเด็นการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ขึ้นมาว่าเป็นระบอบ เผด็จการ 2) อ้างว่า เนื้อหาในรัฐธรรมนูญ ปี 2475 เป็น ประชาธิปไตยอย่างถูกต้องและชอบธรรม เนื่องจาก ตัดอำนาจของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ 3) ตั้งคำถามว่า ใครเป็นคนปฏิวัติ รัฐธรรมนูญ ปี 2475 4) อ้างถึง คนปฏิวัติ รัฐธรรมนูญ ปี 2475 อาจไม่ เข้าใจประชาธิปไตย 5) ตั้งข้อสังเกตว่า อ.ปรีดี หนึ่งในผู้ปฏิวัติ รัฐธรรมนูญ ปี 2475 อาจจะมีใจเข้าใจประชาธิปไตย เนื่องจาก สมุดปกเหลือง 6) เชื่อมโยงสมุดปกเหลือง ไปสู่ความเป็นประชาชน รากหญ้า และวิถีชีวิตที่ดีขึ้น 7) อธิบายเหตุการณ์หลัง ยึดอำนาจ 2475 ที่จอม พลป. รัฐประหารตัวเอง เพราะเรื่องขัดแย้งกับ นายกรัฐมนตรี พระยามโน ปิตสกา ใช้อำนาจของ รัฐบาล โดยไม่ชอบธรรม	23.13	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>8) อธิบายเหตุการณ์หลัง 2476 เกิดกบฏบวรเดช ฆ่ากันตาย ยิงกันตายเป็นร้อย จอมพลป. เป็นคนปราบ</p> <p>9) อธิบายเหตุการณ์หลัง 2480 อำนาจอยู่ในมือจอมพลป.</p> <p>10) ตั้งคำถามกับผู้ฟังว่า จะให้อธิบายยาวถึงแค่ไหน</p> <p>11) สรุปประเด็นที่เล่าอธิบายเรื่องราวมาทั้งหมดข้างต้น เพื่อต้องการชี้ให้เห็นว่า จอมพลป. เป็นหนึ่งในกลุ่มคณะราษฎรที่เป็นเผด็จการ ใช้อำนาจเพื่อสร้างประชาธิปไตย</p>		
พิธีกร	23.14	พิธีกรตั้งคำถามตั้งคำถามกับผู้พูดคนที่ 1 เพื่อต้องการทราบประเด็นที่สำคัญที่สุดของการร่างรัฐธรรมนูญใหม่	23.14	
ผู้พูดคนที่ 1	23.14-24.44	<p>1) ขอบนอกประเด็นคำถาม แต่เน้นย้ำถึง สภาพปัญหาของรัฐธรรมนูญ ว่า เป็นเครื่องมือ ของผู้มีอำนาจ</p> <p>2) เน้นย้ำปัญหารัฐธรรมนูญ โทษประชาชนและสังคม โดยอ้างว่า สังคมยังอยู่ในระดับ ที่ประชาชนยังไม่เข้าใจอำนาจของตัวเอง</p> <p>3) สรุปเป้าหมายของตนเอง คือ ร่างรัฐธรรมนูญเหมือนปี 40</p> <p>4) โต้แย้งในทัศนะของอาจารย์ ทัศนะของคุณสมบัติที่อ้างว่า รัฐธรรมนูญปี 50 เป็นของประชาชน ทั้งที่ความจริง ถูกร่างมาจากกลุ่มนายทุน และใช้ประเด็นในเรื่องสถาบันเป็นเหตุผลหลักในการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่</p> <p>5) เน้นย้ำเป้าหมายของตนเองอีกครั้ง ด้วยเหตุผลที่ว่า สส.ถูกซื้อตัว อันมีสาเหตุมาจากอำนาจเผด็จการทหาร</p> <p>6) สรุปประเด็นปัญหาเดิม เพื่อตอกย้ำว่า รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจ</p> <p>7) แสดงทัศนะ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหารัฐธรรมนูญว่า ต้องยกระดับความรู้ของประชาชน</p> <p>8) ตั้งคำถามต่ออีกฝ่ายด้วยประเด็นปัญหาเรื่องรัฐธรรมนูญว่า รัฐธรรมนูญปี 50 เป็นเครื่องมือของ ผู้มีอำนาจกลุ่มใด และมีเป้าหมายอะไร</p>	24.45-27.43	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>9) อ้างว่า รัฐธรรมนูญ 2540 มีศักดิ์ศรี มากกว่า รัฐธรรมนูญ ปี 2550</p> <p>10) บอกเป้าหมาย ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ 1 ต้องการสร้างจากสัญญาประชาคมจริงๆ 2 โครงสร้างทางอำนาจสูงสุดเป็นของประชาคม อันมีเหตุผลจากหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย</p> <p>11) เน้นย้ำถึงรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องยึด หลักการประชาธิปไตย</p> <p>12) อ้างถึง กระบวนการประชามติ ว่าไม่เสียตายเงิน 2 พันล้าน</p> <p>13) กล่าวถึงวาทกรรม ประชาธิปไตยภายใน 7 วินาที หรือ รัฐธรรมนูญฉบับลงประชามติเสีย 2 พันล้าน ที่ปรากฏขึ้นในสังคม เป็นการลดทอนคุณค่าประชาธิปไตย</p> <p>14) อธิบายเป้าหมายเบื้องหลังของวาทกรรมว่า ลดทอนกระบวนการเรียนรู้ของสังคม เพื่อไม่ต้องการเห็นสังคมมีการเปลี่ยนแปลง</p> <p>15) พยายามโน้มน้าว ให้ผู้ร่วมฟัง เกิดการฉกฉวย ในประเด็นของความคุ้มค่าในการเปลี่ยนแปลง โดยเปรียบเทียบในมุมมองของ เศรษฐศาสตร์ ที่ว่าด้วยเรื่องของ ความขัดแย้ง มันมีต้นทุนสำหรับการไม่ยอมเปลี่ยนแปลงภายในสังคม พร้อมทั้งคำถามว่า คำนวนต้นทุนการสูญเสียได้หรือไม่ เพื่อเชื่อมโยงและเทียบเคียงมูลค่าต่อการสูญเสีย 2 พันล้าน ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับลงประชามติ</p>		
พิธีกร	27.44	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามเพื่อทบทวนในประเด็น ความคุ้มค่าในการเปลี่ยนแปลง ภายใต้ความขัดแย้ง ว่า หากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ความขัดแย้งก็มีตามมาเช่นกัน ดังนั้น เรื่องยังไม่จบ	27.52	
ผู้พูดคนที่ 1	27.52	เสนอแนวคิด ความขัดแย้ง/ความแตกต่าง เป็นกฎธรรมชาติ	27.57	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	27.58	พิธีกรแสดงการรับฟัง ตอบกลับว่า เคยได้ยิน	27.58	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	27.58	เสนอเงื่อนไขว่า ความขัดแย้ง ไม่ใช่ปัญหา ถ้าไม่เกิดการชนฆ่ากัน	28.00	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	28.08	พิธีกรแสดงการรับฟัง - ตอบกลับว่า ครับ	28.08	
ผู้พูด คนที่ 1	29.00- 29.29	1) ขอถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความรู้ ทำไมรัฐธรรมนูญไทยถึงยาว รายละเอียดเยอะ 2) เสนอจุดยืนของตนเองว่า ยินดีที่จะมีความขัดแย้งและยอมให้คนเห็นต่างดำรงอยู่ร่วมในสังคม เพราะมันเป็นกฎธรรมชาติ 3) เสนอแนะว่า เราไม่จำเป็นต้องขจัดความขัดแย้งหรือขจัดความเห็นต่าง เพียงแต่ขจัดความรุนแรงหรือ ขจัดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้ง 4) บอกความจำเป็น ของความขัดแย้ง ที่ช่วยให้สังคมมีวิวัฒนาการ 5) แสดงจุดยืนว่า สังคมมีอารยะ ต้องอาศัย ความขัดแย้ง 6) อธิบาย สังคมมีอารยะ คือ การยอมรับความแตกต่าง และเรียนรู้อย่างมีเหตุผล และมีกระบวนการเลือกวิธีการที่มีเหตุผลกว่า	28.09- 28.58	ผู้พูดคนที่ 2
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	29.29	1) ตอบคำถาม ให้ข้อมูล ก่อนปี 2540 รัฐธรรมนูญไทย ค่าเฉลี่ยความยาวของคำอยู่ที่ 15000 คำ ปี 2540 จำนวนคำเพิ่มขึ้น 37000คำ ส่วนในปี2550 มี 45000 คำ 2) ชี้แจงว่า หากรัฐธรรมนูญยิ่งหนา ยิ่งแก้ไขปัญหาไม่ได้ 3) ให้คำนิยาม รัฐธรรมนูญ คือกติกาที่ใช้ในการปกครองตนเองของประชาชน 4) ให้ข้อมูลว่า คุณสมบัติหน้าที่พลเมือง คือ เคารพกติกา เป็นสิ่งที่สังคมไทยขาด 5) เสนอแนะว่า หากร่างไปแต่ประชาชนไม่ได้ปฏิบัติตาม เห็นเป็นแค่ตัวหนังสือ การแก้ร่างรัฐธรรมนูญก็ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ 6) ให้ข้อมูลว่า การบังคับใช้กฎหมาย ไม่ได้เกิดจากการประกาศใช้กฎหมาย	32.56	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
	<p>7) อธิบายกระบวนการ การบังคับใช้กฎหมาย จะสำเร็จได้ ด้วยกับ ประชาชนปฏิบัติตาม</p> <p>8) ตั้งคำถามพร้อมยกตัวอย่าง เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่อง ปัญหาที่ประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเปรียบเทียบกับเรื่องการแข่งขันฟุตบอล ว่าทำไมการแข่งขันฟุตบอลต้องตัดสินตามกติกา ก็เพราะคนดูรู้กติกา กรรมการจึงเป็นเพียงผู้ตัดสินไปตามกติกา</p> <p>9) ตั้งคำถามต่อจากประเด็น เรื่อง ทำไมคนดูถึงรู้กติกา ก็เพราะกติกามั่นน้อย</p> <p>10) สรุปในประเด็น การแข่งขันฟุตบอล ว่า อำนาจที่ควบคุมการแข่งขันกีฬาอยู่คือ คนดูฟุตบอล ไม่ใช่ตัวกติกา</p> <p>11) ตอบคำถาม สาเหตุที่มีปัญหาในเรื่อง ประชาชนไม่เข้าใจอำนาจของตนเอง เพราะกฎหมายมันเยอะไป</p> <p>12) เสนอแนะ หากมีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ยิ่งน้อยจะยิ่งดี โดยอ้างอิง จากรัฐธรรมนูญทั่วโลกว่า มีขนาดบางกว่า จึงเป็นข้อผิดพลาดของประเทศไทย</p> <p>13) เสนอความคิดเห็นว่า การร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับเป็นสิ่งที่ทำได้ อยู่ที่การตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำ โดยอ้างว่าในอดีตเคยทำมาแล้ว 2 ครั้ง ในปี 2491 และปี 2534 จนกลายเป็น รัฐธรรมนูญปี 40 ขึ้นมา</p> <p>14) อธิบายประเด็นเรื่อง ประชาธิปไตยกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นเรื่องที่ขัดแย้งกันได้ แต่ปัญหาที่สำคัญกว่านั้น คือ การตั้งคำถามว่า ทำอย่างไร ประชาชนจึงจะปกครองกันเองได้ตามระบอบประชาธิปไตยกันเป็นเสียที่</p> <p>15) ตั้งคำถามเพื่อเน้นย้ำถึงหัวใจหลักในการแก้ปัญหา ประเด็นเรื่อง ประชาธิปไตยกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ว่า ทำอย่างไรให้รัฐธรรมนูญ เป็นกติกาของประชาชน ที่ทุกฝ่ายยอมรับกันเสียที่</p>		

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
พิธีกร	32.57	พิธีกรทำหน้าที่สรุปประเด็น 1) สรุปประเด็นในเรื่องของรัฐธรรมนุญของคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับ ศักดิ์ศรี จิตวิญญาณ ความชอบธรรม 2) ตั้งคำถามอาจารย์ไชยยันต์ว่า สามารถทำให้รัฐธรรมนุญมีศักดิ์ศรี ได้หรือเปล่า	33.09	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	33.09	1) ตอบคำถาม ชี้แจงคำว่า ศักดิ์ศรี คือ ต้องเป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับ 2) ชี้แจงคำว่า ประชาธิปไตย คือ ต้องอยู่บนพื้นฐานที่เป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน 3) เสนอเงื่อนไขว่า ถ้ามีครบทั้งศักดิ์ศรีและประชาธิปไตย จิตวิญญาณของทุกคนก็จะสะท้อนออกมา กลายเป็นรัฐธรรมนุญที่ยอมรับร่วมกัน 4) เสนอประเด็นที่สงสัย ในเรื่องของการสรรหา สว. เห็นด้วยว่าควรให้กระบวนการสรรหา สว. ยึดโยงกับประชาชน โดยอ้างถึงคำพูดคุณสมบัติ ประชาธิปไตย ไม่มีอะไรที่มากไปกว่า อำนาจเป็นของประชาชน และสถาบันอื่นก็ต้องยึดโยงกับประชาชน 5) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ระบอบที่เราใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่ระบอบประชาธิปไตย อ้างถึง ระบอบการปกครองที่อเมริกา ฝรั่งเศส และอังกฤษ ตามหลักการเรียกว่า การปกครองแบบผสม 6) ชี้แจงว่า ระบอบแบบผสม คือ คือเครื่องมือในการช่วยตรวจสอบและถ่วงดุลของอำนาจ อันได้แก่ อำนาจประชาชน อำนาจสส. และอำนาจของฝ่ายบริหาร 7) กล่าวอ้างถึงปัญหาในอดีต 2500 กว่าปีที่ผ่านมา ที่ประชาธิปไตยมีปัญหา คือ ไม่สามารถควบคุมได้ ออกกฎหมายตามอำเภอใจ 8) ให้ข้อมูลว่า หัวใจสำคัญของระบอบที่เราใช้อยู่ทั่วโลกคือ ระบอบที่เน้นการตรวจสอบถ่วงดุล 9) แนะนำว่า ให้การสรรหา สว.ยึดโยงกับอำนาจของประชาชน และออกแบบให้สภามีความแตกต่างกัน เพื่อที่จะตรวจสอบได้ เพราะไม่ฉะนั้นก็ไม่ต้องมีสว. เพราะความสำคัญที่ต้องมีสว. เพราะเพื่อตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจกัน	35.44	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>10) อธิบายความเข้าใจผิดต่อ ความหมาย ประชาธิปไตย ไม่ใช่อำนาจสูงสุดของประชาชน แต่เป็นการสร้างระบอบตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองซึ่งกันและกัน โดยอ้างว่าอเมริกาก็ไม่ได้คิดเช่นนั้น เพราะมันคือวาทกรรมประชาธิปไตย ที่สร้างขึ้นเพื่อหลอกใช้ประชาชนแล้วก็อ้างตัวเองว่าอยู่ข้างประชาชน ถึงเวลาสุดท้ายประชาชนก็ยังคงอยู่ในสภาพแบบเดิมนั้นต่อไป</p> <p>11) เสนอแนะในประเด็นใหม่ที่ว่า ทำอย่างไรให้ประชาชนมีอำนาจแบบไม่เกินเลย</p>		
เข้าสู่รายการช่วงที่ 3				
ผู้พูดคนที่ 1	36.16-39.20	<p>1) เน้นย้ำในคำถามของตนอีกครั้ง เพราะเชื่อว่าคำถามของตนจะนำไปสู่คำตอบหรือทาง ออกของปัญหา</p> <p>2) เน้นย้ำในแนวคิดของตนที่ว่า ประชาธิปไตย เป็นเครื่องมือของผู้ที่มาอำนาจ</p> <p>3) อธิบายกลุ่มผู้มีอำนาจ อันได้แก่ ทหารกับนักการเมือง</p> <p>4) กลุ่มนักการเมือง คือ ตัวแทนสาขาวิชาชีพ ที่สามารถขึ้นมาตักตวงอำนาจในแต่ละช่วงแต่ละเวลา โดยยกตัวอย่างประกอบ กล่าวคือ ระบุนักการเมือง ที่อยู่ภายใต้ปี 2475-2500 เป็นนักการเมืองที่มาจากครู ทนายความ อดีตข้าราชการเกษียณ แต่อำนาจโดยรวมใหญ่อยู่ที่กองทัพ อยู่ที่เผด็จการทหาร ซึ่งอ้างว่าจอมพล ป. สร้างขึ้นมา</p> <p>5) ชี้แจงว่า ตั้งแต่ปี 2500-2516 อำนาจโดยส่วนใหญ่อยู่ภายใต้กองทัพและเผด็จการทหาร</p> <p>6) อธิบายถึงสาเหตุ ที่ต้องเขียนรัฐธรรมนูญยาว ก็เพราะว่า กระบวนการของสังคม ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกลไกที่เราเรียกว่า ประชาธิปไตย มาตั้งแต่ต้น</p> <p>7) อธิบายว่า ผู้มีอำนาจขึ้นมาเขียนรัฐธรรมนูญ</p> <p>8) แสดงความคิดเห็นในเชิงปฏิเสธจุดยืนตัวเอง เพื่อลดทอนในประเด็นการต่อต้านจากอีกฝ่ายว่า ผมไม่ได้บอกว่า ระบอบอำมาตยาธิปไตย ดีที่สุดนะ</p>	39.23-41.16	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>9) เสนอประเด็นใหม่ โดยเปลี่ยนจากประเด็นการต่อต้านระบอบอำมาตยาธิปไตย เป็นประเด็นการขอความร่วมมือในการประกอบสร้างสังคมแห่งประชาธิปไตย</p> <p>10) เน้นย้ำแนวคิดของตนว่า วาทกรรมประชาธิปไตย ที่หมายถึง อำนาจสูงสุดของประชาชน เป็นสิ่งจำเป็น ถึงแม้จะถูกตำหนิจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นวาทกรรมที่มีไว้หลอกลวงประชาชน</p> <p>11) แสดงความเชื่อว่า วาทกรรมประชาธิปไตย จะทรงพลังในยุคแห่งอนาคต หมายความว่า เราจะสามารถเข้าใกล้สังคมประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริงในอนาคต หากยังคงดำรงไว้ซึ่งหลักการประชาธิปไตย ภายใต้ความเชื่อแห่งวาทกรรมที่ว่าด้วย อำนาจสูงสุดของประชาชน</p> <p>12) อธิบายจุดยืนของตนเองในเรื่องวาทกรรมประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าจะถูกวิจารณ์ในทางวิชาการว่าเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้มีอำนาจในสังคม โดยอ้างความชอบธรรมจากประชาชน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์เพื่อส่วนตน แต่ตนเองก็ยังคงมองว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคมไทย ภายใต้ระบอบแห่งประชาธิปไตย</p> <p>13) ชี้แจงว่า การแสวงหาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ เป็นหน้าที่ของตน</p> <p>14) แสดงทัศนนะว่า ระบอบประชาธิปไตย ก้าวหน้ากว่า ระบอบเผด็จการทหาร หรือ ระบอบอำมาตยาธิปไตย</p> <p>15) แสดงความเชื่อว่า ระบอบประชาธิปไตย เป็นนวัตกรรมทางการเมืองที่ดีที่สุด ณ ตอนนี้ -เสนอเงื่อนไขในการยอมรับฟัง คือ หากมีรูปแบบการปกครองแบบใหม่ที่ดีกว่า ประชาธิปไตยจอมปลอมได้ ผมคิดว่าคนรับฟังนะ</p>		
ผู้พูดคนที่ 1	41.16-41.17	<p>เสนอแนะว่า เดี่ยวเราสามารถร่วมมือกัน</p> <p>1) ตอบรับความร่วมมือว่า ได้ๆ พร้อมเสนอเงื่อนไขด้วยว่า ถ้ามีนวัตกรรมทางการเมืองที่เหนือกว่า ประชาธิปไตยอยู่จริง และไม่โรแมนติคจนเกินไป</p>	41.20-42.53	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>2) เน้นย้ำประเด็นปัญหา คือ เรื่องหลักการ ประชาธิปไตย กล่าวคือ อธิปไตยปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะที่มีคนกลุ่มหนึ่งกำลังต่อสู้เพื่อหลักการ คนอีกกลุ่มก็พยายามสกัดกั้น โดยสร้างวาทกรรมที่ว่าด้วยความผันผวนๆ แล้งๆ โดยอ้างด้วยวาทกรรมสนับสนุนที่ว่า สังคมไทยมีความไม่พร้อม</p> <p>3) แสดงทัศนะ ต่อวาทกรรม สังคมไทยมีความไม่พร้อมถึงแม้ว่าไม่พร้อมก็ต้องเดินไปข้างหน้า เพราะถึงที่สุดแล้วยังไงก็ไม่มีวันพร้อม เพราะเชื่อว่า ต้องมีกระบวนการที่คิดไป พัฒนาไป และตรวจสอบกันไปแบบนี้ น่าจะเรียกว่า เป็นประชาธิปไตย ที่ก้าวหน้ากว่าหรือไม่ หากพบจุดต่างพริ้วค้อยๆแก้ไข พัฒนาไป นี่คือหลักการพัฒนาประชาธิปไตย โดยที่รัฐธรรมนูญ เป็นเพียงกลไกหนึ่งที่ต้องพัฒนาเช่นกัน</p> <p>4) แสดงจุดยืนว่า ไม่สามารถรับรัฐธรรมนูญที่มาจาก การรัฐประหารได้</p> <p>5) เสนอเงื่อนไขที่ว่า ถ้าสมมติทุกคนอยู่ภายใต้สภาวะที่มีความยุติธรรม กล่าวคือ ให้มีการโหวตรัฐธรรมนูญปี40/50 ถ้าทำได้ จะถือเป็นเรื่องที่ดีมาก</p>		
พิธีกร	42.53	พิธีกรทำหน้าที่สรุปประเด็น สรุปประเด็นเงื่อนไขที่อีกฝ่ายเสนอ ให้มีการโหวตแข่งกันรัฐธรรมนูญปี 40 กับปี 50 เพื่อสร้างการยอมรับจากประชาชน	42.54	
ผู้พูดคนที่ 1	42.54	<p>1) เสนอเงื่อนไขว่า ถ้ากลัวกันนัก ในเรื่องหลักการ ประชาธิปไตย ให้พูดถึงประเด็นรัฐธรรมนูญก่อนก็ได้ เพราะตนเองเชื่อว่า รัฐธรรมนูญปี 40 มันก้าวหน้ากว่า</p> <p>2) เสนอทัศนะสำหรับทางออกที่สามารถทำให้สังคมเดินหน้าต่อไปได้ว่า โดยส่วนตัวเชื่อว่า สังคมไทยมีอารยธรรม และมีสติปัญญาที่สูง จนสามารถสร้างรัฐธรรมนูญใหม่ที่ดีกว่า รัฐธรรมนูญ ปี40/50</p>	43.25	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	43.25	<p>พิธีกรตั้งคำถาม</p> <p>1) ตั้งคำถาม เพื่อขอความคิดเห็นว่า คุณสนธิญาณคิดว่าเราจะไปได้หรือไม่</p>	43.30	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		2) สรุปประเด็นจากความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย ที่ว่าด้วยความร่วมมือที่จะออกแบบการการเมืองไทยใหม่ด้วยกัน		
ผู้พูดคนที่ 1	43.30	1) ตอบรับแบบมีเงื่อนไขว่า ไปได้ครับ ในการตอบรับที่จะร่วมมือกับอีกฝ่าย คือ ถ้าที่มาของผู้ที่จะมาร่างรัฐธรรมนูญต้องไม่มีข้อสงสัย 2) อธิบายและแสดงจุดยืนว่า ที่ไม่สามารถยอมรับอีกฝ่ายได้ เพราะ สงสัยที่มาของ คนร่างรัฐธรรมนูญ ความขัดแย้งก็ยังคงดำรงอยู่ 3) อธิบายความเชื่อมโยงระหว่าง คำว่า ประชาธิปไตยกับการเมือง จุดเริ่มต้นของหลักการต่างๆ คือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน 4) อธิบายเป้าหมายหลักที่สำคัญของ ระบอบการปกครองต่างๆคือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้ง ประชาธิปไตย สมบูรณาญาสิทธิราชย์และระบอบผสม ฯลฯ	44.05	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	44.05	พิธีกรแสดงการรับฟัง ตอบกลับ ครับ	44.05	
ผู้พูดคนที่ 1	44.05	1) ตั้งคำถามเพื่อสนับสนุนจุดยืนของตนว่า เราไม่อายุหรือที่จะไปจับมือกับประเทศจีนในฐานะที่ประเทศเราเป็นประชาธิปไตย 2) อธิบายโดยยกตัวอย่างประกอบ อ้างถึงประเทศจีนที่สามารถปกครองประเทศด้วยระบอบคอมมิวนิสต์จนนำพาประเทศมาสู่ความสำเร็จได้ 3) เน้นย้ำถึงความสำเร็จในรูปแบบการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ เพื่อสนับสนุนจุดยืนของตนเอง โดยเปรียบเทียบความสำเร็จของประเทศจีนกับประเทศอเมริกาที่กำลังจะพินาศด้วยระบอบประชาธิปไตย เพื่อลดทอนคุณค่าในจุดยืนของอีกฝ่าย 4) แสดงทัศนคติที่ไม่ยอมรับในประเด็น คำว่าประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้ง	44.41	ผู้พูดคนที่ 2
	44.41	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามเพื่อเน้นย้ำในจุดยืนของ (ผู้พูดคนที่ 1) ตก ลงว่าเป็นพรรคเดียวก็ได้ไม่เป็นไรเหอ	44.45	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	44.45	1) ตอบกลับว่า ความหมายของ พรรคเดียว คือ เป็น สิ่งสมมติ แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องมีกลไกการตรวจสอบ ถ่วงดุลอำนาจ และต้องอยู่ภายใต้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ของประชาชน 2) อธิบายความหมาย ประชาธิปไตย คือ สิ่งสมมติ หากอ้างขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์แก่กลุ่มพวกพ้องตนเอง ตน	45.30	ผู้พูดคนที่ 2
	45.30	พิธีกรทำหน้าที่สรุปประเด็น สรุปประเด็น ตกลงว่าคุณสนธิญาณบอกว่า ประชาธิปไตย คือสิ่งสมมติ และเป็นระบอบผสมด้วย นะ	45.33	
ผู้พูด คนที่ 1	47.35- 48.06	1) ตอบกลับ โดยให้นิยามความหมายว่า ประชาธิปไตย ไม่ใช่แค่รัฐธรรมนูญ ไม่ใช่แค่ระบอบ การเลือกตั้ง อ้างว่า เราอาจพูดคุยกัเดียวกัน แต่ เนื้อหาและความหมายแตกต่างกัน 2) เน้นย้ำความหมาย ประชาธิปไตย จะเกิดจาก กระบวนการใดใด ทั้งเลือกตั้งโดยตรง โดยอ้อม ไม่ใช่ สิ่งสำคัญ แต่สิ่งสำคัญคือ ผลประโยชน์สูงสุดของ ประชาชน และมีกลไกอำนาจการถ่วงดุล นอกเหนือจากองค์ประกอบเหล่านี้ ไม่อยู่ในทัศนะ ของผม 3) ตอบกลับโดยปฏิเสธความคิดของฝ่ายตรงข้ามว่า ไม่จริง ในกรณีจะใช้ระบอบการปกครองแบบประเทศ จีน แล้วมันจะได้ผลที่ดีเหมือนกัน 4) อธิบายเพิ่มเติม โดยยกตัวอย่างเพื่อให้ผู้คิด ในทางกลับกัน หากกรณีของประเทศจีน เปลี่ยนมาใช้ ระบอบประชาธิปไตย ในปัจจุบันนี้คงก้าวหน้า มากกว่านี้แล้ว เป็นการโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังคิดใน มุมมองใหม่ 5) ชี้แจงโดยปฏิเสธสมมติฐานของแนวคิดอีกฝ่ายว่า ความก้าวหน้าของประเทศจีน เกิดจากการปฏิรูป การเมืองและเศรษฐกิจ โดยใช้แนวทางแห่ง ประชาธิปไตย ไม่ใช่เกิดจากระบอบการปกครองแบบ คอมมิวนิสต์	45.33- 47.35	ผู้พูดคนที่ 2
		6) อ้างความคิดเห็นนักวิชาการมองว่า ต่อไป อนาคตของประเทศจีนจะก้าวหน้าพัฒนาไปสู่ระบอบ ประชาธิปไตย 7) เน้นย้ำถึง ความสำเร็จของประเทศจีนและรัสเซีย		

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>เกิดจากการการพัฒนาาระบบประชาธิปไตย แต่ยังไม่เต็มที่</p> <p>8) แสดงจุดยืนว่า ระบบประชาธิปไตย เป็นระบบการปกครองที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า มีความเป็นธรรมกว่า แต่อาจไม่ใช่ทุกคนที่ได้ประโยชน์จากประชาธิปไตยทั้งหมด</p> <p>9) แสดงข้อดีของ หลักการประชาธิปไตย ที่สามารถเป็นหลักประกันในการเปิดช่องให้ต่อสู้เรียกร้อง ในสิทธิอำนาจของประชาชนได้ดีกว่า</p> <p>10) แสดงความไม่เห็นด้วยกับมุมมองที่ว่า ประชาธิปไตย เป็นสิ่งจอมปลอม ไม่เห็นด้วยที่จะไปสร้างวาทกรรมทำลายความเป็นประชาธิปไตย</p> <p>11) ตั้งคำถามเพื่อให้ผู้ฟังเกิดการฉุกคิดหลังจากวิจารณ์ว่า ถ้า ประชาธิปไตย เป็นระบบการเมืองที่ไม่ดี แล้วคุณเสนอสิ่งใดที่ดีกว่า มาทดแทนระบบประชาธิปไตย แล้วสิ่งใดที่เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าระบบที่อ้างว่าดีกว่าประชาธิปไตยนั้นเป็นสิ่งที่ดีกว่าจริงๆ</p>		
พิธีกร	48.06	พิธีกรตั้งคำถาม ตั้งคำถามคุณสมบัติว่า ความหมายประชาธิปไตยใช้ความหมายเดียวกันกับความคิดของอีกฝ่ายหรือไม่	48.06	
	48.06	<p>1) โต้กลับในความหมายของประชาธิปไตยว่า ถ้าไม่ใช่ความหมายประชาธิปไตยในแบบเดียวกัน ก็ต้องเสนอสิ่งที่แตกต่างกันมา</p> <p>2) อธิบาย หลักการประชาธิปไตย ชั่วว่า ประชาธิปไตยเป็นเพียงหลักการ หากพบข้อบกพร่องในเชิงกระบวนการปฏิบัติ ก็วิพากษ์วิจารณ์และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป</p> <p>3) เสนอแนะว่า หากอีกฝ่ายมองว่า หลักการหรือกระบวนการนี้มีปัญหา ต้องเสนอสิ่งที่จะมาทดแทนหรือรูปแบบที่ดีกว่ามาด้วย</p>	49.00	
		<p>4) ยกตัวอย่างประกอบข้อเสนอแนะว่า โดยอ้างถึงกรณีคุณทักษิณว่า ไม่ใช่ระบบประชาธิปไตย หลักการเมืองมีปัญหา พอหลังจากวิจารณ์เสร็จ ก็นำรถถังออกมา</p> <p>5) ตั้งคำถามเพื่อให้ฉุกคิดว่าการนำรถถังออกมาเป็นวิธีที่ก้าวหน้ากว่าหลักการประชาธิปไตยอย่างไร</p>		

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		6) ตั้งคำถาม เพื่อยืนยันจุดยืนให้ชัดเจนจากอีกฝ่ายว่า หากไม่รับหลักการประชาธิปไตย อีกฝ่ายเสนอสิ่งใดที่ดีกว่ามาทดแทน		
พิธีกร	49.00	พิธีกรทำหน้าที่เรียนเชิญอีกฝ่ายเสนอความคิดเห็น เรียนเชิญให้อีกฝ่ายแสดงความคิดเห็นพร้อมระบุให้ เวลาตอบ 30 วินาที	49.00	
ผู้พูด คนที่ 1	49.00- 49.34	1) ตอบกลับในประเด็นของรถถังว่า ไม่เห็นด้วย 2) เสนอความคิดเห็นว่า สังคมไทยจะต้องเดินทางไป ถึง การปฏิวัติประชาชน 3) ไม่ได้ตอบคำถามในประเด็นข้อเสนอสิ่งที่ดีกว่า ประชาธิปไตยมาทดแทน แต่โยนคำตอบไปให้สังคม ไปให้ประชาชน ตอบคำถามแทนว่าจะนำสิ่งใดมา ทดแทนประชาธิปไตย 4) ยืนยันว่าข้อเสนอจะได้หลังจากการมีปฏิวัติเกิดขึ้น โดยอ้างว่า อาจมีการปฏิวัติจากประชาชนในรูปแบบ นองเลือด หรือรูปแบบสันติ 5) แสดงจุดยืนว่า ต้องมีการปฏิวัติเกิดขึ้น โดยให้ เหตุผลว่า เพราะเป็นเรื่องธรรมชาติของสังคม 6) ตอบกลับในประเด็นการนองเลือด โดยตั้งคำถาม ว่า ใครจะนองเลือด ช่วยพามาในรายการนี้หน่อย 7) อธิบายความเชื่อของตนเองว่า สังคมไทยทุกคนมี เจตนาดี แต่ที่มีปัญหา เพราะเราอยู่ในสภาวะแห่งการ ถกเถียง 8) อธิบายในประเด็นมุมมองของ ความแตกต่าง ว่า เราสามารถจัดการได้โดยไม่ต้องนองเลือด โดยนำ ความแตกต่างมาถกเถียงกันได้ อย่างเช่นรายการนี้	49.34- 49.55	ผู้พูดคนที่ 2
ช่วงสรุป				
พิธีกร	49.55	พิธีกรสรุปปิดรายการ 1) ตอกย้ำความหมายของรายการ ถียงให้รู้เรื่อง 2) สรุปประเด็น การแก้รัฐธรรมนูญ สังคมไทยมีส่วนร่วม กันในการแก้ไข 3) แจ้งเวลาในการนำเสนอในครั้งต่อไปและกล่าวปิด รายการ	51.09	

รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 5

ประเด็นเรื่อง:	แก้รัฐธรรมนูญ : เลือกตั้ง ส.ว.โมเดลนี้เพื่อใคร?
วันที่:	1 ก.ย. 56 ทางไทยพีบีเอส
เวลา:	12.10-13.00 น.รวมเป็นเวลา 50 นาที
คู่กเถียง:	จิรายุ ห่วงทรัพย์ (ผู้พูดคนที่ 1) บุญยอด สุขถิ่นไทย (ผู้พูดคนที่ 2)
ผู้เชี่ยวชาญ:	รศ. อัมภางค์ ปาณิกบุตร (คนที่ 1) อ. คมสัน โพธิ์คง (คนที่ 2)
ผู้ดำเนินรายการ:	อภิรักษ์ หาญพิชิตวณิชย์

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ช่วงเปิดรายการ				
พิธีกร	0.00	1) แนะนำรายการ	1.00	
	1.00	2) เกริ่นนำประเด็นเรื่อง	1.37	
	1.37	3) แนะนำผู้ร่วมรายการ	2.59	
ช่วงรายงานพิเศษ				
พิธีกร	3.54	ปูพื้นฐานประเด็นเรื่องความขัดแย้ง	7.42	
เข้าสู่รายการช่วงที่ 1				
พิธีกร	7.42	พิธีกรเชิญชวนผู้รับฟังทางบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการถกเถียง พิธีกรตั้งคำถาม คู่กเถียงว่าทำไมต้องแก้ สว.	7.57	
ผู้พูดคนที่ 1	8.05	1) ให้ข้อมูลปี 56 เนี่ยเป็นปีแห่งการรณรงค์เรื่องประชาธิปไตยทั่วโลก ในประเทศไทยก็ตื่นตัวการอย่างมากเลย 2) ตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการถกคิด นัยยะสำคัญคืออะไร	8.13	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	8.13	พิธีกรทำหน้าที่รับฟัง ครับ	8.17	
ผู้พูดคนที่ 1	8.17	1) ให้นิยามความหมายของ ว่า เผด็จการเสียงข้างมาก เป็นประชาธิปไตย 2) ชี้แจงถึงที่มาการแก้กฎหมายของสว. เพราะ ส่วนใหญ่มาจากการแต่งตั้งทั้งสิ้น	8.31	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	8.31	พิธีกรทำหน้าที่รับฟัง ครับ	8.32	
ผู้พูดคนที่ 1	8.32	1) ชี้แจงถึงความสำคัญของสว. โดยอ้างจากประเทศอื่นไม่มีสว. 2) อธิบาย คำว่ากลั่นกรอง แสดงถึง สภาชิก	12.14	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		<p>ผู้แทนราษฎรเนี่ยก็มีปัญหาความรู้พอสมควร</p> <p>3) ให้ข้อมูลในประเด็น ประชาธิปไตย มีการเรียกร้อง ในตอนปี40 จึงได้รัฐธรรมนูญที่มาจากประชาชน</p> <p>4) ให้ข้อมูลในประเด็น สมาชิกวุฒิสภาเนี่ย มาจากการเลือกตั้ง</p> <p>5) ให้ข้อมูลความเป็นมาของโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภา ที่มาจากรัฐประหาร</p> <p>6) ตั้งคำถามกับ จำนวนการสรรหา สว.</p> <p>7) ตั้งข้อสังเกตกับวาทกรรม ประชาชนมีความรู้ไม่มากพอ</p> <p>8) ตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการถกเถียง ผมเป็นคนกรุงเทพฯเนี่ยทำไมสว.กรุงเทพฯมี1คนละครบ ทั้งๆที่ สส.มี33 นี่ท่านคิดจากสูตรอะไร</p> <p>9) ตั้งคำถาม ในประเด็นกระบวนการแต่งตั้ง สว. โดยกล่าวถึงคำเรียกที่ว่า สว. ลากตั้งหรือสว.สรรหา 7 คน ใครเป็นคนตั้ง แล้ว 7 คนนี้คือใคร</p> <p>10) เสนอแนะในประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม โดยอ้างอิงถึงความรู้ที่ตนได้รับการศึกษามา เรื่อง สว.</p> <p>11) ใช้คำเรียก สภาวุฒิสภาสูง ถ้าใช้คำนี้เรียก บอกได้เลยว่า เปลืองแอร์</p> <p>12) อธิบาย คำว่า เปลืองแอร์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้ที่มีอำนาจถอดถอนสว. แต่เพิกเฉย มีมติที่ไรไม่เคยถอดถอนใครได้เลย</p> <p>13) อธิบายสาเหตุที่สว.มาจากการสรรหา เพราะอ้างวาทกรรม ประชาชนจะไม่มีความรู้</p> <p>14) ให้ข้อเท็จจริงว่า รายละเอียดข้อมูลของผู้สมัคร สว. 200 คน มีจำนวนมากเกินจนกลายเป็นปัญหาที่ยากลำบากต่อการเลือกตั้ง</p> <p>15) แสดงจุดยืนและเรียกร้อง คือ ให้ประชาชนได้เป็นผู้เลือกตั้ง สว.</p>		
พิธีกร	12.15	ตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็น	12.15	
ผู้พูดคนที่ 1		1) ตอบกลับ โดยขออนุญาตพูดตรงๆ การแก้ไขรัฐธรรมนูญเนี่ยมันเริ่มต้นตั้งแต่รัฐบาลนี้มีอำนาจเข้ามานะครับ เพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลชุดอื่นไม่มีปัญหา	12.16-15.38	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		2) อธิบายรัฐบาลชุดนี้ว่า ไม่พอใจรัฐธรรมนูญปี 50 และเจตนาของคนกลุ่มนี้คือ การเลือกตั้ง 3) อธิบายความเป็นมาของ ประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ว่ามีความไม่ชอบมาพากล ตั้งแต่ต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ แต่เพราะแก้ทั้งฉบับไม่ได้ เนื่องจากต้องผ่านประชามติ จากประชาชน จึงต้องมานั่งแก้ไขเป็นรายมาตรา จนเรื่องโง่งงมาจนถึงทุกวันนี้		
พิธีกร	15.38	ตั้งคำถามเพื่อตอบข้อสงสัย	15.49	
ผู้พูดคนที่ 1		1) ตอบปฏิเสธ และอธิบายถึงภาพรวมให้เห็นก่อน 2) แย้งความคิดเห็นของคุณจิรายุเกี่ยวกับการถอดถอน และบอกให้คุณจิรายุต้องยอมรับเสียงส่วนใหญ่	15.50- 16.45	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	16.46	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็น	17.00	
ผู้พูดคนที่ 1	17.01- 16.20	1) ชี้แจงว่าประชาธิปไตยมาจากการเลือกตั้งก็ต้องเลือกตั้ง ประชาชนจะเป็นผู้กำหนดนาระตัวแทนของประชาชน 2) อธิบายเปรียบเทียบสว.ที่มาจาก การเลือกตั้งกับ สว.สรรหา 3) แย้งกลับเรื่องการถอดถอนไม่ผ่านหากต้องใช้เสียงของสมาชิกของวุฒิสภา 3 ใน 5		ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	16.22	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็นเรื่องสส.เป็นสภาผู้แล้วสว.เป็นสภาเมีย อยู่ในบ้านเดียวกันมันจะทำให้ประชาชนรู้สึกมั่นใจในการตรวจสอบ	19.41	
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	19.42- 20.38	1) ชี้แจง สภาผู้สภาเมียมีรัฐธรรมนูญมาตรา 4 คุ่มครองสิทธิของประชาชน 2) อธิบายประสบการณ์รัฐธรรมนูญปี 40-ปี 49 3) อธิบายว่าสภาทาสสภาผู้สภาเมียนำไปสู่การที่มาถึงรัฐธรรมนูญปี 50 จึงขอแก้ไขตรงนี้ และเป็นการเอาเปรียบ 4) อ้างถึงคณะกรรมการปรยุกต์กฎหมายของอาจารย์คณิตบอกว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการแก้ไขที่มา คุณสมบัติต้องห้ามสว. ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบรัฐสภาที่มีศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรในการถ่วงดุลภาพอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง	20.39- 23.12	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้เชี่ยวชาญ ชาญ คนที่ 1	23.17- 23.18	1) ตั้งคำถามกลับว่าคุณตอบแทนทุกคนในประเทศนี้ได้ 2) อ้างว่า คนที่ติดตามเรื่องนี้เขามองเห็น 3) ชี้แจงว่านี่คือการแทรกแซงทางการเมืองอย่าง แน่นอนเพราะว่า สว.ไปลงเลือกตั้งทั้งหมด ทำให้ บรรดาพรรคการเมืองเข้าไปช่วยเกื้อหนุน 4) อธิบาย สว.ทำหน้าที่ร่างกฎหมาย ในสภาเพื่อคน ทุกคน ซึ่งเป็นคนละแบบกับสส. 5) เห็นด้วยว่าเลือกตั้งดี แต่การเลือกตั้งที่ดีต้อง บริสุทธิ์ยุติธรรม	16.48	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
พิธีกร	25.01	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็น	25.10	
ผู้พูด คนที่ 1	25.11- 25.53	1) ชี้แจงว่า ลงพื้นที่สว.ดี ทำให้สว.ได้รู้และเอาไป แก้ไขในสภาสูงได้ 2) เสนอให้เปลี่ยนไปสว.เลือกตั้งทั้งหมดหรือไม่ก็สรร หาทั้งหมด 3) แย้งเรื่องที่คุณบุญยอดได้นำเสนอเรื่องของคกป. แต่มุมมองที่ดี 4) ตั้งคำถามทันทีว่าคุณยังลักษณะก็เลือกตั้งต่อใช้ไหม	25.53- 25.55	ผู้พูด คนที่ 2
ผู้พูด คนที่ 1	25.55	ชี้แจงว่าความเห็นทางกฎหมายคือนัยสำคัญ	26.30	ผู้พูด คนที่ 2
พิธีกร	26.31	ตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน ถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงกติกาเพื่อประชาชนหรือการ ออกแบบกติกา	26.47	
ผู้เชี่ยวชาญ ชาญ คนที่ 1	26.48	1) อธิบายว่าประชาธิปไตยที่ผ่านมา80ปีส่วนใหญ่ สว. มาจากการแต่งตั้งมากกว่า โดยฝ่ายยึดอำนาจ รัฐประหาร ซึ่งยอมรับไม่ได้ 2) เสนอแนวคิดให้มีสภาเดียว แสดงความเห็นเกี่ยวกับสว.มาจากการแต่งตั้งมีเสียง เท่ากับสส.ที่มาจากการเลือกตั้งว่าไม่ใช่ประชาธิปไตย	28.45	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
พิธีกร	28.46	พิธีกรสรุปความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 และตั้ง คำถามเพื่อขอความคิดเห็น	29.05	
ผู้เชี่ยวชาญ ชาญ คนที่ 1	29.06	1) เสนอให้กำหนดบทบาทและหน้าที่ คุณสมบัติและ ข้อห้ามต่างๆ ที่ชัดเจน 2) อธิบายว่ากฎหมายมีเอาเปรียบกับประชาชน ดังนั้นควรออกแบบให้ชัดเจน	29.38	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
พิธีกร	29.40	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญคนที่2	29.40	
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	29.40	1) แสดงความคิดเห็นว่าเป็นการพูดกันกลับหัวของหลักการ 2) ตั้งคำถามว่าการมีสภาด้วยเหตุผลอะไร 3) อธิบายว่าการร่างรัฐธรรมนูญเมื่อปี40เกิดปัญหาเพราะเกิดจากความต้องการของคนในसर. 4) อธิบายคำว่าซีเน็กซ์ รากศัพท์คำเดิมที่เป็นสภาของคนมีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ ซึ่งเข้าใจผิดโดยสิ้นเชิง 5) อธิบายว่าอำนาจหน้าที่สภาการตรวจสอบโดยผลของรัฐธรรมนูญปี40 ซึ่งเป็นการออกแบบที่ไม่มีประเทศไหนทำ 6) อธิบายเหตุผลสำคัญที่จะมี 2 สภา1)เป็นผู้แทนใคร 2)ทำหน้าที่อะไร โดยจำนวนประเทศที่มีสภาเดียวมีจำนวนมากกว่าประเทศที่มี 2 สภา	33.08	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2
เข้าสู่รายการช่วงที่ 2				
พิธีกร	33.39	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็นผู้พูดคนที่ 1	34.02	
ผู้พูดคนที่ 1	34.03-34.11	1) ตอบปฏิเสธ เพราะบางอย่างมาจากกระบวนการสรรหามาจากคน 7 คน		ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	34.12	พิธีกรตั้งคำถามทวนข้อสงสัย	34.15	
ผู้พูดคนที่ 1	34.16-35.46	1) ตอบไม่ทราบ 2) อธิบายว่ากระบวนการถ่วงดุลทางสังคมของชนชั้นปกครองจะคิดแทนประชาชนอยู่เสมอ 3) ชี้แจงว่าอีก2 ปีข้างหน้า ประชาธิปไตยอาจจะทำนโยบายดีขึ้นมาและเราพยายามไปโยงใยกับฐานการเมือง 4) เสนอว่า หากสว.มาจากการเลือกตั้งขึ้นอยู่กับวิธีการเขียนกฎระเบียบ 5) สรุปวิธีคิดส่วนตัวว่าเคารพกระบวนการที่มาจาก การเลือกตั้ง ซึ่งถ้ายึดหลักนี้ได้ประเทศเราเดินได้ครับ		ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	35.47	พิธีกรตั้งคำถามทวนข้อสงสัย	35.56	
ผู้พูดคนที่ 1	35.57	1) อธิบายว่าจะสะท้อนปัญหาสังคมในเชิงลบไม่ได้หมายความว่าสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโอกาสหน้าที่จะถึงนี้	36.43	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	36.44	พิธีกรตั้งคำถามทวนข้อสงสัย	36.45	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	37.26- 37.45	1) ตอบกลับทันที โดยอ้างได้ว่าประชาธิปไตยก็รับ เงินเดือน แต่พูดถึงในหลักฐานที่มาอ้างอิง 2) เห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญ 3) อธิบายว่ามาสว.ที่มาจากทางเลือกมีการซื้อตัว 4) อ้างถึงท่านนิพนธ์ วิเศษยุทธศาสตร์ว่ายอมรับการ ซื้อสว.จำนวนหนึ่งในสมัยนั้นส่วนหนึ่งเป็นการยกมือ ให้	36.46- 37.25	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	37.46	พิธีกรตั้งคำถามทวนข้อสงสัย	37.48	
ผู้พูด คนที่ 1	38.19- 38.22	1) ตอบกลับทันทีว่าจินตนาการไกล 2) อ้างว่าโดยอ้างอิงจากข้อมูลเจมส์ค็อกซ์ ปันทอง พูด เรื่องนี้มาก่อนนิพนธ์ วิเศษยุทธศาสตร์และยืนยันว่ามี จริงอ้างถึงเหตุผล 4 ข้อหลักที่พลเอกสนธิ บุญย รัตกลิน ในทำการคมช.	37.49- 38.18	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2
พิธีกร	38.23	พิธีกรตั้งคำถามทวนข้อสงสัย	38.24	
ผู้พูด คนที่ 1	38.51- 39.31	1) ตอบปฏิเสธถึงเรื่องชายชุดดำ 2) ตอบกลับในประเด็นการรับเงินเดือน 3) ตอบปฏิเสธ และอ้างถึงประสบการณ์ที่กลุ่มนี้ เรียนรู้อาพสมควรอ้างถึงว่าชายชุดดำมีจริง	38.25- 38.43	ผู้พูดคนที่ 2
ผู้พูด คนที่ 1	39.42	1) สรุปประเด็นว่าไม่ได้กล่าวหาแต่พูดจาก ประสบการณ์ที่ทุกท่านเรียนรู้และถ่ายทอดกันมา	39.47	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	39.48	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน	40.40	
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	40.41- 42.26	1) อธิบายว่าการแก้ปัญหาต้องดูจากเหตุก่อน 2) เสนอว่าสภาเดียวจะทำงานอย่างไรดีกว่าเดิมด้วย ซ้ำยืนยันถึงเรื่องอำนาจเบื้องหลังมีจริง 3) เสนอให้ทางฝั่งเพื่อไทยหรือประชาธิปไตยว่าการ เลือกตั้งครั้งหน้าหรือการแก้รัฐธรรมนูญคราวหน้า ยกเลิกเลยได้ไหม 4) อธิบายว่า ต้องดูเหตุก่อนว่าควรมีรีเปล่า 1) ต้อง ตอบว่าเราจะเอามาทำอะไร 2) เค้าเป็นผู้แทนของ ใคร ถ้าเป็นผู้แทนฐานเดียวกันอย่างนี้ เหตุผลก็ไม่ จำเป็นต้องมีตั้งคำถามกลับว่า ถึงกันเอาไว้ทำอะไร	42.37- 43.05	ผู้เชี่ยวชาญคน ที่ 2
พิธีกร	43.06	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็น	43.19	

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
ผู้พูด คนที่ 1	43.20- 45.16	1) ชี้แจงว่า การอภิปรายจะดำเนินต่อไปจนหมดวาระ 2 การแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องพักไว้15วัน แล้วค่อยลง วาระ 3 ซึ่งระหว่างนั้นจะมีคนไปยื่นต่อศาล รัฐธรรมนูญ และเคารพคำวินิจฉัยที่ออกมา 2) อธิบายถึงสภาพการเมืองที่แบ่ง อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ และองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ 3) ชี้แจงว่าต้องต่อสู้อย่างเต็มที่ตามระบอบที่มี ต่อสู้ ทั้งในสภาและถ้าในสภานั้นสู้ไม่ได้มันต้องไปอธิบาย ให้ประชาชนซึ่งคือต่อสู้นอกสภา		ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	45.17	พิธีกรตั้งคำถามทวนข้อสงสัย	45.25	
ผู้พูด คนที่ 1	45.26	1) อธิบายถึงการทำงานนอกสภา	45.48	ผู้พูดคนที่ 2
พิธีกร	45.49	พิธีกรตั้งคำถามเพื่อขอความคิดเห็น	46.07	
ผู้พูด คนที่ 1	46.08	1) แสดงความคิดเห็นตรงข้ามกับอ.คมสันต์ ในเรื่อง สภาคือที่พูดแม่เป็นเรื่องที่มีสาระหรือไม่มีสาระ เป็น สิ่งที่ประเทศต้องคุยกัน 2) ตั้งคำถามว่าอะไรคือตัวถ่วงดุลอำนาจ แต่พอเมื่อ ท่านนายกอภิสิทธิ์ได้มีโอกาสเป็นนายกรัฐมนตรี ท่าน ได้ออกกฎหมายก็ไม่รู้ก็ฉบับ พวกเราก็ต้องยอมด้วย เหตุผลที่เสียงเราน้อยกว่าพรรคประชาธิปัตย์ 3) ตั้งคำถามอีกว่านี่คือกลไลรัฐสภาใช่หรือไม่ ถ้าใช่ ท่านจะอย่างไร หรือถ้าไม่ใช่เราบกันนอกสภาใช่ ไหมครับ ก็แบ่งประเทศกัน นี่คือการหยานะของ ประเทศ 4) ชี้แจงว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ไม่ได้ทำแค่คนเดียว 5) เสนอให้ไม่ได้มองเป็นการเมือง ไม่มีเหลืองไม่มีแดง ย้อนกลับไปเมื่อภาวะปกติมันก็เป็นการแก้ไข รัฐธรรมนูญปกติของโลกใบนี้ 6) ตั้งคำถามถึงท่านพลเอกสนธิ ท่านประธานคมช. ท่านพลเอกสุรยุทธ์ ทำไมท่านไม่ถามประชาชนครับ นี่ยังเป็นปัญหา 7) แสดงความคิดเห็นว่าที่ถกเถียงกันในสภานี้คือสุด ยอดของประชาธิปัตย์ แต่ถ้าไปเถียงกันบนถนนผม	48.41	ผู้พูดคนที่ 2

	เวลา	ประเด็นในการถกเถียง	เวลา	
		ว่าประเทศนี้ลำบากเลยนะครับ		
ช่วงสรุป				
พิธีกร	48.42	พิธีกรสรุปปิดรายการ 1) ตอกย้ำความหมายของรายการ ถกเถียงให้รู้เรื่อง 2) สรุปประเด็น ความคิดเห็นจากทั้ง 2 ฝ่าย ที่คิดเหมือนหรือคิดต่าง ถ้าจะมีการเถียงต่อ ถกเถียงแบบมีอารยะเถียงแบบใช้เหตุผลอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย 3) แจ้งเวลาในการนำเสนอในครั้งต่อไปและกล่าวปิดรายการ	50.14	

4.3 มิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice)

เป็นการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่ได้ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจรูปแบบและกลไกการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อหรือตัวบท ภาษา กับบริบทสังคมวัฒนธรรมที่สื่อหรือตัวบทนั้นปรากฏใช้ เป็นการอธิบายการที่ภาษาถูกหล่อหลอมโดยสังคมวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ของภาษา สื่อ และสังคมซึ่งมักนำไปสู่ประเด็นเรื่องอุดมการณ์ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม ตลอดจนอำนาจของภาษาและอำนาจของ “เจ้าของ” ภาษาและ “เจ้าของ” ความหมายที่มีเหนือปฏิบัติการทางสังคม ในบางครั้งอาจมองเห็นภาพการช่วงชิง “พื้นที่แห่งอุดมการณ์” หรือ “พื้นที่แห่งความหมาย” เพื่อช่วงชิงอำนาจผ่านภาษาด้วย โดยมีการวิเคราะห์ประเด็นความขัดแย้ง ดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์ประเด็นความขัดแย้ง

1) ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา?

ประเด็นแห่งความขัดแย้ง เป็นเรื่องค่านิยม ความเป็นปัญญาชน รู้หน้าที่ กับ สิทธิเสรีภาพบนเรือนร่าง ภายใต้วัฒนธรรม ชุดนักศึกษา

คู่ขัดแย้ง คือ มหาวิทยาลัย ที่ออกกฎระเบียบการแต่งชุดนักศึกษา กับ นักศึกษา บางกลุ่มที่ต่อต้านการแต่งกายชุดนักศึกษา

ข้อมูลจากการวิจัยเรื่องการแต่งกายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชี้ว่าการสร้างค่านิยมส่งผลให้นักศึกษาส่วนหนึ่งที่แต่งกายตามระเบียบนักศึกษาเกิดความเขินอายและกังวลที่จะถูกล้อเลียนจากกลุ่มเพื่อน และความต้องการเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และว่าด้วยเหตุนี้ทุกมหาวิทยาลัยจึงมีการรณรงค์ให้การแต่งกายของนักศึกษาเป็นไปตามระเบียบทั้งในและนอกห้องเรียน และผลของการรณรงค์พบว่าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การแต่งกายของนักศึกษาที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของปัญญาชนผู้มีความรู้การศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นควรที่จะไปตามระเบียบด้วยเหตุที่จะ

ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ความปลอดภัยของกลุ่มนักศึกษาเอง ทำให้การเคลื่อนไหวของกลุ่มนักศึกษาที่คัดค้านแต่งเครื่องแบบเข้าชั้นเรียนเกิดเป็นข้อถกเถียงกันในสังคมระหว่างกลุ่มที่เห็นพ้องและเห็นต่างของเป็นที่พอเหมาะพอควรของการใช้สิทธิเสรีภาพจึงนำไปสู่การยอมรับร่วมกัน

จากการวิเคราะห์พบว่า ความเป็นปัญญาชน กับเรื่องเพศ เป็นเรื่องที่สังคมกำลังตั้งคำถามว่า ตัวตนความเป็นปัญญาชน จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ในเมื่อสังคมมองเรื่องเพศเป็นเรื่องไม่ปกติ อ้างอิงบทความในเว็บไซต์ประชาไท กล่าวถึงเรื่องเพศในสังคมไทยไว้ว่า “การบ่มเพาะความคิดในเรื่องเพศ หรือการพูดคุยกันในเรื่องเพศ (จนบางครั้งแสดงออกถึงการหมกมุ่นจนเกินเลย) เกิดขึ้นเกือบทุกพื้นที่ ทั้งในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ทั้งทางการเมือง ตามบทละครและสื่อประเภทต่างๆ เราซึมซับความไม่เท่าเทียมทางเพศ มาตั้งแต่วัยเยาว์จนกลายเป็นผู้ใหญ่ เรา (ผู้หญิง) ถูกบ่มเพาะว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้ามและอันตราย (ต้อง “รักษาวลสวิงตัว”) ต้องวางตัวอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม (ไม่แต่งตัวโป๊ ไม่ยั่วยุเพศชาย)” (ประชาไท ออนไลน์, 2557) จากข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบถึงมุมมองเรื่องเพศในสังคมไทย ถูกปลูกฝังและบ่มเพาะค่านิยมในเรื่องเพศเป็นด้านลบ ซึ่งขัดแย้งกับความ เป็นปัญญาชน ภาพที่เป็นด้านบวก ซึ่งสอดคล้องกับบทความในผู้จัดการออนไลน์ที่กล่าวถึง “คำจำกัดความของคำว่าปัญญาชน เป็นบุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติในการดำรงชีวิตเพื่อความคิดเพื่ออุดมคติอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ได้มีผลสร้างแรงบันดาลใจให้กับมนุษย์และได้นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ที่สร้างสรรค์ในสังคมของทุกประเทศ” (ผู้จัดการ ออนไลน์, 2548) ฉะนั้น พฤติกรรมเรื่องเพศจึงไม่สามารถแสดงออกมาบนพื้นที่ทับซ้อนของภาพลักษณ์ความเป็นปัญญาชนได้ การแสดงออกทางแบบแผนปฏิบัติภายใต้สัญลักษณ์แห่งความเป็นปัญญาชน นั่นคือ ชุดนักศึกษา ชุดนักศึกษาเป็นสัญลักษณ์ที่กำลังทำหน้าที่ ความเป็นปัญญาชน ที่ทำให้เมื่อบุคคลสวมใส่จึงไม่สามารถแสดงออกในเรื่องที่สังคมไม่เห็นชอบได้ อย่างเรื่องเพศ ที่เป็นค่านิยมของสังคมในด้านลบ ที่สังคมไม่ยอมรับ ในพฤติกรรมการแสดงออกในถึงความต้องการทางเพศในที่สาธารณะ เช่น กอด จูบ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันความเป็นปัญญาชน เป็นค่านิยมที่สังคมยอมรับ ในมุมมองของคุณถกเถียงคนหนึ่ง มองว่า ความเป็นปัญญาชน กับเรื่องเพศ มันเป็นเรื่องที่ไปด้วยกันได้ เพราะมีมุมมองว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ ในขณะที่อีกมุมมองหนึ่งแย้งว่า ความเป็นปัญญาชน กับเรื่องเพศ ไปด้วยกันได้ หากเป็นการแสดงออกในช่วงวัยที่เหมาะสม และ ความเป็นปัญญาชน ภายใต้ชุดนักศึกษา จะเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองถึงหน้าที่ และพฤติกรรมที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ในที่สาธารณะให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง ดังนั้นในประเด็นของความขัดแย้งนี้ เป็นประเด็นของค่านิยมทางสังคมในบางส่วนหนึ่ง แต่ในขณะที่เดียวกันประเด็นที่น่าสนใจก็คือ ชุดนักศึกษา คือสัญลักษณ์ของ ความเป็นปัญญาชน และความเป็นปัญญาชน มีการแสดงอัตลักษณ์โดยสะท้อนผ่านตัวพฤติกรรมที่ต้องไม่ข้องเกี่ยวกับเรื่องเพศในที่สาธารณะ

2) รับน้องต้องว้าก! ควรมีอยู่หรือยกเลิก

ประเด็นแห่งความขัดแย้ง เป็นเรื่องวัฒนธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติ ความเคารพผู้อาวุโส กับ สิทธิเสรีภาพบนเรือนร่าง ภายใต้วาทกรรม รับน้อง

คู่ขัดแย้ง คือ นักศึกษา ที่สนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมรับน้อง กับ นักศึกษา ที่ต่อต้านกิจกรรมการรับน้อง

ข่าวการรับน้องในลักษณะที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้นทุกปี และเกือบทุกปีจะมีรุ่นน้องบาดเจ็บหรือเสียชีวิต จากวิธีการของรุ่นพี่ซึ่งเรียกตัวเองว่าปัญญาชนหรือผู้มีความรู้ จนสังคมเกิดคำถามถึงรูปแบบและความเหมาะสมของประเพณีปฏิบัตินี้ เหตุที่ประเพณีรับน้องยังเป็นที่ยอมรับและแพร่หลาย ในมุมมองของกลุ่มต้านระบบโซเชียลมีเดียเชื่อว่า ส่วนสำคัญคือ การแสดงออกซึ่งความรัก ความเมตตาของรุ่นพี่ต่อรุ่นน้อง และทุกการเคลื่อนไหวจะถูกต่อต้านจากรุ่นพี่ด้วยมาตรการกดดันทางสังคม หรือการใช้ความรุนแรงเข้าจัดการ และด้วยมุมมองที่ยังคงมีความเห็นต่างจึงเป็นที่ต้องร่วมถกเถียงในหลายประเด็น เจตนาารมณ์ของประเพณีรับน้อง คือ การเสริมสร้างความสามัคคี และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นน้องรุ่นพี่ แต่ด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่ผิดเพี้ยนเกินความพอดี หลายต่อหลายเหตุการณ์นำมาซึ่งความสูญเสีย และหากประเพณีปฏิบัติที่ว่ายังคงจำเป็นต้องมีอยู่ ก็คงต้องพิจารณากันถึงรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมด้วยการยึดหลักคำว่าพอเหมาะพอควร

จากการวิเคราะห์พบว่า ความเคารพผู้อาวุโส กับ ความเท่าเทียม เป็นเรื่องที่สังคมกำลังตั้งคำถามว่า สิทธิเสรีภาพบนความเท่าเทียม จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ในเมื่อสังคมมองเรื่องความเท่าเทียม เป็นเรื่องไม่ปกติ เป็นเรื่องในด้านลบ กล่าวคือ เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีลำดับชั้นในสังคมข้อมูลจากบทความประชาไทออนไลน์ กล่าวถึงลักษณะชนชั้นในสังคมไทยไว้ว่า “หากมองลักษณะชนชั้นในสังคมไทย เราสามารถนึกสภาพในระบบสถาบันกษัตริย์และระบบชนชั้นที่เรียงรายลงมาตามรูปแบบการปกครองของผู้ที่มีอำนาจเหนือประชาชนทั้งหลาย และการใช้ระบบของอำนาจปกครอง มีการแบ่งชนชั้นโดยสถาบันกษัตริย์อยู่เป็นชนชั้นเหนือสุด ต่อมากลุ่มชนชั้นกลาง นั่นคือประชาชนทั่วไป มีระบบศักดินา อย่างที่ จิตร ภูมิศักดิ์ เขียนไว้ในโฉมหน้าศักดินาไทย กล่าวถึงระบบการปกครองที่ใช้อำนาจกดขี่ ชูตริต กับประชาชนอย่างทารุณ และยังคงเทิดทูนกลุ่มศักดินาเหล่านี้ให้อยู่จนถึงปัจจุบัน” (ประชาไท ออนไลน์, 2553) จากข้อมูลข้างต้น ทำให้เข้าใจในสภาพความเป็นมาของแนวคิดที่ฝังรากลึกในเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน ก่อเป็นระบบชนชั้นอย่างเห็นได้ชัดซึ่งขัดแย้งกับ ความเท่าเทียม บนสิทธิเสรีภาพในแนวทางแห่งระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น ความเท่าเทียม จึงถูกนำเสนอในมุมมองภาพที่เป็นด้านลบ ถูกตีความว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความก้าวร้าว ไม่เคารพผู้ใหญ่ ซึ่งขัดต่อหลักศีลธรรมอันดีของสังคม ในด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ฉะนั้น สิทธิเสรีภาพบนความเท่าเทียม จึงถูกจำกัดบนพื้นที่แห่งสังคมไทย การแสดงออกทางแบบแผนปฏิบัติภายใต้สัญลักษณ์กิจกรรมรับน้องหรือระบบโซเชียลส นั่นคือ กลไกทางวาทกรรมหนึ่งที่ขับเคลื่อนอุดมการณ์ความเคารพผู้อาวุโส เพื่อเป้าหมายใหญ่นั้นคือ การประกอบสร้างสังคมแห่งความไม่เท่าเทียม โดยใช้คำว่า รับน้อง อ้างเป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความรัก ที่รุ่นพี่มีต่อรุ่นน้อง ทั้งที่กิจกรรมอื่นๆ ที่สามารถแสดงถึงความรักความสามัคคี ต่อรุ่นพี่รุ่นน้องมีมากมาย อาทิ การแข่งขันกีฬาเชื่อมสัมพันธ์ การออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท เป็นต้น สำหรับผู้วิจัยมองว่า สิทธิเสรีภาพบนความเท่าเทียม นั่นคือ การแสดงออกทางความรักที่จะเคารพในชีวิตของตนเองและรู้จักการเคารพในสิทธิของผู้อื่น แนวคิดนี้จึงเป็นสิ่งที่จรรโลงสังคมให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมบนพื้นที่สาธารณะได้อย่างสันติ

3) ปฏิรูปการศึกษาไทย ไปทางไหนดี

ประเด็นแห่งความขัดแย้ง เป็นเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง ความเป็นอนุรักษ์นิยม กับ ความเป็นประชาธิปไตยภายใต้วาทกรรม ปฏิรูปการศึกษา

คู่ขัดแย้ง เป็นเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง ความเป็นอนุรักษ์นิยม กับ ความเป็นประชาธิปไตยภายใต้วาทกรรม ปฏิรูปการศึกษา

จากการวิเคราะห์พบว่า ความเป็นประชาธิปไตย กับ เรื่องการศึกษา เป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับสังคมไทย โดยที่กำลังตั้งคำถามว่า การมีสิทธิเสรีภาพของผู้เรียน จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ในเมื่อการศึกษายังคงอยู่ภายใต้แนวคิดแบบอนุรักษนิยม ข้อมูลจากบทความประชาไทออนไลน์กล่าวถึง “ระบบการศึกษาสมัยใหม่ทำหน้าที่อย่างน้อยสองอย่าง ด้านหนึ่งให้ “ความรู้” กับสมาชิกใหม่ที่เพิ่งเข้าร่วมสังคม พร้อมทั้ง “กล่อมเกลา” (socialization) ...โดยเปรียบเทียบระบบการศึกษาไทยให้น้ำหนักกับการกล่อมเกลามากกว่า ยิ่งสังคมเผชิญกับความผันผวนมากขึ้นเท่าใด ชนชั้นนำไทยเลือกต่อย้า “ปฏิรูป” การกล่อมเกลายิ่งขึ้น ซึ่งอิมของการกล่อมเกลานั้นมีกระบวนการอย่างน้อยสองอย่างที่สำคัญและเป็นปัญหาสำหรับโลกยุคนี้ คือ กระบวนการสร้างผู้ใต้บังคับบัญชา-ซึ่งควรเชื่อฟังต่อผู้มีอำนาจอย่างไม่ตั้งคำถาม และ กระบวนการจัดช่วงชั้น (social stratification) และกำหนดตำแหน่งของตนในสังคม” (ประชาไท ออนไลน์, 2558) ซึ่งสะท้อนอำนาจนิยมผ่านกฎระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ อาทิ การแต่งเครื่องแบบนักเรียน กฎระเบียบทรงผม เป็นต้น ผลผลิตทางการศึกษาที่ได้จากแนวคิดแบบอนุรักษนิยม ได้ส่งเสียงสะท้อนถึงคุณภาพทางการศึกษาไทยที่ตกต่ำลง จนถึงวาระที่สังคมไทยเริ่มสู่กระบวนการแห่งการถกเถียงกันถึงประเด็นแนวคิดใหม่ที่จะนำมาใช้กับการศึกษาไทย นั่นคือ แนวคิดประชาธิปไตย โดยใช้วาทกรรม ปฏิรูปการศึกษา เป็นประตูเชื่อมโยงการเปลี่ยนผ่านยุคระบอบอำนาจนิยมไปสู่ระบอบประชาธิปไตย บนขอบเขตพื้นที่ทางการศึกษา คำว่า ปฏิรูป สามารถสะท้อนได้ถึงอำนาจในมุมมองหนึ่ง แต่ในอีกด้านกลับพบว่าเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับสิ่งใหม่เมื่ออยู่ในบริบททางการศึกษา เสียงที่สำคัญอีกเสียงหนึ่งที่การศึกษาไทยมองข้ามมาโดยตลอดนั่นคือ เสียงของนักเรียน สังคมไทยจึงพยายามที่จะเปิดพื้นที่ให้เสียงเหล่านี้ได้มีตัวตนขึ้นอีกครั้ง ตามแนวทางสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกบนวิถีทางประชาธิปไตย จึงแสดงออกผ่านทางนโยบายใหม่ เช่น การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน ยกเลิกกฎระเบียบทรงผม เป็นต้น นับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งปรากฏการณ์ทางการศึกษาไทย สำหรับแนวคิดความเป็นประชาธิปไตยบนพื้นที่สาธารณะ ได้ทรงอิทธิพลทางความคิดลงพื้นที่ที่แทรกซึมเข้าสู่วงการศึกษามากขึ้น อาจทำให้ภูมิทัศน์ทางการศึกษาไทยได้เปิดกว้างขึ้น และยกระดับคุณภาพทางการศึกษาไทยให้ดียิ่งขึ้นได้เช่นกัน

4) แก้วรัฐธรรมนูญ : สังคมไทยได้

ประเด็นแห่งความขัดแย้ง เป็นเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง ความเป็นอนุรักษนิยม (อำนาจเผด็จการแฝง) กับ ความเป็นประชาธิปไตย ภายใต้วาทกรรม แก้วรัฐธรรมนูญ

คู่ขัดแย้ง คือ นักเคลื่อนไหว ฝ่ายสนับสนุนความเป็นอนุรักษนิยม กับ นักเคลื่อนไหว ฝ่ายสนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย

ร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญรายมาตราที่สส.พรรคร่วมรัฐบาล และสว.กลุ่มหนึ่งเสนอไว้ ได้รับการบรรจุให้สมาชิกวุฒิสภาพิจารณาเพื่อลงมติรับหลักการวาระที่1 การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญแบบรายมาตรา ประกอบด้วยมาตรา 68 ว่าด้วยการล้มล้างการปกครอง มาตรา 237 ว่าด้วยการยุบพรรคการเมือง มาตรา 190 ว่าด้วยเรื่องหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ และทุกมาตราที่ว่าด้วยเรื่องที่มาของสว.ซึ่งรวมแล้ว มีร่างมาตราที่เสนอไว้ 4 ประเด็น 3 ฉบับ 11 มาตราด้วยกัน ถูกตั้งข้อสังเกตถึงผลประโยชน์ทางการเมืองและผลประโยชน์ที่จะเกิดกับกลุ่มบุคคลหรือเฉพาะบุคคล มีหลายฝ่ายออกมาคัดค้านกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน หากสาระของการแก้ไขนั้นกระทบต่อสถาบัน และเอื้อต่อประโยชน์พวกพ้องก็จะเคลื่อนไหวชุมนุมคัดค้านทันที

จากการวิเคราะห์พบว่า แนวคิดประชาธิปไตย กับ เครื่องมือสร้างผลประโยชน์ เป็นเรื่องที่สังคมกำลังตั้งคำถามว่า แนวคิดประชาธิปไตย สร้างผลประโยชน์ให้ใคร ในเมื่อตามหลักการสูงสุดของระบอบประชาธิปไตย ก่อกำเนิดขึ้นโดยประชาชน เพื่อประชาชน แล้วเหตุใด ประชาธิปไตย จึงถูกตั้งคำถาม ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมองว่า สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน กำลังอยู่ในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่าน จากข้อมูลข่าวคมชัดลึกออนไลน์ พล.อ.ประยุทธ์ กล่าวถึงประเด็นที่สังคมไทยเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านไว้ว่า "ช่วงเปลี่ยนผ่านเหล่านี้หลายคนก็อาจจะยังลำบากอยู่ ผมเข้าใจเห็นใจ ก็จะทำให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ก็ด้วยจิตใจ หรือเจตนาธรรมที่ตั้งมั่นของพวกเราทุกคน ไม่ว่าจะป็นรัฐบาล คสช. ข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหาร ซึ่งก็พยายามทำงานอย่างเต็มที่ ก็ขอให้พวกเราทุกคนได้แยกแยะกันให้ออกว่า อะไรที่มันจะสร้างความขัดแย้ง อะไรที่มันจะสร้างปัญหา แล้วก็มีผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ หากว่าเอาชนะคะคานกันไป มันก็ไม่จบชักรื่อง" (คมชัดลึก ออนไลน์, 2560) เพื่อก้าวไปสู่การเรียนรู้ที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบสมบูรณ์ ในขณะที่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่ที่ตัวหลักการประชาธิปไตย แต่เป็นปัญหาที่ตัวบุคคลที่กำลังแย่งชิงประชาชน เพื่อสถาปนาความเป็นประชาธิปไตย ภายใต้วาทกรรม แก้อิทธิธรรมณูญ เพื่อไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อของกลุ่มผู้มีอำนาจเหนือกฎหมายในสังคม อย่างที่ในคู่มือเสียงอ้างว่า ไม่ให้ตกอยู่ภายใต้ระบอบอำมาตย์ โดยที่อีกฝ่ายต่างได้กลับถึงอำนาจที่ไร้สถานะของระบอบทักษิณเช่นกัน ดังนั้น ทั้งสองคู่ถกเถียงต่างอ้างถึง หลักการประชาธิปไตย แต่เป้าหมายต่างฝ่ายต่างทำเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายตนเอง โดยยกระดับตัวตนเป็นตัวแทน ประชาชน ฝ่ายสนับสนุนความเป็นอนุรักษ์นิยม มีมุมมองว่า ประชาชนเป็นผู้ไม่มีความรู้เท่าทันประชาธิปไตย ทำให้กลายเป็นเหยื่อของพวกนักการเมือง โดยใช้ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์จากประชาชน ดังนั้น ประชาชน ฝ่ายสนับสนุนความเป็นอนุรักษ์นิยม จึงต้องออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวคัดค้านการแก้อิทธิธรรมณูญ ที่มีเนื้อหาในเชิงการล้มล้างสถาบัน และเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแบบถอนรากถอนโคน ทั้งนี้เพื่อปกป้องสถาบันและผลประโยชน์ของประชาชน (หรือของตน) โดยใช้การข่มขู่ว่าหากไม่ยุติการแก้อิทธิธรรมณูญ จะก่อให้เกิดปฏิกิริยาโดยประชาชน ให้ประชาชนยึดอำนาจและเกิดการนองเลือดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งในขณะที่อีกฝ่ายก็อ้างตัวเป็นตัวแทน ประชาชน ที่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย เพื่อแก้ข้อกล่าวหาว่าประชาชนไม่ใช่ไม่มีความรู้เรื่องประชาธิปไตย แต่เพราะประชาชนรู้แต่ไม่มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก อันเนื่องมาจากตกอยู่ภายใต้อำนาจนิยมเผด็จการ และก็อ้างเพิ่มเติมด้วยว่า ประชาชนไม่ต้องยึดอำนาจหรอก เพราะหลักการประชาธิปไตยอำนาจสูงสุดย่อมเป็นของประชาชนอยู่แล้ว สำหรับประเด็นความขัดแย้งทางแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง มักส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง และก่อให้เกิดการสูญเสียอย่างรุนแรง เวทีสาธารณะแห่งนี้ในรายการเถียงให้รู้เรื่อง จึงเป็นสนามประลองทางความคิด ที่มีประชาชนเป็นผู้ตัดสิน คำอ้างจะถูกตัดสินจากผู้ถูกอ้างไปโดยปริยาย และนั่นคือ หนทางแห่งการแก้อิทธิธรรมณูญ ความขัดแย้งได้อย่างสันติ พื้นที่สาธารณะ จึงนับได้ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดการกับความขัดแย้งได้ อันเนื่องมาจากการเปิดพื้นที่แห่งการปลดปล่อยอิสระเสรีภาพทางความคิด เพื่อนำไปสู่การสร้างบรรทัดฐานบนความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

5) แก้อิทธิธรรมณูญ : เลือกตั้ง ส.ว. โมเดลนี้เพื่อใคร

ประเด็นแห่งความขัดแย้ง เป็นเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง ความเป็นอนุรักษ์นิยม (อำนาจเผด็จการแฝง) กับ ความเป็นประชาธิปไตย ภายใต้วาทกรรม แก้อิทธิธรรมณูญ

คู่ขัดแย้ง คือ นักการเมือง ฝ่ายสนับสนุนความเป็นอนุรักษ์นิยม กับ นักการเมือง ฝ่ายสนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย

การแก้รัฐธรรมนูญว่าด้วยเรื่องที่มาของวุฒิสภากำลังกลายเป็นประเด็นร้อนทางการเมือง โดยให้สว.มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดแต่การแก้ไขหลักเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องของคุณสมบัติของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งการกลายเป็นสาเหตุหลักของความวุ่นวายที่เกินขึ้นในรัฐสภา นั้นเป็นเพราะสมาชิกเห็นต่างกัน ซึ่งในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 กำหนดให้วุฒิสภา 150 คนมาจากการเลือกตั้งตัวแทนจังหวัด 76 คนและมาจากการสรรหา 74 คน โดยกำหนดคุณสมบัติและข้อต้องห้ามด้วยเงื่อนไขที่ตรงกันข้ามกับรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 จึงมีการเสนอให้แก้รัฐธรรมนูญว่าด้วย ที่มาของวุฒิสภาซึ่งกำหนดให้สว.มาจากการเลือกตั้งในเขตจังหวัดรวม 200 คนพร้อมกับปลดล็อคในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 แล้วกลับไปยึดโยงในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 ทำให้เกิดการถกเถียงของการแก้ไขครั้งนี้ โดยมีประเด็นเรื่องกระบวนการในวุฒิสภากับการเกี่ยวพันในฝ่ายการเมือง บทบาทหน้าที่ อำนาจ และความชอบธรรมของสว.ที่มาจากสรรหาระหว่างสว.ที่มาจากเลือกตั้ง และเกณฑ์ในการชี้วัดสว.ว่ามีคุณธรรมเพื่อรับบทบาทตรวจสอบและคานอำนาจสส.ที่มาจากเลือกตั้งได้

จากการวิเคราะห์พบว่า ความชอบธรรม กับ นักการเมือง เป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวขานถึงอย่างโดดเด่นมาโดยตลอดในเรื่องของการโกง อ้างอิงข้อมูลจากสำนักข่าวอิศรา “การโกงของนักการเมืองไทยรุนแรงที่สุดในโลก” ปฏิเสธไม่ได้ว่าปัญหาทุจริต-คอร์รัปชันกัดกินสังคมไทยอย่างฝังรากลึกมาอย่างยาวนาน ไม่ว่าจะผ่านมาก็รัฐบาล จะมาจากการเลือกตั้ง หรือการรัฐประหาร ปัญหาดังกล่าวก็ย่ำรุมเร้าอยู่เสมอ !” (สำนักข่าวอิศรา ออนไลน์, 2560) ฉะนั้น หากจะเป็นประเด็นที่ถูกตั้งคำถามจากสังคมในเรื่องของความชอบธรรมหรือคุณธรรม คงไม่ใช่เรื่องแปลกสักเท่าไร แต่ที่ผู้วิจัยสนใจคือ ประเด็นในเรื่อง การเลือกตั้ง เป็นเรื่องใหม่ที่สังคมกำลังตั้งคำถามว่า การเลือกตั้ง จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ในเมื่อสังคมเริ่มมองเห็นถึงความไม่ปกติ ของการเลือกตั้ง อาทิ จำนวนการสมัครคัดเลือกเกือบ 200 กว่าคน รายละเอียดที่เยอะเกินกว่าจะเป็นที่จดจำของประชาชนได้ทั้งหมด รวมถึงเกณฑ์ชี้วัดคุณธรรมที่ยังคงเป็นนามธรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สังคมยังมีข้อสงสัย ในรายละเอียดของการเลือกตั้ง สว. ในขณะที่เดียวกันมุมมองที่น่าสงสัยว่าการเลือกตั้ง คือการลากตั้งหรือที่เรียกอย่างทางการว่า สรรหา นั่น อันตรายยิ่งกว่า อันเนื่องมาจากเป็นกระบวนการที่ไม่เปิดให้ ประชาชนผู้มีอำนาจในส่วนได้เสีย เข้าไปอยู่ในกระบวนการคัดเลือกสว. ได้เลย ทำให้สถานะสว. ที่อ้างว่าเป็นตัวแทนเสียงจากประชาชน ถูกตั้งข้อสงสัยในความชอบธรรมและคุณธรรม ที่จะปกป้องพิทักษ์ทรัพย์สินและประโยชน์ของประชาชนได้จริงหรือไม่ ทั้งนี้ในประเด็นของความขัดแย้ง เรื่องโมเดลสว. ทำให้มองเห็นถึงเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจ กลไกการขับเคลื่อนอำนาจมืดที่อยู่ภายใต้ของหลักการประชาธิปไตย ที่เป็นเชิงโครงสร้าง อาทิ การเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญและ โมเดลสว. ทุกกระบวนการต่างเป็นของเล่นที่นักการเมือง หยิบวาง จัดสรร และแต่งตั้งใหม่ ให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มชนใด ประชาชนเท่านั้นที่ทราบดีว่าใครคือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง เพราะข้อเรียกร้องต่างๆที่ถูกเสนอนั้น ล้วนไม่ได้เป็นเสียงที่ผ่านการกลั่นกรองจากประชาชนเลย ประชาชนกว่าจะรู้อีกทีก็ลงมือดำเนินการลงไปแล้ว หากไม่สำเร็จหรือถูกจับได้ จึงค่อยเกิดเป็นประเด็นปัญหา เพื่อขอเสียงสนับสนุนจากประชาชนโดยมุ่งหวังเพื่อให้ภารกิจที่ตนวางไว้ได้สำเร็จ ตามคำอ้างถึงหลักการประชาธิปไตย เสียงส่วนใหญ่เป็นของประชาชน แต่ประชาชนกลับไม่มีบทบาททางการเมือง นี่เป็นสิ่งที่นักการเมืองสร้างความชอบธรรมให้กับประชาชนแล้วหรือ ฉะนั้น ในประเด็นของการตอบคำถามว่า แก้ไขรัฐธรรมนูญ : เลือกตั้ง ส.ว. โมเดลนี้เพื่อใคร น่าจะเป็นได้คำตอบที่ชัดเจนว่า ไม่ใช่ประชาชนอย่างแน่นอน

สรุปประเด็นสาเหตุแห่งความขัดแย้ง

1) ขัดแย้งในประเด็น เป็นสาเหตุให้เมื่อสื่อสารกันคนละประเด็นการโต้เถียง จึงเถียงไม่ใช่เถียงกันในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น ต่อให้เถียงกันอย่างไรก็ไม่มีวันเข้าใจหรือรู้เรื่อง เพราะว่า เราคุยกันคนละเรื่องคนละประเด็น ดังนั้น พิธีกร จึงมีบทบาทที่สำคัญในการ การเปิดประเด็น ดึงประเด็น เชื่อมประเด็น แยกประเด็น จัดวางอันดับความสำคัญของประเด็น และสรุปประเด็น เป็นต้น หมายถึง การถกเถียงที่คู่ถกเถียงหยาบยกประเด็น คนละประเด็นขึ้นมาพูดถึง ดังนั้นจึงไม่ได้มีการตอบโต้ระหว่างกันในเรื่องเดียวกัน เป็นการเถียงที่ไม่รู้เรื่อง เช่น รายการเถียงให้รู้เรื่องในตอนชุดนักศึกษา คู่ถกเถียงพูดถึง การใส่ชุดนักศึกษา แต่อีกคนหนึ่งพูดถึงความคิดสร้างสรรค์โดยทั้งสองฝ่ายไม่มีการเชื่อมโยงว่า ทั้งชุดและความคิดสร้างสรรค์มีความเกี่ยวข้องกันได้อย่างไร หรือในตอนเดียวกันที่ฝ่ายหนึ่งอ้างถึงการไม่ยอมใส่ชุดนักศึกษา เพราะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกทางเพศและดึงออกไปเรื่องการรบกวนสวนสัตว์ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสวมชุดนักศึกษา ในตอนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ก็เช่นเดียวกัน ที่คู่ถกเถียงคนหนึ่ง อ้างถึงความใจคอคับแคบของครูและผู้ใหญ่ ในขณะที่อีกคนหนึ่งพยายามเสนอว่าแนวทางใดเป็นการปฏิรูปการศึกษาที่ดี ความไม่สอดคล้องกันในประเด็นเหล่านี้ ทำให้เราไม่สามารถโต้เถียงกันรู้เรื่อง

2) ขัดแย้งในด้านข้อมูล คือ กรณีที่ผู้ถกเถียงพูดถึงหัวข้อเดียวกันในประเด็นเดียวกันแต่อ้างถึงข้อมูลคนละชุด เช่นในตอนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ คุณสมบัติบอกว่า ประชาธิปไตยประชาชนมีอำนาจสูงสุด แต่ผู้เชี่ยวชาญบอกว่าไม่ใช่ ประชาชนเป็นเพียงกลไกในการตรวจสอบเพื่อถ่วงดุลอำนาจทางการเมือง เป็นต้น การเพิ่มเติมในประเด็นข้อมูล จะช่วยสามารถปรับมุมมองที่มีต่อประเด็นความขัดแย้งได้หลากหลายมิติมากขึ้น

3) การขัดแย้งทางด้านความคิด คือ ความคิดเห็นหรือทัศนะความคิดที่มีหลากหลายมุมมองที่แตกต่าง โดยสะท้อนผ่านทางวาทกรรม วาทกรรมในบริบทแห่งการสื่อสารสามารถสะท้อนรากเหง้าแห่งความขัดแย้ง ความไม่เท่าเทียม การกีดกัน การกดทับ ซึ่งปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง ได้แก่ วาทกรรมเถียงให้รู้เรื่อง วาทกรรมความขัดแย้ง วาทกรรมประชาธิปไตย วาทกรรมประชาชน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ในประเด็นความขัดแย้ง ทำให้เราเข้าใจถึงสาเหตุของความขัดแย้งและคู่ขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสามารถเป็นแนวทางที่นำไปสู่การวิเคราะห์ รูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งได้ โดยงานวิจัยชิ้นนี้เลือกเครื่องมือทางการสื่อสารเพื่อนำมาใช้จัดการกับประเด็นความขัดแย้ง โดยผู้วิจัยเชื่อว่า ธรรมชาติของความขัดแย้ง ยังคงมีอยู่ต่อไป แต่เราสามารถทำอย่างไรให้สื่อสารกันแลกเปลี่ยนความคิดของแต่ละฝ่าย พร้อมกับศึกษาที่กระบวนการจัดการความขัดแย้งผ่านการสื่อสาร ว่ามีรูปแบบใด ในการสื่อสารท่ามกลางแนวคิดที่ขัดแย้งกัน เราสามารถจัดการอย่างไรให้ทั้งสองฝ่ายสามารถพูดคุยกันได้ แลกเปลี่ยนแนวคิดกันได้ และสามารถถ่ายทอดแนวคิดของทั้งสองฝ่ายออกมาได้สิ่งนี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่ผู้วิจัยสนใจ ผลจากการวิเคราะห์มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งได้ ดังต่อไปนี้

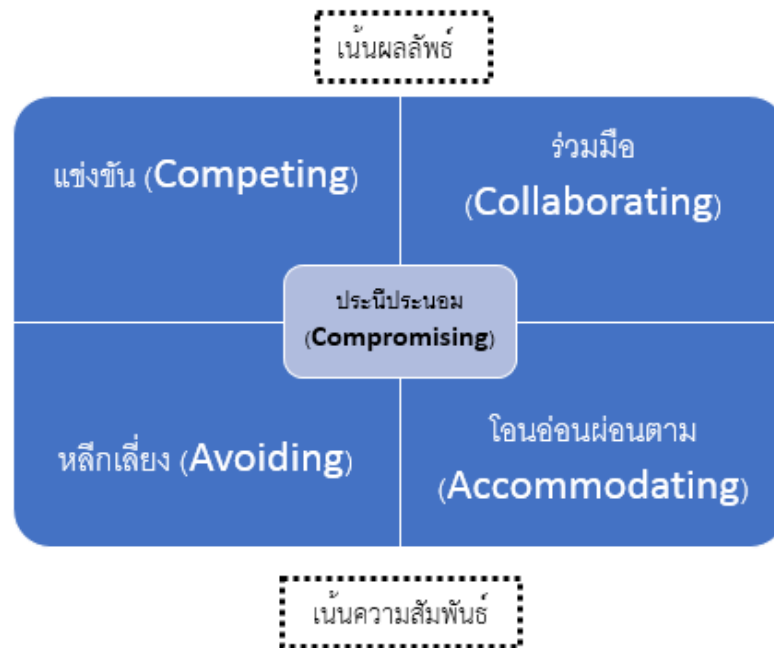
4.3.2 รูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง

หลักการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งมีอยู่ 2 ประเด็นหลัก กล่าวคือ ประเด็นแรกคือ การแก้ไขความขัดแย้งโดยการมุ่งที่ผลลัพธ์ (results) จุดประสงค์ในการเลือกใช้วิธีการแก้ไขปัญหานั้น

คือ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ หรือ หาทางออกของปัญหาได้ ประเด็นที่ 2 คือ การแก้ไขความขัดแย้ง โดยการมุ่งที่ความสัมพันธ์ (relationship) จุดประสงค์ในการเลือกใช้วิธีการแก้ไขปัญหานั้นคือ เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีต่อกันไว้ได้ (แลนโด บาร์บารา, 2549)

ปัญหาสำคัญสำหรับการแก้ไขปัญหาคือ กรอบแนวคิดในการแก้ไขปัญห โดยมองว่า หากการมุ่งแก้ไขปัญหาคือ ผลลัพธ์ จะทำลายความสัมพันธ์ อันเนื่องมาจาก การถกเถียงเพื่อนำไปสู่คำตอบที่จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหานั้น เหมือนหนึ่งเข้าสู่สนามแข่งขัน เพื่อช่วงชิงอำนาจแห่งการเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา หรือ เป็นผู้แสวงหาคำตอบเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตนตั้งหวังไว้ หากในบางประเด็นเราแสดงความเห็นด้วยกับจุดยืนของฝ่ายตรงข้าม อาจเป็นการแสดงออกที่ทำลายจุดยืนหรือเป้าหมายของตนเอง (แลนโด บาร์บารา, 2549) ดังนั้น กรอบแนวคิดในการแก้ไขปัญห จึงกลายเป็นสถานะแห่งทางเลือก ทั้งที่หนทางแห่งการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งนั้น สามารถสร้างสรรค์ได้มากกว่านั้น กล่าวคือ หากเราสามารถมองทางแก้ไขปัญหในมุมกลับ โดยนำเอาวิธีการแก้ไขปัญหทั้งสองวิธีควบรวมเข้าด้วยกัน ประสิทธิภาพแห่งวิถีทางแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้ง อาจมุ่งไปสู่หนทางแห่งความสร้างสรรค์ได้มากขึ้น นั่นหมายความว่า คุณต้องสามารถที่จะถกเถียงเพื่อหาคำตอบในการแก้ไขปัญห โดยแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็นและพยายามทำความเข้าใจในความคิดเห็นของอีกฝ่ายให้มากขึ้น เพียงเท่านี้ก็สามารถที่จะคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์และนำไปสู่ทางออกของปัญหาร่วมกัน อย่างเช่นรายการเถียงให้รู้เรื่องกำลังพยายามประกอบสร้างแนวทางแห่งการจัดการความขัดแย้งที่สอดคล้องกับรูปแบบวิถีแห่งประชาธิปไตยที่ซึ่งอำนาจทั้งสองฝ่ายสามารถมาร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนะ บนพื้นฐานแห่งการถกเถียงแบบมีเหตุมีผล บนพื้นที่สาธารณะ ในประเด็นสาธารณะ เพื่อเดินหน้าหาทางออกของปัญหาคือความขัดแย้งนี้ไปด้วยกัน

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้มองว่า วิธีการจัดการความขัดแย้ง โดยอาศัยเครื่องมือของโทมัส-คิลมาน (Thomas-Kilmann Conflict Mode Instrument, 1974) เป็นการจัดการกับความขัดแย้งที่มุ่งเน้นในด้านความสัมพันธ์ ซึ่งจุดอ่อนของวิธีนี้คือ ถึงแม้ว่าจะสามารถรักษาความสัมพันธ์ให้คงอยู่ต่อไปได้ แต่ปัญหาคือความขัดแย้งในประเด็นเดิมๆ จะกลับมาซ้ำรอยเรื่อยๆ เนื่องจากยังไม่พบวิธีการแก้ไขปัญหอย่างแท้จริง ทั้งนี้งานวิจัยชิ้นนี้จึงได้ผนวกรวมเอาวิธีการจัดการความขัดแย้ง ในมิติของความสัมพันธ์และการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ โดยอาศัยเครื่องมือทางการสื่อสารเข้ามาเป็นตัวผนวก รวมกับทั้ง 2 วิธีนี้เข้าด้วยกัน จึงได้ออกมาเป็นรูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ดังรูปนี้

ภาพที่ 4.4 รูปแบบการจัดการความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์

แหล่งที่มา: ดัดแปลงมาจาก Thomas-Kilmann Conflict Mode Instrument, 1974.

4.3.3 บทบาทหน้าที่สำหรับผู้อำนวยในการสื่อสาร

ผู้อำนวยในการสื่อสาร ตัวกลางในการจัดการความขัดแย้งในรายการ เพราะผู้อำนวยในการสื่อสาร สามารถมีอำนาจในฐานะผู้อำนวยในการสื่อสาร โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญคือ 1) ในการกำหนดคิวการพูด 2) สามารถแสดงบทบาทหน้าที่ได้หลากหลาย เช่น ลงมาถกเถียงด้วย เสมือนหนึ่งเป็นผู้ร่วมรายการคนหนึ่ง หรือ ตั้งคำถามเสมือนเป็นผู้รับชมรายการ สำหรับหน้าที่หลักของผู้อำนวยในการสื่อสาร ในกระบวนการสื่อสารมี 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การฟังและการเชื่อมโยงประเด็น 2) การฟังและการโต้แย้งประเด็น 3) การใช้อำนาจในการพูด 4) การตั้งคำถามเพื่อตั้งประเด็นดังนี้

1) การฟังและการเชื่อมโยงประเด็น

ตัวอย่าง รายการเถียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 2

ประเด็นเรื่อง: "รับน้องต้องว้าก! ควรมียูหรือยกเล็ก?"

"พิธีกรตั้งคำถาม

หลังจากรับฟังเหตุผลจากอีกฝ่ายแล้ว ภาพที่ปรากฏกับสิ่งที่อีกฝ่ายอธิบายเหมือนกัน รีเปล่า

2) การฟังและการโต้แย้งประเด็น

ตัวอย่าง รายการเถียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 1

ประเด็นเรื่อง: ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา?

พิธีกรตั้งคำถามแย้ง

ตั้งคำถามแย้งว่า แต่ธรรมศาสตร์ก็ไม่ได้บังคับให้คุณใส่กระโปรงพลีทใส่รองเท้าขาว

3) การใช้อำนาจในการพูด

ตัวอย่าง รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 1

ประเด็นเรื่อง: ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา?

พิธีกรทำหน้าที่ยุติการพาดพิงถึงบุคคลที่สาม

ขออนุญาตหยุดไว้ก่อน โดยชี้แจงว่าเคยมีพิธีกรโดนฟ้องมาก่อน

4) การตั้งคำถามเพื่อตั้งประเด็น

ตัวอย่าง รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 2

ประเด็นเรื่อง: "รับน้องต้องว้าก! ควรมีอยู่หรือยกเลิก?" พิธีกรตั้งคำถาม

พิธีกรตั้งคำถาม

SOTUS การรับน้อง ทำไมจำเป็นต้องมีในสังคมไทย

4.3.4 การวางกรอบโครงสร้างความขัดแย้งเพื่อจัดการ

การปรับโครงสร้างเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการสื่อสารที่นำไปสู่การจัดการความขัดแย้งถ้าคู่ขัดแย้งมองความถูกต้องมีอยู่จริง ทั้งตนเองและผู้เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทั้งหมดต่างมีความถูกต้องเช่นกัน ก็จะมีแนวโน้มเกิดความเข้าใจและเห็นใจกันมากขึ้น (บรรพต ตันธีรวงศ์, 2553, น. 198-199.)

การปรับโครงสร้างอย่างต่อเนื่อง (บรรพต ตันธีรวงศ์, 2553, น. 198-199.)

1) การปรับโครงสร้างแบบล้างพิษ (Detoxification) การขจัดข้อเสียของคำพูดปรับคำพูดที่จำเป็น เพื่อเปลี่ยนแปลงการนำเสนอ อาทิ การแสดงความคิดเห็น ความกังวล ข้อเสนอปัญหา และสื่อถึงผลประโยชน์ของคู่กรณี เป็นการช่วยให้แสดงออกได้อย่างสอดคล้องกับแนวคิดอีกฝ่าย มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับอ่อนสุด

ตัวอย่าง รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 1

ประเด็นเรื่อง: ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา?

พิธีกรตั้งคำถาม

ตั้งคำถามว่าคุณรับได้ไหมกับการแสดงออกของอีกฝ่ายในฐานะนักศึกษา ปัญญาชนในมหาวิทยาลัย คุณรู้สึกยังไง

2) การปรับโครงสร้างเชิงนิยาม(definitional reframing) การเน้นที่การนิยามประเด็นปัญหาหรือความขัดแย้ง เพื่อให้กระบวนการจัดการความขัดแย้งแบบบูรณาการมากขึ้น เป็นการช่วยให้แนวคิดที่มีความคลุมเครือชัดเจนมากขึ้น และมักใช้ในประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยผนวกความต้องการและความกังวลของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับที่เพิ่มมากขึ้นจากระดับแรก

ตัวอย่าง รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 1

ประเด็นเรื่อง: ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา?

พิธีกรตั้งคำถามเน้นย้ำประเด็นต่อข้อร้องเรียน

ตั้งคำถามเน้นย้ำประเด็นต่อข้อร้องเรียนว่า คุณใช้คำนี้เลยหรือที่ว่าธรรมศาสตร์

เผด็จการ

3) การปรับโครงสร้างแบบอุปมา (Metaphoric Reframing) แสวงหาคำอุปมาใหม่ๆ นำมาปรับใช้กับการอธิบายสถานการณ์ให้เข้าใจได้มากขึ้น มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับที่เพิ่มมากขึ้นจากระดับแรก

ตัวอย่าง รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 4

ประเด็นเรื่อง: แก้อัศจรรย์ธรรมนุญ : สังคมไทยได้?

พิธีกรตั้งคำถาม

ตั้งคำถามกับนักวิชาการอาจารย์ปริญญา เพื่อขอความคิดเห็นว่า กฎหมายไม่ค่อยมีน้ำยาในสังคมไทย เห็นด้วยหรือไม่

4) การเปลี่ยนย้ายกระบวนทัศน์ความขัดแย้งโดยการปรับโครงสร้าง เพื่อให้คุณูปการปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อตนเอง ต่อสิ่งแวดล้อม และความขัดแย้ง เป็นความขัดแย้งเชิงโครงสร้าง มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับที่สูงสุด

ตัวอย่าง รายการเสียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 4

ประเด็นเรื่อง: แก้อัศจรรย์ธรรมนุญ : สังคมไทยได้?

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

ตอบคำถาม โดยการใช้กลวิธีการเปรียบเทียบแบบมโนทัศน์ทีมฟุตบอล กับประเด็นเรื่องการเมือง ว่า ทีมฟุตบอลที่แข่งกันอยู่มีสปอนเซอร์ทุกทีม การเมืองก็มีเช่นกัน ทั้งทีมประชาธิปไตย หรือ เพื่อไทย มีสปอนเซอร์ทั้งคู่ แต่ประเด็นสำคัญคือ คนเตะ ต้องให้นักบอลเตะสปอนเซอร์ก็เป็นสปอนเซอร์ไป

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม พื้นที่สาธารณะ และประชาธิปไตย ผ่านการนำเสนอจากสื่อมวลชนในรูปแบบของรายการโทรทัศน์ ทัศนศึกษา รายการเสียงให้รู้เรื่อง ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส งานวิจัยเก็บข้อมูลจากยูทูบโดยเลือกเก็บรายการ 5 ตอนที่มียอดชมสูงสุดและเป็นตัวแทนของประเด็นที่รายการนี้มักจะนำเสนอเป็นหลัก สามประเด็นได้แก่ เรื่องการเมือง สังคมและกฎหมาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ประกอบด้วยการศึกษาใน 3 มิติได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้กลวิธีในการโน้มน้าว การศึกษาภาคปฏิบัติทางวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การผลิตและรูปแบบของรายการ รวมถึงมิติการวิเคราะห์สภาพบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่ได้ข้อมูลจาก การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจรูปแบบและกลไกการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ทั้งรูปแบบการจัดรายการและวาทกรรมที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงความพลวัตในวาทกรรมแสดงการสร้างตัวตน อัตลักษณ์ ชุดความรู้ และชุดความจริงอันเกี่ยวข้องกับประเด็นขัดแย้งต่างๆ ที่ปรากฏร่วมกันอยู่ในสังคมไทย

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษาวิจัย

ในส่วนนี้จะเป็นส่วนของการสรุปและอภิปรายผลเพื่อตอบคำถามนำวิจัย 2 ข้อ ได้แก่

5.1.1 รูปแบบและวิธีการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เสียงให้รู้เรื่องเป็นอย่างไร

5.1.2 รูปแบบและวิธีการจัดการความขัดแย้งเป็นอย่างไร

5.1.1 รูปแบบและวิธีการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เสียงให้รู้เรื่องเป็นอย่างไร

จากการศึกษาโครงสร้างรายการเสียงให้รู้เรื่อง รูปแบบการสื่อสารของรายการเสียงให้รู้เรื่อง แสดงให้เห็นความพยายามสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนที่มีความเป็นประชาธิปไตย ให้พื้นที่กับคนที่มีความคิดเห็นหลากหลาย โดยมีพิธีกร หรือที่เรียกว่าผู้อำนวยความสะดวกสื่อสารเป็นผู้จัดการให้การถกเถียงเป็นไปบนพื้นฐานประเด็นเดียวกัน บนกฎเกณฑ์ของการสื่อสารอย่างมีความเป็นเหตุเป็นผล จากการทำการศึกษาทั้งสิ้น 33 ตอน พบว่า รูปแบบการสื่อสารของรายการเสียงให้รู้เรื่อง ประกอบด้วยโครงสร้างรายการ แบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้ ช่วงที่ 1 เปิดประเด็นเข้าสู่สภาวะแห่งการถกเถียงระยะเวลาประมาณ 15 นาที พบรูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ แนะนำรายการ แนะนำผู้ร่วมรายการ แนะนำประเด็นความขัดแย้ง รายงานพิเศษ และเปิดประเด็นเข้าสู่สภาวะแห่งการถกเถียง สำหรับ

ประเด็นแห่งความขัดแย้ง ช่วงที่ 2 ช่วงสภาวะแห่งการถกเถียง ระยะเวลาประมาณ 20 นาที พบรูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ แสดงจุดยืน แสดงทัศนะ แสดงความรู้สึก แสดงประเด็นปัญหา แสดงประเด็นความสำคัญ ช่วงที่ 3 ช่วงสรุปประเด็นจากข้อถกเถียง ระยะเวลาประมาณ 15 นาที พบรูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ เสนอแนะทางแก้ไขปัญหา แสวงหาจุดร่วม สรุปประเด็นจากข้อถกเถียง กล่าวปิดรายการ ในส่วนขององค์ประกอบของการสื่อสาร มีองค์ประกอบของการสื่อสาร ได้แก่ พิธีกร คู่ถกเถียง นักวิชาการ ผู้เข้าร่วมฟังรายการ และในส่วนของกระบวนการสื่อสาร กระบวนการสื่อสารที่ปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง เป็นกระบวนการสื่อสารแบบหลากหลายทิศทาง โดยรวมศูนย์อำนาจใหญ่ไว้ที่ตัวพิธีกร กล่าวคือ ผู้มีอำนาจสูงสุด คือ พิธีกร จะทำหน้าที่ควบคุมประเด็นต่างๆ อาทิ การเปิดประเด็น ตั้งประเด็น เชื่อมประเด็น แยกประเด็น จัดวางอันดับความสำคัญของประเด็น สรุปประเด็น รวมถึงการควบคุมกระบวนการสื่อสารทั้งหมด กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการให้สิทธิแก่ผู้เข้าร่วมรายการทั้งหมดว่า ใครสามารถมีสิทธิในการสื่อสารได้ ดังนั้น พิธีกรจึงอยู่ในสถานะที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งในส่วนของการปรับโครงสร้างแห่งการสื่อสาร เพื่อจัดการกับปัญหาแห่งความขัดแย้งที่เกิดจากการสื่อสารกันคนละประเด็น ทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ และการถกเถียงไม่มีประสิทธิผล นับได้ว่าการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการจัดการกับประเด็นแห่งความขัดแย้ง ผู้ที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในระดับรองลงมาคือ ผู้เชี่ยวชาญ กล่าวคือ เป็นผู้ให้ข้อมูลด้านวิชาการเพิ่มเติม เพื่อเติมเต็มช่องว่างแห่งความขัดแย้งทางด้านข้อมูล ผู้ที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในระดับต่อมาคือ คู่ถกเถียง กล่าวคือ เป็นผู้ที่ต้องคอยอธิบายประเด็น แสดงเหตุผล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ หรือ ทำลายความน่าเชื่อถือของคู่ถกเถียงอีกฝ่าย ผู้ที่ต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในระดับสุดท้ายคือ ผู้เข้าร่วมฟัง กล่าวคือ เป็นผู้ที่ต้องคอยแสดงความคิดเห็น เสนอแนะมุมมองเพิ่มเติม เพื่อเสริมประเด็นในส่วนที่ยังขาดหายไป หรือ ช่วยเพิ่มน้ำหนักเพื่อสนับสนุนเหตุผลในแต่ละฝ่าย

นอกจากนี้ ในส่วนของการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอของรายการเถียงให้รู้เรื่องในมุมมองของการสื่อสาร พบว่า ในส่วนของการจัดวางผู้ร่วมรายการ คู่ถกเถียงที่เป็นวาทกรรมกระแสหลักส่วนใหญ่ ถูกจัดวางไว้ทางขวามือของพิธีกร เมื่อพิธีกรหันหน้าเข้าหาคู่ถกเถียง และวาทกรรมกระแสรองถูกจัดวางไว้ทางซ้ายมือของพิธีกร เพื่อสื่อถึงวาทกรรมกระแสหลักของสังคมที่ฝังรากลึกลงไปให้เข้ากับสถานะทางการเมืองฝ่ายขวาที่ให้ความหมายนัยยะแฝงเชิงการเมือง แห่งแนวคิดความเป็นอนุรักษ์นิยม ส่วนวาทกรรมกระแสรองถูกจัดวางไว้ทางซ้ายมือของพิธีกร เป็นการสะท้อนถึง แนวคิดใหม่ของสังคมที่มีความสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองในฝ่ายซ้ายหรือแนวคิดเสรีนิยมใหม่ เป็นความหมายที่มีนัยยะแฝงเชิงการเมืองที่ทางรายการเถียงให้รู้เรื่องพยายามสื่อสารออกมา เพื่อสะท้อนความเป็นรูปแบบรายการที่มีการสื่อสารทางเมืองอย่างชัดเจน ที่สอดคล้องกับนโยบายที่ทางรายการต้องการสนับสนุนให้สังคมเกิดวัฒนธรรมแห่งการถกเถียง บนพื้นที่สาธารณะ ในรูปแบบการสื่อสารบนหลักการของเหตุและผลตามแนวทางแห่งวิถีประชาธิปไตย ซึ่งสะท้อนไปถึงความมีหลักการ ในมุมมองของความเป็นสื่อสาธารณะและสนับสนุนการสื่อสารแบบมีเหตุผลตามแนวความคิดของฮาเบอร์มาสที่พยายามพัฒนาให้สังคมเป็นสังคมแห่งอุดมคติ ที่สะท้อนถึงความเป็นมนุษย์ที่สามารถใช้ทักษะของความมีเหตุผลในการสื่อสารได้

สำหรับในส่วนเสียงดนตรีเปิดตัวรายการ เป็นเสียงแจ๊สเตือนสัญญาณวิกฤต สะท้อนให้เห็นถึงภาวะหรือสัญญาณชีพของสังคมที่กำลังอยู่ในภาวะวิกฤติ ซึ่งทางรายการใช้เสียงนี้เพื่อต้องการแจ้งเตือนผู้คนในสังคมให้สนใจในประเด็นที่ทางรายการพยายามนำเสนอ เพราะเนื่องจากว่า เป็นประเด็นที่จะทำให้สังคมเกิดอันตรายได้ หากไม่มีการหันหน้าเข้ามาพูดคุยกันให้รู้เรื่อง ประเด็นความขัดแย้งแย่งเหล่านี้ ก็อาจจะสามารถทำลายสังคมให้เกิดสภาวะที่เลวร้าย ดังนั้น เสียงดนตรีเปิดตัวรายการ เป็นเสียงแจ๊สเตือนสัญญาณวิกฤต จึงเชื่อมโยงกับประเด็นความขัดแย้งที่สังคมกำลังเผชิญหน้าอยู่ เป็นสัญญาณแจ้งเตือนถึงความอันตราย เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้คนเกิดความตระหนักในประเด็นความขัดแย้งที่รายการพยายามจะนำเสนอ

รูปแบบการสื่อสารในตราสัญลักษณ์ เป็นรูปที่มองเห็นได้หลายมุมมอง มุมมองแรกคือรูปหน้าคนหันเข้ากันเพื่อสนทนา มุมมองที่สองคือรูปรัฐธรรมนูญ เพื่อแสดงถึงมุมมองความหลายที่ทางรายการเถียงให้รู้เรื่องพยายามนำเสนอ ในมุมมองแรกคือรูปหน้าคนหันเข้ากันเพื่อสนทนา คือจุดประสงค์ของรายการที่พยายามจะนำเสนอ นั่นคือ วัฒนธรรมแห่งถกเถียง ส่วนในรูปที่สองคือรูปรัฐธรรมนูญ เป็นมุมมองที่สะท้อนถึง ความเป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะประชาชน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของรายการนี้ เพราะรายการเถียงให้รู้เรื่องต้องการเป็นตัวแทนแห่งสัญลักษณ์ในทางการเมือง กล่าวคือ รายการนี้ต้องการเปิด พื้นที่สาธารณะ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย โดยอาศัยรายการเป็นช่องทางในการใช้การสื่อสารเข้ามาพูดคุยถกเถียงกันในประเด็นสาธารณะของสังคม เพื่อสร้างความเป็นบรรทัดที่ดีของสังคมร่วมกัน หรือหลักรัฐธรรมนูญที่ดีร่วมกันโดยประชาชน เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

สำหรับสีที่ใช้ประกอบรายการเถียงให้รู้เรื่องส่วนใหญ่ ใช้สีส้ม กับสีฟ้า เพื่อสะท้อนถึงประเด็นความเป็นขั้วขัดแย้ง ที่มีความแตกต่าง เสมือนน้ำกับไฟ โดยสีส้มเป็นสีที่แสดงถึงความหมายร้อนแรงที่สอดคล้องกับประเด็นความขัดแย้งที่รายการนำเสนอ ในขณะที่สีฟ้าคือ ความเย็นเช่นสายน้ำที่สามารถดับไฟ ให้สงบลงได้ด้วยการสื่อสารที่ต่ออย่างรายการเถียงให้รู้เรื่องนั่นเอง

5.1.2 รูปแบบและวิธีการจัดการความขัดแย้งเป็นอย่างไร

สำหรับประเด็นความขัดแย้งที่ปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง พบว่า จากการทำการวิเคราะห์ในประเด็นเนื้อหาของรายการเถียงให้รู้เรื่อง พบประเด็นความขัดแย้ง ทั้งสิ้น 11 ประเด็น ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา การศึกษา ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม สื่อกฎหมาย ความรุนแรง ปัญหาระหว่างประเทศ โดยประเด็นที่มีการนำเสนอสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเด็นทางการเมือง กฎหมาย และ สังคม ตามลำดับ ส่วนยอดการรับชมในแต่ละตอนสูงสุด 5 อันดับแรก โดยเรียงจากอันดับสูงสุด ได้แก่ ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา (192,366), ระบบโซตัส SOTUS (62,415), ปฏิรูปการศึกษาไทยไปทางไหนดี? (32,130), แก่รัฐธรรมนูญ: สังคมไทยได้? (32,193), รถไฟฟ้าความเร็วสูง กับรถไฟรางคู่ แบบไหนคุ้มค่ากว่ากัน? (18,829) จากการวิเคราะห์ในสาเหตุแห่งความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับการที่มาของความขัดแย้ง มี 5 ประการ ได้แก่ วิธีการสื่อสารกัน (Communication) อารมณ์ (Emotion) ค่านิยม (Values) โครงสร้าง (Structure) ซึ่งปรากฏประเด็นสาเหตุแห่งความขัดแย้ง โดยปรากฏสาเหตุแห่งความขัดแย้ง 2 ประเด็น ในประเด็นแรกคือ ในส่วนของวิธีการสื่อสารกัน (Communication) จะประกอบด้วย

ประเด็นที่หนึ่ง การขัดแย้งในประเด็น เป็นสาเหตุให้เมื่อสื่อสารกันคนละประเด็น การโต้เถียง จึงเถียงไม่ใช่เถียงกันในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น ต่อให้เถียงกันอย่างไรมิมีวันเข้าใจหรือรู้เรื่อง เพราะว่า เราคุยกันคนละเรื่องคนละประเด็น ดังนั้น พิธีกร จึงมีบทบาทที่สำคัญในการ การเปิดประเด็น ตั้งประเด็น เชื่อมประเด็น แยกประเด็น จัดวางอันดับความสำคัญของประเด็น และสรุปประเด็น เป็นต้น หมายถึงการถกเถียงที่คู่ถกเถียงหยาบยกประเด็น คนละประเด็นขึ้นมาพูดถึง ดังนั้นจึงไม่ได้มีการตอบโต้ระหว่างกัน เช่น เถียงให้รู้เรื่องในตอนชุดนักศึกษา คู่ถกเถียงพูดถึง ชุดนักศึกษา อีกคนหนึ่งพูดถึงความคิดสร้างสรรค์โดยทั้งสองฝ่ายไม่มีการเชื่อมโยงว่า ทั้งสองมุมมองมีความเกี่ยวข้องกันได้อย่างไร หรือ ประเด็นการปฏิรูปการศึกษา ที่คู่ถกเถียงคนหนึ่ง อ้างถึงความใจอคับแคบของครูและผู้ใหญ่ ในขณะที่ อีกคนหนึ่ง พยายามเสนอแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา หรือในตอนชุดนักศึกษากับสิทธิเสรีภาพ โดยอ้างถึงการไม่ยอมใส่ชุดนักศึกษา แต่กลับให้เห็นผลที่ถกเถียงกัน ประเด็นเรื่องเพศ การรักรวมสองตัว ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกันกับประเด็นการสวมชุดนักศึกษา ความไม่สอดคล้องกันในประเด็นเหล่านี้ ทำให้เราไม่สามารถโต้เถียงกันรู้เรื่อง และ 2. การขัดแย้งในด้านข้อมูล คือ กรณีที่ผู้ถกเถียงพูดถึงหัวข้อเดียวกันในประเด็นเดียวกันแต่อ้างถึงข้อมูลคนละชุด เช่นในตอนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ คุณสมบัติบอกว่า ประชาธิปไตยประชาชนมีอำนาจสูงสุด ผู้เชี่ยวชาญบอกว่าไม่ใช่ประชาชนเป็นเพียงกลไกในการตรวจสอบเพื่อถ่วงดุลอำนาจทางการเมือง เป็นต้น การเพิ่มเติมในประเด็นข้อมูล จะช่วยสามารถปรับมุมมองที่มีต่อประเด็นความขัดแย้งได้หลากหลายมิติมากขึ้น

ประเด็นที่สอง คือในส่วนของค่านิยม (Values) โครงสร้าง (Structure) จะประกอบด้วย 3 การขัดแย้งทางด้านความคิด คือ ความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีความคิดที่มีหลากหลายมุมมองที่แตกต่าง โดยสะท้อนผ่านทางวาทกรรม วาทกรรมในบริบทแห่งการสื่อสาร สามารถสะท้อนรากเหง้าแห่งความขัดแย้ง ความไม่เท่าเทียม การกีดกัน การกดทับ ซึ่งปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง ได้แก่ วาทกรรมเถียงให้รู้เรื่อง วาทกรรมความขัดแย้ง วาทกรรมประชาธิปไตย วาทกรรมประชาชน เป็นต้น

จากการศึกษาเรื่องวาทกรรมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องของวาทกรรมที่และการตอบโต้ทางวาทกรรมด้วย ซึ่งการตอบโต้นี้มีได้หลายรูปแบบ การศึกษาเรื่องวาทกรรมจึงมีทั้งการศึกษาเรื่องของกระบวนการการครอบงำความคิดและเรื่องของกลยุทธ์และความพยายามในการ "ช่วงชิงความหมาย" ว่าใครจะมีกลวิธีอย่างไรในการ กำหนดนิยามให้เรื่องต่างๆ และทำให้นิยามนั้นเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น "วาทกรรม" แปลมาจากคำว่า Discourse แนวคิดเรื่องวาทกรรม Foucault (1972) พยายามเสนอแนวคิดเพื่อเชื่อมโยงเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ ความรู้ อำนาจและความจริง โดยมองว่าวาทกรรมเป็นการสร้างความรู้ การผลิตความรู้หรือการนิยามความรู้บางอย่างขึ้นมาเพื่อให้มีอำนาจในการกำหนดความจริง วาทกรรมหลัก ตามความหมายของ Foucault (1972) หมายถึง วาทกรรมยังคงทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นมานั้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (Valorize) จนกลายเป็นวาทกรรมหลัก (Dominant Discourse) ขึ้นมาในสังคม (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2543, น.19) กับวาทกรรมกระแสรอง ถูกมองว่าเป็นความเป็นอื่น/สภาวะแปลกแยกจากกระแสหลัก (Otherness/Alieness) (อานนท์ บุญมาศ, 2555)

วาทกรรมในบริบทแห่งการสื่อสารที่ปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่องพบว่า มี 4 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ประเด็นแรก วาทกรรมเถียงให้รู้เรื่อง คำว่าเถียง หมายถึงการสื่อสารในรูปแบบ

หนึ่ง ไม่ใช่การสื่อสารในรูปแบบธรรมดา แต่เป็นการเถียงหรือโต้แย้ง ในประเด็น ที่สร้างความไม่พึงพอใจในบางอย่าง เมื่อผนวกรวมเข้ากับคำว่า ให้รู้เรื่อง คำว่า รู้เรื่อง หมายถึง ความเข้าใจ ดังนั้น รายการเถียงให้รู้เรื่อง จึงหมายถึง การสื่อสารเพื่อถกเถียงในประเด็นที่สร้างความไม่พึงพอใจให้เกิดความเข้าใจ การเถียงคือการสื่อสาร โดยวาจาซึ่งผู้ร่วมรายการสื่อสารแสดงความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ปกติคำว่า เถียงมักใช้ในบริบทที่ไม่เป็นทางการและมักพูดถึงการโต้แย้งที่มีการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ดังนั้นคำว่าเถียงมีนัยยะในภาษาไทยที่ค่อนข้างเป็นลบ ในรายการเถียงให้รู้เรื่องนำคำว่า เถียงมาประกอบกับคำว่า ให้รู้เรื่อง เพื่อแสดงว่ารายการจะนำเสนอ ผู้ร่วมรายการที่มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันตามนิยามของคำว่าเถียงที่กล่าวมาแต่ในขณะเดียวกัน เป็นหน้าที่ของพิธีกรในการดำเนินรายการหรือผู้อำนวยการสื่อสารให้การเถียงนั้น เป็นไปบนพื้นฐานของเหตุและผล สอดคล้องกับแนวคิดของฮาเบอร์มาส ที่ได้กล่าวถึง กฎเกณฑ์แห่งการถกเถียงพูดคุยที่ระบุไว้ 3 ข้อได้แก่ ข้อแรก อนุญาตให้ผู้ที่มีทักษะในการพูดและกระทำให้มีส่วนร่วมในการถกเถียง ข้อที่สอง อนุญาตในทุกคนตั้งคำถาม ตั้งข้อเสนอ และแสดงความปรารถนา ในการถกเถียงพูดคุยได้ และข้อสุดท้าย ผู้พูดต้องไม่ถูกกีดกัน หรือขู่ขู่ เพื่อแสดงออกตามสิทธิในข้อ 1 และ ข้อ 2 (MCCA, 89) Habermas (1970) เชื่อว่า ในสังคมสมัยใหม่ การสื่อสารและการถกเถียงพูดคุย เพื่อคลี่คลายความขัดแย้ง ที่หยั่งรากลึกอยู่ในโครงสร้างของสังคม (พินเลย์สัน, 2559) ดังจะเห็นได้จากหน้าที่ของผู้ดำเนินการสื่อสารหรือพิธีกรที่มีบทบาท สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะพิธีกรเป็นผู้มีสิทธิ์ในการระบุผู้ที่จะได้รับโอกาสในการพูดแสดงความคิดเห็นพิธีกรมีสิทธิ์ที่จะเรียกใครเพื่อแสดงความคิดเห็น และพิธีกรมีสิทธิ์ในการกำหนดหัวข้อประเด็นที่จะหยิบยกขึ้นมาถกเถียงกันในขณะเดียวกันพิธีกรก็ยังมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ในการที่จะแสดงบทบาทเป็นอะไรก็ได้ เช่น แสดงบทบาทเป็นผู้พูด เช่น ลงมาเป็นผู้ถกเถียงด้วย เหมือนกับเป็นผู้ร่วมรายการคนหนึ่งหรือตั้งคำถามเหมือนกับเป็นผู้ชมก็ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเถียงให้รู้เรื่อง เป็นสิ่งที่ผู้อำนวยการสื่อสารจำเป็นต้องดูแลให้การถกเถียงเป็นไปได้อย่างรู้เรื่อง

ในประเด็นที่สอง วาทกรรมความขัดแย้ง คำว่า ความขัดแย้ง ในมุมมองมี 2 ทักษะที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ การมองเห็นความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติ กับ ความขัดแย้งเป็นเรื่องเลวร้ายที่ต้องกำจัดให้หมดสิ้นไป ในความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์นั้น ต้นทุนแห่งความขัดแย้งนั้นสามารถคำนวณนับได้เป็นทุน ดังนั้น แนวคิดแห่งความขัดแย้งจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง หรือคงไว้ซึ่งความขัดแย้ง มูลค่าความสูญเสียที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลง จะมากกว่าหรือน้อยกว่ามูลค่าแห่งการคงไว้ซึ่งความขัดแย้ง สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นที่สังคมไทยต้องเรียนรู้ โดยการถกเถียง เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง สร้างความเข้าใจในประเด็นที่เห็นไม่สอดคล้องกัน ซึ่งความเข้าใจในความขัดแย้งนั้น ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องต้องกัน เพราะในความขัดแย้งอาจสร้างมุมมองใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา ดังเช่นสำนวนที่ว่า High Risk High Return ความเสี่ยงสูง ผลตอบแทนยิ่งสูงเช่นกัน บางครั้งความขัดแย้งที่สูงมากๆ อาจนำสังคมไปสู่จุดเปลี่ยนครั้งยิ่งใหญ่ในสังคมได้เช่นกัน เช่น การปฏิวัติ เป็นต้น ดังนั้น ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว จะเห็นได้จากทั้ง 5 ตอนมีศักยภาพขยายวงกว้างออกไปทำให้สังคมมีความเสี่ยงหากไม่ได้รับการจัดการ เช่น เถียงให้รู้เรื่องในตอน การแก้ไขรัฐธรรมนูญปี 40 อาจนำไปสู่ภาวะวิกฤตทางการเมืองดังที่ประเทศไทยได้เคยประสบมาแล้วและเป็นการตอกย้ำการแตกแยกที่มีอยู่ในสังคมไทย อีก 3 ตอน ในเรื่องประเด็น สิทธิเสรีภาพกับขุดนักศึกษา ระบบไซตัส และปฏิรูปการศึกษา ทั้งสามตอนนี้เป็นเรื่อง

เกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ของประเทศ หากพิจารณาเนื้อหาในการถกเถียง จะเห็นได้ว่าเป็นประเด็นที่แสดงการปะทะกันระหว่างค่านิยมไทยแบบอนุรักษ์นิยม การเคารพผู้ใหญ่ การให้ความสำคัญกับระเบียบวินัยทางสังคม กับค่านิยมแบบก้าวหน้าที่ให้ความสำคัญกับเสรีภาพและสิทธิความเท่าเทียมกัน ซึ่งประเด็นนี้ หากไม่ได้รับการจัดการ อาจก่อให้เกิดการแตกแยกระหว่าง คนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ ได้

ประเด็นที่สาม วาทกรรมประชาชน คำว่า ประชาชน ถูกโยงเข้าไปสู่ประเด็น ประชาธิปไตย อยู่บ่อยครั้ง อันเนื่องมาจาก อำนาจทางการเมืองสูงสุด คือประชาชน ตามวิถีแห่งประชาธิปไตย ในทัศนะหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันก็มีมุมมองที่เห็นต่างว่า ประชาชนไม่ได้มีอำนาจสูงสุด เพียงแต่ผลประโยชน์ทั้งหลายต้องตกไปอยู่ในมือของประชาชนให้มากที่สุดต่างหาก นอกจากนี้ ยังพบว่า คำว่า ประชาชน ยังถูกนำไปสู่ประเด็นมุมมองแห่งความไม่รู้ในประชาธิปไตย อำนาจที่อยู่บนความไม่รู้ของประชาชน แล้วประชาชนจะใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องได้อย่างไรเป็นประเด็นใหม่ที่น่าสนใจ เนื่องมาจาก บ่อยครั้งในสังคมมักเรียกร้องถึง หลักการประชาธิปไตย แต่สังคมและประชาชนกลับไม่เข้าใจความหมายอย่างชัดเจน จึงต้องตกอยู่ในสภาพของความเยื่อใยทางการเมือง ในทุกตอนของรายการจะเห็นว่าผู้ถูกพยายามอ้างประชาชน ทั้งในฐานะผู้ฟังเป้าหมาย และในฐานะเสียงส่วนใหญ่ (Norm) ที่สนับสนุนแนวคิดของตน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ และโน้มน้าวใจของ ทั้งสองฝ่าย มักมีการกล่าวถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ เช่น การแก้รัฐธรรมนูญจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน แต่ในขณะเดียวกัน แต่ในฝ่ายที่ไม่ต้องการแก้รัฐธรรมนูญ จะก็จะอ้างว่าการแก้รัฐธรรมนูญจะก่อให้เกิดความขัดแย้งเป็นที่เดือดร้อนต่อของประชาชน

ในประเด็นสุดท้าย วาทกรรมประชาธิปไตย Habermas (1970, อ้างถึงใน ฟินเลย์สัน, 2559) เชื่อว่า การถกเถียง คือ กลไกการจัดการความขัดแย้งแบบอัตโนมัติในชีวิตประจำวัน ในสังคมประชาธิปไตย การแลกเปลี่ยนกันบนพื้นฐานของเหตุและผล (Rational Dialogue) เป็นสิ่งที่สำคัญอันจะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงได้ ดังนั้นรายการนี้เสนอรูปแบบการสื่อสารเป็นพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตยที่จะต้องฟังเสียงของประชาชนทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากประชาธิปไตยจะปรากฏในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรายการแล้ว ประชาธิปไตย ในฐานะ “วาทกรรม” ที่ได้รับการ “อ้างถึง” ในทุกตอน โดยทุกคู่ถกเถียงทั้งสองฝ่าย ประชาธิปไตยได้รับการนำเสนอในฐานะปทัสถานของสังคมที่ดี และมักถูกดึงมาเป็นสิ่งที่สนับสนุนแนวคิดของผู้พูดส่วมีความสอดคล้องกับข้อเสนอของตน เห็นได้จากตอน ปฏิรูปการศึกษา ฝ่ายที่สนับสนุนการปฏิรูปอ้างว่า เพราะครูไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะครูไม่ฟังนักเรียนจึงต้องปฏิรูป ผู้พูดคนที่สองเองก็ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น โดยอ้างหลักการประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน. ในตอนที่เกี่ยวกับการแก้รัฐธรรมนูญ ฝ่ายที่สนับสนุนการแก้อ้างว่า รัฐธรรมนูญมาจากคณะปฏิวัติเป็นผู้ร่าง ไม่ได้ฟังจากเสียงของประชาชนจึงไม่ดี และต้องได้รับการแก้ไข ในขณะที่ ฝ่ายที่ไม่ต้องการให้แก้รัฐธรรมนูญ อ้างว่าเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความเป็นประชาธิปไตยอยู่แล้วจึงดีแล้วไม่ต้องแก้ ไม่ต้องไปสนใจว่าใครเป็นคนร่างเป็นต้น จะเป็นได้ว่า ประชาชน และประชาธิปไตย เป็น ต่างเป็นคำที่ไม่ได้มีความหมายระบุชัดเจน หรือมีหลายความหมาย ไม่มีการระบุชัดเจนว่าใครคือประชาชน ประชาธิปไตยเองก็เป็นคำที่เป็นนามธรรม มีความหมายที่หลากหลาย จึงมองได้ว่าทั้งสองคำนี้เป็น Floating Signifiers หมายถึงเป็นคำที่มีความคลุมเครือ หรือว่ามีหลายความหมาย ด้วยลักษณะ

ความหมายที่ “ล่องลอย” ดังกล่าวผู้พูดจึงสามารถดึงคำเหล่านี้ มาใช้ประกอบกับวาทกรรมของตน โดยกำหนดนิยาม ให้เข้ากับประโยชน์ กับวาทกรรมของตนอย่างไรก็ได้

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของการถกเถียงในทุกๆ ตอนทั้ง 5 ตอน พบว่ามีประเด็นที่แตกต่างไป ในแต่ละสัปดาห์แต่ในการโต้เถียงมักมีการอ้างวาทกรรมกระแสหลักกับวาทกรรมกระแสรองที่ซ้ำๆ กัน เช่น วาทกรรมความเป็นไทย-ความสงบเรียบร้อย-การรู้หน้าที่มีวินัย ปะทะกับวาทกรรมประชาธิปไตย-สิทธิเสรีภาพ-ความเท่าเทียมกัน เช่นในตอนที่เกี่ยวกับประเด็นทางสังคมขอบเขตความคิดและเสรีภาพ นักศึกษา ที่อัม เนโกะ เป็นเสียงของวาทกรรมรองที่เน้นเสรีภาพ ในขณะที่พันธกรเป็นเสียงของวาทกรรมกระแสหลักที่เน้นบทบาทหน้าที่และวินัยของนักศึกษาที่ดี หรือรายการตอน ในตอนที่เกี่ยวกับการเมืองกฎหมาย เช่นตอนแก้รัฐธรรมนูญก็จะเห็นว่าสนธิญาณเป็นเสียงของวาทกรรมกระแสหลักที่เน้นการหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย มุ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความสงบเรียบร้อย ในขณะที่สมบัติเป็นเสียงของวาทกรรมกระแสรองที่เน้นสิทธิ การมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกันในการร่างรัฐธรรมนูญของคนไทยทุกคน โดยในระหว่างการดำเนินการอภิปรายคู่ถกเถียงโดยเฉพาะเสียงของวาทกรรมกระแสหลักที่อาจเรียกได้ว่าเป็นอนุรักษนิยมสูงก็ยังคงแสดงความพยายามในการดึงวาทกรรมของอีกฝ่ายหนึ่งมาใช้ อยู่บ้าง โดยวาทกรรมที่ได้รับการอ้างถึงโดยทุกฝ่ายคือเรื่องประชาธิปไตย ทั้งที่องค์ประกอบบางส่วน ของประชาธิปไตยเช่นความเท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมจะขัดแย้งกับจุดยืนของผู้ที่ยึดแนวคิดกระแสหลักก็ตาม

สำหรับรูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งพบว่าวาทกรรมของทั้งสองฝ่ายมุ่งโน้มน้าวใจ สร้างความน่าเชื่อถือให้ประเด็นที่ตนเองเสนอ โดยใช้กลไกการจัดการความขัดแย้งต่างๆ ที่พบบ่อยมากที่สุด 3 กลไกคือใช้การอ้างคำพูดของคนอื่น การตั้งคำถามวาทศิลป์ และการให้นิยามทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ตนเองและลดความน่าเชื่อถือของคนอื่น โดยมีผู้อำนวยความสะดวกสื่อสาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชมในรายการเป็นเสมือนกรรมการให้รายการดำเนินไปอย่างราบรื่น รายการนี้ไม่ได้เน้นว่าการอภิปรายจะต้องจบลงด้วยการหักล้างเพื่อเอาชนะกัน ดังนั้นจะเห็นว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดคือการแก้ปัญหาความขัดแย้ง วัตถุประสงค์ดังกล่าวสะท้อนชัดเจนในการดำเนินรายการ

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้มองว่า วิธีการจัดการความขัดแย้ง โดยอาศัยเครื่องมือของ Thomas and Kilmann (1974) ชื่อว่าThomas-Kilmann Conflict Mode Instrument) เป็นการจัดการกับความขัดแย้งที่มุ่งเน้นในด้านความสัมพันธ์ ซึ่งจุดอ่อนของวิธีนี้คือ ถึงแม้ว่าจะสามารถรักษาความสัมพันธ์ให้คงอยู่ต่อไปได้ แต่ปัญหาความขัดแย้งในประเด็นเดิมๆ จะกลับมาซ้ำรอยเรื่อยๆ เนื่องจากยังไม่พบวิธีการแก้ไขปัญหอย่างแท้จริง ทั้งนี้งานวิจัยชิ้นนี้จึงได้ผนวกรวมเอาวิธีการจัดการความขัดแย้ง ในมิติของความสัมพันธ์และการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ โดยอาศัยเครื่องมือทางการสื่อสารเข้ามาเป็นตัวผนวกรวมกับทั้ง 2 วิธีนี้เข้าด้วยกัน จึงได้ออกมาเป็นรูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

การวางกรอบโครงสร้างสร้างความขัดแย้งเพื่อจัดการ นับได้ว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ที่ปรากฏในรายการเถียงให้รู้เรื่อง การปรับโครงสร้างเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการสื่อสารที่นำไปสู่การจัดการความขัดแย้ง ถ้าคู่ขัดแย้งมองความถูกต้องมีอยู่จริง ทั้งตนเองและผู้เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทั้งหมดต่างมีความถูกต้องเช่นกัน ก็จะมีแนวโน้มเกิดความเข้าใจและเห็นใจกันมากขึ้น (บรรพต ตันธีรวงศ์, 2553, น. 198-199) โดยรายการเถียงให้รู้เรื่องมีรูปแบบการ

สื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง พบว่า มีรูปแบบของการปรับโครงสร้างอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวคือผู้อำนวยการสื่อสาร การปรับโครงสร้างที่ปรากฏสามารถจำแนกตามประเภทได้ 4 ประเภทโดยอ้างอิงงานของบรรพต ต้นธีรวงศ์ (2553, น. 198-199) ได้ดังนี้

1) การปรับโครงสร้างแบบล้างพิษ (Detoxification) การขจัดข้อเสียของคำพูดปรับคำพูดที่จำเป็น เพื่อเปลี่ยนแปลงการนำเสนอ อาทิ การแสดงความคิดเห็น ความกังวล ข้อเสนอปัญหา และสื่อถึงผลประโยชน์ของคู่กรณี เป็นการช่วยให้แสดงออกได้อย่างสอดคล้องกับแนวคิดอีกฝ่าย มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับอ่อนสุด ตัวอย่างเช่น รายการเถียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 1 ประเด็นเรื่อง:ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา? พิธีกรตั้งคำถาม- ตั้งคำถามว่าคุณรับได้ไหมกับการแสดงออกของอีกฝ่ายในฐานะนักศึกษา ปัญญาชนในมหาวิทยาลัย คุณรู้สึกยังไง

2) การปรับโครงสร้างเชิงนิยาม (Definitional Reframing) การเน้นที่การนิยามประเด็นปัญหาหรือความขัดแย้ง เพื่อให้กระบวนการจัดการความขัดแย้งแบบบูรณาการมากขึ้น เป็นการช่วยให้แนวคิดที่มีความคลุมเครือชัดเจนมากขึ้น และมักใช้ในประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยผนวกความต้องการและความกังวลของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับที่เพิ่มมากขึ้นจากระดับแรก ตัวอย่าง รายการเถียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 1 ประเด็นเรื่อง:ขอบเขตความคิดและสิทธิเสรีภาพนักศึกษา? พิธีกรตั้งคำถามเน้นย้ำประเด็นต่อข้อร้องเรียน-ตั้งคำถามเน้นย้ำประเด็นต่อข้อร้องเรียนว่า คุณใช้คำนี้เลยหรือที่ว่าธรรมชาติศาสตร์เผด็จการ

3) การปรับโครงสร้างแบบอุปมา (Metaphoric Reframing) แสวงหาคำอุปมาใหม่ๆ นำมาปรับใช้กับการอธิบายสถานการณ์ให้เข้าใจได้มากขึ้น มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับที่เพิ่มมากขึ้นจากระดับแรก ตัวอย่าง รายการเถียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 4 ประเด็นเรื่อง:แก้รัฐธรรมนูญ : สังคมไทยได้? พิธีกรตั้งคำถาม-ตั้งคำถามกับนักวิชาการอาจารย์ปริญญา เพื่อขอความคิดเห็นว่า กฎหมายไม่ค่อยมีน้ำยาในสังคมไทย เห็นด้วยหรือไม่

4) การเปลี่ยนย้ายกระบวนการทัศนคติความขัดแย้งโดยการปรับโครงสร้าง เพื่อให้คู่กรณีปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อตนเอง ต่อสิ่งแวดล้อม และความขัดแย้ง เป็นความขัดแย้งเชิงโครงสร้าง มักใช้กับการจัดการความขัดแย้งในระดับที่สูงสุด ตัวอย่าง รายการเถียงให้รู้เรื่อง ตอนที่ 4 ประเด็นเรื่อง:แก้รัฐธรรมนูญ : สังคมไทยได้? ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2 -ตอบคำถาม โดยการใช้กลวิธีการเปรียบเทียบแบบมโนทัศน์ที่มฟุตบอล กับประเด็นเรื่องการเมือง ว่า ทีมฟุตบอลที่แข่งกันอยู่มันมีสปอนเซอร์ทุกทีม การเมืองก็มีเช่นกัน ทั้งทีม ประชาธิปัตย์ หรือ เพื่อไทย มีสปอนเซอร์ทั้งคู่ แต่ประเด็นสำคัญคือ คนเตะต้องให้นักบอลเตะ สปอนเซอร์ก็เป็นสปอนเซอร์ไป การสื่อสารและการจัดการความขัดแย้ง โดยผู้วิจัยเชื่อว่า ธรรมชาติของความขัดแย้ง ยังคงมีอยู่ต่อไป แต่เราสามารถทำอะไรให้สื่อสารกันแลกเปลี่ยนความคิดของแต่ละฝ่าย พร้อมกับศึกษาที่กระบวนการจัดการความขัดแย้งผ่านการสื่อสาร ว่ามีรูปแบบใด ในการสื่อสารท่ามกลางแนวคิดที่ขัดแย้งกัน เราสามารถจัดการอย่างไรให้ทั้งสองฝ่ายสามารถพูดคุยกันได้ แลกเปลี่ยนแนวคิดกันได้ และสามารถถ่ายทอดแนวคิดของทั้งสองฝ่ายออกมาได้สิ่งนี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่ผู้วิจัยสนใจ

สำหรับมุมมองการสื่อสาร ในฐานะที่สื่อมีอิทธิพลต่อการสร้างและสามารถสะท้อนประเด็นที่เป็นวาระสำคัญให้แก่สังคมได้ จากการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยพบว่า ปรากฏการณ์ทางการสื่อสารในรายการเถียงให้รู้เรื่อง นับเป็นปรากฏการณ์ทางการสื่อสารที่สะท้อนถึงยุคที่ผู้รับสารสามารถสร้าง

ความหมาย (Meaning-making) (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2557) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสในสื่อมีเสรีภาพและมีอิสระ อย่างสื่อสาธารณะ เป็นการเปิดพื้นที่ให้แก่ผู้รับสารสามารถมีส่วนร่วมในการสะท้อนมุมมองทางการสื่อสาร โดยเชื่อว่า ในอดีตสื่อสามารถสร้างอิทธิพลต่อผู้รับสาร แต่ในปัจจุบันผู้รับสารกลับสามารถสร้างความหมายและถ่ายโอนความหมาย (Meaning Transfer) ระหว่างผู้สื่อสาร (Communicators) ด้วยกันเอง โดยสะท้อนผ่านช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อสาธารณะทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งเป็นพื้นที่กลางที่สามารถแสดงความคิดเห็น สะท้อนประเด็นปัญหา และแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งการสื่อสารบนหลักการของเหตุและผล เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมในการถกเถียง นับได้ว่าเป็นการแสดงออกที่อยู่ในขอบเขตสิทธิเสรีภาพแนวทางแห่งประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีปัทธาน (Normative Theory) (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2557) ที่อธิบายถึง พื้นที่สื่อที่เปิดกว้างเพื่อเปลี่ยนแปลงคุณค่าของสังคม เพราะสื่อและสังคมต่างเป็นสิ่งสะท้อนถึงคุณค่าซึ่งกันและกัน

5.2 สรุป

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง ที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมพื้นที่สาธารณะ และประชาธิปไตย กรณีศึกษา รายการเถียงให้รู้เรื่อง ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส พบว่า รูปแบบการสื่อสารของรายการเถียงให้รู้เรื่อง มีความเป็นประชาธิปไตย บนพื้นที่สาธารณะ มีการแลกเปลี่ยนความคิด บนกฎเกณฑ์ของการสื่อสารอย่างมีความเป็นเหตุเป็นผล ที่สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันได้ เห็นพ้องต้องกันได้ เพื่อประกอบสร้างเป็นบรรทัดฐานร่วมกันของสังคมสมัยใหม่อย่างสันติสุข ในส่วนของกระบวนการจัดการความขัดแย้งผ่านการสื่อสาร จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์รูปแบบการสื่อสาร และประเด็นความอ่อนไหวของเนื้อหาในการสื่อสาร นอกจากนี้ ยังพบว่า วาทกรรมที่ปรากฏในรายการ มีการต่อสู้ของวาทกรรม ทั้งวาทกรรมหลักและวาทกรรมรอง ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในวาทกรรม มีการสร้างตัวตน ความรู้ ความจริง เพื่อขับเคลื่อนไปสู่อำนาจในสังคม

5.2.1 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) สามารถนำรูปแบบการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งของรายการเถียงให้รู้เรื่องไปเป็นแนวทางในการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งของรายการวิทยุโทรทัศน์อื่น ๆ ได้
- 2) ทำให้รับรู้ถึงรูปแบบการพัฒนาการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้อีกแนวทางหนึ่ง
- 3) เพื่อให้บุคคลทั่วไปเห็นความสำคัญของการสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้งที่สามารถใช้เป็นแนวทางหนึ่งในกระบวนการจัดการความขัดแย้งในเบื้องต้นก่อนที่ปัญหาความขัดแย้งจะนำไปสู่ความรุนแรง

5.2.2 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

รายการเถียงให้รู้เรื่องจากการศึกษาทางผู้วิจัยยอมรับว่ามีความชื่นชอบในรายการเป็นการส่วนตัว เพราะรายการมีรูปแบบการสื่อสารที่น่าสนใจ และมีรูปแบบทางการสื่อสารที่แปลกใหม่

รวมถึงได้เรียนรู้ในประเด็นสาระแห่งความขัดแย้งที่หลากหลาย โดยข้อจำกัดของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ ผู้วิจัยทำการศึกษาในขอบเขตของรูปแบบทางการสื่อสารในรายการเถียงให้รู้เรื่อง จึงอาจทำให้ได้รับความรู้ในส่วนที่มองมอมองสำหรับการสื่อสารจากรายการเถียงให้รู้เรื่องเพียงเท่านั้น

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว และภิญญาพันธ์ เพี้ยชัย. (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม (มศว 353). *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 7(1), 43-60.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2546). ทฤษฎีว่าด้วยเนื้อหาสาระและความหมาย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญา นิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร* (หน่วยที่ 8-15). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2553). *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ, กิตติ กันภัย, และปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล. (2544). การสื่อสารกับชุมชน : แนวคิดหลักเพื่อการพัฒนา. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 18(2), 5-7.
- กัมปนาท เบ็ญจนาวี. (2557). บทความปริทัศน์ วัฏจักรคลื่นยาวทางเศรษฐกิจการเมือง กับบทวิเคราะห์การเกิดขึ้นของสงคราม. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 2(2), 159-176.
- กล้า สมุทวณิช. (2558). *ขอบเขตอำนาจหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- คมชัดลึกออนไลน์. (2560). *นายกฯขอประชาชน อดทนช่วงเปลี่ยนผ่าน เอาชนะคะคานไม่จบ*. สืบค้นจาก <http://www.nationtv.tv/main/content/politics/378566355/>
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). *วาทกรรมการพัฒนา อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกสิทธิ์ และความเป็นอื่น*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และวิระยุทธ์ กาญจนชูฉัตร. (2547). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ บุคลากรสื่อไทย: สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ญานิศภาค กาญจนวิศิษฐ์. (2547). *กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรมรายการนายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เทพชัย หย่อง. (2553). *สรุปการรายงานผลการปฏิบัติงาน ส.ส.ท. ประจำปี 2553 ต่อที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร วันพฤหัสบดีที่ 8 กันยายน 2554*. สืบค้นจาก <http://www2.thaipbs.or.th/event/GOVReport/images/govReport.pdf>
- ไทยพีบีเอส. (2558). *รายการเถียงให้รู้เรื่อง*. สืบค้นจาก <http://www.youtube.com/user/ThaiPBS>
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2558). *รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นวลฉวี ประเสริฐสุข. (2558). สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างสุขในครอบครัว (Constructive Communication for Family Happiness). *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 8(2), 737-747.
- เนตรดาว เกาถวิล. (2557). ปฏิบัติการต่อรองของชาวนาไทยภายใต้ระบบการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์เพื่อป้อนตลาดโลก. *วารสารสังคมมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 33(1), 13-43.
- บรรพต ต้นธีรวงศ์. (2553). *พลวัตการจัดการความขัดแย้ง*. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- ประชาไท ออนไลน์. (2553). มองชนชั้นในสังคมไทยปัจจุบันผ่านมโนทัศน์ของคาร์ล มาร์กซ์-แมกซ์ เวเบอร์. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2010/11/31841>
- ประชาไท ออนไลน์. (2557). *ประเด็นปัญหาทางเพศในสังคมไทย*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2014/07/54562>
- ประชาไท ออนไลน์. (2558). *อำนาจนิยมในระบบการศึกษา*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2015/08/60993>
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2556). *การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ปถุน เทพนรินทร์. (2558). *อำนาจนิยมในระบบการศึกษา*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2015/08/60993>
- ปิยรัฐ ธรรมพิทักษ์. (2554). บทวิจารณ์หนังสือ เรื่อง “พลวัตการจัดการความขัดแย้ง”. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 17(2), 121-128.
- ผู้จัดการ ออนไลน์. (2548). *ทางเดินของปัญญาชนสยาม*. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9480000177163>
- พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2551). สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CD22/%CD22-20-2551-a0001.htm>
- พลเดช ปิ่นประทีป. (2554). *ประธานกรรมการนโยบาย.เอกสารสรุปการรายงานผลการปฏิบัติงาน ส.ส.ท. ประจำปี 2553 ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร*. สืบค้นจาก <http://www2.thaipbs.or.th/event/GOVReport/images/govReport.pdf>
- ฟินเลย์สัน, เจมส์ กอร์ดอน. (2559). *ฮาเบอร์มาส: มนุษย์กับพื้นที่สาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สานเงินมีมา.
- มลินี สมภพเจริญ. (2556). *ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล*. นนทบุรี: สองขาครีเอชั่น.
- วรภุรี มูลสิน. (2556). *Postmodern แนวคิดหลังทันสมัย*. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- ศิวินันท์ ศิริเพ็ชร. (2553). มองชนชั้นในสังคมไทยปัจจุบันผ่านมโนทัศน์ของคาร์ล มาร์กซ์-แมกซ์ เวเบอร์. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2010/11/31841>
- สถานีไทยพีบีเอส. (2558). *นโยบายรายการไทยพีบีเอส*. สืบค้นจาก <http://program.thaipbs.or.th/Policydebate>
- สำนักข่าวอิศรา. (2560). *นักการเมืองไทยโกงมากสุดในโลก! เสวนา ป.ป.ช.สรุปบทเรียน-ก้าวข้ามอย่างไร?* สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/isranews-scoop/45791-nacc98eiz.html>

- สีบวงษ์ สุขะมงคล. (2557). การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 15(1), 39-55.
- สุนทรีย์ สิริอินตะวงค์. (2557). *ประเด็นปัญหาทางเพศในสังคมไทย*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2014/07/54562>
- สุพจน์ เต๋นดวง และนาถฤดี เต๋นดวง. (2558). *ปัญหาครอบครัวกับความขัดแย้งระหว่าง “งาน” กับ “ครองครัว” ในสังคมโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2555). *ทฤษฎีทางสังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี สุวรรณกร. (2559). แนวทางการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเมืองขอนแก่น. *วารสารการบริหารท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 9(2), 108-117.
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2548). *ทางเดินของปัญญาชนสยาม: ปัจจุบันถึงอนาคต*. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9480000177163>
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2556). *การแสวงหาความรู้แบบหลังนวมสมัย*. กรุงเทพฯ: ระเบียบทอง.
- เสนาะ เจริญพร. (2548). *ผู้หญิงกับสังคม ในวรรณกรรมไทยยุคฟองสบู่*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อรวรรณ ปิลาพันธ์โอบาท. (2546). กรอบวาทกรรมวิเคราะห์และกรณีศึกษาไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 21(1), 1-20.
- อานนท์ บุญมาศ. (2555). *ประวัติศาสตร์การเมืองปาตานีแนวใหม่ : มุมมองว่าความรุนแรงภายใต้ สภาวะสองรัฐ สองจินตนาการ*. สืบค้นจาก <http://www.fatonionline.com/21>
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2552). *คิดอย่างมีเซล ฟุโกต์ คิดอย่างวิพากษ์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัย ปริญาสุทธีรัตน์. (2556). *ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ กับการจัดการความขัดแย้งของชุมชนควนโส*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Arendt, H. (1951). *The origins of totalitarianism*. New York: Harcourt, Brace and Co.
- Arendt, H. (1963). *Eichmann in jerusalem: A report on the banality of evil*. New York: Penguin Books.
- Beck, U., Giddens, A., & Lash, S. (1994). *The reinvention of politics: Towards a theory of reflexive modernization* (pp. 1-55). Standford, CA: Standford University Press.
- Cahn, D. D., Abigail R. A., & Lulofs, R. S. (2007). *Managing conflict through communication* (3rd ed.). Boston, MA: Pearson/Allyn and Bacon.
- Coser, L. A. (1956). *The functions of social conflict* (Vol. 9). New York: Routledge.
- Dahrendorf, R. (1959). *Class and class conflict* (Vol. 88). Standford: Standford University Press
- de Certeau, Michel. (1984). General introduction. *In The practice of everyday life* (pp. 10-21). Berkeley, CA: University of California Press.

- Dominick, J. R. (2002). *The dynamics of mass communication : Media in the digital age* (7th ed.). New York: Mc-Grawhill.
- Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. London: Edward Arnold.
- Foucault, M. (1972). *The archaeology of knowledge and the discourse on language*. New York: Pantheon Books.
- Foucault, M., Burchell, G., & Gorfon, C. (1991). *The Foucault effect: Studies in governmentality, with two lectures and interview with Michel Foucault* (pp. 53-72) Chicago: University of Chicago Press.
- Giddens, A. (1994). Replies and critiques: Risk, trust, reflexivity. In U. Beck, A. Giddens, & S. Lash (Eds.), *Reflexive modernization: Politics, tradition, and aesthetics in the modern social order* (pp. 184-197). Stanford, CA: Stanford University Press.
- Gordon, C. (1990). Histoire de la folie: An unknown book by Michel Foucault. *History of the Human Sciences*, 3(1), 3-26.
- Habermas, J. (1970). Towards a theory of communicative competence. *Inquiry*, 13(1-4), 360-375.
- Habermas, J. (1975). *Legitimation crisis*. Cambridge, MA: Beacon.
- Habermas, J. (1990). Discourse ethics: Notes on a program of justification. In *Moral consciousness and communicative action* (pp. 89-90). Cambridge, MA: MIT Press.
- Habermas, J. (1992). *Habermas and the public sphere*, New York: MIT Press.
- Habermas, J. (2004). *Public space and political public sphere-the biographical roots of two motifs in my thought*. Retrieved from http://ikesharpless.pbworks.com/f/Kyoto_lecture_Nov_2004,+Jurgen+Habermas.pdf
- Jones, A. (1991). Is Madonna a feminist folk-hero, is Ruth Richardson a woman? Postmodern feminism and dilemmas of difference. *Sites*, 23, 84-100.
- Jørgensen, M., & Phillips, L. (2002). *Discourse analysis as theory and method*. London: Sage.
- Kesselman, M. (1973). Order or movement?: The literature of political development as Ideology. *World Politics*, 26(1), 139-154.
- Mayer, B. (2000). *The dynamics of conflict resolution: A practitioner's guide*. San Francisco: Jossey-Bass.
- McGowan, J. (1997). *Hannah arendt: An introduction*. Minneapolis: The University of Minnesota Press.
- Mcquail, D. (1994). *Mass communication theory: An introduction*. London: Sage.

- Miller, G. R., & Steinberg, M. (1975). *Between people: A new analysis of interpersonal communication*. Chicago: Science Research Associates.
- Nietzsche, F. W. (2000). *The birth of tragedy*. Oxford: Oxford University Press.
- Nietzsche, F. W. (2011). *The will to power*. New York: Knopf Doubleday Press.
- Revel, J. (2002). *Le vocabulaire de foucault*. Paris: Ellipses.
- Ritzer, G. (1983). The "McDonaldization" of society. *The Journal of American Culture*, 6(1), 100-107.
- Scott, J. C. (1976). *The moral economy of the peasant: rebellion and subsistence in Southeast Asia*. London: Yale University Press.
- Thomas, K. W., & Kilmann, R. H. (1974). *Thomas-Kilmann conflict mode instrument*. Tuxedo, NY: XICOM.
- Ting-Toomey, S. (1985). Toward a theory of conflict and culture. In *The conflict and culture reader*. New York: New York University Press.
- Tria Kerkvliet, B. J. (2009). Everyday politics in peasant societies (and ours). *The Journal of Peasant Studies*, 36(1), 227-243.
- Van Dijk, T. A., Kintsch, W., & Van Dijk, T. A. (1983). *Strategies of discourse comprehension* (pp. 11-12). New York: Academic Press.
- Williams, R. (1977). *Marxism and literature*. Oxford: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ประวัติความเป็นมารายการเสียงให้รู้เรื่อง

สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะแห่งแรกของประเทศไทย บริหารโดย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แต่ดำเนินการภายใต้ ทุน ทรัพย์สินและรายได้ขององค์การฯ ซึ่งได้มาจากภาษีสรรพสามิตที่เก็บเพิ่มจากเหล้าบุหรี่ ไม่เกิน 2000 ล้านบาทต่อปี (พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2551, น. 5.)

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) ในฐานะเป็นสื่อสาธารณะ ส.ส.ท. ซึ่งมีสถานีโทรทัศน์ “ไทยพีบีเอส” เป็นสื่อที่บริการข่าวสารที่เที่ยงตรง รอบด้าน สมดุล และเชื่อถือต่อจรรยาบรรณ ส่งเสริมเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตย และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของ ส.ส.ท. ที่ได้รับการยอมรับจากสังคม รางวัลจากสถาบันต่างๆ รวมถึง “รางวัลโทรทัศน์ทองคำ” ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดในวงการโทรทัศน์ไทย เป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีถึงสถานะของสื่อสาธารณะแห่งแรกของไทย

สื่อสาธารณะ ถือเป็นสิ่งใหม่ทั้งในเมืองไทยและในอาเซียน จึงมีความเห็นที่ต่างและความเข้าใจที่ต้องตีความ การที่จะให้เกิดความเข้าใจใกล้เคียงกัน ขอเรียนว่า ในฐานะกรรมการนโยบายจะต้องทำ 3 เรื่องดังนี้ (พลเดช ปิ่นประทีป, 2554)

- 1) สื่อสาธารณะจะต้องสร้าง ความเปลี่ยนแปลงในสังคม
- 2) ต้องมั่นใจว่าบุคลากรต้องยึดมั่นในเรื่องจริยธรรมอย่างเข้มขัน
- 3) เรื่องที่ย่อมให้เกิดไม่ได้คือ เรื่องทุจริต คอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใส

รายการเสียงให้รู้เรื่อง เป็นรายการประเภท สนทนาสาระเชิงข่าว จัดทำโดยสำนักข่าวไทยพีบีเอส มีการนำเสนอในรูปแบบของการโต้วาที (Debate) ระหว่างสองฝ่ายที่มีมุมมองต่างกัน โดยใช้กฎเกณฑ์เป็นพื้นฐานและมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นเวทีสาธารณะของการแสดงเหตุผลและการถกเถียงในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดวัฒนธรรมการโต้เถียงที่ใช้การแสดงเหตุผล เพื่อเปลี่ยนแปลงความขัดแย้งไปสู่ความเข้าใจระหว่างความเห็นที่แตกต่าง ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน ความยาวตอนละ 50 นาที สถานที่ออกอากาศ สตูดิโอไทยพีบีเอส พิธีกร อภิรักษ์ หาญพิชิตวณิชย์ศ.ดร.ชัชวัฒน์ สถาอานันท์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่สับเปลี่ยนมาดำเนินรายการ โดยทางรายการมีจุดประสงค์ที่จะสร้างวัฒนธรรมการโต้เถียงแบบมีอารยะ บนวิถีแห่งประชาธิปไตย โดยออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ 12.10-13.00 น. โดยภายในรายการมีการส่งข้อความสั้น (SMS – Short Messages Service) แสดงความคิดเห็นและสามารถเสนอหัวข้อที่ตนเองอยากให้ทางรายการนำเสนอได้ด้วย และนอกจากนี้ยังมีช่องทางในการสื่อสารกับทางรายการ หรือรับชมรายการย้อนหลังได้ทาง เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และยูทูป ในรายการจะแบ่งออกเป็นสามช่วง ช่วงละประมาณ 15-20 นาที รวมระยะเวลาของรายการประมาณ 1 ชั่วโมง โดยช่วงแรกของรายการจะเป็นการทักทายกับผู้ชมรายการและแขกรับเชิญ รวมถึงมีสกู๊ปข่าวสั้นๆ ประมาณ 5 นาที ก่อนที่จะนำมาเข้าสู่ประเด็นคำถามที่จะนำมาพูดคุยถกเถียงในรายการ ช่วงที่สองของรายการจะเป็นการถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากแขกรับเชิญในแต่ละประเด็นที่

ได้เกริ่นไปในช่วงแรกของรายการ โดยมีพิธีกรทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการสนทนา ให้อยู่ภายในประเด็น คำถาม และให้แต่ละฝ่ายได้มีโอกาสตอบคำถามอย่างเท่าเทียมกัน และช่วงสุดท้ายของรายการจะเป็น การให้นักวิชาการที่ทางรายการรับเชิญมาร่วมฟังข้อถกเถียงในประเด็นต่างๆ เป็นผู้สรุปและเสนอแนะ ความคิดเห็นในมุมมองของวิชาการที่มีต่อประเด็นของรายการในตอนนั้น จากนั้นให้พิธีกรได้สรุป ประเด็นความคิดเห็นสั้นๆก่อนกล่าวปิดรายการ

จากเป้าหมายของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย (Thai PBS) ที่พยายามส่งเสริมให้คนในสังคมเกิด ความรู้ ความคิด การมีส่วนร่วม สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีให้ เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีคุณภาพ ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย (Thai PBS) ที่ มุ่งมั่นเป็นสถาบันสื่อสาธารณะที่สร้างสรรค์สังคมคุณภาพและคุณธรรม ด้วยมีเป้าหมายที่จะเป็น สถานีโทรทัศน์ที่สรรค์สร้างรายการข่าว รายการสารประโยชน์และรายการสาระบันเทิง ที่มีคุณภาพ และหลายหลายโดยยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง จึงทำให้เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับการ ศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวชานาภา เมืองงามสมบูรณ์

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการ
สื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2556